

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 3 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fill., vasuti állomásokon 12 fill.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi főmunkatárs

EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI., Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 728. Kiadóhivatal 700.

A király és a trónörökös.

Budapest, október 1.

Vissza kell térni arra a szerepre, melyet Ferencz Ferdinánd trónörökös a halmozódó jelenségek szerint játszani akar. Már nem arra az estélyre gondolkunk, melynek rendezésében a trónörökös olyan lángoló betűkkel tudta a világgal közölni, hogy rá nézve a magyar nemzet hivatalos képviselője nem létezik. Oh fenséges ur, a világ elég jól tud olvasni és fenséged nyugodt lehet, hogy megértették mindenfelé ezt a némán is beszélő estélynyelvet. S ha a világ nem értette volna meg mindjárt, hogy mit jelent a magyar miniszterelnöknek a vendégek közül való kifejejtése, megértette később, mikor a Belvedere tájékról a czáfolat is éppen úgy elmaradt, mint a magyar miniszterelnök. Mert ha a trónörökös környezete, mely sokkal jelentéktelenebb incidensek alkalmából is talált módot a trónörökös igazi intenciójának nyilvános kifejtésére, ezuttal az általános megrökönyödés daczára is tartózkodott minden czáfolattól, akkor ezt már nem lehetett félreérteni. A trónörökös nemcsak éreztette a magyar nemzet hivatalos képviselőjével haragját, hanem jól esett neki, hogy a világ ezt tudomásul is vette.

De ezen már túl volnánk s ha csak ennyi történt volna: bizonyos flegmával jegyeznék meg magunknak, hogy a fenséges ur nem kegyeskedik szeretni a magyar nemzetet. Ugy rémlik nekünk, hogy ezer esztendő óta voltak már néhányan, akik nem szerettek bennünket s ők élmultak, mi mégis vagyunk. Tehát nem hal bele a nemzet ebbe sem. De újabbán más jelenségek merültek fel, melyek azt a hitet kelthetnék, mint ha a felelős magyar kormányban olyan miniszter is volna, aki nem a nemzetnek és a koronának felelős, hanem — alkotmányunkban egészen ujszerűen — a trónörökös bizalmi embere volna. A trónörökös bizalmi embere — mi ez? Kit ellenőriz? A kormányt? De hát ki nek nevében? A király vagy a nemzet nevében? Vagy nem is a kormányt ellenőrzi. De hát kit? A nemzetet? Vagy éppen a királyt? Képtelen feltevések és képtelen kérdések. S mégis csudálatos leplezetlenséggel beszélnek róla, hogy gróf Zichy János csak a trónörökös egyenes kívánságára vállalt tárczát a kabinetben, hogy elkedvetlenedését a trónörökösnek jelentette be s hogy elkedvetlenedése daczára megint csak a trónörökös óhaja következtében marad meg a kabinetben. S ezek a furcsa, lehetetlen, alkotmányunkkal összeegyeztethetetlen jelentések nem valami pletyka révén terjednek, hanem így és ilyenfor-

mán pertraktálja az ügyet körülbelül az egész osztrák és az egész magyar sajtó.

Hát ezt nem lehet szó nélkül hagyni. Gróf Zichy János tárczavállalása és szereplése az állítólag szabad- elvű kabinetben kezdettől fogva máig eléggé gyanús és furcsa volt. Ha már most csak egy szemernyi is igaz belőle, hogy gróf Zichy János jövetelét és távozását vagy maradását olyan faktor befolyásolja, melynek ilyen befolyását alkotmányunk nem ismeri és nem is engedi: akkor mindenekelőtt ki kell jelentenünk, hogy az alkotmányra feltékeny ellenzéknek egy percig sem szabad tűrnie gróf Zichy János ilyen minőségben való szereplését. Mert lehetséges, hogy a mindenkori kormányok a törvényeken túl, sőt a törvények ellenére is különösebben figyelik a trónörökös tetszését, vagy nem tetszését, de ez a mindenkori kormányok büne vagy gyöngesége s a nemzetre nem tartozik. Ha olyan — uralkodói értelemben vett — alkonyati időben, mikor a nap még süt, de feltűnik már a hold is: túlvatos emberek kancsalra nézik magukat abban az igyekezetben, hogy se a nappal, se a holddal ne rontsák el a dolgukat: ezt nevezhetik kormányzati óvatosságnak vagy kormányzati gyávaságnak, de bizonyos, hogy ez csak az illető kormányok privátviselkedése, melyhez a nemzetnek semmi köze sincsen. A nemzet, míg alkotmányához való ragaszkodásával összeegyeztethető, szívesen figyeli királya tetszését, de a történelem tanúsága szerint mindig volt annyi gerinces, hogy inkább figyelje alkotmánya sérthetlenségét, mint a király feltétlen tetszését. S ha a nemzet még koronás királyával szemben sem feledte soha alkotmányát, mennyivel közömbösebb lehet reá nézve, hogy vajjon alkotmányos viselkedésében bírja-e a trónörökös tetszését? A trónörökös még akkor se fontos nekünk, mikor már a dolgok természetes rendje szerint megkezdődik szerepe. Már Ausztria császára is lehet s a magyar nemzet csak akkor tudja fölkennt királyának, ha megkoronáztatta magát. A koronás királyok sorozata mellett volt egyszer egy kalapos király is és hogy a nemzet így nevezte, egy-magában is bizonyítja, hogy a nemzet a szent korona viselőjéhez igazítja magát. De hogy a mindenkori trónörökösnek mi tetszik és mi nem: az, ha nem is lehet közömbös a jövő szempontjából, de a jelenben nem fájdíthatja meg a nemzet fejét. A holnapi feigöresöktől a nemzet ma még nem esik ágynak.

Ha tehát látjuk is, hogy úgy túl a Lajtán, mint nálunk, a kormányok kancsalra nézik magukat, mert a király

tetszése mellett a trónörökös tetszésére is pályáznak: a nemzet és az ellenzék szempontjából ezt a szemrontó játékot kötelezőnek el nem ismerjük. A nemzet és az ellenzék is szívesen látná, ha a maga természetes életműködésében minden mostani és leendő faktor tetszésével találkozhatnék, de ha szükség esetén le tud mondani még a koronás király tetszéséről is, bizonyára még nyugodtabb lelkiismerettel mond le a trónörökös tetszéséről. A korona és a nemzet egyenrangú faktorok, de csak a mai király és a mai nemzet. A holnapi királynak egyelőre éppen úgy nincs szerepe, mint a holnapi nemzetnek. Ismétljük tehát: a nemzet és az ellenzék szempontjából nincs módunkban a trónörökös esetleges szempontjának tulajdonosi jelentőséget tulajdonítani. Ha — adja a Gondviselés, hogy mentül később — a trónörökösből király lesz, a nemzet azzal a hódolattal fog elébe állani, aminő a szent korona viselőjét megilleti. S ha igaz, amit kormányzó politikusok szájából is lehetett hallanunk, hogy az a korszak a magyarságra végzetes lesz, hát a nemzet annak is kénytelen lesz elébe állani. De egyelőre éppen elegendő a nemzetnek s éppen elegendő az ellenzéknek is, ha lelkiismeretes egyensúlyban iparkodik tartani alkotmányához való ragaszkodását királyához való hódolatával és szeretetével. Ami pedig a trónörökös tetszését vagy nem tetszését illeti: azon, hála a Gondviselésnek, egyelőre mosolyogva is tullehetjük magunkat. Azt is megmondjuk, hogy miért?

Mert elvégre is a nemzetnek van szeme és lát bizonyos jelenségeket, melyekből bátran következtetheti, hogy a király elég erősnek érzi magát a saját személyében való uralkodásra. Igaz, hogy a trónörökös nem éri be a magyarság iránt táplált érzelmeinek platonikus kimutatásával s a magyar nemzet fölött nemcsak úgy néz el, hogy magyar földre legfőlebb vadászni jön, mint ahogy viszont más főhercegek Párisba szoktak rándulni, mert ott sikkesebbek a ballerínák; hanem engedelmes osztrák közegei útján s ahol csak teheti, intrikál is Magyarországon ellen: de ez csak intrika, mint amikor egy-egy osztrák miniszter vagy párt próbál intrikálni. Egyszer van sikere, százszor nincs. Mert ahoz, hogy a trónörökös aknái Magyarországon több kárt tehessenek, mint esetleg egy külügyminiszter vagy egy közös hadügyminiszter aknái: az kelle-ne, hogy a király inkább hallgasson a trónörökösre, mint a bármikor audienciát kérhető osztrák miniszterekre. Pedig a látó nemzet azt is látja, hogy a király és leendő örököse között nincs

meg az érzésnek és gondolkozásnak valami különösebb harmóniája. Hiszen szó sincs róla, messzemenő reformok és intézkedések küszöbén az udvariasságon túl a felelősség is kötelezővé teszi az utód véleményének meghallgatását. De ezen a köteles érintkezésen felül sem ünnepélyes, sem hétköznapi alkalmak nem árultatják el a királylyal, hogy ellenállhatatlan vonzalom kötné leendő örököséhez. A királyi hintóban legritkább vendég a trónörökös. A Belvedereben talán legritkább vendég az uralkodó. Nagy vendéglátások és ritka ünnepségek idején a király szeme és szava mindenkit megtalál, Ferencz Ferdinándot alig-alig keresi. És jelentős és jelentéktelen külsőségek egész láncolata igazolja, hogy a király és a trónörökös viszonya hivatalosan korrekt, de valami bensőszerűtől nem izzik. Ez a viszony pedig megengedheti ugyan a trónörökösnek is, mint annyi sok osztrák befolyásnak, hogy kisebb-nagyobb stílusu intrikákkal próbálkozzék a magyar nemzet ellen, de nem teszi neki sem könnyűvé a robbantást. Egyelőre — és ez nagy megnyugvás — a végzetes beavatkozásokat Magyarország ellen maga a magyar király hárítja el fejünk felől.

S ebben a tudatban mosolyogva veszünk tudomást Ferencz Ferdinánd trónörökös irántunk való elhidegüléséről. Nem adtunk rá okot, ez megnyugtató. És a magyar alkotmány öre a király: ez még jobban megnyugtató. Amennyiben pedig a kormány mégis többet törődik a trónörökös tetszésével, semmint a nemzet alkotmánya engedi és érdeke megköveteli, az a kormány baja és nem a nemzeté. Nem könnyű annak a kormánynak helyzete sem, mely a király tetszését inkább keresi,

mint a nemzetét, de akármilyen kormány, mely két nehezen összehangolható akarat mellett még egy harmadik akaratral is balanszírozni próbál: az ilyen zsonglörködésbe csak belesülhet. Így egyetlen kormány se boldogulhat. Mert a trónörökös sohasem elégítheti ki, a királyt nem nyugtathatja meg s a nemzetről egészen meg kell felejtkeznie.

Horvát Talleyrandok.

Irta: Mezei Ernő.

Nem lehet egy rókáról két bőrt nyuzni. Azt kellene hinni, hogy aki ezt a közmondást feltalálta, már előre klasszikus, tömör jellemzésbe akarta foglalni a magyar-horvát kiegyezési viszonynak természetét és történetét is. És különösen találó ítéletet mondott a kiegyezési jogalapon álló, sőt rajta kormányzó horvát pártokról.

Magyarország és Horvátország állami egységét megrendíthetetlen alapra helyezte a nyolczszázéves történelmi közösségben összefonódott érdekek és hagyományok láncolata. És hisszük, hogy ez az ősi közösség erős bástyázzal veszi körül az 1868-iki kiegyezéssel létesített jogviszonyt is. De ha ennek a kiegyezési viszonynak szilárdsága és tartóssága csak az ugynevezett „kiegyezéshű” horvát politikusokon múlnék, aligha nézhetnénk nagy bizalommal a jövő fejlődés elé. Amilyen fufangos rókaésszel van a drávántuli kormányképes és modern hazafiság megáldva, a kiegyezési kérdéseket valóban a rókavadászat ritka alkalmainak gondolja vehetni és mert a vadászszerecsene oly ritka, nagyon szeretné, ha az elejtett zsákmányról több sorozatban fejthetné le a becses bőrt. Lefoglalja megillető részét, amikor a kiegyezést megköti, új részt követel, amikor a gyakorlati alkalmazásban a kiegyezés egy-egy pontjának értel-

mezésére kerül a sor, de még ezenfelül is talál jogcímet új részhez a kiegyezés valamely állítólagos sérelmének okán.

A politikai kétlakóság lett uralkodó divattá a horvát pártéletben. Azelőtt sem vallhattuk az ideális bizalom viszonyát sem a horvát kormány, sem a tartománygyűlési többségek irányában. De nagyjában mégis megállapíthatjuk, kiket tekintünk a fenálló jogrend támogatóiul, kiket tekintünk ellenzőiul, melyik párt képviselheti a kiegyezéssel kapcsolatos kormányzati érdeket, melyik propagálja a fölforgató irányzat veszedelmét. Amióta azonban a magyar koalíció uralmával kapcsolatosan a zágrábi fiókparlamentarizmus tényezői oly alaposan kieserélődtek, az előbbi horvát pártkonstellációkból számunkra csak az maradt meg, hogy a nyílt fölforgatás régi szervezetei, a staresevicsianusok és a keresztény-szociálisok ma is vad szenvedéllyel, ádáz gyűlölettel törnek a kiegyezési kapcsolat ellen. Ellenben azok a pártok, amelyek a báni palota delejes vonzókörébe kerültek, egy minden ízében hazug opportunizmusnak adják szájról-szájra itt hangosan, ott halkán, hogy minden új szájról csodálatosabb variációkban hangoznak el. A kiegyezés jogalapjára helyezkednek, de úgy, hogy egyben a kiegyezés megváltoztatását is elvi céljokul hirdetik, szeretnének a hatalomban részesedni és ugyanakkor az ellenzéki hivatást is fentartani, más programjuk van a folyó választási mozgalom idejére a kerületben, ahol egy nagyon kiterjesztett választójog alapján a népbizalom mandátumát kell újra kikérniök és mással ajánlkozniök fölfelé, ahol a hatalom javadalmaira kell alkudniök. Ez nekik az eszményi hit összeegyeztetése a reális érdekekkel. És amikor így bebizonyítják, hogy az állami hatalom hivatásának legelső feltételeit vagy nem értik, vagy szándékosan félreértik, mégis a legegyszerűbb

A fekete küszöbön.

Irta: Benda Jenő.

(Utánnyomás tílos.)

— Még egy kortyot! Legyen jó fiu! Pom-pas, kitünő tej! No, még egyet! — mondotta az orvos, aki minden betegével úgy bánt, mint hogyha az nyugos kis gyermek volna.

— Nem! Elég! — mondotta Grün, a nagy beteg Grün és aszott soványan, sárgán, borotvátlanul, összebörzölt ritkás hajjal esett vissza a párnák közé.

Az orvos mosolygott és tanácstalannul nézett hol a betegre, hol a majdnem teli tejes pohárra. Csend lett. Feszült csend a betegszobában, az ágy lábánál ideges izgalomban az ajkát rágtá egy nyers japán selyempongyolába öltözött szép, impozáns asszony: a beteg felesége. Az orvos várt, azután letette a poharat az éjjeli szekrényre s mert már bántó és kínos volt a csend, megszólalt, hogy valami kedveset és biztatót mondjon:

— Tizenhat kortyot ivott! Ez is valam! Reggel még csak tíz volt, tegnap semmi; haladunk, haladunk!

A beteg fanyaron elmosolyodott:

— Haladunk! Persze, hogy haladunk! De hova? Ez a kérdés!

— Hát a gyógyulás felé! — mondta az orvos.

A beteg furesím gunyos, átható tekintettel nézett az orvos szemébe:

— Maga most hazudik doktor! Ne! ne tagadja! — vágott közbe, amikor az orvos tiltakozni akart. — Tizenhat korty! Osto-

baság! A gyomor előbb a pecsenyét nem bírja, azután a tojást és más efélét. Most már csak a tejet bírja, holnap azt sem, azután holnapután ausz! Tudom én, az apám is így volt!

— Az ön baja más!

— Dehogy is más! Rák! Jó kis gyomorrák! Tudom, hogy maga így szokta. De én nem kívánom, hogy hazudjék nekem a pénzemért!

Az orvos a szavakat kereste. A beteg pedig egy halvány, futó mosolylyal hozzátette:

— Annál inkább, mert nem is biztos, hogy ezt a pénzt megkapja. Az én feleségem nagyon szegény asszony lesz, doktor, hogyha én meghalok!

Az orvos elment, ketten maradtak: a beteg és az asszony. Az asszony szótlanul és engedelmesen leült az ágy lábához, mint akinek ott van a helye. Mozdulatlan volt, szép volt, mint egy viaszbaba és várt... várt... Mire? Várt, mert nem tehetett mást, gondolat nélkül várt és csend lett megint. Ez a csend, mintha egyetlenegy nagy átlátszó jégkömbbe fagyasztotta volna a szobát, meg sem rebbent a betegágy körül semmi. Ugy ült az asszony, mintha a levegőjébe belefagyott volna és nagy hideget érzett a szíve körül. Félelmet és rettegést, irtózatot és elkábulást: a szíve repdesve vert az iszonyu jégkalitkában s a bársonyos, nagy, fekete szeme nem tudott máshová nézni, csak a haladók felé. A beteg is nézte az asszonyt, kis szürke szeme hunyorgatott s ez a szinte tréfás, kötődő tekintet husba metsző guzznál jobban kötötte az asszonyt.

— Grün ma alighanem meghal! Grün, tetszik tudni, a harmadik emeletéről! — ujsá-

golta egyik lakónak a házmesterné. És három emelet mépe halkabban lépett, szavát tompitva beszélt ezen a napon. Grün, a kisfius testén, mozgékony nagy fejét viselő Grün, aki különböző kétes ügyletekben fáradozva huszszor futotta meg napjában a három emeletet, a fürge Grün, Grün, akinek immel-ámmal fogadták a házban lakó előkelőbb urak a köszöntését, egyszerre megútt, jelentőségteljes személyiség lett, amint mindenki tudta róla, hogy már a titkok titkát záró fekete küszöbön áll s viseli a halál jegyeseinek fekete palástját. Grün, s az örökké jelentéktelen alázatos emberké megdöbbenésével, kik hirtelen kerülnek a színpad előterébe a lámpák elő magá is érezte ezt. Sőt valami különös, gyászos, majdnem jajveszékeltő büszkélkedéssel újságot és gyönyörűséget talált abban, hogy ezuttal elvitázhatatlanul övé itt a főszerep. Soha nem pihent, pénzhaszában fáradt tagjait kényelmesen elnyújtotta a takaró alatt és szeme szögletéből kémlelte a jéggé fagyott asszonyt.

— Lám! Erdemes betegnek lenni! — mondta. — Soha nem ültél mellettem ilyen türelmesen, ilyen sokáig!

Csengettek. Az asszony összereszt, az ajtóra szegezte a szemét. Az ajtó nem nyílt.

— Vársz valakit? — kérdezte Grün.

— Nem... Kit várnék?... Senkit! — dadogta akadozva az asszony.

Percznyi csend. És megint megszólalt Grün:

— Pedig szeretném, hogy ha Berény eljönne!

Az asszony hirtelen kapott mély lélegzettel kiegyenesedett, mintha váratlanul a szívét szurta volna keresztül a szó.

— Szeretném, — folytatta Grün. —

dolognak tartják, hogy Magyarország reájuk bizza az állami egységnek képviselőjét és a kiegyezési viszonynak biztosságát.

Elöl jár a programmszerű kétlakásban maga Tomasics bán. Ő a törvény értelmében voltaképp a magyar állami hatalom exponense, a magyar kormányzat képviselője a horvát részben és a zágrábi „sabor” többségéhez semmi parlamentáris viszony nem köti. Mégis a „horvát államjog” érvényesítését hirdeti, mintha Horvátország külön államjoggal bírhatna és mint a kiegyezési viszony hivatalos védője, igéri a kiegyezés sok sérelmének teljes jóvátételét, mintha Magyarország eddig jogtaposó erőszakkal törte volna át a kiegyezés kötelezettségeit. Ehhez a kezdethez méltó a folytatás. Ahogy Tomasics bán definiálta viszonyát a magyar kormányhoz, csak úgy állapította meg a tartománygyűlés eddigi többsége a maga viszonyát Tomasics bánhoz. Ők elfogadják a bán programját, ők szívesen dolgoznak vele együtt mint az ő többsége, de viszont jelzik, hogy régi elveik alapján a kiegyezés megváltoztatására is fognak törekedni, sőt tartózkodás nélkül elárulják, hogy begyökben van a nagyhorvát ábránd is, az abszolút monarchia valamennyi horvát és szerb népének egy külön államba való foglalása.

Tomasics pedig hamleti pózban forgatja agyában a sorsteljes kérdést, vajjon az ő kormánypártjának vagy az ő ellenzékének készül az a volt horvát-szerb koalíció, amelynek összes horvát elemei immár fuziók egységgé tömörültek éppen azon a czímen, hogy a bán számára kompakt többséget kívánnak szolgáltatni. Tomasicsnak bezzeg kellene az egységes többség, csak hogy ő maga nincs a meglevő többséggel egységben. Hajh, elmúltak azok a boldog idők, amikor Khuen csodás báni botja a földből varázsolta elő a zágrábi többsége-

Végre is barátunk s a barátokra akkor van szükség, amikor bajban van az ember. Látod, ez finom ur, előkelő ur és dzsentrí és miniszteri hivatalnok, vagy a statisztikánál van, te jobban tudod. És mégis igazi barátunk, velünk jött Operába, Hungáriába, mindenhova. Grünnel, az ügynökkel, aki egyszer már vizsgálati fogságot is ült. És a szép Grünnevel. Szeretném, ha eljőne. Szeretném!

Férj és feleség merően néztek egymás szemébe, rejtegetett és fegyelmezett szenvedélvek tüztől lángolt föl a tekintetük. Ettől a lángolástól megolvadt, átforrósodott a szoba levegője.

— En nem tudom, mit akarsz azzal a Berénynyel! — mondta idegesen az asszony.

— En? En semmit! — folytatta halkan, szelíden, szinte elálmadozva az ember. — Nekem már mindegy. Csak te miattad! A te barátod volt ugyanis inkább, mint az enyém. Mit is akart volna velem, szegény ördöggel? En nem tudok vele regattázni, meg galambot löni, meg lóversenyre járni. Nekem erre sohasem volt időm, mert kellett, sok pénz kellett. De legalább mindened megvolt, ugy-e? Szép lakás, szép kocsi, ruha. Szeretném hallani a te szavaddal, hogy megváltál-e velem elégedve!

— Adolf! — tört ki félig sirva a megki-zott asszony.

— Adolf! ezt is régen hallottam tőled. Mindig úgy mondtad, hogy: Grün, Adolf! Az igaz, hogy csunya név, közönséges! Hát azt akarom mondani, hogy nem volna szép egy olyan finom, előkelő urtól, hogy ha most azután egyszerre nem törődnek veled. Meg akarom neki mondani... Irjál!

ket. De Tomasics bán is hisz az opportunizmus valamely büvszerében. A megszorult hamletség fanyar mosolyával hirdeti, hogy az új fuziók párt és ennek felette gyanus programja csak a választások idejére készült népszerűségi szellentű és majd választások után, a korteskedési szempontok lekerültével a hatalom csodaszereivel összekotyvaszthatja a neki megfelelő többséget. Erre a csinos jellemtelenségi számitásra gondolja alapíthatni nemcsak saját alkotmányos kormányzatának biztosságát, hanem a Magyarországgal való kiegyezési viszony állandóságát is.

Hiszen lehet, hogy Tomasics bán jól ismeri horvátjait és tekervényes diplomáciája az ő külön politikai érdekének teljesen meg is felelne. De Magyarországnak és a magyar-horvát kiegyezésnek semmiféle érdekét sem lehet az ily hazug opportunizmusra fektetni. A magyar törvényhozás vetőjából a horvát Talleyrandoknak mihamar meg kell majd érteniök, hogy kiegyezési kötés körül, nemzet és nemzet közötti szerződéses viszonyban semmi pártnak nem lehet hátsó gondolatokkal, elvfentartásokkal, kétféle programmal dolgozni, mára és holnapra osztott követelésekkel komoly célra törekedni. Egyformán visszás helyzet a kiegyezési felek között az is, ha ezt a hamis opportunizmust komoly politikának veszik, az is, ha csak egy hatalomra törekvő párt csalóka taktikájának gondolják. Mert könnyen el lehet képzelni a körülmények oly alakulását, mely a kiegyezés bizonyos változtatását ajánlatosnak tünteti fel mindkét fél előtt. De nem lehet elképzelni, hogy magyar részről ráálljanak bármikor is a horvátok ilyes követelésére, ha már előre ezt a változtatást is ideiglenesnek, ingatagnak, új követelések czéltáblájának tüntetik föl. Mindannak, ami most Horvátországban történik, éppen ellenkező irányban kell folynia, hogy a horvát közviszonyok olyas konzoli-

— Nem! Ne! Miért? — szabódott kérésbeesve az asszony.

— Irj neki! Hogy jöjjön ide! Azonnal! Irj!

Az asszony tágranyilt, irtózó szemmel nézett a betegre, a gondolatát akarta kitálatni és kifogást, tiltakozó szót keresett. Grün azonban most már parancsolt:

— Irj neki!

Az asszony lángvörösén lehajtotta a fejét és halkan suttogta:

— Már irtam!

A Grün sárga arca guyyos, epés mosolyra torzult, a szeme szögletében csufordáros fény villant meg:

— Ugy? És mégsem jön? Különös, különös!

Azután egy kis szünet mulva hozzátette:

— Bárha még jöhet! Hát várjunk.

Es vártak. Megint csend lett. Megint irtózó feszültség fagyasztotta meg a szoba levegőjét. Künn az utcán láрма támadt, gyerekhangok zsvivaj; négy óra: a gyerekek most mentek haza a szemközt levő iskolából. Azután az esti lapok címeit kiáltották oda-künn. Azután bealkonyodott. Azután a szobalány behozta a lámpát és a sarokba állította, hogy a fénye ne sértse a beteg szemét. Azután a szakácsné jött be megkérdezni az asszonytól, hogy mit akar vacsorázni. Azután bejött a szobalány s a szembelevő falnál megvetette az asszony ágát.

Es az asszony némán, hallgatásba fagyva ült és mintha vesszők verték volna, valahányszor a beteg tekintetével feléje fordult. Mert a beteg szeme szögletében folytonosan ott vibrált a csufondáros fény:

— Különös! Nagyon különös!

dálásában lehessen hinni, amelyet az államjogi kapcsolat föltétlenül szükségessé tesz.

Delegátus-választás.

— Ujabb közös miniszteri értekezlet. — Krobotin lovag az új hadügyminiszter? —

A Richter—Rudnay-ügy a t. Házban.

Budapest, október 1.

Hétfőn formális ülést tart a képviselőház, csak azért, hogy keddre kitűzhesse a negyven delegátus megválasztását. Ezt megelőzően az összes nagyobb pártok értekezletre gyűlnek össze s kijelölik a maguk delegátusait. A függetlenségi párt részéről Kassuth Ferencz nem vállalja a kiküldetést; a párt jelöltjei alkalmasint gróf Apponyi Albert, Okolicsányi László, Nagy Emil s gróf Károlyi Mihály (pártonkívüli) lesznek. A néppárt valószínűleg Rakovszky Bélát jelöli. A Justh-párt már kandidálta gróf Batthyány Tivadart, Holló Lajost s Bakonyi Samut. A horvátok négy, a munkapártiak huszonnyolc taggal lesznek képviselve a közösügyes bizottságban. A főrendiház ugyancsak kedden választ husz delegátust, köztük egy horvátot.

A hétfői ülésnek esetleg mégis lesz egy pikantériája. Ugyanis nincs kizárva, hogy Rudnay Alajos és Richter János, az üldözött papképviselők ügyüket mentelmi sérelem alakjában a Ház elé terjesztik. Miután azonban az ilyen bejelentésnél a házszabályok értelmében vitának helye nincs, az elnök a két ügyet egyszerűen a mentelmi bizottság elé fogja utasítani, sürgős jelentéstétel végett. Ellenzéki részen a kérdésnek illetlen való megoldását nagyon helytelennek találják, mert a néppárti érzelmi Párty és Radnay püspökök eljárásából közjogellenes és politikai tendenciát ki lehet olvasni, de az immunitás megsorbitását nem, mert a püspökök fegyelmi föhatóságai papoknak s e hatáskörüik nem szünik meg, ha e papokat véletlenül képviselőkké is választják.

Bécsből napról-napra igen érdekes hírek érkeznek, amelyek egy lappangó válságról suttognak. A jövő héten közös miniszteri értekezlet lesz, amelynek javarészt bizonyára a katonai kérdés foglalja majd le. Itt nagy nehézségek vannak, mert odafönt még a kilenczes bizottság programjáról sem akarnak tudni, úgy hogy Schönaich hadügyminisztert, aki nem zárkózott el teljesen a magyar kívánások elői, állítólag máris elejtett embernek tekintik s egy bécsi forrás szerint utódjául Krobotin lovag altábornagyot, a trónörökös kedveltjét szemelték ki. (Félhivatalosan természetesen már czáfolják ezt a bukást.) Es ugyanekkor Lukács László pénzügyminiszter Bécsbe szalad, hogy a hadügyi tulkövetelések miatt agyonnyirasztott állami költségvetést a királynak bemutassa, s hogy a bankszabadalom meghosszabbítását elfogadja, a készfizetések fölvételéről szóló, esetleg teljesen értéktelen — mert dátumot meg nem határozó — formula fejében. Ez a közel jövő szomorú politikai perspektívája!

El Bécsbe!

Gróf Khuen-Héderváry Karoly miniszterelnök hétfőn reggel hét óra ötvenöt perczkor titkára, dr. Bárczy István kíséretében Bécsbe utazik, hogy a belga királyi pár bécsi időzése alatt a magyar kormány képviselőletében az udvari ünnepségeken résztvegyen. A miniszterelnök jelen lesz a belga királyi párnak a Hofburgban való fogadásánál, kedden

meg az érzésnek és gondolkozásnak valami különösebb harmoniája. Hiszen szó sincs róla, messzemenő reformok és intézkedések küszöbén az udvariasságon túl a felelősség is kötelezővé teszi az utód véleményének meghallgatását. De ezen a köteles érintkezésen felül sem ünnepélyes, sem hétköznapi alkalmak nem árultatják el a királylyal, hogy ellenállhatatlan vonzalom kötné leendő örököséhez. A királyi hintóban legritkább vendég a trónörökös. A Belvedereben talán legritkább vendég az uralkodó. Nagy vendéglátások és ritka ünnepségek idején a király szeme és szava mindenkit megtalál, Ferencz Ferdinándot alig-alig keresi. És jelentős és jelentéktelen külsőségek egész láncolata igazolja, hogy a király és a trónörökös viszonya hivatalosan korrekt, de valami benső szeretettől nem izzik. Ez a viszony pedig megengedheti ugyan a trónörökösnek is, mint annyi sok osztrák befolyásnak, hogy kisebb-nagyobb stílusu intrikákkal próbálkozzék a magyar nemzet ellen, de nem teszi neki sem könnyűvé a robbantást. Egyelőre — és ez nagy megnyugvás — a végzetes beavatkozásokat Magyarország ellen maga a magyar király hárítja el fejünk felől.

S ebben a tudatban mosolyogva veszünk tudomást Ferencz Ferdinánd trónörökös irántunk való elhidegüléséről. Nem adtunk rá okot, ez megnyugtató. És a magyar alkotmány öre a király: ez még jobban megnyugtató. Amennyiben pedig a kormány mégis többet törődik a trónörökös tetszésével, semmint a nemzet alkotmánya engedély és érdeke megköveteli, az a kormány baja és nem a nemzeté. Nem könnyű annak a kormánynak helyzete sem, mely a király tetszését inkább keresi.

mint a nemzetét, de akármilyen kormány, mely két nehezen összehangolható akarat mellett még egy harmadik akaratral is balanszirozni próbál: az ilyen zsonglörködésbe csak belesülhet. Így egyetlen kormány se boldogulhat. Mert a trónörökös sohasem elégítheti ki, a királyt nem nyugtathatja meg s a nemzetről egészen meg kell felejtkeznie.

Horvát Talleyrandok.

Irta: Mezei Ernő.

Nem lehet egy rókáról két bőrt nyuzni. Azt kellene hinnünk, hogy aki ezt a közmondást feltalálta, már előre klasszikus, tömör jellemzésbe akarta foglalni a magyar-horvát kiegyezési viszonyok természetét és történetét is. És különösen találó ítéletet mondott a kiegyezés jogalapon álló, sőt rajta kormányzó horvát pártokról.

Magyarország és Horvátország állami egységét megrendíthetetlen alapra helyezte a nyolczszázéves történelmi közösségben összefonódott érdekek és hagyományok láncolata. És hiszünk, hogy ez az ősi közösség erős bástyázzal veszi körül az 1868-iki kiegyezéssel létesített jogviszonyt is. De ha ennek a kiegyezési viszonyoknak szilárdsága és tartóssága csak az ugynevezett „kiegyezéshű” horvát politikusokon múlnék, aligha nézhetnénk nagy bizalommal a jövő fejlődés elé. Amilyen furfangos rókaesszettel van a drávántuli kormányképes és modern hazafiság megáldva, a kiegyezési kérdéseket valóban a rókavadászat ritka alkalmainak gondolja vehetni és mert a vadászszerecsere oly ritka, nagyon szeretné, ha az elejtett zsákmányról több sorozatban fejthetné le a becses bőrt. Lefoglalja megillető részét, amikor a kiegyezést megköti, új részt követel, amikor a gyakorlati alkalmazásban a kiegyezés egy-egy pontjának értel-

mezésére kerül a sor, de még ezenfelül is talál jogcímet új részhez a kiegyezés valamely állítólagos sérelmének okán.

A politikai kétlakóság lett uralkodó divattá a horvát pártéletben. Azelőtt sem vallhattuk az ideális bizalom viszonyát sem a horvát kormány, sem a tartománygyűlési többségek irányában. De nagyjában mégis megállapíthattuk, kiket tekintünk a fenálló jogrend támogatóiul, kiket tekintünk ellenzőiul, melyik párt képviselheti a kiegyezéssel kapcsolatos kormányzati érdeket, melyik propagálja a fölforgató irányzat veszedelmét. Amióta azonban a magyar koalíció uralmával kapcsolatosan a zágrábi fiókparlamentarizmus tényezői oly alaposan kicserélődtek, az előbbi horvát pártkonstellációkból számunkra csak az maradt meg, hogy a nyílt fölforgatás régi szervezetei, a staresevicsianusok és a keresztény-szociálisok ma is vad szenvedélyvel, ádáz gyűlölettel törnek a kiegyezési kapcsolat ellen. Ellenben azok a pártok, amelyek a báni palota delejes vonzókörébe kerültek, egy minden ízében hazug opportunizmusnak adják szájról-szájra itt hangozva, ott halkán, hogy minden új szájról csodálatosabb variációkban hangoznak el. A kiegyezés jogalapjára helyezkednek, de úgy, hogy egyben a kiegyezés megváltoztatását is elvi céljukul hirdetik, szeretnék a hatalomban részesedni és ugyanakkor az ellenzéki hivatást is fentartani, más programjuk van a folyó választási mozgalom idejére a kerületben, ahol egy nagyon kiterjesztett választójog alapján a népbizalom mandátumát kell újra kikérniök és jással ajánlkozniök fölfelé, ahol a hatalom javadalmaira kell alkudniök. Ez nekik az eszményi hit összeegyeztetése a reális érdekekkel. És amikor így bebizonyítják, hogy az állami hatalom hivatásának legelső feltételeit vagy nem értik, vagy szándékosan félreértik, mégis a legegyszerűbb

A fekete küszöbön.

Irta: Benda Jenő.

(Utánnomlás tífos.)

— Még egy kortyot! Legyen jó fiu! Pompa, kitűnő tej! No, még egyet! — mondotta az orvos, aki minden betegével úgy bánt, mint hogyha az nyugós kis gyermek volna.

— Nem! Elég! — mondotta Grün, a nagy beteg Grün és aszott soványan, sárgán, borotvátlanul, összeborzolt ritkás hajjal esett vissza a párnák közé.

Az orvos mosolygott és tanácstalanul nézett hol a betegre, hol a majdnem teli tejes pohárra. Csend lett. Feszült csend a betegszobában, az ágy lábánál ideges izgalomban az ajkát rágtá egy nyers japán selyempongyolába öltözött szép, impozáns asszony: a beteg felesége. Az orvos várt, azután letette a poharat az ójjeli szekrényre mert már bántó és kínos volt a csend, megszólalt, hogy valami kedveset és biztatót mondjon:

— Tizenhat kortyot ivott! Ez is valam! Reggel még csak tíz volt, tegnap semmi; haladunk, haladunk!

A beteg fanyaron elmosolyodott:

— Haladunk! Persze, hogy haladunk! De hova? Ez a kérdés!

— Hát a gyógyulás felé! — mondta az orvos.

A beteg furesám gunyos, átható tekintettel nézett az orvos szemébe:

— Maga most hazudik doktor! Ne! ne tagadja! — vágott közbe, amikor az orvos tiltakozni akart. — Tizenhat korty! Osto-

baság! A gyomor előbb a pecsenyét nem bírja, azután a tojást és más efélét. Most már csak a tejet bírja, holnap azt sem, azután holnapután ausz! Tudom én, az apám is így volt!

— Az ön baja más!

— Dehogyan is más! Rák! Jó kis gyomorrák! Tudom, hogy maga így szokta. De én nem kívánom, hogy hazudjék nekem a pénzemért!

Az orvos a szavakat kereste. A beteg pedig egy halvány, futó mosolylyal hozzátette:

— Annál inkább, mert nem is biztos, hogy ezt a pénzt megkapja. Az én feleségem nagyon szegény asszony lesz, doktor, hogyha én meghalok!

Az orvos elment, ketten maradtak: a beteg és az asszony. Az asszony szótlanul és engedelmesen leült az ágy lábához, mint akinek ott van a helye. Mozdulatlan volt, szép volt, mint egy viaszbaba és várt... várt... Mire? Várt, mert nem tehetett mást, gondolat nélkül várt és csend lett megint. Ez a csend, mintha egyetlenegy nagy átlátszó jégömbbe fagyasztotta volna a szobát, meg sem rebbent a betegágy körül semmi. Ugy ült az asszony, mintha a levegőjégbe belefagyott volna és nagy hideget érzett a szíve körül. Félelmet és rettegést, irtózatot és elkabulást: a szíve repdesve vert az iszonyu jégkalitkában s a bársonyos, nagy, fekete szem nem tudott máshová nézni, csak a haladkló felé. A beteg is nézte az asszonyt, kis szürke szeme hunyorgatott s ez a szinte tréfás, kötődő tekintet husba metsző guzsnál jobban kötötte az asszonyt.

— Grün ma alighanem meghal! Grün, tetszik tudni, a harmadik emeletről! — újsá-

golta egyik lakónak a házmesterné. És három emelet mépe halkabban lépett, szavát tompítva beszélt ezen a napon. Grün, a kifixus testén, mozgékony nagy fejet viselő Grün, aki különböző kétes ügyekben fáradozva huszszor futotta meg napjában a három emeletet, a fürge Grün, Grün, akinek immel-ámmal fogadták a házban lakó előkelőbb urak a köszöntését, egyszerre megnőtt, jelentőségteljes személyiség lett, amint mindenki tudta róla, hogy már a titkok titkát záró fekete küszöbön áll s viseli a halál jegyeseinek fekete palástját. Grün, s az örökké jelentéktelen alázatos emberké megdöbbenésével, kik hirtelen kerülnek a szinpad előterébe a lámpák elő maga is érezte ezt. Sőt valami különös, gyászos, majdnem jajveszékélő büszkélkedéssel újságot és gyönyörűséget talált abban, hogy ezuttal elvitáztatlanul övé itt a főszerep. Soha nem pihent, pénzahajzában fáradt tagjait kényelmesen elnyújtóztatta a takaró alatt és szeme szögletéből kémlelte a jéggé fagyott asszonyt.

— Lám! Erdemes betegnek lenni! — mondta. — Soha nem ültél mellettem ilyen türelmesen, ilyen sokáig!

Csengettek. Az asszony összeresztent, az ajtóra szegezte a szemét. Az ajtó nem nyílt.

— Vársz valakit? — kérdezte Grün.

— Nem... Kit várnék?... Senkit! — dadogta akadozva az asszony.

Perczyi esőnd. És megint megszólal Grün:

— Pedig szeretném, hogy ha Berény eljönne!

Az asszony hirtelen kapott mély lélegzettel kiegyenesedett, mintha váratlanul a szívét szurta volna keresztül a szó.

— Szeretném, — folytatta Grün. —

dolognak tartják, hogy Magyarország reájuk bizza az állami egységnek képviselőjét és a kiegyezési viszonyok biztosságát.

Elöl jár a programmszerű kétlakóságban maga Tomasics bán. Ő a törvény értelmében voltaképp a magyar állami hatalom exponense, a magyar kormányzat képviselője a horvát részben és a zágrábi „sabor” többségéhez semmi parlamentaris viszony nem köti. Mégis a „horvát államjog” érvényesítését hirdeti, mintha Horvátország külön államjoggal bírhatna és mint a kiegyezési viszony hivatalos védője, igéri a kiegyezés sok sérelmének teljes jóvátételét, mintha Magyarország eddig jogtaposó erőszakkal törte volna át a kiegyezés kötelezettségeit. Ehhez a kezdethez méltó a folytatás. Ahogy Tomasics bán definiálta viszonyát a magyar kormányhoz, csak úgy állapította meg a tartománygyűlés eddigi többsége a maga viszonyát Tomasics bánhoz. Ők elfogadják a bán programját, ők szívesen dolgoznak vele együtt mint az ő többsége, de viszont jelzik, hogy régi elveik alapján a kiegyezés megváltoztatására is fognak törekedni, sőt tartózkodás nélkül elárulják, hogy begyökben van a nagyhorvát ábránd is, az összm monarchia valamennyi horvát és szerb népelemének egy külön államba való foglalása.

Tomasics pedig hamleti pózban forgatja agyában a sorsteljes kérdést, vajjon az ő kormánypártjának vagy az ő ellenzékének készül az a volt horvát-szerb koalíció, amelynek összes horvát elemei immár fuzióssá egységgé tömörültek éppen azon a czímen, hogy a bán számára kompakt többséget kívánnak szolgáltatni. Tomasicsnak bezzeg kellene az egységes többség, csak hogy ő maga nincs a meglevő többséggel egységben. Hajh, elmúltak azok a boldog idők, amikor Khuen csodás báni botja a földből varázsolta elő a zágrábi többsége-

ket. De Tomasics bán is hisz az opportunizmus valamely büvszerében. A megszorult hamletség fanyar mosolyával hirdeti, hogy az új fuzióssá párt és ennek felette gyanus programja csak a választások idejére készült népszerűségi szelentyű és majd választások után, a korteskedési szempontok lekerültével a hatalom csodaszereivel összekotyvaszthatja a neki megfelelő többséget. Erre a csinos jellemtelenségi számításra gondolja alapíthatni nemcsak saját alkotmányos kormányzatának biztosságát, hanem a Magyarországgal való kiegyezési viszony állandóságát is.

Hiszen lehet, hogy Tomasics bán jól ismeri horvátjait és tekervényes diplomáciája az ő külön politikai érdekének teljesen meg is felelne. De Magyarországnak és a magyar-horvát kiegyezésnek semmiféle érdekét sem lehet az ily hazug opportunizmusra fektetni. A magyar törvényhozás vetőjéből a horvát Talleyrandoknak mihamar meg kell majd érteniök, hogy kiegyezési kötés körül, nemzet és nemzet közötti szerződéses viszonyban semmi pártnak nem lehet hátsó gondolatokkal, elvértartásokkal, kétféle programmal dolgozni, mára és holnapra osztott követelésekkel komoly célra törekedni. Egyformán visszás helyzet a kiegyezési felek között az is, ha ezt a hamis opportunizmust komoly politikának veszik, az is, ha csak egy hatalomra törekvő párt csalóka taktikájának gondolják. Mert könnyen el lehet képzelni a körülmények oly alakulását, mely a kiegyezés bizonyos változtatását ajánlatosnak tünteti fel mindkét fél előtt. De nem lehet elképzelni, hogy magyar részről ráálljanak bármikor is a horvátok ilyes követelésére, ha már előre ezt a változtatást is ideiglenesnek, ingatagnak, új követelések céljából tüntetik föl. Mindannak, ami most Horvátországban történik, éppen ellenkező irányban kell folynia, hogy a horvát közviszonyok olyas konzoli-

dálásában lehessen hinni, amelyet az állami jogi kapcsolat föltétlenül szükségessé tesz.

Delegátus-választás.

— Ujabb közös miniszteri értekelet. — Krobotin lovag az új hadügyminiszter? —

A Richter—Rudnay-ügy a t. Házban.

Budapest, október 1.

Hétfőn formális ülést tart a képviselőház, csak azért, hogy keddre kitűzhessék a negyven delegátus megválasztását. Ezt megelőzően az összes nagyobb pártok értekezletre gyűlnek össze s kijelölik a maguk delegátusait. A függetlenségi párt részéről Kassuth Ferencz nem vállalja a kiküldetést; a párt jelöltjei alkalmasint gróf Apponyi Albert, Okolicsányi László, Nagy Emil s gróf Károlyi Mihály (pártonkívüli) lesznek. A néppárt valójában Radvány Béla jelöli. A Justh-párt már kandidálta gróf Batthyány Tivadart, Holló Lajost s Bakonyi Samut. A horvátok négy, a munkapártiak huszonnyolc taggal lesznek képviselve a közösügyes bizottságban. A főrendiház ugyancsak kedden választ husz delegátust, köztük egy horvátot.

A hétfői ülésnek esetleg mégis lesz egy pikantériája. Ugyanis nincs kizárva, hogy Rudnay Alajos és Richter János, az üldözött papképviselek ügyüket mentelmi sérelem alakjában a Ház elé terjesztik. Miután azonban az ilyen bejelentésnél a házszabályok értelmében vitának helye nincs, az elnök a két ügyet egyszerűen a mentelmi bizottság elé fogja utasítani, sürgős jelentéstétel végett. Ellenzéki részen a kérdésnek illetlen való megoldását nagyon helytelennek találják, mert a néppárti érzelmi Párty és Radvány püspökök eljárásából közjogellenes és politikai tendenciát lehet olvasni, de az immunitás megsemmisítését nem, mert a püspökök fegyelmi föhatóságai papoknak s e hatáskörüik nem szűnik meg, ha e papokat véletlenül képviselőkké is választják.

Bécsből napról-napra igen érdekes hírek érkeznek, amelyek egy lappangó válságról sutognak. A jövő héten közös miniszteri értekelet lesz, amelynek javarészt bizonyára a katonai kérdés foglalja majd le. Itt nagy nehézségek vannak, mert odafönt még a kilenczes bizottság programjáról sem akarnak tudni, úgy hogy Schönaich hadügyminisztert, aki nem zárkózott el teljesen a magyar kívánságok elől, állítólag máris elejtett embernek tekintik s egy bécsi forrás szerint utódjául Krobotin lovag altábornagyot, a trónörökös kedveltjét szemelték ki. (Félhivatalosan természetesen már czáfolják ezt a bukást.) És ugyanekkor Lukács László pénzügyminiszter Bécsbe szalad, hogy a hadügyi tulkövetelések miatt agyonnyirasztott állami költségvetést a királynak bemutassa, s hogy a bankszabadságon meghosszabbítását elfogadja, a készfizetések fölvételéről szóló, esetleg teljesen értéktelen — mert dátumot meg nem határozó — formula fejében. Ez a közel jövő szomorú politikai perspektívája!

El Bécsbe!

Gróf Khuen-Héderváry Karoly miniszterelnök hétfőn reggel hét óra ötvenöt perczkor titkára, dr. Bárczy István kíséretében Bécsbe utazik, hogy a belga királyi pár bécsi időzése alatt a magyar kormány képviselőiben az udvari ünnepeken résztvegyen. A miniszterelnök jelen lesz a belga királyi párnak a Hofburgban való fogadásánál, kedden

Végre is barátunk s a barátokra akkor van szükség, amikor bajban van az ember. Látod, ez finom ur, előkelő ur és dzsentri és miniszteri hivatalnok, vagy a statisztikánál van, te jobban tudod. És mégis igazi barátunk, velünk jött Operába, Hungáriába, mindenhova. Grünnel, az ügynökkel, aki egyszer már vizsgálati fogságot is ült. És a szép Grünnével. Szeretném, ha eljönne. Szeretném!

Férj és feleség merően néztek egymás szemébe, rejtegetett és fegyelmezett szenvedélyek tüzetől lángolt föl a tekintetük. Ettől a lángolástól megolvadt, átforrósodott a szoba levegője.

— Én nem tudom, mit akarsz azzal a Berényivel! — mondta idegesen az asszony.

— Én? Én semmit! — folytatta halkán, szeliden, szinte elálmadozva az ember. — Nekem már mindegy. Csak te miattad! A te barátod volt ugyanis inkább, mint az enyém. Mit is akart volna velem, szegény ördöggel? Én nem tudok vele regattázni, meg galambot löni, meg lóversenyre járni. Nekem erre sohasem volt időm, mert kellett, sok pénz kellett. De legalább mindened megvolt, ugy-e? Szép lakás, szép kocsi, ruha. Szeretném hallani a te szavaddal, hogy megváltál-e velem elégedve!

— Adolf! — tört ki félig sirva a megkínzott asszony.

— Adolf! ezt is régen hallottam tőled. Mindig úgy mondtad, hogy: Grün, Adolf! Az igaz, hogy csunya név, közönséges! Hát azt akarom mondani, hogy nem volna szép egy olyan fiú, előkelő urtól, hogy ha most aztán egyszerre nem törődnek veled. Meg akarom neked mondani... Irjál!

— Nem! Ne! Miért? — szabódott kétségbeesve az asszony.

— Irj neki! Hogy jöjjön ide! Azonnal! Irj!

Az asszony tágranyilt, irtózó szemmel nézett a betegre, a gondolatát akarta kitálatni és kifogást, tiltakozó szót keresett. Grün azonban most már parancsolt:

— Irj neki!

Az asszony lángvörösen lehajtotta a fejét és halkán suttozta:

— Már irtam!

A Grün sárga arca gunyos, epés mosolyra torzult, a szeme szögletében csufondáros fény villant meg:

— Ugy? És mégsem jön? Különös, különös!

Azután egy kis szünet mulva hozzátette:

— Bárha még jöhet! Hát várjunk.

És vártak. Megint csend lett. Megint irtózó feszültség fagyasztotta meg a szoba levegőjét. Künn az utcán lármá támadt, gyerekhangok zivaja: négy óra: a gyerekek most mentek haza a szemközti levő iskolából. Azután az esti lapok címeit kiáltották oda künn. Azután bealkonyodott. Azután a szobalány behozta a lámpát és a sarokba állította, hogy a fénye ne sértse a beteg szemét. Azután a szakácsné jött be megkérdezni az asszonytól, hogy mit akar vacsorázni. Azután bejött a szobalány s a szembelevő falnál megvetette az asszony ágját.

És az asszony némán, hallgatásba fagyva ült és mintha vesszők verték volna, valahányszor a beteg tekintetével feléje fordult. Mert a beteg szeme szögletében folytonosan ott vibrált a csufondáros fény:

— Különös! Nagyon különös!

pedig az udvari ebéden s este *Frigyes* főhercegnék a belga királyi pár tiszteletére adandó estélyén. Héderváry grófné kedden érkezik meg Bécsbe s az ünnepeken szintén megjelenik. *Pálffy* Miklós herceg magyarországi udvarnagya az udvari ünnepeken ugyancsak részt vesz.

Mint félhivatalosan jelentik, a jövő héten Bécsben közös miniszteri értekezlet lesz, amelyen a magyar kormány részéről gróf *Héderváry* miniszterelnök és *Lukács* László pénzügyminiszter vesznek részt. Az értekezlet napját még nem állapították meg s ez csak akkor fog megtörténni, ha gróf *Aehrenthal* közös külügyminiszter itáliai utjáról hazaérkezik. Amennyiben a közös miniszteri értekezletet *csütörtökön, október hatodikán* tartanák meg, a miniszterelnök az értekezlet befejezéséig megszakítás nélkül Bécsben fog időzni.

Schönaich megbukott?

Allítólag kitűnő forrásból szerzett értesülése alapján közli a bécsi „Zeit“, hogy egy olyan faktor kezdeményezésére, akinek döntő szava van katonai kérdésekben, már legközelebb munkába veszik a véderőtörvény reformját. Az illető tényező a leghatározottabban állást foglalt amellett, hogy ez a kérdés nem tűr halasztást, s így a reform már a jövő év márciusában a két törvényhozás elé fog kerülni. Technikai akadályja nincs, mert az új javaslat már ugyszólván teljesen kész. Nyílt titok, hogy a közös hadsereg mai állapota tartalmatlan. Két mód van a gyökeres orvoslásra. Az egyik a két éves szolgálati idő behozatala, ami feltétlenül az ujonczjutalék szaporításával jár s ebben az esetben a létszámot 195.000 főre kell emelni. A másik mód a három éves szolgálati idő megtartása, de legalább 10.000 főnyi ujonczjutalék-emeléssel. Hogy melyik módra fogja magát elhatározni a hadvezetőség, az penzkerde. A két éves szolgálati idő behozatala évenként 100 millió korona nagyobb kiadással jár. Kétségtelen, hogy a mostani pénzügyi viszonyok nem kedveznek a reform módjának, de emellett politikai momentumok is közrejárzanak. A beavatottak tudják, hogy az uralkodó lojálisán kívánja teljesíteni azokat az ígéreteket és engedményeket, amelyeket a kilenczes bizottság javaslatára tett, de éppen úgy elvárja, hogy Magyarország is adja meg a hadseregnek, ami a hadseregé. Csakhogy Ausztriában bizonyos részekről rossz szemmel nézik a magyar hadügyi követeléseket. Magyarország azonban engedmények nélkül nem hajlandó áldozatokra, Ausztria pedig, helyesebben a keresztényszocialista párt, *körömszakadtól ellenez minden magyar katonai követelést*. Ebből az utvesztőből egyelőre nem mutatkozik a kivezető út és senki sem áztatja magát azzal a reménnyel, hogy báró *Schönaich* hadügyminiszter képes lesz ezt a gordiusi csomót megoldani. Beszélnek róla, hogy a közös hadügyminiszter állása, bár a hadsereg nagyon rokonszenvez vele, alaposan megrendült és már emlegetik is utódát *Krobatin* lovag altábornagy személyében, de hogy ő nagyobb szerencsével fog-e járni, nagy kérdés.

Egy másik bécsi beavatott és a hadügyminiszterium dolgaival ismerős körökben megczafolyák azt a hírt, hogy *Schönaich* közös hadügyminiszter állása megrendült.

A trónörökös elégtétele Khuennek.

Gróf *Khuen-Héderváry* Károly magyar miniszterelnök feleségével, holnapután hétfőn reggel Bécsbe utazik, ahol nagyban készülnek már a belga királyi pár fogadására. A magyar miniszterelnök a belga felségek bécsi tartózkodásával kapcsolatos udvari ünnepeken vesz részt ezuttal az osztrák császárvárosban, ahol ilyen udvari ezerimóniai dologban éppen a minap is járt. *II. Vilmos* császár esetében volt ez. És ez a császári látogatás *Ferencz Ferdinánd* főherceg trónörökös eljárásával kapcsolatban élénk emlékében élhet a magyar miniszterelnöknek. Ekkor történt meg, amint azt a bécsi napok krónikásai megírták, hogy a trónörökösünk estét adott, arra meghívta báró *Bienert* osztrák miniszterelnököt, meginvitálta a külpolitika szolgálatában álló magyar urakat is. Gróf *Héderváry* magyar miniszterelnök

azonban nem kapott meghívást, noha éppen abban az időben már Bécsben volt. Sokan közösi sérelmet is láttak ebben az esetben, a politikai világ és a bécsi lapok pedig megállapítván a mellőzést, kegyvesztettségről beszéltek. Akármiként áll is a dolog, annyi tény, hogy igen sok észrevételre adott alkalmat és a miniszterelnöknek fonák helyzetet teremtett. Ennek jele, hogy most Bécsben valami reparáció-féle készül és az alkalmat erre megadják a belga királyi pár látogatásával kapcsolatos udvari ünnepek. Itt, így jelentik ezt nekünk Bécsből, *Ferencz Ferdinánd* főherceg meg fogja találni a módját annak, hogy gróf *Héderváry*nak kifelé a szükségesnek vélt elégtételt valami kitüntető formában megadja. Hír szerint, magánuton ezt már megtette gróf *Zichu* János legutóbbi audienciáján is, ami azonban távolról sem jelenti azt, hogy a *Khuen-Tisza* politikától a trón várományosa el van ragadtatva.

Lukács László a királyhoz megy.

Hétfőre hívták egybe a képviselőházat munkáltatás okából, anyag azonban szűkiben van, mert a költségvetés még mindig nem készült el, úgy hogy már a jövő héten a képviselőház elé lehessen terjeszteni, az államnyomda sem készült el még, s így október tizedike előtt a legjobb esetben sem kerülhetne a Ház elé a jövő évi budget. A költségvetést ugyanis most másodszor dolgozták át. Ez a második kiadás, így mondják ezt, jobban fest az elődénél és arra hivatott, hogy kedvezőbb lenyomást keltsen államháztartásunkról. Az 1911-es költségvetésnek meg vannak immár a főszámadatai is, miután azonban az előzőről kidolgozott költségvetés egész strukturájában változást szenvedett, a pénzügyminiszter a mostani elaborátumát mindenekelőtt a király elé terjeszti és csak azután léphet vele a magyar képviselőház elé. *Lukács* László pénzügyminiszter e végből legközelebb Bécsbe utazik és kihallgatáson jelenik meg a királynál. A pénzügyminiszter az előzetes királyi jóváhagyás után a képviselőházban benyújtja a költségvetést, ami az előjelekből ítélve, esetleg ennek a hónapnak az első harmadában már nem is történik meg. Nem kizárt, hogy erre már majd csak a delegációk ülészése közben kerül a sor. A közös bizottságok e hónap tizenkettedikén ülnek egybe Bécsben és közben a képviselőház csak azon a napon tartana ülést, amelyen a pénzügyminiszter a jövő esztendői költségvetést exponálja kíséretében beterjeszti. Ez a késelem most már bizonyossá teszi, hogy a kormánynak megint *indemnitásra* lesz szüksége, mert a költségvetés bizottságilag is tárgyalandó még és csak azután kerülhet a plénum elébe. A költségvetési tárgyalást természetesen a delegációk előzik meg és természetesen a bankjavaslat is, amelynek január elsejére törvényerőre kell emelkednie. *Lukács* bécsi útját arra is fel fogja használni, hogy a bank dolgában az illetékes osztrák tényezőkhel és magával az osztrák-magyar bankkal is tárgyaljon.

Franciaország a magyar kölcsönről.

Feltűnést keltő cikket közöl mai számában a párisi *Matin*, a lap élén. Azt fejtegeti, hogy Franciaország mindig őszinte rokonszennvel viseltetett Magyarország irányában, de a hivatalos francia körök véleménye szerint nem felel meg Franciaország érdekeinek, ha a francia pénzügy 500 millió frankot kölcsönöz Magyarországnak, amely a hármasszövetség tagja. Köztudomásu, hogy Bismarck egyenesen Franciaország ellen hozta létre a hármasszövetséget. Már pedig a magyar kölcsön egy tekintélyes része arra való, hogy abból fedezze Magyarország a bosznia-hercegovinai annexió nagyon tekintélyes költségeiből öt illető részt. Bosznia-Hercegovina bekebelezése egyes megsegzése a berlini szerződésnek és tudvalevőleg majdnem háborút idézett elő. A kölcsön másik része, körülbelül száznyolcvan millió tüzérségi anyag beszerzésére való. Feltevésnek is képtelen, hogy Franciaország adjon hitelt a hármasszövetségnek úgyis. A cikk további során megemlékezik a bécsi jelentésről, mely elsőnek adott hírt róla, hogy sikerült a magyar kölcsönt a Rothschild-

csoport vezetése mellett és a német pénzügynek az osztrák bankcsoportokhoz való csatlakozása segítségével rövid uton nyelbeütni. A *Matin* nem leplezi, hogy ez a váratlan eredmény nemcsak a francia pénzügyi körökben, de politikai és diplomáciai helyen is meglehetősen feltűnést keltett, sőt a német birodalom külügyi politikájának vezetője, *Kiderlen-Waechter* ismeretes nyilatkozata nyomán érthető izgatottság támadt. A cikk élesen kel ki a párisi *Rothschild*-ház ellen, megjegyezvén, hogy illetékes helyen hamarosan felvilágosítást fognak kérni arról a szerepről, amelyet a magyar kölcsön körül játszott.

Pártértekezletek.

A 48-as függetlenségi *Kossuth*-párt folyó hó 3-án este 6 órakor pártértekezletet tart, amelyen négy delegátust fog kandidálni. — A *Justh*-párt hétfőn szintén pártértekezletet tart, de az értekezlet közelebbi időpontját a párt vezetősége még nem állapította meg, valamint a néppárt is.

A nemzeti munkapárt már holnap, vasárnap délután fél 7 órakor tartja meg pártértekezletét, amelynek tárgya a delegáció tagjainak kijelölése. A párt vezetősége még a holnapi délelőtti folyamán meg fogja állapítani a kijelölendő párttagoknak a pártértekezlet elé terjesztendő listáját.

A horvát válság.

A múlt vasárnap mondotta el a programbeszédét *Tomasics* Miklós bán, amely alkalommal *Holjae* zágrábi polgármester, egy ős koalíciós is elkísérte. A horvát politikai körökben ez élénk feltűnést keltett s a horvát-szerb koalíció egyes tagjai nagyon meg is botránkoztak miatta, a zágrábi független polgárság pedig mára népgyűlést hívott egybe, hogy állást foglaljon a polgármester eszéki utazása dolgában. Néhány befolyásos koalíció-párti személyiség közbenjárására a gyűlés megtartásának tervét elejtették, amiből arra következtetnek, hogy a koalíció vezető elemei a kormánnyal való meg egyezést kívánják. Valószínű ugyan, hogy a község tanács e hó 3-iki ülésén szóba kerül az utazás ügye, de nem hiszik, hogy ebből polgármester-válság keletkezzen.

Kellemetlen névcsere.

A győri püspök rezidenciájából küldik ezt a kétségtelenül fájdalmas kommunikát:

„A napilapok jelentették, hogy *Khuen-Héderváry* gróf miniszterelnök hétfői audienciája után fölkereste Bécsben *Széchenyi* Miklós gróf győri püspököt és közölte vele *nyugvára*di püspökké való küszöbön álló kinevezetését. Mint beavatott helyről értesülünk, a miniszterelnök az audiencia után nem *Széchenyi* Miklós gróf püspöknél, hanem *Szécsen* Miklós gróf római vatikáni nagykövetnél tett látogatást, aki akkor Bécsben időzött. Ebből származik a félreértés és az önkényes következtetés.

A munkásbetegség reformja.

A képviselőház munkásügyi bizottsága ma délelőtti tíz órakor *Borbély* Lajos elnöke alatt ülést tartott. Az ülésen megjelent *Hieronymi* Károly kereskedelmi miniszter és *Papp* Árpád miniszteri tanácsos. A bizottság az iparfelügyelő 1908. évi működéséről szóló miniszteri jelentést tudomásul vette, ugyszintén a színházaknak és egyéb látványosságoknak és közlekedési eszközök igénybevételére szolgáló jegyeknek munkaszüneti napokon való árusítása tárgyában kiadott miniszteri rendeletet. Végül elfogadta a bizottság az Olaszországgal 1909. évben a munkásbalesetbiztosítás viszonyosságának becikkelyezéséről szóló törvényjavaslatot, mely Olaszországban már törvényerőre is emelkedett. A javaslat előadója *Hegedűs* Kálmán volt. E javaslat tárgyalásánál *Bródy* Ernő kérdést intézett a kereskedelmi miniszterhez a munkásbetegség-egyeztetés és balesetbiztosítás reformja tárgyában. Miután a törvény eddigi hiányai kitűntek, a hatáskörök kérdésében állandó kontroverzia van és a pénztárakat a deficit réme fenyegeti, úgy szervezeti, mint közegészségügyi szempontból sürgősnek és fontosnak tartja a létező bajok szanálását. *Hieronymi* miniszter válaszában kijelentette, hogy a kérdés megoldását ő is rendkívüli fontosnak tartja, mert Magyarországot munkásvédelem terén minél magasabb nivóra kell emelni. A hiányokat és a bajokat a jelen törvény alapján nem képes orvosolni, ezért ő ugy elvi szempontból, mint az adminisztratív teendők egyszerűsítése szempontjából már régebben elhatározta a törvény novellaris módosítását. Ezt a munkát azonban elcsinálni nem

akarja és éppen ezért az összes érdekeit tényezők meghallgatására van szüksége abból a célból, hogy javaslatát elkészíthesse. Állandóan ébren tartja a kérdést s annak a hitének ad kifejezést, hogy *ez az év végén, vagy a jövő év elején a javaslattal elő fog állni.* Haydin Imre a jelenlegi törvény hiányainak szanálására szintén csak a novellaris módosítást tartja helyesnek és klasszikus példákat hoz fel annak igazolására, hogy fontos és égető kérdések megoldása a hatáskörök rendezetlenségén és hatalmi kérdéseken mulik. A bizottság ezután a miniszternek megnyugtató választát köszönettel tudomásul vette.

Annexió.

Irta: Babocsay Sándor.

Ezt a kis tanulmányt nagyrészen az annexió császári proklamálása után csakhamar megirtam. Szándékom volt, hogy ennek alapján az országgyűlésen, mint akkor volt képviselő, a tárgyban megfelelő alakban felszólalok. De bizony ez a tárgy a mult országgyűlésen nem került napirendre. A két év alatt felmerült események folytán némi disszonanciák, csekély anachronizmusok és tuhaladottak látszó álláspontok mutatkoznak ugyan a közleményben, de ennek konklúziója — igaz meggyőződésem szerint — ma is megáll. És minthogy gróf Héderváry miniszterelnök — ámbár csak egy közbeszólásként, en passant — kilátásba helyezte, hogy Bosznia-Hercegovina annexiójának az ügye, az arra vonatkozó törvényjavaslat, még pedig a Wekerle által beterjesztett szövegben, nemsokára a képviselőház elé kerül: megokoltam tartom, hogy az eszmék tisztázása céljából felfogással a nyilvánosság elé kerüljek és gondolatomat lanczirozzam.

I.

Az annexió szó sok dologhoz, sok eszméhez hozzáfűződik ugyan, de a magyar ember ezalatt nem ért egyebet, mint azt a szomorú tény, hogy Bosznia-Hercegovinát, ezt a terméketlen, köves, veszedelmes kettős kis tartományt az osztrák császár és magyar király végleg elfoglalta, anektálta, hozzacsatolta... de hogy mihez, hova, azt a kerek földön senkisé sem tudja megmondani.

A politika még a nyelvtanon is ki akar fogni. Az annexiót, ami hozzacsatolást jelent, — nehogy meg kelljen mondani, hogy hova csatolta — a furfangos politika így fejezi ki:

Ő császári és apostoli királyi felsége szuverén jogainak Bosznia és Hercegovinára való kiterjesztése.

Ez a címé és tartalma a Wekerle által beterjesztett 935. számú törvényjavaslatnak.

Amde már ez a cím is durván sérti a magyar közjogi felfogást. Ismert dolog, hogy a magyar közjogi szerint minden jog a nemzetől ered. Amint a nagy 67-es publicista Beksics is mondja Dualismus című könyvében: „nincsen fejedelmi jog, sem az államra, sem az egyházra vonatkozó, melyet a korona nem a nemzetől kapott, s melynek gyakorlása a nemzeti kontrol alól kivenhető volna.”

Ettől ered tehát a magyar királyok szuverén joga is. De a törvényjavaslat címében és tartalmában a súlypont ő felsége szuverénítésára van helyezve. Ugy tünik fel, mintha Bosznia-Hercegovina lakosai, sőt talán még a magyar nemzet is csak azért élmenék, hogy az uralkodó rájuk szuverénítésát kiterjeszthesse, az ő alattvalói lehessenek, és őket az uralkodó család örökölhessen.

Ilyen felfogás ellen a magyar nemzet a középkorban is, a hűbéruralmak időszákaiban is, tiltakozott volna, a huszadik században tehát annál kevésbbé szívelheti meg azt.

Amint Timon Ákos is megállapítja a külföldön is hírnévre jutott alkotmányjogi művében. Árpádok alatt a magyar hadsereg nemzeti hadsereg, az Árpádok nem magánhadurak, hanem nemzeti köztisztviselők: a nemzet választotta vezérek.

De egészen friss, eleven törvény is elmentében áll a törvényjavaslat szövegezésével. Az 1867. évi II. t. cz.-nek, mely a királyi hitlevél és eskü beczikkelyezéséről szól, 5. szakasza így intézkedik: „Magyarország és társországainak mindazon részeit és tarto-

mányait, amelyek már visszazerezettek, s azokat, amelyek Isten segedelmével ezután fognak visszazerezettni, koronázási eskünk értelmében is a nevezett országhoz és társországaihoz visszakapcsolandjuk.”

Ez felel meg a helyes magyar közjogi felfogásnak. De hát ebben a most idézett törvényben nem a szuverénítés kiterjesztéséről, hanem az országunkhoz való visszakapcsolásról van szó. A visszakapcsolás szónak kellene tehát a törvényjavaslat címében és tartalmában is szerepelni.

De hát még sohasem játszották ki, sértették meg mind a hazai, belföldi, félremagyarázhatlan törvényt; mind a nemzetközi, külföldi, világos szerződést annyira, mint ezzel az ugynevezett annexióval.

A magyar törvény, az 1880. évi VI. t. cz. 5. szakasza így szól: „Minden változtatásához azon viszonyoknak, melyben ezen tartományok jelenleg a monarchiához állanak, a monarchia két állama törvényhozásainak egyetértő jóváhagyása szükséges.” Nos hát, megtörtént ezen jóváhagyás? Dehogy történt. De a viszony megváltoztatása mégis megtörtént; mert okkupációból, vagyis az ideiglenes megszállásból annexió, vagyis végleges elfoglalás lett.

A Berlinben 1878. évben a nagyhatalmak között létrejött szerződés pedig úgy rendelkezik, hogy Ausztria-Magyarország Bosznia-Hercegovinának (csak) az okkupációjára kap felhatalmazást; a szerződés rendelkezéseinek megváltoztatása pedig csakis az összes szignatárius, a szerződést alájegyző nagyhatalmak beleegyezésével történhetik meg.

Ismét elmondhatjuk, hogy az összes szignatárius nagyhatalmak beleegyezésének nyoma sem volt, mégis az egész világ legnagyobb csodálkozására mintegy két évvel ezelőtt, 1908. év október hó 7-ik napján egyszerre csak megjelenik a császári proklamáció, amely szerint Bosznia-Hercegovina most már nemcsak okkupálva, hanem anektálva is van. Emmel politikailag jogtalanabb, vakmerőbb, és veszedelmesebb cselekedetet kormány még nem követett el.

Ha az ugymondott, de szerintem rosszul mondott, kis emberektől is megvárjuk, és pedig joggal várjuk meg, hogy apró-cseprő dolgalkban is megtartsák a szerződéseket: mennyivel kiemelkedőbb a köteletség, hogy a legmagasabb szférákban, a nemzetek között, az egész világ tudtával megkötött szerződést a magas szerződő felek tiszteletben tartásák, és azt egy arra rendelt napon önkényesen ne lökjék félre az utjokból.

Ilyen eljárásnál még az erőszak, a hódítás politikája is, enyhébb bírálatot érdemel. Szükségem van egy tartományra, hatalmam is van azt megszerezni; tehát megszerzem azt. A huszadik században el nem fogadható ez az eljárás sem ütközik annyira a politikai morálba, mint ez az annexió. Ilyen eljárás mellett hiába hozunk törvényeket, hiába kötünk szerződéseket. — Ilyen anarchisztikus jellegű eljárás kicsinyeknek-nagyoknak példaként szolgálhat az egész világrend, jogrend felforgatására.

Bevégzett tény elé állították ugyan a nemzetet, de azért küzdeni kell az ellen. Nagy bajok származhatnak abból, ha a nemzet képviselői a bevégzett tények előtt egyszerűen meghajolnának. Ezt nemcsak a nemzet, de a korona iránt való tekintetből sem teheti meg az országgyűlés; mert az országgyűlés a koronának is legilletékesebben mutathatja meg a követendő helyes utat.

A jog, törvény, szerződés és magyar felfogás durya megsértése pedig csak egyik másik gyenge oldala az annexiónak. Nagy veszedelmeket rejt méhében az a kérdés is, hogy mi lesz ennek a kettős kis tartománynak a jövő közjogi helyzete és hovátartozása. Ez egy észbontó probléma. Vetekedik a szentháromság titkával, amelyről egy jeles magyar pappocéta megírta: kimérte Isten a tu-

dás határait s elfödé embertől fonséges titkait.

Már mintegy két éve, hogy az annexió proklamáltatott, mégis a legelső kérdéstről, — aminek voltaképen az annexió tényét is meg kellett volna előzni, — hogy mi lesz vele, kié lesz Bosznia-Hercegovina, sem bel-, sem külföldi politikusok komolyan még csak gondolkozni sem akarnak, vagy mernek.

Még, aki lop is, először tisztába jön azzal, hogy kinek lop. A jogos szerző pedig eleye éppen rendben van azzal a kérdéssel, hogy ha szerez, kinek szerez. Csak a roppant nagytudású, osztrák politikusok nem tudták azt, hogy amikor Bosznia-Hercegovinát megszerzték, voltaképen kinek szereztek azt meg.

Erről a témáról különben alább lesz szó. Most csak jelezni kívántam, hogy ez a bizonytalanság is csak bajt okozhat.

Még ezer szerenese, a sors különös kedvezése, hogy a kormányok által hebehurgya módon inszczenirozott annexióból háboru nem keletkezett; ami pedig igen természetes leendett. Mert, aki a nagyhatalmakkal kötött szerződéseken meggondolatlanul csakugy könnyűszerrel keresztülgázol; aki úgy jár el, hogy csak kardjára csap és egyszerűen kikiáltja, hogy két tartomány (amely eddig jogilag másé volt) most már enyém vagy: annak a háborura el kell készülnie.

1909. év márczius hó huszas napjaiban, amikor bennünket már csak egy vékony hajszál választott el a Szerbiával való háborútól, egy igen előkelő, jóérzésű, illetékes államférfiutól kérdeztem, lesz-e háboru. Ez a jó magyar férfiú így felelt: én mindenképpen azon leszek, hogy ne legyen háboru, mert abból a nemzetre semmi jó, hanem csak minden rossz keletkeznék; akármennyire agyonpaskolnók is Szerbiát, attól ugyan egy „greslit“ sem tudnánk bevasalni.

Nem bizony, hanem kidobtunk volna pár milliárdot; mert márcziusban jól kellvén csak reá gondoltunk a háborura, mégis, már csak ez a rá gondolás is, pár száz millióba került. Hát ha tényleg kitört volna a háboru és az csak valamennyi ideig is tart, főleg pedig, ha a háboruba még Montenegro, Törökország, vagy éppen Oroszország is beleavatkozott volna, ami pedig majdnem bizonyos leendett.

De hát háboru nélkül is belekerült az annexió — amint már jeleztem, — néhány száz millióba. Fizettünk, azaz eddig csak, minden törvényes felhatalmazás nélkül fizettek a kormányok Törökországnak kárpótlásul, helyesebben: jól kieszt erkölcsi fájdalomdíj, ötvenkét milliót.

Az eddigi állapot az volt, hogy Szerbia még akaratlanul is velünk tartott. Most ezt a forróvérű országot morálozva, bennük egy gyűlölködő rossz szomszédra tettünk szert.

Az annexió előtt a hadi szempontból igen fontos novibazári szandzsákot megszállva tarthattuk, az annexió folytán ezt a pozíciót feladták s abból a katonaságunk kitararodott.

A berlini szerződés értelmében jogunk volt az izgága kis Montenegrót a tengerparton rendőrileg ellenőrizni s a montenegrói vizeken egy nemzet hadihajója sem jelenhetett meg. Az annexió folytán mindezen fontos hadászati jogunkról lemondottunk.

Kint Németország fényét, dicsőségét növeltük, amely állam erélyes közbelépésével megakadályozta a háborut és megvédelmezte a nemzeteket a rengeteg világháborútól; bent bebizonyult az alkotmány és parlamentek értéktelensége, mert a parlamentek hozzájárulása és megszavazása nélkül derűborura költötték el a milliókat.

Kint szerződésesség lettünk. Erre más nemzeteknek is precedenst alkottunk. Az 1870—1871-iki porosz-francia háboru alkalmából Oroszország felmentve érezte magát a Fekete-tengerre vonatkozó korlátozásoktól. De az akkor tartott londoni konferencia kimondotta, hogy a nemzetközi szerződések csak az összes nagyhatalmak beleegyezésével

módosulhatnak. Ausztria azonban megosi-nálta a precedenst, megadta a rossz példát, hogy még a legmagasabb szerződő felek is csak úgy könnyedén felrugathják a nemzetközi szerződéseket.

Bent megingatta az annexió a törvény erejébe vetett hitet; mert beigazolta, hogy a kormányok reá sem hederitenek arra, van-e valamely esetre törvény, vagy nincs.

Végre az annexió az alkotmányjogi és közjogi veszedelmek Pandora-szelenczéjévé lett, amelyből majd csak úgy bujkálnak elő a kigyóbajok.

És mindezt miért? Csak azért, hogy ezt a polyglott, sok nemzetiségű és sok vallású kettős államot, Ausztriát és Magyarországot, ezt a különben is unikumszerű, képtelen államszervezetet még a teljesen elütő és az azonosulásra egyáltalában nem hajlandó mohamedán fajjal is tarkítsuk és hogy az ugyis keservesen szereshető pénzünkkel az eltartandók számát nagyban szaporítsuk.

KÜLFÖLD.

Aehrenthal látogatása.

Budapest, október 1.

Gróf Aehrenthal olaszországi látogatásáról ma félhivatalosan a következő kommunikét adták ki:

Gróf Aehrenthal közös külügyminiszter, aki abban a kitüntetésben részesült, hogy az olasz király Raccionigiben kihallgatáson fogadta, ez alkalommal ő felségének I. Ferencz József császár és király sajátkezű levelét adta át. Az Olaszország és Ausztria-Magyarország külügyminisztere között Turinban folytatott megbeszélések természetes folytatásai voltak a salzburgi és ischli eszmecsereknél, anélkül, hogy az azóta elmulott időben új, a nemzetközi helyzetet megváltoztató tények merültek volna fel. A két államférfi újból konstataálta, hogy egyetértésben a berlini kabinettel, megingathatlanul és őszintén a hármasszövetség békés céljai érdekében működnek.

A *Neue Freie Presse* turini levelezőjének egy magas olasz személyiség kijelentette, hogy gróf Aehrenthal látogatásának egyetlen célja volt San Giuliano látogatását viszonzni és I. Ferencz József ő felségének köszönő levelét átadni az olasz királynak azon levélrel, amelyben ő felségét 50 éves kora alkalmából üdvözölte. Olaszország és Ausztria-Magyarország a világpolitika nagy kérdésében egyetértének és nem is szükséges, hogy egymással hosszasan tárgyaljanak. Gróf Aehrenthal meg van győződve Olaszország becsületos szándékairól és szövetségi hűségéről. Az olasz kormány meg van győződve, hogy Ausztria-Magyarország taval áll mindazon sötét szándékoktól, amelyekről különösen a francia és angol hármasszövetség-ellenes sajtó az utóbbi napokban oly nagy buzgalommal beszél. Az utóbbi napokban elterjesztett azon hírekből, amelyek a Balkán államok egymás közti, illetve egymás elleni titkos megállapodásairól szólnak, egy szó sem igaz. Olaszország és Ausztria-Magyarország távol állanak hasonló tervektől. Ausztria-Magyarország és Olaszország érdekelletéről beszélni, érthetetlen balgaság volna. A határincidenseket illetően az illető személyiség kijelentette, hogy a két kormány utat és módot fog találni azoknak korlátozására. A hármasszövetség ezeken a csekélyeségeken nem fog hajótörést szenvedni.

A „Times“ ellen polemizálva, az „Italie“ című római lap a következőket fejté ki: Olaszország a legkisebb részletekig értesülve volt az összes ügyekről és semmit sem hallgattak el előtte, amit Berlinben és Bécsben tudtak. Ha pedig a viszonyok ez a kontinuitása és a szövetségek eme meg nem szakított eszmecsereje gróf Aehrenthal látogatásának jelentőségét csökkentené, ez tényleg csak örvendetes lehet. Mert, ha két államférfi, akik két szövetséges hatalomnak nemzetközi politikáját irányítják, egymásnak semmi különöset nem mondhat és egymással új eseményeket nem közölhet, akkor ez magában foglalja azt, hogy e két államférfi, kölcsönösen tájékozva lévén egymás dolgáról, teljes harmóniában vannak és ebbe az összhangba Németor-

szágot is bevonták. A három szövetséges hatalom oly politikát követ, amely megingathatlanul a béke főtartásán alapul.

Egy római távirat szerint az olasz király Raccionigiben magához hivatta *Giolitti* volt miniszterelnököt. Ez a hír politikai körökben nagy szenzációt kelt. Szerdán érkezett meg *Giolitti* és hivatalos volt az udvari ebédre. A „Memento“, amely a hírt kipattantotta, arról is tud, hogy a király a volt miniszterelnökkel *Aehrenthal* látogatásáról, *Nathan* polgármester beszédéről és a kolerajárványról tanácskozott.

Gróf Aehrenthalnak San Giuliano márki külügyminiszterrel való találkozása alkalmából a római *Tribuna* azt írja: A két kiváló államférfi módot talált arra, hogy megtagadja ezen eseményben a tiszteletteljes udvariasság és barátság jellegét, amely érzelmek immár hagyományosakká váltak a hármasszövetséghez tartozó hatalmak külpolitikájának intézői közt. Amint már a salzburgi entrevue alkalmával hangoztattuk, a mostani találkozásról is kijelenthetjük, hogy újat nem hozott, csak ismételt igazolt egy kedvező és megnyugtató tényállást. Salzburgban a két miniszter barátságos eszmecsereét folytatott az európai és különösen a balkáni helyzet felől, amelynek során ismét beigazolódtott Ausztria-Magyarországnak és Olaszországnak egy ebben a kérdésben, mint politikájuk főkérdésében a béke és a státusquo fentartása kérdésében való egyetértése. Turinban ugyanehez az eredményhez jutottak. Ezenfelül a határkérdést is pontosabban körvonalazták, azt a kérdést, amelyet a diplomaták tapintata és bölcsesége mindinkább tisztázni és rendezni fog. A *Tribuna* végül kijelenti, hogy a turini találkozó újabb megerősítése a hármasszövetség bensőségének és őszinteségének, amelyhez az európai béke fennállása is fűződik.

Az *Italie* a következőket mondja még: A két miniszter találkozásáról kiadott kommuniké elégséges annak beigazolására, hogy Olaszországot a másik két szövetséges állandóan és hűségesen informálja mindarról, amiben érdeke lehet. A három szövetséges állam kölcsönös bizalma és teljes egyetértése lehetővé teszi, hogy a napirenden álló összes kérdések minden izgalom nélkül számításba vétessenek és azt a bizonyosságot szolgáltatják, hogy a békét mi sem fogja megzavarni. Gróf Aehrenthal látogatásának nagy jelentőségét leginkább az a megtisztelő magas kitüntetés fejezi ki, amelyben az olasz királytól különös tisztelete jeléül részesült.

Gróf Aehrenthal és *Giuliano* márki ma délután Ivresbe érkeztek. Reggeli után délután 2 óra tájban folytatták utjukat Issogneba. Elutazásuk előtt a polgármester és az alprefektus látogatást tettek a miniszterelnöknél.

Az issognei kirándulásról való visszatérés után a két miniszter este fél 7 órakor az Európa-szállóban megvacsorázott, majd a pályaudvarra hajtatnak, hol bucsuzásra megjelentek a hatóságok fejei is. Gróf Aehrenthal ismételtén kifejezést adott haláljának az olaszországi szívélyes fogadtatás fellett. A minisztereket a pályaudvaron egybegyűlt nagyszámu közönség rokonszenvesen üdvözölte.

Az osztrák parlamenti helyzet. Mint Bécsből jelentik, a tartománygyűlések október 31-ig maradnak együtt és a képviselőház november 4-én ül össze, mert remélik, hogy a delegációk addig befejezik munkájukat. Ha váratlanul tovább tartana a delegáció ülésese, mivel ezuttal a delegációk Bécsben fognak tanácskozni, semmi akadályja sem lesz annak, hogy a birodalmi tanács a delegációval egyidejűleg tartson ülést.

Finnország végnappjai. Pétervárról jelentik: A „*Novoje Vremja*“ munkatársa beszélgetést folytatott *Meachelin* Leóval, aki, mint a finn szenátus alelnöke, hosszabb ideig tagja volt a finn kormánynak. *Meachelin* azt mondja, hogy hazájában a politikai helyzet a lehető legvigasztalanabb.

— Hogy mi fog történni, azt senki sem tudhatja. Ha Oroszország kihirdeti a törvényeket anélkül, hogy azokat a finn országgyűlés elfogadta volna, a törvényeknek reánk nem lesz kötelező ereje. Alaptörvényeink a törvények kihirdetése tekintetében egészen világosan intézkednek. A birodalmi дума, a birodalmi tanács és a kormány,

ugy látszik, elfelejtették, hogy a finn országgyűlés házszabályait a mostani czár 1906-ban, tehát az orosz alaptörvények kihirdetése után szentesítették. A szentesítés a törvény sérthetlenségének biztosítéka és most ezt a törvényt akarja Oroszország súlyosan megsérteni.

Viszonyuk Szerbiához. A király tegnap több mint egy órai kihallgatáson fogadta a belgrádi követet, *Forgách* grótot. Jól értesült körök véleménye szerint ennek a kihallgatásnak nincsen rendkívüli karaktere, mert csak természetes dolog, hogy a belgrádi követ bécsi tartózkodását arra használja föl, hogy Szerbiának Auszriához és Magyarországhoz való viszonyáról a királynak jelentést tegyen. A *Vossische Zeitung* bécsi tudósítója ehhez még a következő megjegyzéseket fűzi: A nemzetközi ántant-politikának különböző eselszövéssei nem maradtak visszahatás nélkül a belgrádi politikára, amelyet a hanyatlóban lévő rendszer az annexió válság idejében tett tapasztalatok után is folytatni igyekszik. Szerbiában immár hónapok óta napirenden van osztrák és magyar állampolgárok zaklatása és minden osztrák vagy magyar embert rendszeresen gyanúsítanak Szerbia katonai titkainak kémlelésével.

A haragos morvák. Mig a cseh tartománygyűlés a német-cseh egyetértés jelében nyílt meg, addig a morvák tartják a haragot. *Brünnből* ugyanis azt jelentik, hogy a morva tartománygyűlés tegnapi ülésén folytatták a vitát a június 31-iki iglauri zavargásokról, amelyek egy szokol-ünnepe alkalmával végbementek. Az ezekre vonatkozó javaslatok sürgősségét megszavazták. *Müller* és társai javaslatának meritumát amelyben felszólítják a kormányt, hogy az események megvizsgálásánál objektív járjon el és a cseheknek német városokban való térfoglalását, valamint a német kereskedők elleni bojkottot tegye lehetetlenné, vita nélkül elvetették. Erre az összes német képviselők elhagyták a termet. *Jellinek* elnöklő tartományi elnökhelyettes az ülést határozatképtelenné jelentette ki és bezárta. A jövő ülés határidejét írásban fogják tudatni.

Harez a Drina-szigetekért. Belgrádból jelentik: A Bosznia határán folyó Drina több szigetet alkot, amelyeknek hovátartozása kétséges, azonban a szerbek valamennyit maguknak reklamálják. A minap a boszniai csendőrség elkergette a szerbiai parasztokat egy ilyen szigetről, mely alkalommal több puskalövés történt. A szerb kormány most sürgős tanácskozásra ült össze, melyen elhatározta, hogy annak a szigetnek védelmére, amely Loznicza mellett van, száz csendőrt küld, ezeknek támogatására pedig egy ezred gyalogságot keskenltébe helyez. A *Stampa* című lap szerint a szerb kormány bécsi követe a külügyminisztériumban tiltakozást jelentett be és egyszermind azt is, hogy a legközelebbi alkalommal a szerb hatóságok represszáliákkal fognak élni, ha boszniai részről megtámadnák ezeket a szigeteket.

Montenegró anektálja a szandsákok Belgrádi lapok közölték aminap azt a kétes hírt, hogy Oroszország, Ausztria-Magyarország, Törökország és Bulgária beleegyezésével a novi-bazári szandsákok legközelebb hozzácsatolják Montenegróhoz. A hírt egy oldalról sem czáfolták. A Montenegró hivatalos lap, a „*Cetinszky Vjesznik*“ legutóbbi száma is elismeri, hogy az annexió terve csakugyan megvan. Feltűnő, hogy Montenegróban és a külföldön a legutóbbi napokban a Montenegró postahivatalok közvetítésével oly levelezőlapok kerülnek forgalomba, melyek furesa módon tüntetik fel az új királyság térképét. Ez a térkép nemcsak a mai Montenegrót és az anektált szandsákokat, hanem még Prizrent és Ipeket, Spizzát, sőt még más dalmát kikötőket is mint a Montenegró királyság alkatesztét tünteti fel. A Montenegró kormány türi e levelezőlapokat, mint a jövőndő aspirációk kifejezőjét.

Görög háboru-terv. Athéni jelentés szerint a görög katonai körök új háboru-tervvel foglalkoznak, amelyet a francia kormány megbízásából *Fournier* francia altengernagy *György* királynak megküldött. E terv szerint Görögországnak a fősulyt a tengeren való gyors támadásra kell vetnie és meg kell szállnia az Égei-tengeren lévő görög szigeteket, még mielőtt Törökország mozgósítását befejezte. A török flottától nem kell a görögöknek félni, mert a nyugati hatalmak viselkedése miatt Törökországnak hajóit a Dardanellák közelében kell tartania. Ha Görögország a tengeren gyors sikereket ér el, akkor nem lesz nagy jelentősége annak, ha a görög szárazföldi hadsereg Tesszáliában vereséget szenved.

Larissából jelentik: A török-görög határ görögországi oldalán a határszéli lakosság gyűléseket rendez és határozatokat hoz a hadüzenet érdekében.

Uj boxer-fölkelés. Az amerikai páncélos flotta — mint Newyorkból jelentik — Washingtonból azt a parancsot kapta, hogy elindulásra készüljön. A tengerészeti hivatal azért határozta el magát erre az intézkedésre, mert a kínai kormánynak washingtoni képviselője az amerikai kormányt hi-

vatalosan értesítette újabb boxer-fülkelésről s azt mondta, hogy a külföldiek élete veszedelemben fog. A manilai amerikai flotta és a Fülöp-szigeteken lévő szárazföldi hadsereg is parancsot kapott, hogy a nyomban való elindulásra készen legyen. A Kinában lévő hittérítőket és amerikai kereskedőket ezek a hírek nagyon nyugtalanítják.

VASÁRNPAP.

Zöld fejjel haragosa voltam én is a halálnak. Mióta azonban az élet szépségét megértettem, engesztelékenyen és hálával gondolok a halálra, mint az élet szépségének nem közönséges, mindig stilusos, minden síráson és fogviesorgatáson túl harmonikus betetőzésére. A halál, vagy amit megszoktunk annak nevezni, kegyes is volt hozzám. Sok formában mutatkozott nekem és filozófus türelemmel engedte, hogy hozzászokjam látásához, megismerjem csodásan nagy lelkét és megszeressem mélységes jelentőségeért. Volt úgy, kivált eleinte, hogy nem értettem meg és dühöngtem a dühöngőkkel, akik aztán hamarabb engesztelődtek, mint én. Mikor észrevettem, hogy az asszony, a gyermek, a testvér, akik mellől a halál elragadta a legkedvesebbet, milyen hamar megvigasztalódtak, holott engem még bántott az ő korai vigasztalódásuk: akkor ráeszméltem az igazságra, hogy ezeknek az élőknek se bánatukban, se dühöngésükben, se vigasztalódásukban nem volt közük a halálhoz, csak a halotthoz, s abban a pillanatban új szemmel bámultam egykori ellenségemre. Megéreztem, hogy még nekem sícs közöm a halálhoz. Megéreztem, hogy a halál, mint a szerelem, csak azoké, akiket megfog. Ők ketten pedig: a halál és a halott sohasem haragusznak egymásra. A halál szól, a megszólított engedelmeskedik és valami, ami addig élet volt, harmonikusan befejeződik. A halál mindig tudja a leczkéljét és ha jön, mint járvány, mint háboru, mint párbaj, mint gyilkos, mint szerencsétlenség, vagy mint hirtelen betegség, vagy végelgyöngülés: mindig harmonikus befejezésnek jön a kiszemelt élet kioltására. És lehetek, mint sokan, oktalan haragosa a halálnak, míg nincs hozzá igazi közöm, de szeretni fogom föltétlenül, ha a végén rám mutat igazságos ujjával. A megismerés óta máris szeretem, s ha üt az óráim, nem lesz köztünk félreértés. Szívesen indulok vele.

Hogy most egyáltalán eszembe jut a halál, azért van, mert nem megy ki a fejemből a levegő elpihent hajósa, a Simplon legyőzője és legyőzöttje: a szegény, az irigylésreméltó Chavez. Hát meghalt a derék fiú! Meghalt, az igaz, s hogy nekem, meg még egy pár embernek nem megy ki a fejéből, az neki bizony nagyon rövid halhatatlanság — de tartok tőle, hogy hiába vagyok olyan jó barátságban a halállal, nem lesz hozzám olyan kegyelmes, mint volt Chavez-hez. Arra gondolok, hogy milyen szívesen halnék meg abban a mámorosan szent órában, mikor már a lelkem megtelt a legnagyobb, a leg-egyedülvalóbb szenzációval, ami előttem embernek nem adatott. Átvenni valamit a természettől, amit még senkinek sem mutatott és meghalni abban a gőgös isteni-érzében, hogy nem adom és nem adhatom tovább azt a nekem és csakis nekem megadott szenzációt: olyan gyönyör ez, melybe érdemes meghalni. Hitvány férgei ennek a földnek, jár-

runk olthatatlan mohósággal olyan szenzációk után, aminőket ember még nem érzett és boldogok vagyunk, ha csak intencióját érezzük valami első — szenzációnak. Egy szó, melyről azt hisszük, hogy mi fedeztük fel, egy igazság, melyről az az illúzióink, hogy a mi igazságunk: mértéktelenül boldoggá tesz bennünket. S ezek csak illúziók voltak. Hát mit érezne közülünk az, aki először kukkanthatna a mitológiai ég kárpitja mögé? Aki láthatná az istent és belevakulna e látásba? Ha nem volna boldog, hogy ezzel az ő saját külön titkával tüstént meg is halhat, mint ahogy meghaltak a görög istenidők halandói, mihielyt láthatták azt, ami csak isteneknek fentartott látványosság: akkor nem is érdemli meg, hogy ilyen látványosságban része volt. Mert aki ilyen titkosodással a lelkében tovább él és elaprózza, leverklizi, önmagának is unottá teszi azt, ami a legnagyobb szenzáció volt: profanizálja az istenit. S mert a legritkább ember az, aki a szenzációk szenzációjával szívesen halna meg: azért irigylésreméltó, akinek segítségére jön a halál, akit a szenzációk szenzációjával együtt elhallgattat a halál s aki már csak haldokolva és delirálva suttoghat ki egy-egy mámoros szót az ő csudás látomásáról. Mint Chavez, aki deliriumában suttogott valamit: „az a hegy... milyen hegy... és milyen szél... milyen szél...”

Mikor Chavez először próbált a Simplon fölé kerekedni és halálos rettegéssel menekült vissza a földre, babonásan mondván: „aki átrepül a Simplon, az életével fizeti meg vállalkozását” — én akkor bizonyosan tudtam, hogy át fogja repülni a Simplon. Akkor csak igazán. Az a babonás borzalom: az volt előttem a gyönyörnek, melyet most már nem tudott elszalasztani. Annál az első kísérletnél kezdte elveszteni az eszméletét, s amit akkor reszketve mondott, azok már a delirium szavai voltak. Mentül biztosabban tudta, hogy a Simplon tulsó oldalán van a halál, de utközben a szenzációk szenzációja: annál inkább irigylte volna mástól ezt a halált, mert irigylte volna ezt a szenzációt is. Az első kísérlettel delirálni kezdett, deliriumában lekiment a nagy utnak s mialatt fizikai gépezete mechanikusan végezte a technikai munkát, azalatt mámoros lelke felszívta a nagy szenzációt, a Simplontető szűz borzalmait, az emberszemnek először feltáruuló csudákat, a rettenetes szelet. Nem gondolt ő akkor sem a díjra, sem kevésbé merész társaira, sem az elsősegre, sem testvéreire, sem menyaszonyára. A gépmadárban egy gépember dolgozott, de a gépemberből kiröpült a lélek és felszívta a Simplon-csodát. Míg a szenzáció tartott és Chavez eszméletlen volt: addig a gépember uralkodott a gépmadárban. Mikor azonban a föld közelsége elvágta a szenzációt és Chavez eszmélni kezdett: akkor nem tudott többé gépével bánni. Lezuhant. Öszszetörte azt az edényt, mely megtelt az isteni tartalommal. Az okos, az igazságos, a böles halál a legszebb pillanatban megjött érte s azt mondta: most elég volt. Megteltél a legnagyobb szenzációval, nem szabad tovább élned, nehogy valaha közönségesre váljék benned ez a szent szenzáció. Volt egy pillanatod, mikor már nem voltál ember, nem szabad tehát újra emberre süllyedned. Most meghalt... És a szent titkokkal megtelt Chavez már csak halkán tördelhetette: „az a

hegy... milyen hegy... és milyen szél... milyen szél...”

„Az élet nem mindig tud szépen beszélni. A halál beszéde mindig szép.”

A kolera.

A lapangó veszedelem. —

Budapest, október 1.

Budapesten két nap óta nincs kolera. Az ország több helységéből azonban újabb megbetegedéseket jelentenek. Mohácson változatlanul rossz a helyzet, úgy hogy az orvosok a járvány további terjedésétől tartanak. És úgy látszik, hogy Esztergomban, Nyergesujfaluban új kolerafészkek támadtak, mind a két helyen egyik megbetegedés követi a másikat. Valószínű, hogy csak a járvány rövid stagnálásáról van szó, mely csakhamar újabb terjeszkedésbe megy át. Mindez a legnagyobb elővigyázatúra kötelezi a hatóságokat.

Hireink ezek:

Budapesten.

Tegnapról mára négy gyanús beteget szállítottak a Szent Gellért-kórházba, akikről azonban kitűnt, hogy nem kolerasak. Ma van a hetedik napja annak, hogy a főváros területén kolera megbetegedés egyáltalán nem fordult elő.

A közeledő izraelita ünnepek alkalmából a pesti izraelita hitközség elüljárósága, tekintettel a járványveszedelemre, különös gondot fordít templomai és az általa fentartott pót-imaházak egészségügyi szolgálatára. Minden imahelyiségében orvosi inspekcziót szervez, a nagyobb templomokban minden oldalra és a karzatokra orvosokat rendel ki, akiket karzalagjaikról lehet megismerni. A kelendő szel-
tételésről is gondoskodni fognak.

Koleragyanus a Szondy-utczában.

Éjjel után arról értesítették a mentőket, hogy a Szondy-utca és Teréz-körut sarkán egy ember hirtelen rosszul lett. Az előhívott mentők azonban koleragyanus tüneteket észleltek az illetőnél, akiről kiderült, hogy Magyar Alajos napszámos. Tudatták a fertőtlenítő intézetet, amely aztán Magyarat a Gellért-kórházba szállította el.

Mohácson.

A mohácsi járványorvosoknak az a véleményük, hogy a Duna vize nem fertőzött, mert ez esetben valamennyi partmenti községben dühöngene a járvány. Azt hiszik, hogy a járványt a nyilvános házakban dorbézoló hajósok hurcolták be. Ilyen helyeken érintkeztek a mohácsi sokácokkal, ezek pedig a szenttelep munkásaival és így terjedhetett el a járvány. A hatóságok éjjel-nappal permanenciában vannak, a járványorvosok pedig mindennap több rejtegetett beteget vitetnek a járványkórházba, akik eddig kuruzslókkal kezeltették magukat. A napi megbetegedések száma 4—5, de ezek sem önként jelentkeznek, hanem olyanok, akiket kamarákban és szénapadlásokon rejtegetnek a hozzátartozók.

A járványorvosok attól tartanak, hogy a betegség titokban tartása miatt a megbetegedések száma erősen emelkedni fog. Éppen azért a hatóságok a leggondosabb figyelemmel végzik köteleseiket és szigorral hajtják végre a rendelkezéseket. A mulasztásokra kemény bírságokat szabnak, amire — sajnos — igen gyakran van szükség. A vásárok betiltása miatt azok a kisiparosok, akiknek áruzeikket rendszeren a heti vásárokon keltek el, a tönk szélére jutottak. Hír szerint a szolgabíró elöterjesztést tesz a vármegye alispánjához, hogy úgy a megvegyülésen, mint a kormányhoz felterjesztendő jelentésében, tegyen javaslatot a szerencsétlen emberek kártalanítása érdekében és bizonyos összegű rügtöni segélyben is részesítsék őket, mert ma már a betető falatja sincs meg sok kisiparosnak. Sok földmivesnek betakarításra váró

módosulhatnak. Ausztria azonban megcsinálta a precedenst, megadta a rossz példát, hogy még a legmagasabb szerződő felek is csak úgy könnyedén felrughatják a nemzetközi szerződéseket.

Bent megingatta az annexió a törvény erejébe vetett hitet; mert beigazolta, hogy a kormányok reá sem hederitenek arra, van-e valamely esetre törvény, vagy nincs.

Végre az annexió az alkotmányjogi és közjogi veszedelmek Pandora-szelenczéjévé lett, amelyből majd csak úgy bujkálnak elő a kígyóbajok.

És mindezt miért? Csak azért, hogy ezt a polyglott, sok nemzetiségű és sok vallású kettős államot, Ausztriát és Magyarországot, ezt a különben is unikumszerű, képtelen államszervezetet még a teljesen elütő és az azonosulásra egyáltalában nem hajlandó mohamedán fajjal is tarkítsuk és hogy az ugyis keservesen szereshető pénzünkkel az eltartandók számát nagyban szaporítsuk.

KÜLFÖLD.

Aehrenthal látogatása.

Budapest, október 1.

Gróf Aehrenthal olaszországi látogatásáról ma félhivatalosan a következő kommunikét adták ki:

Gróf Aehrenthal közös külügyminiszter, aki abban a kitüntetésben részesült, hogy az olasz király Raccionigiben kihallgatáson fogadta, ez alkalommal ő felségének I. Ferencz József császár és király sajátkezű levelét adta át. Az Olaszország és Ausztria-Magyarország külügyminisztere között Turinban folytatott megbeszélések természetes folytatásai voltak a salzburgi és ischli eszmecsereknél, anélkül, hogy az azóta elmulott időben új, a nemzetközi helyzetet megváltoztató tények merültek volna fel. A két államférfi újból konstataálta, hogy egyetértésben a berlini kabinettel, megingathatlanul és őszintén a hármasszövetség békés céljai érdekében működnek.

A *Neue Freie Presse* turini levelezőjének egy magas olasz személyiség kijelentette, hogy gróf Aehrenthal látogatásának egyetlen célja volt San Giuliano látogatását viszonzni és I. Ferencz József ő felségének köszönő levelét átadni az olasz királynak azon levélért, amelyben ő felségét 80 éves kora alkalmából üdvözölte. Olaszország és Ausztria-Magyarország a világpolitika nagy kérdésében egyetértének és nem is szükséges, hogy egymással hosszasan tárgyaljanak. Gróf Aehrenthal meg van győződve Olaszország becsületes szándékairól és szövetségi hűségéről. Az olasz kormány meg van győződve, hogy Ausztria-Magyarország távol áll mindazon sötét szándékoktól, amelyekről különösen a francia és angol hármasszövetség-ellenes sajtó az utóbbi napokban oly nagy buzgalommal beszél. Az utóbbi napokban elterjesztett azon hírekből, amelyek a Balkán államok egymás közti, illetve egymás elleni titkos megállapodásairól szólnak, egy szó sem igaz. Olaszország és Ausztria-Magyarország távol állanak hasonló tervektől. Ausztria-Magyarország és Olaszország érdekellentétéről beszélni, érthetetlen balgaság volna. A határincidenseket illetően az illető személyiség kijelentette, hogy a két kormány utat és módot fog találni azoknak korlátozására. A hármasszövetség ezeken a csekélységekben nem fog hajótörést szenvedni.

A „Times“ ellen polemizálva, az „Italie“ című római lap a következőket fejté ki: Olaszország a legkisebb részletekig értesülve volt az összes ügyekről és semmit sem hallgattak el előtte, amit Berlinben és Bécsben tudtak. Ha pedig a viszonyok ez a kontinuitása és a szövetségek eme meg nem szakított eszmecsereje gróf Aehrenthal látogatásának jelentőségét csökkentené, ez tényleg csak ürvendés lehet. Mert, ha két államférfi, akik két szövetséges hatalomnak nemzetközi politikáját irányítják, egymásnak semmi különösét nem mondhat és egymással új eseményeket nem közölhet, akkor ez magában foglalja azt, hogy a két államférfi, kölcsönösen tájékozva lévén egymás dolgáról, teljes harmóniában vannak és ebbe az összhangba Németor-

szágot is bevonták. A három szövetséges hatalom oly politikát követ, amely megingathatlanul a béke főtartásán alapul.

Egy római távirat szerint az olasz király Raccionigiben magához hivatta *Giolitti* volt miniszterelnököt. Ez a hír politikai körökben nagy szenzációt kelt. Szerdán érkezett meg *Giolitti* és hivatalos volt az udvari ebédre. A „Memento“, amely a hirt kipattantotta, arról is tud, hogy a király a volt miniszterelnökkel *Aehrenthal* látogatásáról, *Nathan* polgármester beszédéről és a kolerajárványról tanácskozott.

Gróf Aehrenthalnak San Giuliano márki külügyminiszterrel való találkozásának alkalmából a római *Tribuna* azt írja: A két kiváló államférfi módot talált arra, hogy meghagyja ezen eseményben a tiszteletteljes udvariasság és barátság jellegét, amely érzelmek immár hagyományosakká váltak a hármasszövetséghez tartozó hatalmak külpolitikájának intézői közt. Amint már a salzburgi entrevue alkalmával hangoztattuk, a mostani találkozásról is kijelenthetjük, hogy újat nem hozott, csak ismételt igazolt egy kedvező és megnyugtató tényállást. Salzburgban a két miniszter barátságos eszmecsere folytatótt az európai s különösen a balkáni helyzet felől, amelynek során ismét beigazolódtott Ausztria-Magyarországnak és Olaszországnak egy ebben a kérdésben, mint politikájuk főkérdésében a béke és a státusquo fentartása kérdésében való egyetértése. Turinban ugyanehez az eredményhez jutottak. Ezenfelül a határkérdést is pontosabban körvonalazták, azt a kérdést, amelyet a diplomaták tapintata és bölcsesége mindinkább tisztázni és rendezni fog. A *Tribuna* végül kijelenti, hogy a turini találkozó újabb megerősítése a hármasszövetség bensőségének és őszinteségének, amelyhez az európai béke fennállása is fűződik.

Az *Italie* a következőket mondja még: A két miniszter találkozásáról kiadott kommuniké elégséges annak beigazolására, hogy Olaszországot a másik két szövetséges állandóan és hűségesen informálja mindarról, amiben érdeke lehet. A három szövetséges állam kölcsönös bizalma és teljes egyetértése lehetővé teszi, hogy a napirenden álló összes kérdések minden izgalom nélkül számításba vételessenek és azt a bizonyosságot szolgáltatják, hogy a békét mi sem fogja megzavarni. Gróf Aehrenthal látogatásának nagy jelentőségét leginkább az a megtisztelő magas kitüntetés fejezi ki, amelyben az olasz királytól különös tisztelete jeléül részesült.

Gróf Aehrenthal és *Giuliano* márki ma délután Ivresbe érkeztek. Reggeli után délután 2 óra tájban folytatták utjukat Issogneba. Elutazásuk előtt a polgármester és az alprefektus látogatást tettek a miniszterelnöknél.

Az issognei kirándulásról való visszatérés után a két miniszter este fél 7 órakor az Európa-szállóban megvacsorázott, majd a pályaudvarra hajtatnak, hol bucsuzásra megjelentek a hatóságok fejei is. Gróf Aehrenthal ismételtén kifejezést adott haláljának az olaszországi szívélyes fogadtatás fellett. A minisztereket a pályaudvaron egybegyűlt nagyszámu közönség rokonszenvesen üdvözölte.

Az osztrák parlamenti helyzet. Mint Bécsből jelentik, a tartománygyűlések október 31-ig maradnak együtt és a képviselőház november 4-én ül össze, mert remélik, hogy a delegációk addig befejezik munkájukat. Ha váratlanul tovább tartana a delegáció ülésese, mivel ezuttal a delegációk Bécsben fognak tanácskozni, semmi akadály sem lesz annak, hogy a birodalmi tanács a delegációval egyidejűleg tartson ülést.

Finnszország végnappjai. Pétervárról jelentik: A „*Novoje Vremja*“ munkatársa beszélgetést folytatott *Mechelin* Leóval, aki, mint a finn szenátus alelnöke, hosszabb ideig tagja volt a finn kormánynak. *Mechelin* azt mondja, hogy hazájában a politikai helyzet a lehető legvigasztalanabb.

Hogy mi fog történni, azt senki sem tudhatja. Ha Oroszország kihirdeti a törvényeket anélkül, hogy azokat a finn országgyűlés elfogadta volna, a törvényeknek reánk nem lesz kötelező ereje. Alaptörvényeink a törvények kihirdetése tekintetében egészen világosan intézkednek. A birodalmi дума, a birodalmi tanács és a kormány.

ugy látszik, elfelejtették, hogy a finn országgyűlés házszabályait a mostani ezár 1906-ban, tehát az orosz alaptörvények kihirdetése után szentesítette. A szentesítés a törvény sérthetlenségének biztosítéka és most ezt a törvényt akarja Oroszország súlyosan megsérteni.

Viszonyuk Szerbiához. A király tegnap több mint egy órai kihallgatáson fogadta a belgrádi követet, *Forgách* grófit. Jól értesült körök véleménye szerint ennek a kihallgatásnak nincsen rendkívüli karaktere, mert csak természetes dolog, hogy a belgrádi követ bécsi tartózkodását arra használja föl, hogy Szerbiának Ausztriához és Magyarországhoz való viszonyáról a királynak jelentést tegyen. A *Vossische Zeitung* bécsi tudósítója ehhez még a következő megjegyzéseket fűzi: A nemzetközi ántant-politikának különböző eselszövevei nem maradtak visszahatás nélkül a belgrádi politikára, amelyet a hanyatlóban levő rendszer az annexió válság idejében tett tapasztalatok után is folytatni igyekszik. Szerbiában immár hónapok óta napirenden van osztrák és magyar állampolgárok zaklatása és minden osztrák vagy magyar embert rendszeresen gyanúsítanak Szerbia katonai titkainak kémlelésével.

A haragos morvák. Mig a cseh tartománygyűlés a német-cseh egyetértés jelében nyílt meg, addig a morvák tartják a haragot. *Brünnből* ugyanis azt jelentik, hogy a morva tartománygyűlés tegnap ülésén folytatták a vitát a június 31-iki iglauri zavargásokról, amelyek egy szokol-ünnep alkalmával végbementek. Az ezekre vonatkozó javaslatok sürgősségét megszavazták. *Müller* és társai javaslatának meritumát amelyben felszólítják a kormányt, hogy az események megvizsgálásául objektíve járjon el és a cseheknek német városokban való térfoglalását, valamint a német kereskedők elleni bojkottot tegye lehetetlenné, vita nélkül elvetették. Erre az összes német képviselők elhagyták a termet. *Jellinek* elnöklő tartományi elnökhelyettes az ülést határozatképtelenné jelentette ki és bezárta. A jövő ülés határidejét írásban fogják tudatni.

Harez a Drina-szigetekért. Belgrádból jelentik: A Bosznia határán folyó Drina több szigetet alkot, amelyeknek hovátartozása kétséges, azonban a szerbek valamennyit maguknak reklamálják. A minap a boszniai csendőrség elkergette a szerbiai parasztokat egy ilyen szigetről, mely alkalommal több puskalövés történt. A szerb kormány most sürgős tanácskozásra ült össze, melyen elhatározta, hogy annak a szigetnek védelmére, amely Loznicza mellett van, száz csendőrt küld, ezeknek támogatására pedig egy ezred gyalogságot készenlébe helyez. A *Stampa* című lap szerint a szerb kormány bécsi követe a külügyminisztériumban tiltakozást jelentett be és egyszersmind azt is, hogy a legközelebbi alkalommal a szerb hatóságok represszáliákkal fognak élni, ha boszniai részről megtámadnák ezeket a szigeteket.

Montenegró annektálja a szandzsákat Belgrádi lapok közölték aminap azt a kétes hírt, hogy Oroszország, Ausztria-Magyarország, Törökország és Bulgária beleegyezésével a novi-bazári szandzsákat legközelebb hozzácsatolják Montenegróhoz. A hírt egy oldalról sem czáfolták. A Montenegró hivatalos lap, a „*Cetinszky Vjesnik*“ legutóbbi száma is elismeri, hogy az annexió terve csakugyan megvan. Feltűnő, hogy Montenegróban és a külföldön a legutóbbi napokban a Montenegró postahivatalok közvetítésével oly levelezőlapok kerülnek forgalomba, melyek furcsa módon tüntetik fel az új királyság térképét. Ez a térkép nemcsak a mai Montenegrót és az annektált szandzsákat, hanem még Prizrent és Ipeket, Spizzát, sőt még más dalmát kikötőket is mint a Montenegró királyság alkatrészét tünteti fel. A Montenegró kormány türi e levelezőlapokat, mint a jövőndő aspirációk kifejeződését.

Görög háború-terv. Athéni jelentés szerint a görög katonai körök új háború-tervvel foglalkoznak, amelyet a francia kormány megbízásából *Fournier* francia altengernagy *György* királynak megküldött. E terv szerint Görögországnak a főszerepet a tengeren való gyors támadásra kell vetnie és meg kell szállnia az Égei-tengeren lévő görög szigeteket, még mielőtt Törökország mozgósítását befejezte. A török flottától nem kell a görögöknek félni, mert a nyugati hatalmak viselkedése miatt Törökországnak hajóit a Dardanellák közelében kell tartania. Ha Görögország a tengeren gyors sikereket ér el, akkor nem lesz nagy jelentősége annak, ha a görög szárazföldi hadsereg Tesszáliában vereséget is szenved.

Larissából jelentik: A török-görög határ görögországi oldalán a határszéli lakosság gyűléseket rendez és határozatokat hoz a hadüzenet érdekében.

Uj boxer-fülkelés. Az amerikai páncélos flotta — mint Newyorkból jelentik — Washingtonból azt a parancsot kapta, hogy elindulásra készüljön. A tengerészeti hivatal azért határozta el magát erre az intézkedésre, mert a kínai kormánynak washingtoni képviselője az amerikai kormányt hi-

vatalosan értesítette újabb boxer-fülkelésről s azt mondta, hogy a külföldiek élete veszedelemben forog. A manilai amerikai flotta és a Fülöp-szigeteken lévő szárazföldi hadsereg is parancsot kapott, hogy a nyomban való elindulásra készen legyen. A Kínában lévő hittérítőket és amerikai kereskedőket ezek a hírek nagyon nyugtalanítják.

VASÁRNAP.

♫

Zöld fejjel haragosa voltam én is a halálnak. Mióta azonban az élet szépségét megértettem, engesztelékenyen és hálával gondolkok a halálra, mint az élet szépségének nem közönséges, mindig stilusos, minden síráson és fogvicsorgatáson túl harmonikus betetőzésére. A halál, vagy amit megszoktunk annak nevezni, kegyes is volt hozzám. Sok formában mutatkozott nekem és filozófus türelemmel engedte, hogy hozzászokjam látásához, megismerjem csodásan nagy lelkét és megszeressem mélységes jelentőségeért. Volt úgy, kivált eleinte, hogy nem értettem meg és dühöngtem a dühöngőkkel, akik aztán hamarabb engesztelődtek, mint én. Mikor észrevettem, hogy az asszony, a gyermek, a testvér, akik mellől a halál elragadta a legkedvesebbet, milyen hamar megvigasztalódtak, holott engem még bántott az ő korai vigasztalódásuk: akkor ráeszméltem az igazságra, hogy ezeknek az élőknek se bánatukban, se dühöngésükben, se vigasztalódásukban nem volt közük a halálhoz, csak a halotthoz, s abban a pillanatban új szemmel bámultam egykori ellenségemre. Megéreztem, hogy még nekem sincs közöm a halálhoz. Megéreztem, hogy a halál, mint a szerelem, csak azoké, akiket megfog. Ők ketten pedig: a halál és a halott sohasem haragusznak egymásra. A halál szól, a megszólított engedelmeskedik és valami, ami addig élet volt, harmonikusan befejeződik. A halál mindig tudja a leczkáját és ha jön, mint járvány, mint háboru, mint párbaj, mint gyilkos, mint szerencsétlenség, vagy mint hirtelen betegség, vagy végelgyöngölés: mindig harmonikus befejezésnek jön a kiszemelt élet kioltására. És lehetek, mint sokan, oktalan haragosa a halálnak, míg nincs hozzá igazi közöm, de szeretni fogom föltétlenül, ha a végén rám mutat igazságos ujjával. A megismerés óta máris szeretem, s ha üt az óráim, nem lesz köztünk félreértés. Szívesen indulok vele.

♫

Hogy most egyáltalán eszembe jut a halál, azért van, mert nem megy ki a fejemből a levegő elpihent hajója, a Simplon legyőzője és legyőzöttje: a szegény, az irigylésreméltó Chavez. Hát meghalt a derék fiú! Meghalt, az igaz, s hogy nekem, meg még egy pár embernek nem megy ki a fejéből, az neki bizony nagyon rövid halhatatlanság — de tartok tőle, hogy hiába vagyok olyan jó barátságban a halállal, nem lesz hozzám olyan kegyelmes, mint volt Chavez-hez. Arra gondolok, hogy milyen szívesen halnék meg abban a mámorosan szent órában, mikor már a lelkem megtelt a legnagyobb, a leg-egyedülvalóbb szenzációval, ami előttem embernek nem adatott. Átvenni valamit a természettől, amit még senkinek sem mutatott és meghalni abban a gögös isteniségben, hogy nem adom és nem adhatom tovább azt a nekem és csakis nekem megadott szenzációt: olyan gyönyör ez, melybe érdemes meghalni. Hitvány férgel ennek a földnek, já-

runk olthatatlan mohósággal olyan szenzációk után, aminőket ember még nem érzett és boldogok vagyunk, ha csak intencióját érezzük valami első — szenzációnak. Egy szó, melyről azt hisszük, hogy mi fedeztük fel, egy igazság, melyről az az illúziónk, hogy a mi igazságunk: mértéktelenül boldoggá tesz bennünket. S ezek csak illúziók voltak. Hát mit érezne közülünk az, aki először kukkanthatna a mitológiai ég kárpitja mögé? Aki láthatná az istent és belevakulna e látásba? Ha nem volna boldog, hogy ezzel az ő saját külön titkával tüstént meg is halhat, mint ahogy meghaltak a görög istenidők halandói, mihielyt láthatták azt, ami csak isteneknek fentartott látványosság: akkor nem is érdemli meg, hogy ilyen látványosságban része volt. Mert aki ilyen titkosodással a lelkében tovább él és elaprózza, leverklizi, önmagának is unottá teszi azt, ami a legnagyobb szenzáció volt: profanizálja az istent. S mert a legritkább ember az, aki a szenzációk szenzációjával szívesen halna meg: azért irigylésreméltó, akinek segítségére jön a halál, akit a szenzációk szenzációjával együtt elhallgattat a halál s aki már csak haldokolva és delirálva suttoghat ki egy-egy mámoros szót az ő csodás látomásáról. Mint Chavez, aki deliriumában suttogott valamit: „az a hegy... milyen hegy... és milyen szél... milyen szél...“

♫

Mikor Chavez először próbált a Simplon fölé kerekedni és halálos rettegéssel menekült vissza a földre, babonásan mondván: „aki átrepül a Simplon, az életével fizeti meg vállalkozását“ — én akkor bizonyosan tudtam, hogy át fogja repülni a Simplont. Akkor csak igazán. Az a babonás borzalom: az volt előttem a gyönyörnek, melyet most már nem tudott elszalasztani. Annál az első kísérletnél kezdte elveszteni az eszméletét, s amit akkor reszketve mondott, azok már a delirium szavai voltak. Mentül biztosabban tudta, hogy a Simplon tulsó oldalán van a halál, de utközben a szenzációk szenzációja: annál inkább irigylte volna mástól ezt a halált, mert irigylte volna ezt a szenzációt is. Az első kísérlettel delirálni kezdett, deliriumában neki ment a nagy utnak s mialatt fizikai gépezete mechanikusan végezte a technikai munkát, azalatt mámoros lelke felszívta a nagy szenzációt, a Simplontető szűz borzalmait, az emberszemnek először feltáruuló csudákat, a rettenetes szelet. Nem gondolt ő akkor sem a dijra, sem kevésbé merész társaira, sem az elsősegre, sem testvéreire, sem menyaszonyára. A gépmadárban egy gépember dolgozott, de a gépemberből kiröpült a lélek és felszívta a Simplon-csodát. Míg a szenzáció tartott és Chavez eszméletlen volt: addig a gépember uralkodott a gépmadárban. Mikor azonban a föld közelsége elvágta a szenzációt és Chavez eszmélni kezdett: akkor nem tudott többé gépével bánni. Lezuhant. Öszszetörte azt az edényt, mely megtelt az isteni tartalommal. Az okos, az igazságos, a böles halál a legszebb pillanatban megjött érte s azt mondta: most elég volt. Megteltél a legnagyobb szenzációval, nem szabad tovább élned, nehogy valaha közönségesre váljék benned ez a szent szenzáció. Volt egy pillanatom, mikor már nem voltál ember, nem szabad tehát újra emberre süllyedned. Most meghalt... És a szent titkokkal megtelt Chavez már csak halkán tördelhetette: „az a

hegy... milyen hegy... és milyen szél... milyen szél...“

♫

„Az élet nem mindig tud szépen beszélni. A halál beszéde mindig szép.“

A kolera.

- A lapangó veszedelem. -

Budapest, október 1.

Budapesten két nap óta nincs kolera. Az ország több helységéből azonban újabb megbetegedéseket jelentenek. Mohácson változatlanul rossz a helyzet, úgy hogy az orvosok a járvány további terjedésétől tartanak. És úgy látszik, hogy Esztergomban, Nyergesujfaluban új kolerafészkek támadtak, mind a két helyen egyik megbetegedés követi a másikat. Valószínű, hogy csak a járvány rövid stagnálásáról van szó, mely csakhamar újabb terjeszkedésbe megy át. Mindez a legnagyobb elővigyázatira kötelezi a hatóságokat.

Hireink ezek:

Budapesten.

Tegnapról mára négy gyanús beteget szállítottak a Szent Gellért-kórházba, akikről azonban kitűnt, hogy nem kolerasak. Ma van a hetedik napja annak, hogy a főváros területén koleramegbetegedés egyáltalán nem fordult elő.

A közeledő izraelita ünnepek alkalmából a pesti izraelita hitközség elüljárósága, tekintettel a járványveszedelemre, különös gondot fordít templomai és az általa fentartott pótimaházak egészségügyi szolgálatára. Minden imahelyiségében orvosi inspekcziót szervez, a nagyobb templomokban minden oldalra és a karzatokra orvosokat rendel ki, akiket karzalagjaikról lehet megismerni. A kellő szelíztetésről is gondoskodni fognak.

Koleragyanus a Szondy-utczában.

Éjjel után arról értesítették a mentőket, hogy a Szondy-utca és Teréz-körut sarkán egy ember hirtelen rosszul lett. Az előhívott mentők azonban koleragyanus tüneteket észleltek az illetőnél, akiről kiderült, hogy Magyar Alajos napszámos. Tudatták a fertőtlenítő intézetet, amely aztán Magyar a Gellért-kórházba szállította el.

Mohácson.

A mohácsi járványorvosoknak az a véleményük, hogy a Duna vize nem fertőzött, mert ez esetben valamennyi partmenti községben dühöngene a járvány. Azt hiszik, hogy a járványt a nyilvános házakban dorbézoló hajósok hurcolták be. Ilyen helyeken érintkeztek a mohácsi sokácokkal, ezek pedig a szenttelep munkásaival és így terjedhetett el a járvány. A hatóságok éjjel-nappal permanenciában vannak, a járványorvosok pedig mindennap több rejtegetett beteget vitetnek a járványkórházba, akik eddig kuruzslókkal kezeltették magukat. A napi megbetegedések száma 4-5, de ezek sem önként jelentkeznek, hanem olyanok, akiket kamrákban és szénapadlásokon rejtegetnek a hozzátartozók.

A járványorvosok attól tartanak, hogy a betegség titokban tartása miatt a megbetegedések száma erősen emelkedni fog. Éppen azért a hatóságok a leggondosabb figyelemmel végzik kötelességüket és szigorral hajtják végre a rendelkezéseket. A mulasztásokra kemény bírságokat szabnak, amire — sajnos — igen gyakran van szükség. A vásárok betiltása miatt azok a kisiparosok, akiknek áruzeikket rendszeren a heti vásárokon keltek el, a tönk szélre jutottak. Hir szerint a szolgabíróság előterjesztést tesz a vármegye alispánjához, hogy úgy a megyegyűlésen, mint a kormányhoz felterjesztendő jelentésében, tegyen javaslatot a szerencsétlen emberek kártalanítása érdekében és bizonyos összegű rögtöni segélyben is részesítsék őket, mert ma már a betű falatja sincs meg sok kisiparosnak. Sok földmivesnek betakarításra váró

több holdnyi területen termelt évi termése künn rothad a mezőn, mert ők maguk — mivel kolerában elhunyt emlerekkel érintkeztek — ki nem mezdulhatnak szobáikból. Az alsóbb néposztályt éhség fenyegeti.

Tegnap reggel tíz órától ma tíz óráig két új koleramegbetegedés és egy haláleset volt. Eddig tehát Mohácson kolerában megbetegedett 64, ezek közül meghalt 37, teljesen felgyógyult öt, ápolás alatt van 22.

A vidéken.

Biharmegye járásorvosai ma dr. Móricz Ernő főorvos elnökletével értekezletet tartottak, amelyen elhatározták, hogy a kolera elleni védekezés céljából a községekben közegészségi öröket állítanak fel és a járványnak esetleges fellépésekor orvosok hiányában járvány-orvosokat kérnek és a községeket kötelezik, hogy a lakosságot sósavoldattal lássák el.

Esztergomban Gög Lajos hét éves fiú, akit tegnap szállítottak be a járványkórházba kolerás tünetek közt, ma meghalt. A fiú két napig szülei lakásán feküdt beteg, azonban szülei ezt eltitkolták. — Az a szálloda, amelyben eddig több megbetegedés történt, összesen két szobából áll, hat ágy van benne és rendszeren vándorlók, házaló bosnyokok és hajléktalan munkások tanyája volt. Valószínűleg idegenek hurczoltak be a városba a kolerát, mert Esztergomban egy esetet kivéve máshol nem volt megbetegedés. A szálló Vegyes-Szálló néven volt ismeretes nagyon is vegyes látogatóról. A szálló tulajdonosát, Noszkai Károly péket feleségével és három gyermekével együtt ma beszállították a járványkórházba megfigyelés végett. A család másfél éves Ferencz nevű fia már tegnap óta a kórházban van kolerás tünetekkel. A kórházban ma elhalt Bög Lajos szüleit, kilék annak a háznak, melyben a vegyes-szálló van, tulajdonosai, szintén a járványkórházba szállították.

Nyergesujfaluban ma Ludwig Ferencz munkás koleragyanus tünetek közt megbetegedett. Ludwigit beszállították az ottani járványkórházba és megtették a szükséges óvintézkedéseket.

Pakson hivatalosan megállapították a kolerát. Árkhy Mihály pályamunkás, aki tegnap Dombóvárot koleragyanus tünetek között megbetegedett, ma meghalt. Ázsiai kolerát állapították meg.

Kisjenő. A koleraveszedelemre való tekintettel Kisjenőn az itteni intelligencia tagjaiból járványbizottság alakult, mely sürgős egészségügyi intézkedéseket fogantatosított. A belvizeket lecsapoltatták, intézkedtek az utcák és házak tisztántartása iránt, valamint hogy minden lakóház illemhelyivel láttassék el.

Fiume. A „Pannónia“ gőzös ma vette fel fedelzetére a kivándorlókat. Engel Nándort, Genovévát és Katalint, továbbá Csicsmann Antalné Adáról és Ragályi Irmát Budapestről, akiket öt napi megfigyelés után egészségeseknek nyilvánítottak, szintén felvették a hajóra. A Pannónia ma délután négy órakor indul utjára 900 kivándorlóval. — A Belvederén évente népnünnepélyt szoktak rendezni. A holnapra kitűzött népnünnepet a városi tanács egészségügyi szempontokból betiltotta.

Zágráb. A horvátországi közegészségügyi hivatal jelentése szerint az elmúlt 24 órában újabb koleragyanus megbetegedés nem történt.

Hatósági intézkedések.

A bakteriológiai vizsgálat eredménye a következő három esetben állapította meg, hogy nem forgott fenn ázsiai kolera: Felsőczinkota, Nagysejk és Nagybodok községekben előfordult egy-egy esetben.

A belügyminisztérium újabb a következő koleragyanus megbetegedésekről, illetve halálesetekről kapott jelentést:

Mohács (Baranyamegye) két megbetegedés, egy haláleset;

Esztergom város két megbetegedés, egy haláleset;

Nyergesujfalu (Esztergommegye) egy megbetegedés;

Komáros város egy megbetegedés;

Nagybodok (Nyitramegye) egy megbetegedés, egy halálozás;

Pusztaszentkirály (Pestmegye) egy megbetegedés;

Krasznabéltek (Szatmármegye) egy megbetegedés;

Sacskerin (Torontálmegye) egy megbetegedés, egy halálozás.

Most, midőn a kolera majdnem az egész országban pusztít és szedi áldozatait az „Ügyvédeli Lapja“ a Kuriának érdekes elvi jelentőségű határozatát közli, melyet ezen a héten hozott a Kuria. Az eset, amelyről szó van, még 1892-ben történt, amikor tudvalevőleg szintén kolera volt Magyarországon. Egy budapesti kereskedő 2783 korona iránt perelte be Budapest székesfőváros közönségét, az alapon, hogy a tulajdonát képező 109 bál rongyot Budapest főváros járványbizottsága 1892. évi október 31-ik napjára megsemmisítette. Az elsőbíróságok, a budapesti kir. törvényszék és a budapesti kir. ítélőtábla elutasították felperest keresetével, mert a kereskedő a rongyokat tilalom ellenére hozta Budapestre és a főváros járványbizottsága a tilalom ellenesen behozott rongyokat joggal semmisítette meg. A Kuria ezen a lóten helyben hagyta az elsőbírósi ítéleteket.

Külföldön.

Ausztria. Trieszben a tengerészeti hatóság elrendelte, hogy a Perzsa-öbölben fekvő Maskatból érkező áruk és személyek az ott uralkodó kolerajárvány miatt egészségügyi ellenőrzés alá vétessenek.

A kolera behurczolásának veszélyét elkerülendő, elrendelték, hogy a Magyarország felől érkező utasokat Voronienka, Lavocne, Sianki, Lupkow, Musina, Carne-Dunajec és Zwardon határállomásokon megvizsgálják.

Oroszország. Pétervárott a legutóbbi huszonegy órában husz új megbetegedés és 49 haláleset fordult elő kolerában. A kolerabetegtek száma ez idő szerint 396. A kolera föllépése óta 198,246 ember kolerában megbetegedett, 92,329 meghalt Oroszországban.

Olaszország. Nápolyból jelentik, hogy a francia hajózási társaságok, valamint több más hajózási vállalat, a kolerajárvány terjedésére való tekintettel Nápolyban sem rakományt, sem utasokat nem fogadnak hajóikra, hanem kizárólag az utasok partra szállítására szorítkoznak. Ennek következtében mintegy 4000 kikötőmunkás telesen munkanélkül van.

Az elmúlt 24 órában Nápolyban 17 koleramegbetegedés és 1 haláleset, a vidéken 12 megbetegedés, Avellinoban 1 megbetegedés, Palermóban 1 megbetegedés és 1 haláleset, Apuliában 2 megbetegedés és 2 haláleset történt.

A bosznia-hercegovinai országos xasutak közlik, hogy az ottani országos kormány f. évi szeptember 28-án a Duna és Száva mentén fekvő magyarországi és horvát-szlavonországi helységekből származó gyümölcs és főzeléknek Bosznia és Hercegovina területére való bevitelét betiltotta. Más vidékekről származó ily czikkek bevitelére korlátozva nincs.

EGYHÁZAK.

— (Főpásztorok körlevelei.) Vasary Kolos bíboros hercegprímás most megjelent XVI. számú körlevelében teljes latin szövegében közli a modernizmus ellen legújabbán kiadott „Sacrorum antistitem“ kezdetű dekrétumot, melynek alapján főképpen az egyházi tanulmányi előjáróknak és a különféle javadalmaknak külön esküt kell letenniük a modernizmus ellen. A körlevél ezenkívül több személyi változást közöl. Gróf Csáky Károly váci püspök X. sz. körlevelében, valamint dr. Párty Sándor szepesi püspök IX. számú körlevelében október második vasárnapját tüzi ki sajtónapul, melyen az egyházmegyéek összes templomaiban gyűjtenek a katolikus sajtóra.

A müncheni „Oktoberwiese“ jubileuma.

— Saját tudósítónktól. —

München, szeptember 29.

A bajor fővárosnak két hétre terjedő jubileuma van. Nem ama nagyképű, komolykodó, unalmas jubileumok közül való amelyekben másutt sinec hiány, hanem egyike ama fideles ünnepegeknek, amiknél a jókedv, a mulatság, a cözöz a fő.

Münchennek van egy „Theresienwiese“ nevű kirándulólhelye, amolyan városligetje, ahol minden ősszel nagy aratóünnepet tartanak. Jobban mondva az arató és szüreti ünnep egyesítését. Mert hát a bajorok természetrajzában, tudvalevőleg, az árpa és a komló aratása a sörshordóban találja szüretelését.

Az októberi ünnepek eredete száz évre nyúlik vissza. Ezt az évszázadot jubilálják most. Tulajdonképpen sokkal régebbi emlékek fűződnek a Theresienwiese-hez. A városi levéltár okmányából kifürkészték, hogy már 1448-ban rendeztek löversenyeket e mezőn. Díjak voltak: egy vegskarlátszövet, egy hizott disznó, egy tegez és egy ölyv. — Hogy a verseny változatosabb legyen, zsákfutással és egyéb szórakozásokkal ködtötték össze.

Ez az ünnepség 1786-ban esendesen elaludt, megszünt. Mig 1810. október 12-én Lajos trónörökös és Teréz hercegnő lakodalmá alkalmából felújították a azóta évről-évre hívségesen megtartották. Akkor kapta a versenytér a „Theresienwiese“ nevet és akkor keresztelték el „Oktoberfest“-nek ezeket az ünnepségeket, melyek ideje némileg visszafelé tolódott, amennyiben újabb már szeptember végén zajlik le.

Száz év alatt sok változott meg a hétértay Frauen-Kirche környékén. A „Münchner Kindel“ kétségkívül elégedetten dörzsöli kezecskéjét, amikor konstatálja, hogy míg az 1810-iki fővasárnapon 50,000 látogatója volt a Theresienwiese-nek, ezidőn 500,000 főnyi sokaság hullámzott a tágas mezőn. Akkoriban gyermekek zsinórján piros léggömböcskék himbálóztak a levegőben, most a hatalmas „Parseval“ propellere kattogott magasan a tömeg feje fölött.

Eleinte csak néhány napból állt az ünnepség, míg idők folyamán két hétre tágult ki. Az eredeti fazékvérés, abronchajtás, gyűrűszurás, zsákfutás programja is kibővült atletikai versenyekkel, gyermekünnepekkel, lampionos szerenádoikkal.

De a főprogrampontokat maga a százéves Theresienwiese szolgáltatja az orchestrionok muzsikájával, a kikiáltók creditásával, a megszámlálhatatlan sörshordó kiürítésével és az ezer meg ezer villamos körte fényével, mely a felkavart porfelleggen áttörve, messzire bevilágítja az éjszaka égboltját.

Nagyon jól sikerült ez a jubileumi dinom-dinom. Az idő is kedvezett, bár a nap mintegy szegyenlősen el-elbujt a felhő fátyola mögé. Közönség minden bódénak jut: a „mozik“ különösen nagy vonzóerőt gyakorolnak, a szamojedek buvármutatványait is megbámulják, a panoptikumokba csődül a tömeg, no de a legnagyobb tolongás mégis a sörfözők nagy sátrai körül és belül mutatkozik, ahol orr- és iny-csiklándó kolbász-illat terjeng a levegőben.

Az ünnepek főnapján, mint eddig is minden évben, maga Luitpold régensherceg is megjelent, hogy a hagyományos löversenyt végignéze. A tribünök roskadásig tele voltak. Az udvar a legnagyobb diszt fejtette ki: fullajtárokkal, parádés vadászokkal, udvari diszhintókon. A régensherceg hatfogatu kocsin. Persze hurral, hoch, tuss, himnusz miegyéb, fogadták.

**Minden kávéházban kapható
poharanként 6–8 fillérért**

természetes, baktériummentes, szénsavdus **BORHEGYI** és **BORSZÉKI** ásványviz.

Első programpontul a díjat nyert állatok elővezetése következett. A „réti kutya“ nyitja meg a sort. Ennek az volt a feladata, hogy gazdáját az ezer meg ezer ember között megtalálja. A kedves kis állat derekasan kitett magáért. Meg is volt a jutalma.

Utána a hidegvérű nehéz lovak jöttek. Majd az ország büszkesége — a szarvasmarha. Göndör tarkóju bikák, óriási allgauti, pfalzi, óbajor állatok. A szépen felpiperézett, szalagos és kolompós verestarka teheneket leányok vezették.

A régens elégedetten bólogatott és minden egyes állatra megmondta a véleményét. A közönség követte a példáját, s kedvére kritizált. Ott mindenki szakértő volt, s mindenkít a szarvasmarha érdekelte — különösen most, a magas husárak idején.

A bajor hódoló díszmenetet bájos gyermekcsoport nyitotta meg. Pöttön leányka mondott versikét. Meg-megakadt a szegény kicsike, de azért Luitpold jószágosan mosolygott, s meg is dicsérte. Azután ujjongva, juhbé-zva, zenezővel, zászlót lobogtatva követték egymást a különböző gazdasági ágakat jelképező díszszekerek. A tutajosok felcizomázott százados-fatörzset visznek magukkal, az alsóbajorok buzakévekkel megrakott aratószekereket, a bambergiek izléssel rendezett zöld-séges gulát, a schwabachiak illatos komlót.

Kedves jelenet volt, amikor egy vén felsőpfalzi paraszt kilépett a sorból, kedélyesen parolázott a régenssel és iöstelkedő leányát bemutatva, olyan fesztelenül diskurált a herceggel, mintha csak a falusi szomszédja lenne. Tegezte is, bajor népies szokás szerint. Ez a jelenet nem volt a programmban, de nagyon beleillett.

Utolsó pont maga a löverseny volt. De ez igazán nem érdemes a bővebb méltatásra. A nehéz parasztdögök közt kétségbeesett és kétségbejítő küzdelem támadt, s végül is egy tisztos korp, tizenyolc éves mén jött be elsőnek.

TÁVIRATOK.

A bucsuzó Kiderlen-Waechter.

Bukarest, október 1. Kiderlen-Waechter német államtitkár tegnap délután 6 órakor a király Djuvara külügyminiszter jelenlétében ünnepies audiencián fogadta és átvette visszahívó levelét. A király a volt követet igen szívélyesen fogadta. Ma délután 1 órakor Peles-kastélyban az államtitkár tiszteletére dejeuner volt, 6 órakor a külügyminiszter az államtitkár tiszteletére dinert adott, amelyen Bratianu miniszterelnök és az összes külügyi képviselők vezetői résztvettek. — Holnap Kiderlen-Waechter a királyi hercegekkel vadászatra megy, majd ismét visszatér Bukarestbe. Az államtitkár Romániát 8 nap letelte előtt nem hagyja el.

Az alkoholfogyasztás Szerbiában.

Belgrád, október 1. (Saját tudósítónktól.) Az alkoholfogyasztás Szerbiában hihetetlen arányokat öltött, mióta a kormány az állami monopóliumot bérbeadta egy angol-német társaságnak. A szerződés 20 évre szól és 1911. május 15-én vagy 1912 elején fog életbelépni. A hivatalos kimutatás szerint az utolsó évben 4 millió liter pálinka fogyott el, ami hallatlan emelkedés.

A francia minisztertanácsból.

Páris, október 1. A Rambouilletben ma megtartott minisztertanács a kamara összeülését napját október 25-ére tűzte ki. Pichon külügyminiszter ezután a külügyi helyzetet ismertette. Délután a minisztertanács ismét összeül és Pichon külügyminiszter folytatja expozéját.

Közgazdasági táviratok.

A török sorsjegyek húzása.

Bécs, október 1. A török sorsjegyek húzásán a 200.000 frankos főnyereményt az 1.317.570, 4000—4000 frankot a 185.925 és a 312.211 számú sorsjegyek nyertek. — Braunschweigi sorsjegyek húzásán a 81.000 márkás főnyereményt a

1391/40, 10.800 márkát a 866/34, 7500 márkát a 3063/41, 5500 márkát az 5405/43 számú sorsjegyek nyerték.

Amerikai tőzsdék zárlata.

Newyork.		okt. 1.	szept. 30.	szept. 29.
Buza	helyben	101 $\frac{1}{4}$	100 $\frac{1}{4}$	101 $\frac{1}{4}$
	decemberre	104 $\frac{3}{8}$	103 $\frac{7}{8}$	104 $\frac{3}{8}$
	májusra	108 $\frac{3}{8}$	108 $\frac{1}{4}$	—
Tengeri	decemberre	57 $\frac{3}{8}$	57 $\frac{3}{8}$	58

Chicago.		okt. 1.	szept. 30.	szept. 29.
Buza	októberre	94 $\frac{1}{4}$	93 $\frac{1}{2}$	94 $\frac{1}{4}$
	decemberre	97	96	96 $\frac{3}{8}$
Tengeri	decemberre	49 $\frac{3}{8}$	49 $\frac{1}{4}$	51 $\frac{1}{4}$

Newyork, október 1. Gyapot Newyorkban, helyben 13.75 (13.75). Gyapot novemberre 13.00 (13.55). Gyapot januárra 13.84 (13.73). Gyapot New-Orleansban, helyben 13 $\frac{1}{16}$ (13 $\frac{1}{2}$). Petroleum Stand white Newyorkban 7.50 (7.50). Petroleum Stand white Philadelphianban 7.50 (7.50). Petroleum Refined in Cases 9.90 (9.90). Petroleum Credit Blancs at Oil City 1.30 (1.30). Zsir Western steam 13.— (12.90). Zsir Rohe és Brothers 13.30 (13.30).

Chicago, október 1. Zsir októberre 12.50 (12.55). Zsir januárra 12.65 (12.48). Szalonna short clear 13.— (13.—). Sertéshus januárra 17.75 (17.60).

A fajok nemzetközi kongresszusa

Irta: Dr. Král Miklós.

Az ókor profétáit, a középkor látnokait az ujjkor tulósai váltották fel. A proféták ihletett igéi, a látnokok tapogatózó sejtései és a tudósok pozitív megállapításai az emberiség haladásának, művelődésének mértékmutatói és mozgatói erői. S míg a múltban az emberiség fejlődése csak lassu lépésekkel halad előre, mert a vezető elmék szóbeli vagy kézírásos tanításai csak igen kis körre gyakorolhattak befolyást, a könyvnyomtatás feltalálása óta szélesedik az emberiségnek az a rétege, amely a tanító elmék uralma alá jut. A nyomdai technika és a közlekedési eszközök fejlődésével pedig közkincsé lesz az egész emberiségnek a haladását erjesztő tudományos megállapítások.

A napi és az időszakos sajtók az érdem, a könyvek mellett, hogy a tudományos megállapítások elvont eredményeit aránylag igen rövid idő alatt megtermékenyíti és használhatóvá formálja a gyakorlati élet számára. Elvitázhatatlan a sajtónak az az érdeme is, hogy a világ minden tájáról össze tudja gyűjteni nemzetközi kongresszusokba a tudományos világ és gyakorlati élet legkiválóbb elméit, hogy ott az egész emberiség haladását célzó eszméket megvitatva, megjelöljék az irányokat és módokat, amint azok a világ minden népe számára áldáshozólag megvalósíthatók.

Napjainkban már nagyon elszaporodtak a nemzetközi kongresszusok, ugyannyira, hogy szellemeskedő gunyolók a kongresszusokat a tudósok báljának nevezték el. Nincs igazuk a gunyolódóknak, mert a közvetlen érintkezés, a szóbeli viták és kapacitációk nagyon sok oly gyakorlati jeletőségű kongresszusi határozatokat eredményeztek, amelyeket azután az egyes államok részint nemzetközi egyezménybe foglaltak, részint azok alapján nemzetközi intézményeket létesítettek az emberiség haladását fejlesztő eszme propagálására.

Nincs is az egész emberiséget érdeklő kérdés megvitására, megérlelésére és a gyakorlati élet számára való megvalósítására alkalmasabb szerv a sokat kigunyolt nemzetközi kongresszusoknál. Ez volt a felfogása dr. Adler Félix columbiai egyetemi tanárnak, aki a fajok közti nemzetközi kongresszus összehívásán 1908. év óta szüntelenül fáradozik, míglen a fehér, fekete és sárga fajú tudósok és államférfiak egy oly jelentős részét tudta eszméjének megnyerni, hogy ez a kongresszus 1911. évi július hó 26—29. napjaira Londonba összehívott.

A fehér és a színes fajok kongresszusa lesz az, amelynek célja, hogy a nyugat fehér és a kelet színes népeinek egymáshoz való viszonyát a modern tudomány eszközeivel megvilágítva, egymás megértését, barátságos érztést és az egyetemes

haladás érdekében való együttes működést tegyen lehetővé. E célból az emberi fajok antropologiai, szociologiai, gazdasági és közjogi állapotát vitatja meg a kongresszus s kutatni fogja az eszközöket, amelyekkel kitűzött célját megvalósíthatja.

A kongresszus megállanított programján 43 előadó szerepel; nemcsak fehér emberek, de színesek is tartanak előadásokat, még pedig két indus, egy kínai, egy török, egy perzsa, egy egyiptomi, egy japán és egy haitii néger.

Az előadások részben kizárólag elvont tudományos jellegűek, ilyenek az antropologiai előadások, valamint azok, amelyeket a fajok vallásáról, erkölcséről, nyelvéről, intellektualitásáról és a fajok közti házasságról tartanak; részben pedig gyakorlati célokra törekvők, hogy a sajtót, az irodalmat, a tudományt, a művészetet, a kereskedelmet, a nemzetközi szerződéseket, a hágai konferencia határozatait, a hágai nemzetközi bíróságot, a nemzetközi jognak az egyetemeken való megfelelő előadását, a nemzetközi kölesönöket és keruházásokat, a kivándorlást, a nemzetközi vásárokat a fajközi barátságos együttműködésre nyerve meg és használja fel. Különleges jellegű előadások azok, amelyek a zsidókról, az afrikai benszülttekről, az amerikai négekről és indiánusokról, a brazilai mulattokról tartatnak, valamint azok, amelyeknek tárgya a keresztény missziók működése, a szesz italokkal és az opiummal való kereskedelem korlátozása, az iskolai tanítás feladata a fajközi gyűlölség megszüntetése tekintetében stb.

A kongresszuson való részvételre eddigelő 50 államból jelentkeztek; a létesítendő fajközi egyesület tagjai közé jelentkeztek közt pedig van 25 állam parlamentjének elnöke, a hágai nemzetközi bíróság, valamint a második hágai nemzetközi konferencia tagjainak nagyobb része, 12 brit gyarmati kormányzó, 8 gyarmati miniszterelnök, 40 gyarmati püspök, 130 egyetemi tanár (nemzetközi jog, antropológia és szociológia), az interparlamentáris unió elnöksége és végrehajtó bizottságának többsége, továbbá számos volt és tényleges miniszter.

A kongresszus elnöke Lord Avebury, alelnökei valamennyi állam kiküldötteiből van 1—3 kijelölve. Sajnos Magyarországot Ausztriával egy kálap alá vették és Ausztria-Magyarország részéről dr. Lammach H. egyetemi tanárt és báró Plener Ernőt jelölték ki. (E sorok írója felvilágosító levelet írt a kongresszus előkészítő bizottságának, figyelmeztetve közjogi tévedésükre és kérve őket, hogy közjogi állásunknak megfelelőleg külön magyar alelnököket jelöljön ki.)

Hazánkból eddigelő nagyon kevesen jelentkeztek a kongresszus résztvevőjül. A budapesti egyetemet egyedül dr. Lers Vilmos kereskedelmi miniszteri tanácsos, egyetemi m. tanár képviseli, a kolozsvári egyetemi tanárok közül dr. Cholnoky Jenő, dr. Somló Bódog és dr. Navratil Ákos, a pozsonyi jogakadémiáról dr. Vutkovich Sándor, a sárospataki jogakadémiáról Buza László tanárok. Jelentkezett tagokként ki vannak mutatva még gróf Desseffy Aurél, a főrendiház volt elnöke, Gál Sándor a képviselőház volt elnöke, dr. Székely Aladár orsz. képviselő, dr. Nagy Emil orsz. képviselő, dr. Král Miklós kir. törvényszéki jegyző, dr. Lengyel Aurél kir. ügyészi megbízott és Kemény F. R. igazgató, a nemzetközi béke iroda tagja.

Magyar előadó pedig csak egy akad: dr. Navratil Ákos kolozsvári egyetemi tanár, aki a nemzetközi beruházások és kölcsönök a fajközi érdekek szolgálatában címen tart előadást.

A külföldi sajtó az utolsó évtizedben számtalan rágalmat szórt a magyar fajról. A külföldet járó honfittársaink jól ismerik e rágalmak hatása alatt keletkezett magyarelles hangulatot. Tudósaink és államférfiaink jól tennék, ha minél számosabban lépnének a létesítendő egyesületbe fel a jövő évi londoni fajközi kongresszuson, hogy ötven államból odaseregülő hallgatóság előtt demonstrálják, mikép a rágalmak csakugyan rágalmak. Ez hazafias és nagyjelentőségű munka volna.

Tanuljunk az éjszakában

vagy
mire jó egy razzia?

Bárczy polgármesternek nagyszerű ötlete támadt: vegyes bizottságokkal bejárta a várost és megnézte a nyomorlakásokat. A razzian résztvevő néhány városi bizottsági tag és tanulmányozta a lakáskérdést. A tanulmányozás körülbelül így történt.

Bizottsági tag: Mondja kedves szegény ember, hány szobája van magának?

Szegény ember: Szoba van kettő, azután van konyha és kamra.

Bizottsági tag: És hányan laknak ebben a két szobában, kedves szegény ember?

Szegény ember: Gyakran vagyunk benne tíz négyen.

Bizottsági tag: És nem gyakran, drága számalomraméltó ember?

Szegény ember: Nem gyakran vagyunk benne huszan.

Bizottsági tag: Hogy lehet az, kedves uram, hiszen egy emberre tíz köbméter levegőnek kell jutni? Így mondja a szabályrendelet.

Szegény ember: Az lehet, de mink, uram, nem a szabályrendeleten alszunk, hanem ágyon, divánon, széken, mosóteknőn, nyújtódeszkán, vasalódeszkán, a földön, bundán, pokrócon, függönyön, egymás hátán. És egy szobában kétszer annyi ember lakhatik, ahány ágy, szék, asztal, bunda, függöny és mosóteknő van benne. Ez a mi szabályrendeletünk.

Bizottsági tag: De hiszen akkor borzasztó nyomorult ember kegyed, kedves szegény ember. Szivettépően nyomorult ember kegyed.

Szegény ember: Na, na, so, so . . . Nem olyan borzasztó. Ha kevesebben volnánk, rosszabbul volnánk.

Bizottsági tag: Ugy-e csak tréfál, szép szegény ember?

Szegény ember: Nem én. Nézze csak nagyságos ur, én fizetek ezért a kutyaoióért ötszázhatvan koronát, hogy venné be patikaszernek a háziur. Négy ágy van, azokon alszik éjjel nyolc ember: három díjnak, két nappali pinczér, egy masször és két naprámos. Nappal alszik három éjjeli pinczér. Ez a négy ágy hoz betenkint tizenegy koronát, tehát esztendőnkint ötszázhatvenkét koronát.

Bizottsági tag: Aj, haj . . .

Szegény ember: Két diván hoz naponkint két koronát, az hétszázharmincz korona. Egy nagy koffer, két teknő és a vasalódeszka hoz naponkint nyolcvan fillért, az is kétszázkilenczeven korona.

Bizottsági tag: Aj haj . . . aj haj . . . hogy hívják magát, édes, szivettépően számalomra méltó szegény ember?

Szegény ember: Asztalos Sándor . . . Azután még mindig akad egy-két pasas, hálóember, aki befizet.

Bizottsági tag: Ilyenformán maga bevez vagy ezerhatszáz koronát . . . Aj haj . . .

Szegény ember: Körülbelül. Ebből kap a háziur ötszázhatvan koronát, hogy esne le a gyomra, a többi megmarad életre. Sokba kerülnek ám a gyerekek. Az egyik állatorvos lesz.

Bizottsági tag: De majd egyszer meggyülik a baja a rendőrséggel.

Szegény ember: Ugyan, nagyságos ur, jól értünk ám mi az ilyesmihez. Legföljebb két koronára büntetnek, mert azt mondjuk, hogy átutazó vidéki rokonok vannak nálunk.

Bizottsági tag: Ugy? . . . Hát fővárosi kis lakásba menne-e?

Szegény ember: Menne a fene.

A bizottsági tag tapasztalataival hajnalban hazatér a lakásába.

A felesége: Nos, sok hasznosat tapasztaltatok?

Bizottsági tag (dühösen): Oh igen . . . Nagyon sok hasznosat tanultam . . . Ennek a gazember Asztalos Sándornak ötszáz koronával föl fogom emelni a házbéréit . . . Ez a betyár direkt kizsarol és még azt is kellett hallanom tőle, hogy esen le a gyomrom.

Ray.

Megbénítja-e a vér az életerőt!

Bizonyos körülmények között igen! Mindenki ismer olyanokat, kik sohasem egészségesek és kiket semmiféle orvosság gyökeresen kigyógyítani nem tudott. Az ilyenek például étvágytalanságban, emésztési zavarokban, izgulékonyosságban, vértódulásban, akarathányban, álmatlanságban, kiütés és pattanások, hátfájás, csusz, reoma, czukorbetegség, vérszegénység, bőrbetegségek, epe és májbaj, szivbaj, vizibetegség, vesebaj, csontszu, aranyér, asztma, fejfájás, hideg végtagok, katarusra való hajlam, légző és emésztő szervek gyuladása és még sok más betegségben szenvednek.

Ha ezen embereket jobban megfigyeljük, azt látjuk, hogy betegségük oka a rossz vérkeringés; a vér lassan kering, ennek oka pedig a vér helytelen összetétele. Ebből származnak a fent elsorolt betegségek.

Ha ugyanis a vérből bizonyos ásványanyagok hiányzanak, akkor a vér normális működésében akadályozva van. Nem képes a test szerveit savakkal eléggé ellátni. Ennek következtében az emésztő szervekben levő tápsavak nem használatnak fel teljesen, hanem egyrészt zsír alakjában felhalmozódnak a testben, másrészt felhasználatlanul távoztatnak el, vagy legalább is kell, hogy eltávolíttassanak. A helytelen összetételű vér azonban nem képes ezen maradványokat eltávolítani, ezek a szervezetben maradnak, a szervezet pedig minden áron, többnyire betegségek útján, eltávolítani igyekszik magából.

Végre azonban a vér megtelik ezen tisztátalan anyagokkal; keringése megakad, különösen a kisebb véredényekben és így a sziv kénytelen nagyobb munkát végezni. A belső szervezetben torlódások keletkeznek, melyek gyuladásokra és súlyos betegségekre vezetnek.

Igyekeznünk kell tehát vérünket megtisztítani. Ehez a vérnek ásványanyagokra van szüksége, melyeket legegyszerűbben dr. med. Schröder „Renascin“-jával juttathatunk a vérbe. Ezen szer kitűnő hatását és csodálatos gyógyító erejét legjobban igazolják az elismerő és hálalevelek ezek:

A sok közül egy a következőket mondja:

Budapest, 1910 Julius 26.

Május hó 28-án küldött „Renascin“ próbadozát megkaptam, amelynek vétele után azonnal mentem az Opera gyógyszerárba és személyesen szereztem be, de kitűnő eredménnyel, mert azt mondhatom, hogy bajaimtól teljesen megszabadultam, amit soha sem hittem volna. Két hosszú évig élő halott voltam. Teljesen munkaképtelen és végtelenül gyöngé. Az 1908—9. év téli időszak alatt vagyis november, december, január és február hónapokban ágyban fekvő beteg voltam. Két orvos tehetetlenül állott mellettem és tanácsot tartva állapotom fölött azt mondták a feleségemnek vállalt vonva: talán életben marad, még fiatal és erős, lehet, hogy kibírja. Nagy szivgyengülésem volt és elviselhetetlen szivfájásom, lázam, hányási inger és étvágytalanság, kimondhatatlan főfájás, nehéz légzés és még hozzá tüdőhurutom. Május hónapban mégis annyira jobban lettem, hogy felkelhettem és egyik klinikáról a másikra jártam. Kiadtam orvosságokra többet 150 koronánál, de mind hiába, mert én csak beteg voltam, buskomor, el voltam keseredve, hogy én már többé egészséges ember soha nem leszek. Közben olvastam az újságban az Ön „Renascinjáról“, rögtön irtam egy próbaküldeményt, amit be is szereztem. Hálát adok az Istennek és Tekintetes Doktor Urnak, hogy irtózatoss szenvedéseimtől megszabadított.

Fogadja Tekintetes Doktor ur „Renascin“-jáért leghálásabb köszönetemet és minden hasonló bajban szenvedőnek melegen fogom ajánlani.

Maradok tekintetes Doktor urnak mély tisztelője

Magyar Jenő.

Helyszáke miatt nem közölhetünk többet az elismerő iratokból. Aki azonban teljes bizonyosságot akar szerezni, az forduljon a dr. med. Schröder H. k. f. b. t. Berlin 35, postafiók M. 2. cözéghöz. Aki azon kívánságát közli, hogy kísérletet óhajt tenni a „Renascin“-al, az teljesen ingyen kap egy próbadozót és azonkívül ugyanolyan ingyen fontos felvilágosításokat tartalmazó füzetet a különböző betegségek keletkezéséről.

Minden betegnek ajánlható, hogy ezen díjmentes kísérletet igénybe vegye, mert kezdetleges betegségek néha oly gyorsan válnak végzetesekké, hogy mindenkinek ajánlható egy napot sem mulasztani tétlenül.

UJDONSÁGOK.

Cselédek és közvetítők.

* * *

Hosszu idők után, mialatt a panaszok úgy felhalmozódtak, hogy teremtett lélek nem tudott eligazodni rajtuk, a városi hatóság egyszerre el akarja vágni a gordiusi csomót. A kardot, melylyel a nagy műtétet végre akarják hajtani, már köszörültek. Ha elég élesnek tartják majd, akkor inetszenek vele. De addig . . . Bizony, bizony addig nem is tehetnek egyebet, csak éppen hogy köszörülk a kardot.

Mert atyámfiak, nem csekélyebb dologról van szó, mint a cselédiügy végleges rendezéséről. Ugy értjük ezt, hogy a cselédközvetítést akarják véglegesen rendezni. Mivel hogy pedig a cselédiügy és a közvetítő ügy oly szoros kapcsolatban van, hogy egyik a másik nélkül el nem képzelhető: természetes, hogy a közvetítés rendezésével magát a cselédiügyet is rendezni fogják, föltéve, ha tudják.

Isten a tanuja, hogy a cselédközvetítőkkel szemben a hatóságok elmentek a türelem legvégsőbb határáig. Eleintén nemesak egyet-mást néztek el nekik, hanem jóformán mindent. A szegény embereknek élniök kell: ez volt a jelszó. Hát csak hagyták őket nyakra-főre élni, ami azt jelentette, hogy az anyagot (értsd a cselédeket) teljesen rájuk bízták. Ők pedig ezt a materiát pártfogásukba vették és vigam formálták is. Minél több cselédet elhelyezni, ez volt a törekvésük, mert hisz természetes, hogy abból szűrődik le a legtöbb haszon. Ezt csak úgy lehetett elérni, ha egy helyen nem szabad maradnia sokáig ugyanannak a cselédnek. Az olyan háziasszonynak, akinél két esztendeig is megmaradt a cseléd, „nyavalyás“ volt a neve a nyájas közvetítői körökben. „Derék asszony“-nak nevezték azt, aki legalább is minden hónapban változtatta a cselédjét.

Hogy lehet ezt előidézni? A cseléd „elvadításával“. El kell hitetni a cseléddel, hogy jobb helyet kap a közvetítő révén, ha a gazdáival összevész, vagy valamely okból otthagya a helyét. A cseléd sem bolond, hogy jobb helyre ne menjen, ha mehet. És mindig hallgatott a közvetítőre.

Mikor már emiatt türehetetlenek voltak az állapotok, szabályrendeletet alkottak, melylyel a közvetítők garázda eljárását korlátozhatni gondolták. Az egyik szabályrendeletnek (mert ettől fogva sűrűn következtek egymásután) az volt egyik fontos pontja, hogy a közvetítőnek nem volt szabad mindjárt közvetítői díjat kérni, sőt elfogadni sem. A tapasztalat ugyanis azt bizonyította, hogy a közvetítő csak a díjjal törődik. Ha azt megkapta, akkor csak azzal törődött, hogy még egyszer megkapja és ha még egyszer megkapta, harmadszor, negyedszer, tizedszer is meg akarta kapni.

A rendelet mégis csak rendelet, ha kelemetlen is. És mivel megszűzése mémi veszedelemmel járt, meg is tartották. A közvetítők nem kaptak és nem kértek előre díjakat a munkaadóktól. Ellenben oly cseléd még nem állt be szolgálatba, aki ne kért volna előleget. Minden gazdaasszony tudta, hogy ezt az előleget a közvetítő kapja a cselédétől. De ha meg nem adta, a cseléd be nem állt. Kitamitották már a közvetítők, hogy olyan „smutzig“ helyre, ahol előleget sem adnak, nem érdemes beállni.

Ilyenformán van is szabályrendelet, nincs is. De ha van, éppen annyit jelent, mintha nem volna. Ez pedig a szabályrendelet csak egy pontjára vonatkozik; a többi, igen tisztelt publikum, hasonló módon játszották ki. Ami viszont azt jelenti, hogy a cselédközvetítők ellen hiába hoznak és hoztak szabályrendeleteket.

Most végre megsokallták a dolgot és fölvetették a hatósági cselédközvetítés gondol-

latát. Szép egy gondolat, akárki elismerheti. Csak annyi bibije ne volna! Elsőben is az eddigi szerzett jogokat a közvetítőktől el nem lehet venni. Tehát tovább is türemlük kell őket. Azután pedig a hatósági közvetítés a városnak pénzébe fog kerülni. Továbbá: egyidejűleg cselédotthont akarnak teremteni, ami újabb pénzébe kerül és végül a régi szabályrendeletet meg kell változtatni.

S mivelhogy városi adminisztrációnk mesés gyorsaságáról már van némi fogalmunk; el lehet képzelni, hogy nem csekély mennyiségű víz folyik le majd a Dunán addig, amíg nálunk a cselédügyet „végelegesen rendezik.” (t.)

NAPIREND. Naptár: vasárnap, október 2. — Róm. kath.: B. 20. Rózsaf. — Prot.: B. 19. Romu. — Görög-orosz: szeptember 19. C. 15. Trofim. — Zsidó: Elul 28. — A nap két reggel 6 órakor, nyugszik délután 5 óra 38 perczkor. — A hold két reggel 4 óra 41 perczkor, nyugszik délután 5 óra 37 perczkor. A miniszterek nem fogadnak.

A munkapárt érkezelete este fél 7 órakor. Petőfi-ház (Bajza-utca 21.) 10—2. Belepődij, keddi kivételével, 1 korona.

Nyitvalevő muzeumok: Nemzeti Muzeum összes tárai 9—1. — Aquinumi Muzeum 9—4. — Erzsébet Muzeum 9—1. — Földtani Muzeum 9—2. — Iparművészeti Muzeum 9—1. — Közlekedési Muzeum 9—12. — Mezőgazdasági Muzeum 10—1. — Néprajzi Muzeum 9—6. — Tanszermuzeum 9—12. — Technológiai Muzeum 9—12.

Nyitvalevő könyvtárak: Fővárosi Muzeum Könyvtára 9—12. — Iparművészeti Muzeum Könyvtára 9—12. — Kereskedelmi Muzeum Könyvtára 9—12. — Pedagógiai Könyvtár 9—12. — Technológiai Könyvtár 9—1. — **Nyitvalevő léptárak:** Tölgyessy Arthur kiállítása a Múcsarnokban 9—1. Belepődij 1 korona. Délután 1—4. Belepődij 40 fillér. — Művészeti zsűrimentes kiállítása 10—1. — Szépművészeti Muzeum összes képtárai 10—2.

Hétfő, október 3. — Róm. kath.: Kadid vt. — Prot.: Kádor. — Görög-orosz: szeptember 20. Euszt. Tec. — Zsidó: Elul 29. — A nap két reggel 6 óra 1 perczkor, nyugszik este 5 óra 36 perczkor. — A hold két reggel 5 óra 49 perczkor, nyugszik délután 5 óra 59 perczkor. A miniszterek nem fogadnak.

— **Az „Egyetértés Vasárnapja”-nak legfrissebb száma** a bel- és külföldi eseményeket mutatja be érdekes képekben.

Vilmos császár elutazását Bécsből két képi szemléltető:

Királyunk és Vilmos császár, valamint a német császár a főhercegek előtt című képek.

Most lesz ünnepélyes felavatása *a restaurált veszprémi székesegyháznak.*

A templom bejárója becses műtörténeti emlék, míg a székesegyház belseje valósággal remekmű.

Kainz József temetése,

Chavez lezuhanása a hét kimagasló eseményei. Látjuk *a Simplon hősét Chavez-t,* amint halálra sebezve hull az összetört repülőgép mellé.

A nagykorú Arany János-szobor leleplezése különös érdeklődésre tarthat számot. Az ünnepség keretében látjuk *Beöthy Zsolt egyetemi tanárt,* a szónoki emelvényen.

Az amerikai horgászok kirándulása;

A csár sétatitja;

Olga és Tatjana nagyhercegnők;

A kínai utcztudósok;

Gehardt Hauptmann;

a hozzánk költöző anyakirálynő,

Sada Yacco.

A most leleplezett *„Derék fiúk” emlékműve;*

Helm hadnagy fogháza;

Kolerás kutak fertőtlenítése;

Szabó László, a kitüntetett miniszteri tanácsos egy-egy ragyogó mozaikja a szórakoztató képek együttesének.

Ott látjuk az *Adria-szállóbeli cziankális gyilkosság színhelyét,*

Fekete Vilmost, a rablógyilkos gyógyszerészt,

Klein Rózát, az áldozatot.

A *Vitalis-romantika hősét:*

Vitalis Imrét,

Vitalis házát, melyben agyonlőtték, a haramia temetését és

özv. Szilágyinét, aki a csendőroket nyomra vezette.

Végül a *Somoskeöy* botrány hőseit mutatja be két képünk.

— **Apponyi Albert a birtokán.** Gróf Apponyi Albert, aki két napot a fővárosban töltött, ma délután visszautazik éberlardi birtokára.

— **Megczáfolt királyi eljegyzés.** Lisszabonból jelentik: A kormány lapjai megczáfolták azt a hírt, mely szerint *Manuel király Viktória Luiza* hercegnővel, *Vilmos* császár leányával jegyet készílné váltani.

— **A kalocsai érsek állapota.** Várossy Gyula kalocsai érsek állapota még mindig válságos. Az érsek az éjszakát nyugtalanul töltötte, csak reggel felé mutatkozott némi könnyebbülés. Orvosai szinte csodálatosnak mondják az érsek szívósságát, melylyel a hosszú és nehéz betegségnek ellent tud állani. Azonban tartanak attól, hogy egy erőbb roham mégis katasztrófát idézhet elő.

— **A beteg román király.** Mint Bukarestből jelentik: *Károly* király állapota kielégítő és ha nem áll be rosszabbodás, akkor már hónap elhagyhatja az ágyat és fogadhatja Kiderlen-Waechter német külügyi államtitkárt, aki visszahívó levelét fogja neki átadni.

— **Kitüntetések.** A hivatalos lap egyik legközelebbi számában fogja közölni, hogy a király a koronás arany érdemkeresztet adományozta *Reszofszy* Bélának, a m. kir. kereskedelmi muzeum központi levelezőjének. *Reszofszy* rendezte Konstantinápolyban és Szalonikiban a m. kir. Kereskedelmi Muzeum megbízásából a magyar áruminta kiállítását, melyben a múlt évi török vendégek látogatását viszonzó magyar gyárosok a török üzletvilágnak bemutatták a magyar ipar versenyképesebb készítményeit, és most ennek a kiállításnak tetemes gyakorlati eredményeit jutalmazza a király az említett kitüntetéssel. — A király *Valics* Lajos győri kanonoknak a harmadosztályú vaskoronarendet, *Fennesz* János sopronszentmártoni esperesnek a *Ferencz* József-rend lovagkeresztjét és szentmártoni *Darnay* Kálmánnak a királyi tanácsosi czimet adományozta.

— **Nagybeteg az exszultán.** Szaloniki-i jelentések szerint *Abdul Hamid* megbetegedett s állapota súlyos. Az exszultán érzelmesedésben szenved s újabb ismét idegbántalmak léptek fel, a melyek régebben kirozták *Abdul Hamid*ot.

— **Kun Bertalan püspök temetése.** Dr. Kun Bertalan, a tiszvárnányi református egyházkerület püspökét és a református konvent egyházi elnökét ma temették Miskolcra, a Kossuth-utcai református templomból, ahol ravatala állott. A református konvent képviseletében megjelent dr. *Antal* Gábor püspök, egyházi elnök, dr. *Baksa* Lajos konventi előadó, a dunamelléki ref. egyházkerület nevében *Szilassy* Aladár a közg. bíróság másodelnöke, dr. *Benedek* közg. bír. dr. *Nagy* Dezso, *Mády* Lajos, *Petri* Elek, az erdélyi egyházkerület részéről dr. *Kenessey* Béla püspök küldöttség élén, a tiszántúli egyházkerületből dr. *Eröss* Lajos püspök, gróf *Degenfeld* József főgondnok, a dunántuliból *Kovács* S. Endre s többen. A temetés előtt rendkívüli egyházkerületi közgyűlés volt, amelyen a kerület részvétel vetté tudomásul báró *Vay* Béla főgondnok és dr. Kun Bertalan püspök halálát. A gyűlés jegyzőkönyvébe iktatta érdemeiket és a részvétiratok dolgában intézkedett. A végtisztességen gyűlekezeti énekek kezdődött, majd dr. *Antal* Gábor püspök ment fel a szószékre. Utána dr. *Kenessey* Béla erdélyi püspök mondott halotti beszédet.

— **Az aradi vértanúk gyásznappja.** Az aradi vértanúk kivégzésének évfordulója alkalmából október 6-án, csütörtökön délelőtt tíz órakor ünnepi gyásztisztisztelet lesz a ferenczrendiek *belvárosi templomában* is. A negyvennyolczas honvédegyesület központi választmánya rendezi a gyászünnepet, amelyen testületileg jelennek meg a 48-as honvédek és a honvéd menedékház tagjai, valamint az egyetemi polgárok. Az országos függetlenségi 48-as párt és függetlenségi Kossuth-párt küldöttség jelenik meg a templomban. Az ünnepi gyásztisztiszteletet megelőzőleg, reggel kilenc órakor a templomban rekviemet mondanak gróf *Batthyány* Lajos, a vértanú magyar miniszterelnök lelkiüdvéért. A szomorú évforduló napján több iskolában gyászünnepséget tartanak.

— **Chrobak tanár meghalt.** A tudományos világnak gyászja van. A bécsi orvosegyetem nagy hírű tanára, *Chrobak* Rudolf ma reggel meghalt. A születés tanára volt két évtized óta és tudományos munkássága világszerte ismertté tette nevét. A tudós tanár 67 éves kora ért el.

— **Gróf Witte beteg.** Frankfurti távirat híri hozza, hogy gróf Witte súlyos beteg. A parismouthi békeszerző egy frankfurti szanatóriumban betegen fekszik. Fejbaja van s valószínűleg trepanacio lesz szükséges.

— **Lipót király hagyatéka körül.** Brüsszelből jelentik nekünk: Végleg meghiusult az egyezség Lipót király hagyatéka körül. A belga államkincstár 3 millió frankot ajánlott fel a három hercegasszonynak és tíz milliót Kőburg városának, de sem a hercegasszonyok, sem Kőburg városa nem fogadták el az ajánlatot, hanem követelik a Belgium által lefoglalt hatvan millió frankot, amely a Nemzeti Banknál van letétbe helyezve. Kőburg városa a német birodalmi kormány intervenczióját kérte s így kikerülhetetlenek a diplomáciai nehézségek Németország és Belgium között.

— **Főorvosok tisztelgése.** A Poliklinika főorvosi testülete ma megjelent dr. *Sámuel* Lázár udvari tanácsosnál, a Poliklinika elnökénél, hogy hálójának adjon kifejezést azért a rendkívüli munkásságáért, amelyet az alelnök az intézet fejlesztése érdekében legutóbb a kórház tervezett kibővítése céljából kifejtett. A küldöttség tagjai voltak: dr. *Alexander* Béla, dr. *Baumgarten* Egmond, dr. *Feleki* Hugó, dr. *Illyés* Géza, dr. *Kubinyi* Pál, dr. *Vass* Bernát, dr. *Stern* Samu, dr. *Rottmann* Ármin, dr. *Torray* Pál, dr. *Schwartz* Artur és dr. *Schaffer* Károly. A testület nevében dr. *Schaffer* Károly egyetemi tanár adott kifejezést a testület hálójának és köszönetének, mire dr. *Sámuel* meghatottan köszönte meg a megemlékezést és biztosította a főorvosokat a Poliklinika iránt való lankadatlan érdeklődéséről.

— **Nagy krimicsau Angliában.** Lancashireban óriási munkáskizárás lesz. A gyárak, számszerint hétszázán egyértelműleg elhatározták a nagy krimicsaut. A kizárás 150.000 munkást fog sújtani.

— **Tiszturak a színházban.** A fumei Teatro Feniceben vendégszereplő olasz színtársulat a napokban „Romanticizmus” czimű szindarabot adott elő. Az előadás katonatisztek is voltak, akik a darab egyes kitételeit *magukra sértőnek* találva, a színházból eltávoztak. Tegnap a társulat újra ezt a szindarabot akarta előadni, de a hatóságok az előadást *betiltották*.

— **A püspök huga és a káplán.** A római fecsegők most egy pápai káplán szerelmi idijéről beszélnek érdekes részleteket. *Pasquall* *Sagassinak* hívják ezt a fiatal udvari papot, akinek a Szentsek államtitkári hivatalában nagy jövőt jósoltak, mert a fiatal pap különösen kedvence volt *Merry del Val* biborosnak, a Vatikán nagyhatalmu államtitkárnak. *Pasquall* tisztelendő a pápai hivatalos újságnak, az „*Osservatore Romano*”-nak is munkatársa volt s a fiatal papot minden útjára magával vitte a biboros államtitkár. *Pasquall* *Sagassi* címet *Merry del Vall* Molfettába, erre a kedves uyaralóhelyre is, amelyet az olasz arisztokrácia és az egyházfejedelmek szoktak látogatni nyaranta. Ott ismerkedett meg a fiatal lelkész a molfettai püspök bájos unokahugával, aki nemcsak szép, hanem igen gazdag is. Nagy örökség várományosa. A fiatalok között szerelem támadt. És midőn most nyár multával visszatért szüleihez a leány Rómába, attól fogva a szerelmes pár miséken és vacsornyéken találkozott. Tegnap aztán *Lasztalan* várták odahaza a leányt és *Pasquall* *Sagassi* is eltűnt a vatikánbeli szállásáról. A megrémült szülők a rendőrséget értesítették a kényes esetről, de hamarosan vissza is vonták a feljelentést, mert levelet kaptak. A szép *Julietta* írta a levelet. Megírta benne *Julietta*, hogy *Pasquall* *Sagassi* nélkül nem tud élni és nem akarata ellen történt, hogy az ifju pap megszóktette. A botrány miatt vatikáni körökben nagy a megrökönyödés.

— **Orvosi körökből.** Dr. *Bán* Ilona, a Bródy Adél gyermekkorház volt orvososa rendelését *Podmaniczky-utca* 1. (a *Vánczi-körut* sarkán) megkezdte.

— **Pánszláv aknamunkánk.** A pánszlávok Rákóczi megyéjébe, Sáros megyébe is befurakodtak már. Legutóbb *Kozslaj* *György* kükemezői gazdájó tanuló fiú és leánygyermekét akarták kivinni Csehországba neveltetés végett. *Gajdos* *János* ev. tanító és *Zelinka* *András* körjegyző éber figyelme megakadályozta őket szándékukban, a pánszlávok tervét tudatták az eperjesi ev. kollegiummal, amely a két gyermeket díjtalanul taníttatja. A pánszlávok eddig már tíz gyermeket vittek ki Sárosból Csehországba neveltetés céljából.

— Berlinben minden csöndes. A berlini sztrájkot elnyomta a kegyetlen rendőrerőszak. Berlinben minden csöndes. A hírhedtté vált Moabitban tegnap nyugalom volt és éjszaka sem történt rendzavarás. Az utcákból kivonták a rendőrcsapatokat, amde tegnap délután sok helyen házkutatást tartottak és több házban fegyvert koboztak el. A bántalmazott amerikai újságíró dolgában az Egyesült Államok kormánya utasította berlini nagykövét, hogy a külügyi hivatalban előterjesztést tegyen. A bántalmazott Lárom angol újságíró dolgában az angol nagykövetség már megtette a szükséges lépéseket. Ugy az amerikai, mint az angol nagykövét tegnap megjelent a külügyi hivatalban s a dolog alapos megvizsgálását kérte.

A rendőrfőnök a *Daily Mail* berlini levelezőjéhez a moabiti zavargások folyamán megtámadott újságírók panaszára levelet intézett, amelyben sajnálatát fejezi ki, hogy az újságíróknak kellemetlenségeik voltak. A rendőrség szolgálata e napon rendkívül nehéz volt. A kérdéses pillanatban a legnagyobb gyorsaság volt szükséges és a fölmerült inkorrektus érzhető és menthető ügy, hogy az illető hivatalnokok ellen nincs módjában eljárni.

— Tizenkét évig ártatlanul a fegyházban. Országosan ismeretes a szegedi „Istenes” Horváth János neve és megható esete. Horváth János, a bibliás ember volt az, akit a más büne miatt életfogytiglani fegyházra ítélték. A bibliás ember pörújítással szabadult a földi siralomházból, a fegyházból, hol tizenkét esztendő telt le, szenvedett át ártatlanul. Vagyona eközben tömkelement. A megítélt kártérítési összegnek is mások látták hasznát és most ez a legnagyobb kárváriát járt, ártatlanul szenvedett ember erejében fogyatékosan, holtszegényül néz bizonytalan jövője elé. És most azt a tervét, utolsó reményességét jelentik az öreg „bibliás embernek”, hogy az igazságügyminiszterhez kéri fel alázattal, hogy juttasson számára egy szolgáló állást valami hivatalban. És ha van igazság a földön, a bibliás ember kérésének teljesedésbe kell menni.

— Orosz csendélet. Pétervárról jelentik nekünk: Az igazi orosz férfiak szövetsége új vezetőséget választott, amely hadilábon áll dr. *Dubrevinnal*, a szövetség volt elnökével. Két pártra szakadt a szövetség. A váratlan szakadás teljes bomlással fenyeget. Növeli a bajt az a kínos felfedezés, hogy az új pénztárnok, Taranov Vasili fontos okmányokat sikkasztott el. Tepanov a szövetség házában lakott s minden titokba be volt avatva. Azzal vádolják, hogy Dubravinnak szolgáltatta ki a szövetség iratait. Az új pénztáros nyomtalanul eltűnt.

— Radó Aladár legújabb divatlapja. A legnagyobb feladatok egyikét oldotta meg Radó Aladár a fővárosi kereskedővilág egyik kitűnsége, amindőn röviden összefoglalva, de minden egyes nő ruhadarabra kiterjeszkedőleg megszerkesztett egy remek női divatlapot. A legkényesebb női ízlés is feltalálja ebben a füzetben minden egyes ruhadarabnak a legújabb párisi divat szerinti megbeszélését, amennyiben párisi utjáról visszaérkezve, könyvből foglalta mindazt, ami a nőket öltözködés tekintetében érdekli. Az „Egyetértés” előfizetőinek kérésére Radó Aladár díjmentesen beküldi részletezett divat-tájékoztatóját.

— Leprás beteg az utcán. Pozsonyban nagy riadalmat keltett egy leprás beteg szökése. A járványkórházból szökött meg ez a rémséges nyavalyától sujtott ember. A nyomozás szerint valószínű, hogy a bélpoklos Budapestre utazott. A fővárosi rendőrség megtett minden intézkedést a beteg kézrekerítésére. Mivel nem lehetetlen, hogy a szerencsétlen ember nem hozzánk, hanem Bécsbe menekült, ott is keresik.

— Éjszakai közbiztonság. Itt az ősz és őszszel különös előszeretettel bicskúzzák meg a kültekiek polgártársainkat. Rendőr pedig kevés van s ha van, nem ott, ahol kéne. A rendőrhíányt sinyli most Krammer Arnold rövidárukereskedő, aki tegnap tizenegy óra után hazament Szondy-utca 9. szám alatt levő üzletéből a lakására. Az Izabella-utca sarkán elébe került egy hattagu esibész-társaság, belököttek és megbicskúzták. Hiába kiáltott segítségért Krammer, rendőr nem volt látható. Krammer nagynehéz hazavánszorgott és megtette a feljelentést. A rendőrség pedig nyomoz.

— A prágai rablógyilkosság. A borzalmasan meggyilkolt és kirabolt Kisch prágai bankár titokzatos bűnesetét még ma sem sikerült tisztázni. A prágai rendőrség tegnap negyvenhárom cigányt tartóztatott le, de csakhamar valamennyit szabadon kellett bocsátani, mert egyikről sem bizonyult be, hogy része lett volna Kisch bankár meggyilkolásában. — Másik prágai távirat ezt mondja: Kisch bankár gyilkosát nyomozva, a rendőrség gyanúja egy 160 centiméter magas, 30—35 éves meglehetősen erős körszakállal bíró emberre irányul, akiről annyit tud, hogy valószínűleg már fogházban és javítóintézetben volt. — Prágából jelentik nekünk éjjel, hogy a rendőrség állítólag jó nyomon jár, de a vizsgálatot a legnagyobb titokban folytatják. Csak annyi szivárgott ki, hogy a gyilkos Pilsenen át Bajorország felé utazott és hogy czinkostársra van, aki tizenkilenc éves.

— Egy ezredes és egy hadnagy. Báró Majthényi László megdöbbentő kaszárnyai titokról rántja félre a leplet. Egy ezredes meg egy hadnagy a főlháborító eset szereplői. Az ezredes képviseli a katonáéknál fájdalommal megszokott felőbb nyomást és kérélehetlen vaskezet. Az áldozat pedig egy emberies érzésű, felfelé is őszinte hadnagy, névszerint Bors Kornél hadnagy, akit, mint báró Majthényi írja, *világgá üldöztek*, bár *kitűnő katona* volt, azért, mert a hadnagy a kerületi parancsnokságnál, századparancsnoki kötelességéből kifolyólag, feljelentette az ezredest. Fel merte jelenteni ezredparancsnokát, mert a bizonyos nevezetű *Philippovics* ezredes ur gyakorlat közben *fölpofozott*, *megrugdosott* egy szegény honvédet. Ugyanis az ezredes ur szerint rosszul térdelt le a honvéd...

Bors hadnagy volt a Malla-század parancsnoka, aki jegyzőkönyvet vett föl az esetről és dr. Nagy Zoltán ezredorvossal megvizsgáltatta a honvédet. Az orvos megállapította, hogy a szerencsétlen közlegény *súlyos sérüléseket* szenvedett. Bors hadnagy az esetre vonatkozó iratokat felterjesztette a honvédkerületi parancsnoksághoz. Ebből lett aztán nagy baj: a kerületi parancsnokságon ráfogták a jegyzőkönyv aláíróra, hogy *lábadást* szítanak az ezredes ellen. Ezen a czimen megindították a haditörvényszék eljárását a lumánus érzésű tisztek ellen és valamennyiüket *áthelyezték büntetésből*. Így került *Cziló Sándor* százados Trencsénbe, *Dinyés* hadnagy Verseczre, *Angyal* hadnagy Kanizsára és *Kuthy* hadnagy Szatmárra. Magát Bors hadagyt *Philippovics* alá rendelték be Nagyszébenbe. Az ezredes aztán alaposan boszut állt. Egy hónap alatt *százhusz napi szabadságot* szabott a hadnagyra, akinek büntetése egyre nőtték és a világ végéig sem tudta volna leülni a szabadságot. Bors hadnagy beteg lett és orvosi bizonyítvány alapján kért szabadságot. Nem kapott. Ehelyett egyre több lett a büntetése. Végső elkészülésében — mit tehetett mást — *megugrott ezredétől* és világgá ment. Hová tűnt el, mi lett belőle: senki sem tudja. Lehet, hogy már halott, — mondja súlyos nyilatkozatában *Majthényi László* báró.

— Összetűközés a levegőben. Milánóból jelentik: A mai gyorsasági repülőverseny alkalmával Dickson és Thomas aviatikusok repülőgépei összeűtköztek a hangárok előtt. A két gép észszerőtört és a két aviatikus súlyosan megsebesült.

Dickson és *Thomas* aviatikusokat automobilokon a mentőállomásra vitték, ahol az orvosok megállapították, hogy fejükön és lábszárúkon szenvedtek könnyű sérülést.

— Forradalmárok iskolája. Krakóból jelentik nekünk: A rendőrség 15 házban motozást tartott és fegyverraktárakat fedezett fel, amelyekben sok revolver, puská, dinamit és kész bomba volt felhalmozva. 12 gyanús embert letartóztattak. Majdnem mind serdületlen korúak és Orosz-Lengyelországból valók. Kihallgatásukon egy vezérkari tiszt is jelen volt. A rendőrség nesztét vette, hogy orosz forradalmárok Krakóban iskolát létesítettek, amelyben fiatal embereket forradalmárokká tanítanak ki, hogy később visszatérjenek Oroszországba és harcra tagjai legyenek a forradalmi szövetségnek.

— Házasság. Gróf Szápáry László v. b. t. t., volt fiumei kormányzó, október 8-án tartja esküvőjét Weissenwöl Maria grófnővel Schloss-Steiereckben, Linz mellett.

Frey Jenő Erzsébetfalváról eljegyezte *Grün Eteleka* Paulát Budapestről.

Hoffer Arthur urdivatkereskedő eljegyezte *Langsfeld* Cecélt.

— Gyilkos mérég a habostortában. Hollandiában is akadt már követője a mérgekverő Hofrihternek. Az alkmaari vásárfelügyelő neje postán csomagot kapott. A szállítólevélre a feladó ezt írta: „*Vásárcsarnoki árus*.” Az asszony felbontotta a postadobozt, amelyben szép *habostorta* volt. Már ebédre fel is szeletelte s mivel férje aznap szolgálatban volt, csak ő és öreg cselédje evett a tortából. Estére a vásárfelügyelő felesége rémes görcsök közt meghalt és az öreg szakácsné is végvagnaglásban hevert, mikor a szomszédok észrevették. A tortát megvizsgálták a városi vegyészeti hivatalban. A hab meg volt mérgezőve.

— Lezuhant vaskann. Halálos katasztrófa történt ma reggel hét óra után a Kőbányai-ut 31. szám alatt levő Ganz és Társa Gépgyár és Vasöntő Részvénytársaság telepén. A lejtős gyárudvarról több mázsás emelődarut vontattak ki szekéren. Amikor a kocsi az uttestre nyíló kapuhoz ért, félrebillent, a lejtős kövezeten nekilódult a kapunak, mely óriási robajjal leszakadt és maga alá temetett három embert. Burik István negyvenéves munkás nyomban meghalt, kettő súlyosan megsérült. Borzalmas látványt nyújtott az egyik sérült, Grünwald Ferencz ötvenhétéves mészárossegéd: a szerencsétlennek mind a két lábát szeszuzta a mázsás vasszárny, csak a felső teste volt szabadon. Súlyosan megsérült Muczko István kovács is. A gyár portása nyomban értesítette a mentőket. Amíg azok megérkeztek, gyári munkások végezték a mentési munkálatokat. Nagy fáradsággal eltávolították a vasalkatrészeket és a sérülteket sorba fektették az udvaron. Ott vették ápolás alá a mentők. A halottat a boncztani intézetbe, Grünwald Ferencz és Kiss Antal munkásokat a Szent István-kórházban helyezték el. A rendőrség szigorú vizsgálatot indított, hogy kit terhel a szerencsétlenségért a felelősség.

— Férj, feleség és divat. A férj (extázisban): Bámulatos némely nőnek a sikkje; kalapja, menése elragadja az embert és bár a természetadta báj a főtényezője megjelenésének, mégis lehet valami egyéb titkos előidézője annak a sikknek, amelyért én annyira rajongok.

Fiatal asszony (szemeiben könyecseppek, arca kipirult és dacos): Én tudom; én tudok mindent és biztosítlak, hogy eltalálnám én is, ha *liferánsaim* magam választhatom. Ha megengeded, hogy ezentul a Schossenfabrik ózgtól Bécsben, mely a mai lapban is hirdet, hozathassam aljaimat, biztos vagyok abban, hogy az én megjelenésem, járásomat is elragadónak fogod találni, mert a szoknya teszi az asszonyt.

A férj: No ezt ugyan már régen mondhattad volna, kedvesem. Tehát úgy lesz. Örülök. Boldog vagyok.

Ölelkeznek, a függöny legördül.

— Sikkasztó háziszolga. Ma délben a Büchler és Rausch Nádor-utcai szabócézég feljelentést tett a főkapitányságon, hogy Braun Lajos 23 éves háziszolga tegnap 2000 koronát, amelyet felváltás végett adtak át neki, elsikkasztotta és megszökött. Braun rovttmultu és a főváros területéről kiltított ember. A rendőrség nyomozza.

— Szédelő bankárok. A párisi rendőrséget nagymérvű pénzügyi szédelgések foglalkoztatják. Már horogra is került néhány, a párisi tőzsdén is elég ismert nevű bankár. Idáig összesen öt embert tartóztattak le. Mind az öt azzal van vádolva, hogy nem létező vállalatok részvényeit hozta forgalomba. Az öt „bankár”: Paul Breitmayer, Jean Stevens, Felicien Maes, Paul Friedland és Berstrand Moynar, Bernben bankot alapított és ennek a banknak cégére alatt vitték részvényeiket Párisba, valamint a svájci és belga piacra. A részvényekből sikerült is sokat elhelyezniük. Mind az öt bankárt Párisban mint tekintélyes, gazdag embert ismerték, saját palotáikban laktak, nagy lábon éltek és a közvetítőik se tudták, hogy mind az öt ur — szédelő. A svájci követség feljelentésére tartóztattak le a czinkosok közül négyet Párisban, az egyik azonban, Moynar, nesztét vette a dolognak és megszökött. De őt is elfogják, éppen a franciaolasz határon.

— Gazdag koldusok. A hajduszoboszlói hatóság a kolera elleni óvintézkedések céljából a város lakosságát megvizsgálta. A vizsgálat alkalmával a Szabó nővérek 70 éves elaggott koldusleányok lakásán kis papírcsomagokban több ezer korona értékű papírpénzt, továbbá arany- és ezüstpénzeket találtak. A lakás egy zugában találtak továbbá egy láda rézpénzt is, melynek sulya több mint két métermázsá. A koldusleányok ennek daczára i legnagyobb nyomorban éltek.

— **Öngyilkos igazgató.** A Rákóczi-úton levő Orient-szállóban tegnap este hét órakor egy jól öltözött negyven-negyvenöt évesnek látszó ur szobát bérelt. A portás az első emeleten a 17-es szobába vezette a vendéget, aki a bejelentő-lapra ezt írta: *Ney Imre igazgató, Bukova.* Éjszaka negyedháromkor hangos durranás zaja verte fel a csendet. A szálloda emberei a 2057-es számú rendőr segítségével feltörték az ajtót és behatoltak a szobába. A szobában a földön fekvő, az ágy előtt végigzuhanva hálóingben, eszméletlenül találták Ney Imrét. A kezében még füstölgött a revolver, halántékából patakzott a vér. Értésítették a mentőket, de közben Ney Imre, aki különben is meathetetlen volt, meghalt. Beszállították a törvényszéki orvosi bonczatani intézetbe. Az éjjeli szekrényen egy névjegyet találtak, amelynek egyik oldalán ez állott: „*Ney Imre a Hazai Márványipar r.-t. igazgatója Bukova (Hunyadmegye.)*” — A másik oldalán ez: „*Értésíték dr. Deutsch Viktor ügyvédet. (V. Lipót-körut 8.)*” Az öngyilkos zsebében 180 korona papírpénz és 3 korona aprópénz, aranyórát, láncot és ezüst cigarettatárcát találtak. Dr. Deutsch Viktor ügyvéd az öngyilkosságról azt mondta, hogy Ney Imre anyagi ügyei rendezettek voltak a legutolsó időig. Az utolsó hetekben történt, hogy a fivére, Ney Dezső műszaki ügynök súlyos adósságok hátrahagyása után megszökött Amerikába. Ney Imre csak csekély részben volt angazálva fivére adósságainál, de az eset, a botrány, a várható következmények, a bátyja miatt való szégyenkezése egy idő óta szemmel láthatóan deprimálták s ez kergethette öngyilkosságba. Ney Imre bonczolását dr. Deutsch Viktor közbelépésére mellőzték. Holttestét elszállítják és Bukován temetik el.

— **Az evangélium és a háboru.** Legutóbb nagy feltűnést keltett a berlini Kaiser Wilhelm Gedächtniskirche Nithack-Stahn ismert nevű plébánosának egy cikksorozata, amely „Az evangélium és a háboru” címen tárgyalja a béke kérdését. Jogot követel a vallás nevében a háboru megbírálására, „mert — mondja Nithack — ha a vallástól elvárjuk, hogy szentesítse a háborút, akkor meg is kell adni neki a jogot arra, hogy azt megbírálhassa.” A kitiűnő pap cikksorozata a mélyen átértékelt és világosan átértékelt gondolatok egész halmozatát tartalmazza. „A kereszt, mint harcias tettek kiáltása és elismerése valóban egyike a történelem legfűresabb metamorfózisainak. A vallás és világi élet egyik ütköző pontja sem mutatja ilyen világosan, hogy mi már nem vagyunk keresztények és nem is lehetünk többé azok a fogalom eredeti értelmében.” „Hogy a háboru Isten ítélete, azt senki sem hajlandó már elismerni.” „Nagyon különös, hogy azok a keresztények, kik „Isten velünk” kiáltással mennek a háboruba, mikor a „velünk”-öt hangsúlyozták, mindég hajlandók voltak Isten-t kizárólag a maguk számára lefoglalni.” Cikkeiben a sok közül felemlíti azt az elenmondást is, melybe a hívek a vasárnapi istentiszteletek alkalmából jutnak, midőn egyrészt az egész világ bekéjeért imádkoznak, másrészt pedig kéri a mindenhatót, hogy országuk hatalmát mindenek felett biztosítsa.

— **A bosnyák passzív rezisztencia megszűnt.** Szerajevéből jelentik: A boszniai és hercegovinai tartományi vasutak alkalmazottai ma elhatározták, hogy az összes vonalakon felveszik a rendes szolgálatot. A kormány az elmúlt hó 26-án az alkalmazottak végrehajtó-bizottsága előtt tett ígéreteket mihamarabb megvalósítja és a vasutasok egyéb kívánalmait is jóindulatu mérlegelés tárgyává teszi.

— **Egy óvónő bánata.** Egy szegény fővárosi óvónő ma délelőtt az I. Árok-utca 58. sz. alatt levő óvodából jövet, az Erzsébet-hídon elveszítette egész havi fizetését, 80 koronát. Az óvónő, aki a fizetéséből nemcsak magát, hanem özvegy édesanyját is eltartja, nagyon kéri az illetőt, aki az elveszett pénzt megtalálja, hogy juttassa az Árok-utcai óvodába, ahol megfelelő jutalomban részesül.

— **A budapesti kávéipartársulat megállapodott a Magyar Ásványvíz Forgalmi és Kiviteli Részvénytársasággal,** hogy a mostani járványos időben, de ennek elmúltával is, az összes kávéházakban poharanként szolgálják fel vendégeiknek a részvénytársaság által forgalomba hozott összes természetes, baktériummentes, szénsavdús ásványvizet, ezek között a már általában előnyösen ismert *borszéki és borkegyi* vizeket is, poharanként 6—8 fillérért.

— **Rablás a kaszárnyában.** A temesvári ügynevezett erdélyi kaszárnyában az éjjel egy ismeretlen tettes kifosztotta a 20. tábori tüzérezred negyedik számú ütegeinek pénztárát, amelyben 2200 korona készpénz volt. A tolvaj a pénztár-szekrényt átkulcs segítségével nyitotta ki. A gyanu egy tüzérekatonára irányul, aki még az éj folyamán megszökött a kaszárnyából. A tolvajt a polgári és katonai hatóságok erőiesen nyomozzák.

— **A párisi közúti vasutak sikkasztója.** A párisi közúti vasutársaságnál nagy sikkasztásokat fedeztek föl. A gyanu mindjárt *Maniller* pénztárnokra irányult, aki bevallotta bűnét. Nyolcz év alatt 146.000 frankos sikkasztott el a társaság pénzből s ezt az egész összeget löversenyeken meg a tőzsdén játszotta el. A sikkasztó pénztárnokot tartóztatták.

— **Élő csontváz.** Mint levelezők értesít bennünket; Mária-Besnyőn, az Antal hegyen hetek óta szinte félve megy el a földmivelő nép Dunkiék háza előtt, ahol 7—8 órakor este, egy csontvázszerű alak lejt végig az udvaron és igen különös mozdulatokat végez. Dunki Laczika, aki eminens tanuló, hogy megnyugtassa a kedélyeket, megmutatta, hogy ez nem is csontváz, hanem papírból kivágva egy emberi alak, foszforral bekenve, maga alkotta, 4 rugóval ellátva, 10—15 percen át a legkülönbözőbb emberi mozgásokat végzi. Laczikának egész tárháza van ezekből a különböző találmányokból, melyeket — ugymond — mind Verne Gyula világhírű műveiből tanult, melyeket ő 5—6-szor is átolvasott kötetenként. Ebből az alkalomból aktuális az a 30 Verne Gyula kötet, mely gyönyörű 300 rajzzal díszítve a „Magyar Kereskedelmi Közlöny” hírlap- és könyvkiadóvállalatában jelenik meg és igazán meglepő olcsónak mondható, amennyiben egy ilyen diszkótésű könyv 1 korona 90 fillér. Gyermekünknek nemesebb dolgot nem adhatnánk a kezébe.

— **Tettenért betörők.** Az éjszaka két vakmerő betörőt értek tetten. *Mandherr* Gyula, a városmajori szanatorium igazgatója az éjszaka fél 12 órakor ment haza a Városmajor-utca 64. számú szanatoriumban levő lakására. Amikor az ebédlőbe nyitott, egy embert talált ott, aki a szekrényt fessegette. Az éjjeli vendéget nyakonsípte, átadta egy rendőrnek, aki bevitte a főkapitányságra. Itt megállapították, hogy az illető *Blazsek* József 27 éves munkátalan csavargó, akit szeptember 20-án eltolonczoltak és kitiltottak a fővárosból. Azóta visszatért és úgy látszik betöréseket követett el. A városmajori szanatoriumba úgy jutott be, hogy este a sötétben bemászott a kerítésen és tolvajkulcsal nyitotta fel az igazgató lakását. — A másik tettenért betörő *Kalics* Emil hivatalnok Nap-utca 29. szám alatt levő lakását törte fel. Amikor a hivatalnok éjjel után 2 órakor hazatért és kinyitotta az ajtót, egy alacsony, zömök termetű ember rohant ki rajta. A hivatalnok megriadt és „Fogják meg! Betörők!” kiáltással fellármázta a házat, de a házamester annyira zavarba hozta, hogy ahelyett, hogy a betörőt elfogta volna, kinyitotta a kaput, amelyen a betörő elmenekült.

— **Ujítás az ékszeres vásárlása körül.** Számos panaszból tudjuk, hogy a vidéki közönség mindig megkárosult, valahányszor ékszer- és óraszükséget letét külföldi cégek árjegyzékei alapján próbálta fedezni. Dacára ennek, rengeteg annak az öszszegnek száma, amit hangzatos hirdetések által félrevezetett közönségünk évenként az ellenséges érzelmi Ausztriába órákért és ékszeréért küld és kapja érette az ipartermékek salakját, oly árut, melyet az illetők saját hazájukban képtelenek eladni és ha azokat a magyar közönség előre látán, szintén nem venné meg. Ezen visszaélésen segítettő, Polgár Kálmán műőrási és ékszerész (üzlete Budapesten, Erzsébet-körut 29. sz.) olyképp remél segíteni, hogy ezután vidéki komoly vevőinek terjedelmes választékot küld óra és ékszerárúkból. Annak a komoly vidéki vevőnek tehát, aki ezután ékszerfelét óhajt vásárolni, nem kell többé, mint a közmondás is mondja: „zsákba macskát” venni, hanem felkeresheti bizalommal a nevezett céget és kap bő választékot. Ez a berendezés szoliditása önmagát dicséri és általa a nevezett műőrási oly érdemeket szerez, mely méltán megérdemli, hogy a hazafias magyar közönség pártfogásában részesüljön.

— **Régi százás bankjegyek beváltása.** Az Osztrák-Magyar Bank a régi százás bankjegyek utolsó beváltási határidejéről a következőket teszi közzé: Az Osztrák-Magyar Banknak 1880. évi május hó 1-éről keltezett o. é. százforintos bankjegyei, melyek az 1902. évi október hó 6-áról kért hirdetmény szerint bevontak és melyeket a fő- és fiókintézetek jelenleg beváltásra még elfogadnak, 1910. évi október hó 31-ike után többé nem váltatnak be. Ehhez képest a banknak azon kötelezettsége, hogy a fentemített bankjegyeket beváltva, a határnap lejártával teljesen megszűnik.

— **Felrobbant ujságpalota.** Los-Angelesban (Kalifornia) az ottani *Times* épületében — mint táviratozzák — robbanás folytán tűz támadt, amelynek eddig 20 ember esett áldozatul és ugyanannyi megsebesült. Ezek többnyire mechanikusok. A lap főszerkesztője azt állítja, hogy miután az ujság nem szervezett munkásokat alkalmazott, az ipari szabadság ellenségei az épületet dinamittal felrobbantották. A kárt egy fél millió dollárra becsülik.

— **Vakok munkái.** Több vak együtt fáradozik a mindennapi kenyérért. Kosarakat, székeket, fonak, keféket kötnek. Raktáron tartanak utazó kosarakat, kerti- és szobabutorokat, fa- és széntartó kosarakat, munka- és virágállványokat stb. Kéfék, seprők, porlók és lábtörölők is kaphatók. Megrendeléseket levélben és telefonon is elfogadnak. Címük: Vakiparosok Munkatelepe, Ovoda-utca 30. Telefon-szám: 104—87. Kérik a közönség pártfogását.

— **Tömeges szerencsétlenség egy automobilversenyen.** Newyorkból jelentik: A Vanderbiltszerlegért évenként tartani szokott verseny ma kezdődött. Egy *Slone* nevű résztvevő szerencsétlenül járt, amennyiben automobilja teljes sebességgel haladva nekiütődött egy fának, felhorult és Slonet maga alá temette, aki meghalt. *Slone* mechanikusa eszméletlen állapotban van. Két másik automobil távirópóznának rohant. Ezeknek sofförje és mechanikusai életveszélyesen megsebesültek. Egy nézőt, aki az utra merészkedett, az automobil elkapta és az illető koponyatörést szenvedett. — A tavalyi Vanderbilt-díj győztese, *Grant*, az ez évi automobil-versenyen is győztes maradt. Az aranyserlegért folyt verseny folyamán *Hevole* letért az utról és egy az utszélen álló magánautomobilnak ment neki. Az összeütközés következtében *Hevole* sofförje életét veszítette. *Hevole* maga és a magánautomobilban ülők könnyebben megsebesültek.

— **Beketow bucsuja.** A Beketow-cirkuszban a hó 2-ikán tartják a két utolsó bucsuelőadást, az egyiket délután 4 órakor, ennél a gyermekek félárakat fizetnek, a másikat este háromnegyed 8 órakor. Mindkét előadásban, a teljes nagyszerű szep-temberi műsor kerül előadásra. Bucsuelőadásai alkalmából Beketow Mátyás cirkuszigazgató a következő sorok közlését kérte: „Vasárnapi bucsuelőadással a hetedik évadot fejeztem be Budapesten és mindig azzal a tudattal zárom be a budapesti cirkusz kapuit, hogy igyekeztem Budapest műértő közönsége igényeinek megfelelő előadásokat produkálni, ismét nem veszett kárba. Meggyőző engem erről Budapest cirkuszközönségének, a tisztelt hatóságoknak és a nagyrabecsült sajtónak állandó, szíves támogatása. Midőn ezen támogatásért hálás köszönetet mondok, kérem jóakarataikat a jövőre is és igyekezni fogok, erre méltónak is lenni. Budapest, 1910. október hóban. *Beketow* Mátyás, a budapesti cirkusz igazgatója.”

— **Felrobbant petroleumos hordó.** A X. kerületben a Maglódi-úton levő Polgári serfőző rakodótárháza mellett ismeretlen okokból felrobbant egy petroleumos hordó, mely két munkást súlyosan megsebesített. *Grolzer* Györgyöt életveszélyes állapotban vitték a mentők a Rókus-kórházba. A másik munkást, *Walon* Hermannnt bekötötték és lakására szállították. A robbanás egy kis tüzet is okozott, amit a Központi és a X. kerületi tűzörség hamarosan eloltott. A vizsgálatot megindították.

— **Ebzárlat.** A VI. kerületi eljárárság október 25-ig a kerület egész területére ebzárlatot rendelt el. Az ebzárlati intézkedések ellen vétőket pénzbüntetéssel, illetve elzárással büntetik.

— **Dunába zuhant kocsis.** A Gellért-rakparton, a Rudasfürdő irányában Zámbo Gábor fuvaros kétfogatu fuvarkocsijába fogott lovak megvadultak és a kocsit a Dunába ragadták. A kocsit és a lovakat sikerült kimenteni.

MOLL-FELE SEIDLITZ-POR
folímulthatatlan házszer mindama gyomorhajóknál, melyekből a rossz emésztés és székrekedés szokott keletkezni. A gyógyszerárakban MOLL készítménye kéréndő. Eredeti dobozokban 2 korona.

FŐ SZÉTKÜLDÉS:
MOLL A. gyógyszerész, cs. és ktr. udv. száll által Bécs, I., Tuchlauben 9. szám.
Videki megrendések naponta posta-utánvét mellett teljesítotnek. — A raktárakban tőssék határozottan MOLL A. aláírásával és vidjegyével ellátott készítményeket kérni.

MOLL-FELE SÓSBORSZESZ
a legjobb fájdalomcsillapító bedörzsölés, csusz, köszvény és egyéb meghűlési bajoknál. A raktárakban ólommal zárt (plombirt) üvegekben 2 koronáért kapható.
MOLL-készítmény kéréndő.

— **Utonállók.** Tegnap este Haringás Jakabné hentesüzlet tulajdonos neje hazafelé ment a Tibor-utca 21. számú lakására. A ház előtt két férfi megtámadta és elakarta rabolni a ridiküljét. Az aszszony sikoltozásaira figyelmessé lett az édesatyja, kirohant az utcára, mire a támadók elmenekültek. A ridikülben sok ezer korona pénz és érték-papír volt. Ugy látszik, hogy a két betörő már előbb várta és messziről követte Haringásné. A rendőrség az utonállókat nyomozza.

— **Royal-Orfeum.** Zajos sikerrel mutatta be a *Royal-Orfeum* októberi új műsorát, melynek ugy színházi, mint variété-része csupa legelsőrangú művészi szenczáció. „A palatinus leánya” című ragyogóan kiállított, fülbemászó zenéjű, Biedermeyer-operett, két végtelenül elnős és mulatságos francia bohóság: „Az inspekeziós szobában” és a „Franczia négyes”, Zerkowitz scenirozott dala, a „Pán szerelme”, Gíbben „A hidnál” című chanson vivantja, Szalontay Ferike, Széchy Magda, Németh Tonesi, Palásthy, Sarkadi, Viola, Bársony, Tihanyi, a kis Bellák Miklós, Szentirmay, Csabai, Seress, Orbán, Czobor, Fábán és a többi közreműködő előadásában viharos tetszést arattak. Nagy ünnepléssel fogadták *Kupfer Elzát*, a berlini *Reinhardt*-szintársulat hírneves művésznőjét, aki mint énekes szubrett végtelenül finom és jókedvű dolgokat produkált. A műsor legnépszerűbb száma *Szép Ernő* ötletes, elnős *Czirkusza*, amelyben *Bársony* és *Tihanyi*, a két jókedvű August most a pót-imaházakat, az új női divatot és a parlamentet figurázzák ki. *Szécsi. Solti* és *Sarkadi* pompás új magánszámait, *Goddin* kórikus mutatványait és *Mlle Vallon* elektromos látványosságát egészítik ki a páratlanul gazdag előadást.

— **Lopják a kabátokat.** Az őszi idő beálltával a kabátlovajok megint akciósba léptek és nincs nap, hogy egy-két kávéházból kabátlovajlást ne jelentenek be a főkapitányságon. Tegnap a *Palermó* kávéházból ellopták *Knopp Imre* festőművész 200 koronát érő felöltőjét. A váci-körut 70. szám alatti *Seemann-kávéházból* pedig *Valaczkai Győző* pinczér 90 koronát érő átmeneti kabátját a kabátlovajokat a rendőrség keresi.

— **A tuberkulózis gyógyítása.** Kételkedőket is meggyőzni alkalmas azon fényes eredmények, melyeket a tüdővész kezelésénél szérumoltásokkal érhetünk el oly esetekben, mikor minden más beavatkozás hiábavalónak bizonyult. A szérum ugyanis nemcsak azáltal fejti ki hatását, hogy a beteg szervezetben a kórt okozó bacillusokat elpusztítja, hanem azt egy újabb fertőzéssel szemben immunizálja. A hosszabb idő óta szérumkezelést alkalmazó dr. *Harmat Gyula* kimutatta, hogy az intézetében és inhalatóriumában (Budapest, VII. Rákóczi-ut 82.) szérummal kezelt betegek fele gyógyul, negyede nagyban javul, s negyedénél még kedvezően befolyásoltatik a baj.

— **Halálozás.** Kiss Sándor honvédszázados, a Ferenz József-rend lovagja, 52 éves korában Brassóban meghalt.

Berecz Károly Máv. hivatalnok életének 42 ik évében elhunyt Budapesten.

Egri Bónis Bernát nyugalmazott izai körjegyző Huszton elhunyt.

Pacséri Scuisits József 70-ik évében meghalt Baján.

Brezoviczai Bugarin-Borodth Géza, lipovnoki *Lipovniczky* Klementina, életének 55-ik évében Budapesten meghalt.

Báró Luzzsénzky Etelka, a szabadsághős *Luzzsénzky* József leánya, ma Nagyváradon meghalt.

Dr. Hartmann Samu, Sáros megye tb. tiszti főorvosa, a kassa-oderbergi vasut eperjesi pályorvosa ma Eperjesen 61 éves korában hosszú szenvedés után meghalt.

Nagysarlói Magyar-Kossa Ödön földbirtokos Budapesten életének 49-ik évében elhunyt.

x **Royal-Orfeum, Budapest, Erzsébet-körut 21.** Színházi és variété-műsor. Kezdeté 8 órakor.

x **Fodor-féle vívóterem** a Koronaherceg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vívóterme. Különös gond fordítatik a gyermektorna és vívásra.

x **Bob** hashajtó a legkellemebb. 10 fillér.

x **Szép** a hajusz Hajdusági pedrővel.

x **Szolgálatot** vélünk teljesíteni, ha felhívjuk a t. olvasónk figyelmét *Guttermuth János* (Baross-tér 18.) mai hirdetésére. E fogspeczialista szájpaddal nélküli fogszoroktat a természetes fogaktól meg nem különböztető módon 10 évi szavatosság mellett készít.

x **Mezőgazdaság.** Mint igen megbízható, jól bevált és profilaktikus szer ajánlható, sok évi tapasztalat alapján a *Kwizda Ferenz János* cs. és kir. udvari szállító és környógyász által előállított *Kwizda-féle korneuburgi marhatáppor*, melynek sikerült összetétele ezen szert minden gazdálkodó és állattulajdonos részére valószínű házi kincsesé teszi, mivel az emésztő szerveket erősíti, a megemésztett tápanyagok felhalmozódását megakadályozza és az állatok természetes *ellentápláló erejét* növeli.

x **Prizmas látesővek**, *Zeiss-* és *Busch-féle Sol-luse, Stereoultralux* és *Terlux* látesővek. *Stopper* órák, *automobilszemüvegek*, *Calderoni* és *Tárta, V., Gizella-tér 1.* (Haas palota.)

Lakásrazzia.

— **Háziurak szövetségesei.**

— *Saját tudósítónktól.* —

Budapest, október 1.

Végre egy okos és tiszteletreméltó, következményeiben hasznos gondolat: Budapest polgármestere és főkapitánya odahagyják a bürót és mint a mesebeli kalifák leszállanak a nép közé, hogy személyesen győződjenek meg a lakásnyomorságról és segítsenek rajta. Érdekes, hogy éppen akkor indult meg a nemes akció, éppen azon a napon, amikor a lakbérzúzás háziurak szövetezése az agent provokatőrökkel kiderült.

Bárczy István polgármester azt akarta megtudni, melyik az a népréteg, amelyik legjobban szenved a lakáshiány miatt. Megkereste *Boda* főkapitányt, hogy rendezzenek együttes lakásrazziát, amely kiderítse, tömegnépszállókra vagy kislakásokra van-e szükség. Negyven négy-négytagú bizottság alakult, amely a fővárost negyven körzetre osztotta. A bizottságokban a rendőrség részéről egy tisztviselő, két detektív és két rendőr szerepelt. Este kezdődött ez az óriási razzia és hajnalban ért véget. A razziát titokban készítették elő, nehogy — büntetéstől való félelemből — megszökjenek az emberek az éjszakára.

A kerületi előjáróságoknál voltak egybehívva a bizottságok, esti fél 10 órára. Nyolcz-tíz bizottság egy kerületben.

Mire kapuzárás volt, egész kocsisorok indultak ki az előjáróságok épületeiből. A kocsikon a nyomtatványokat vitték. A nyomtatványokon a kérdések egyttal elmondják e monstre-kirándulásnak célját:

Bérlő (albérlő) neve:
Kora:
Foglalkozása:
Munkahelye:
Mennyi a keresete:
Mit fizet jelenleg:
Hajlandó-e környékbeli olcsó városi lakásba menni:

A kitöltött blankettákat a kiküldötték borítékba tették s ezekre viszont felírták a megtekintett lakás köbméterre számított levegőtartalmát. Egy felnőttre legalább tíz, kis gyermekre legalább három köbméter levegőnek kellene jutni.

Bárczy polgármester automobiljával járta az utcákat, a lakásokat s meggyőződött róla, hogy a tömeglakások legtöbb lakója semmiféle hajlandóságot nem mutatott arra, hogy a mostani rossz lakásból tisztességes és olcsó városi lakásba költözködjék.

A *Hársfa-utca* 9. számú ház egy lakásában 10—15 lakót találtak. A pinczében krumlis székön két öreg ember aludt. Egy másik pinczében gyaluforgácson aludt két más gyerek. Egyik 15, a másik 13 éves. Az *Izabella-tér* 7. szám alatt a földszint 5. számú lakásban 16 ember és millió, millió poloska, csótány, svábbogár, egér, minden piszok és szenny. A lakók valamennyien a földön fekszenek, szalmazsák nélkül. Egy éjszakára husz fillért fizetnek. A kérdőlapot valamennyien kitöltötték azal, hogy nem mennek városi lakásba, mert ott ilyen olcsó helyet nem kaphatnak. Többet pedig nem tudnak fizetni. Az *Akácfa-utca* 36. első emelet 13. számú lakásban egy *Schönfeld* Samuel nevű ember a főbérlő. A kicsiny lakásnak tizenkét albérlője van. Valamennyi albérlő talmudista. Egy éjszakára negyven fillért fizetnek. Nem hajlandók olcsó városi lakásba menni, mert ott zsidóüldözéstől félnek.

A hatósági bizottságok tolvajlámpával, találmora csengettek be egy-egy házba, ott is véletlenül se nyitottak be egy-egy lakásba. Mindenütt nagy volt a megdöbbenés és az ijedség, a zsufolt lakásokban megriadtan rebbentek szét a felriasztott lakók. A hatósági bizottságok napokon át folytatják a felfedező utjaikat.

Ezalatt pedig a háziurak nagy titokban szervezkedési akciót indítottak a lakók ellen. Bántja őket az, hogy sok házban győzött a lakók bojkottja és bérsztrájkja. A háziurak a következő meghívókkal toborozzák biveiket:

Tisztelt tagtárs Ur!

Házbojkottok és házbérsztrájkok elleni védekezésre alakult szövetség 1910. év október hó 2-án d. e. 10 órakor értekezletet tart, VIII., *Eszterházy-utca* 22., félelemlét (szövetség helyiségében), melyre t. háztulajdonos urat saját érdekében tisztelettel meghívja alulírott bizottság. Tisztelt tagtárs Ur! ösméri a közelmúltban előfordult lakók zavargását, bojkottait és házbérsztrájkjait. Ezek tovább terjedése ellen akciót kell indítanunk és sikeresen csak úgy védekezhünk ellenük, ha szövetségbe tömörülünk és összetartunk. Ezen akció megbeszélésére és megindítására minden háztulajdonosra szükségünk van, miért is kérjük, hogy fenti értekezletre okvetlenül megjelenni sziveskedjék.

Tisztelettel
Az egybehívók.

Addig is, míg a szövetekezés célhoz vezet, agent provokatőrökkel próbálkoznak meg. A kísérlet színhelye a *Cserhát-utca* 23. számú ház volt, melyben harminczkét szegény, pesti partáj lakik. A ház tulajdonosa dr. *Apor Albert*. A ház erős bojkott és bérsztrájk alatt állott, mire a háziur különös módon akart megszabadulni lakóitól. Husz provokatőr az éjszaka leple alatt beosont a bérsztrájkjába s míg a lakók aludtak, hozzáfogtak a mellékhelyiségek összerongálásához.

Kohn Manó szerelőmunkás, bizalmiférfi azonban ébren volt még. A gyanus zajra kiment a folyosóra és fellármázta a házat, segítségért kiáltott s alig telt el pár pillanat, az udvarra sorakozott mind a harminczkét partáj. Férfiak, asszonyok, gyermekek egyaránt. Botokkal, husángokkal, konyhaneművel felfegyverkezve:

— Itt vannak a provokátérek! Verjük ki őket! Ezt a háziur csinálta!

A lakók megtámadták a provokatőröket, rémes ütlegelés történt s a bandát nagy ujjongás közber kiverték az udvarból. A esata után nyomban tanácskozássra ültek össze a lakók és számos terhelő körülmény alapján megállapították, hogy a provokatőrök magá a háziur berelte fel. Loszögezték továbbá azt a megdöbbenő tényállást is, hogy a provokatőr-merénylet tervszerű akciója a háziuraknak, amelyekkel szemben a lakók kellőképpen fognak tudni védekezni.

Törv. védve

Akik Yes porcellán-poudert használnak

Hutchinson „Ladieswith
Porcelain Powder Yes”
című képsorozatából.

REPÜLÉS ÉS LÉGHAJÓZÁS

© Az eltévesztett légi ut. *Engelhardt* kapitány, az ösmert német katonai aviatikusnak, különös kalandja esett a német-francia határszelen. *Engelhardt* kapitány idegeibe, francia földre tévedt a repülőgépevel. Erről a nem minlennapi légi utazásról és eltévelygéséről a következő érdekes részleteket jelentik:

Engelhardt kapitány tegnap délután *Trierben* fölszállott *Wright*-acropolánján, hogy elrepüljön *Metzbe*. Öt órakor indult a nagy utra. A metzi

erődök környékén várta a versenybizottság, mikor megjött a jelentés, hogy a repülőgép startolt. Alig telt bele egy óra a felhők között nagy magasságban feltűnt a hatalmas biplán. Odalenn kendővel integettek, de Engelhardt nem vette észre a jelzést. *Röpült tovább.* Öt perc múlán elszállt még nagyobb magasságban a város fölött, azonban általános meglepetésre még mindig nem ereszkedett le, hanem déli irányt vett a francia határ felé és eltűnt a nézők szeme elől. Itt Metzben tanácsotalanul állott a versenybizottság. Nem lehetett tudni, miért nem szállott le a célnál a repülőgép, míg végre megjött a hír *Nancyból*, egy francia újság szerkesztőjétől, hogy a Wright-biplán este 7 óra 40 perckor Nancytól északra 12 kilométernyire Pompey mellett földet ért. Engelhardt kapitány elbeszélte, hogy a nagy magasságban *elvezette a tájékozódást. Nem vette észre, hogy Metz fölé érkezett.* Felnyoloz órákor *kivilágított várost látott.* Azt hitte, hogy az Metz és lejjebb ereszkedett. *Pont á Mousson volt.* Tévedését már későn tudta meg és sötét este lévén, nem fordulhatott vissza, kénytelen volt francia földön leszállni. Egy földművesember vendégzeretben meghívta házába s ő nála maradt éjszakára. A kétszáz kilométeres utat a Wright-gép 2 óra és 45 perc alatt repülte át. A csendőrség Nancyba jelentette az esetet a katonai parancsnokságnak, amely viszont nyomban távirati értesítést küldött Párisba a hadügyminisztériumnak.

Engelhardt kapitány, aki délután 3 órákor szállott fel Pompey közelében, ahol tegnap leszállt volt, 6 óra perckor érkezett Metzbe. Mintegy 20 méter magasságból gépe lezuhant a leszállásnál és könnyen megsérült, de ő maga nem sebesült meg.

Uj magassági világrekord. Mourmelon le Grandból jelentik, hogy Vinmalen aviatikus ma új világrekordot állított fel, amennyiben biplánján 2780 méter magasságot ért el. Ebben a magasságban a motor benzinhány következtében már alig működött, mire az aviatikus 13 perc alatt leszállt.

Halál a repülőversenyen. Strassburgból jelentik nekünk: A trier-metzi repülőversenyterem ma este halálos baleset történt. Haas aviatikus Wellen közleg fölött motorhiba következtében lezuhant, gépe eltört s ő holtan terült el.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

(*) A Nemzeti Szalon kiállítása. A Tölgyessy kiállítása után ma ismét egy kollektív kiállítással vagyunk gazdagabbak. Glatz Oszkár és neje, Wildner Mária a Nemzeti Szalon helyiségeiben állították ki sok évi munkásságuk eredményeit, a szín és fény szeretetének szinte vallomását. Glatz Oszkár már nem kell felfedezni a főváros közönségének, régi jó ismerősünk ő, aki ezzel a kiállításával csak a maga teljes fejlődésében mutatja be magát. Egyenes, nyugodt fejlődéseiről beszél ez a kiállítás, valami békés és becsületes mosolygású barangolásról. Eruptív pillanatok, megismerések utáni lázas rohanások, töprengések nem zavarják meg ennek az utnak nyugodt felfelégyűrűzését. Itt nincsenek visszaesések, de nincsenek is nagy, váratlan előrelendülések. Glatz Oszkár valami nyájas derű és szeretet, talán nyárspolgári áhitat fűzi témáihoz, amiket józan megfontolással, sohasem vadul, mindig bizonyos czéhbéli szoliditással rögzít vásznára, kartonjára. A forradalmak szele nem csökolta végig ezt a pikturát, melyet nagyjában a jobb értelmében értelmezett akadémizmus leng körül. Szeretnénk valamivel kevesebb lelkiismeretességet és valamivel több vakmerőséget; tulprezicik ezek a képek és tulságos pedantériával követik a természetet és éppen ez az oka, hogy amit Glatz Oszkárnak meg is bocsátanánk, nem bocsát-hatjuk meg a naturalizmusnak. Glatz Oszkárnak erős szín és fényérzéke van, de annál kevesebb dekoratív érzéke. Az egészet az összetévi elemeken keresztül látja meg és éppen ezért elsősorban a detailok azok, amik értékelésre készítetik a nézőt. Vannak szerencsésen megoldott szintetikus impressziói is, de valahogyan ezek alól is kilátszik a meglátottak anatómiája. „A bujái dombok” című képe például nagyon komoly munka, konstrukcióban nyugodt és megoldottságai mégis egyenként tűnnek a szemünkbe. „A Balaton partján delez csorda” nagy, minocziózus, az utolsó esetvonásig befejezett plenár és mégis az a kicsiny olajvázlat, mely ezt a nagy képet megelőzte, összefoglalóbb, feloldottabb és megoldottabb, szükszavusága mellett is több mondó, mint a nagy, az egész, befejezett kép. És a „Balatoni táj” és az „Országút”... igénytelen kis vásznak, mégis az utóbbi a tárlat legmonumentálisabb darabja. Van itt néhány portré is, melyek némileg megnyirbálják a Glatz Oszkár portréista hírnevét és néhány karton, melyek szintén nem a legmértőbban képviselik a rajznak ezt az állítólagos mesterét. Glatzné, Wildner Mária, különösen néhány virágcsendéletével kelt figyelmet, szolid, szines studiumok és nem többek.

(*) A színházak műsora. Az Operaházban vasárnap, október 2-án Tannhauser kerül színe a czimszerepben *Burrian* Károly szász kir. kamaracékes felléptével. A dalmítet ezuttal nem a párisi vezérkönyv szerint adják. Erzsébetet—Vasquezne, Vénust—Krammer, a pásztorfiút—R. Perts, Wolframot — a még mindig gyöngékedő Takáts helyett Mihályi énekl (ez alkalommal először), az ógrófot—Venczell, a többi szerepet Déri, Pichler, Ney B. és Kárpát adja. Vezényel Kerner István karnagy, rendező Alszezhly Kálmán főrendező. (Évi bérlet 121. sz., az előadást 6 és fél órákor kezdik.) — Hétfőn tartják meg az idei első ifjusági előadást, mely alkalommal Nicolai vig dalmítet. A király nevenapján A csavargó és királyleány kerül színe, a főszerepekben Hajdunéval és Székelyhidnyel. Utána a Piros cipőt adják Nirschy és Brada fellépésével. (Évi bérlet 122. szám.) — Szerdán a Hegyek alján előadása van kütüve a főszerepekben Szamosi Környey és Szemere közreműködésével. (Évi bérlet 123. szám.) — Csütörtökön, október 6-án gróf Zichy Géza magyar történelmi dalmítet, Nemót adják Flattné, Ambrusné, R. Berts, Payer, Dömötör, Takáts, Arányi éneklék a főszerepeket. (Évi bérlet 124. szám.) — Pénteken Istenek alkonyában Vasquezne, Ambrusné, Anthes, Kornai, Szemere és Dalmóki a főszereplők. (Évi bérlet 125. szám. Kezdeté 6 és fél órákor.) — Szombaton Elektrát ismétlik meg a legutóbbi szereposztásban. (Évi bérlet 126. szám, kezdeté 7 és fél órákor.) — Vasárnap Loengrin kerül színe, melyben Medek, Haselbeck, Környey, Rózsa, Venczell, Várady S., Pichler, Kertész Ödön és Kárpát lépnek fel. (Évi bérletszám 31. szám, kezdeté 7 órákor.)

A Nemzeti Színház a jövő héten pénteken mutatja be Farkas Pál háromfelvonásos történeti színművét, amelynek címe Ghiberti gróf. Hőse egy magyar emigráns, aki Ghiberti gróf alatti barozel az olasz

szabadságért. A darab rendkívül érdekes korrajza a Mazzini és Garibaldi szabadságharóznak. Az újdonság e héten még szombaton és vasárnap is színe kerül. A nagyszabású czimszerepet Somlay Arthur fogja játszani, a fő nőszerepet pedig Paulay Erzsé. A többi szerep K. Hegyesi Mari, Odry, Gyenes, Horváth Zoltán, Pethes, Rózsahegyi, Garamszeghy, Horváth Jenő, Mészáros Alajos, Bónis, Kürthy, Rajnay, Náday Béla, Bartos és Hajdu kezében van. A bemutatóig hátralévő időre a színház legvonzóbb műsordarabjait tűzte ki az igazgatóság. Így a színház legújabb újdonsága, Schönher Károly pénteken bemutatott „Föld” című komédiája holnap, vasárnap kerül színe, ez alkalommal is a bemutató előadás szereplőivel. Hétfőre Az arlesi leány, Daudet Alfonz romantikus színdarabja van kütüve Bizet klasszikus kísérő zenéjével, kedre pedig a Nászindire, Henry Bataille nagyszerű színdarabja, amelynek főszerepeit ez alkalommal is P. Márkus Emília, Cs. Alszezhly Irma, Odry és Dezső játszzák. Szerdán a Talalkozás, Pierre Wolf nagyhatású darabja van műsoron, amelyben P. Márkus Emília, Lenkey Hedvig, Odry, Mihályfi, Náday Béla és Kürthy játszanak. Csütörtökön Az ember tragédiája, amelynek három főszerepét Beregi, S. Fáy Szeréna és Gyenes játszzák. A jövő héten klasszikus előadásul A velencei kalmár kerül színe, amelyben Shylockot Ivánfi játsza. A délutáni előadások során holnap Stuart Mária kerül színe Jászai Marival a czimszerepben, a jövő vasárnap délután pedig A kaméliás hölggy, amelyben a czimszerepet P. Márkus Emília, Armandot pedig Odry játsza.

A Vígyszínház jövő hetének eseménye a „Beulemans kisasszony házassága”-nak bemutatója lesz, amelyet szerdán, e hó 5-én tartanak meg. Fonson és Wicheler művét a párisi óriási siker hatására alatt a szezon folyamán jóformán minden európai kultúrnyelven fogják játszani. Beulemans kisasszonyt Varsányi Irén személyesíti, aki elsőrendű művészi feladathoz jutott. Az öreg Beulemanst, egy brüsszeli sörgyáros, Vendrei Ferenc, a feleségét Haraszthy Hermin ábrázolja, Csontos Gyula egy telivér párisi fiatalembert ad, aki bekerül a kiskárosi környezetbe, ahol tengernyi előítélettel és ellen-szennel kell megküzdnie, amíg végre a szerelem segítségével diadalmaskodik. Mulatságos típus képviselő Szeraphin, a vetélytárs, akinek szerepét Tihanyi Miklós fogja kreálni. Főbb szerepeket adnak még: Szerény Zoltán, Fenyvesi Emil és Tapolczay Dezső. A „Beulemans kisasszony házassága”-t szerdán, csütörtökön, pénteken és vasárnap adják. Holnap, vasárnap este a Taifun kerül színe, délután pedig A Csitull szivem! című bohózat, amely még szombat este is ki van tűzve. Kedden az Ördög, Molnár Ferenc világhírű vígjátéka kerül színe.

A Magyar Színházban jövő héten következő darabok kerülnek színe: Hétfőn A sásfók. Kedden Orvosok, Szerda Csáki és kalap. Csütörtök Orvosok. Péntek Orvosok. Szombaton Karenin Anna, Tolsztoj dramatiszt regénye kerül először színe. Az előadást a színház vasárnap este megismétli. Vasárnap délután mérsékelt helyárrakkal „A konzert”-t színe.

A Király Színházban Rubens Pál operettje, a „Bal-káni hereznő”, ezen a héten is minden este színe kerül. Mindkét vasárnap délután mérsékelt helyárrakkal a „Luxemburg grófja”-t, Lehár operettjét adják.

A Várszínházban a jövő héten már egy a Nemzeti Színház, mint a soproni színház megkezdte előadásait. A Nemzeti Színház szerdán és pénteken tart előadást, csütörtökön a soproni színtársulat tartja meg első előadását, amely alkalommal a „Táncos huszárok” kerül színe, szombaton a „Tatárjárás”-t játszzák, vasárnap délután a „Táncos huszárok” este pedig a „Vera Violetta” című operette kerül színe. Coppée „Hajótörött”-jével együtt.

A Városligeti Színházban vasárnap délután az 50-ik előadás küszöbén álló „A muzikusleány” című operett, Kürty Klára felléptével — mérsékelt helyárrakkal — kerül színe. Este negyedszer adják Ruitky Györgynek „A pesti háziur” című pompás énekes bohózatát, amelynek eddigi előadásai teljesen zsúfolt házak előtt folytonos taps és kacagás közepette folytak le. A főszerepeket: Gyöngyi Izó, Hidy Irén, Romy, Veszprémi-né, Szalay, Fekete, Kabok, Kellér és Bihary játszzák. Ugy a délutáni, mint az esti előadásra sok előjegyzés történt. A jövő hét minden estéjén „A pesti háziur” című nagyszerű újdonság van műsoron. — Az *Uránia Színház* jövő heti műsorát a következő darabok foglalják el: Vasárnap d. u. 4 órákor Megilt országok. Vasárnap este fél 8 órákor Bonaparték szülőföldje. Hétfőn este Szirének hazija. Kedden este A Párisi asszony. Szerdán este Az élet komédiája, Csütörtökön este Bonaparték szülőföldje. Péntek este Francia forradalom.

(*) Márfly Károly szinigazgató. A délvidéki szinikerület társulat nélkül maradt, amennyiben Polgár Károly szinigazgató a kerületet elhagyta. A kerületért élénk versengés folyik, sok a pályázó, mert a kerület városai kitűnő állomások: közönségük intelligens és művészpártoló, azonfölül a társulat szép anyagi támogatást is élvez. A pályázók közt vannak: Szalkai Lajos és Miklóssy Gábor igazgatók, Markó Elemér és Imray Béla debreczeni színészek, dr. Patek Béla színházi titkár és dr. Márfly Károly, a pozsonyi színház volt főrendezője. A legbiztatóbb kilátással dr. Márfly vesz részt a versenyben, akinek széleskörű műveltsége, rendezői gyakorlása és genialitása, rokonszenves egyénisége, befolyásos összeköttetései minden tekintetben egy művészt, mint anyagi szempontból teljes garanciát nyújtanak, hogy vezetésével a Délvidéki szinikerület városai elsőrendű művészi erőkből összeállított társulat, a modern igényeknek megfelelő kitűnő előadásokban lenne részük.

OLINKIEVICH
KRISTALIN
NÖVÉNY-CRÉM-
SZAPPAN ÉS PUDER
ÁRA 1 KOR. KAPHATÓ BUDAPESTEN
MINDENÜTT. IX. PÁVA-U. 7.

OLINKIEVICH

KRISTALIN

KRÉM

POUDER

SZAPPAN

!!!

Az Olinkievich Kristalin krém azon egyedül eddig még nem létezett szépitőszert, mely tudományos alapon tisztán növényi alkotrészekből, minden zsíros anyag nélkül készül. Kiválósága abban nyilvánul, hogy a bőr sejtjeit nem tömi be, mint a zsíros kenőcsök, ellenben azok szabadon lélegzést elősegít.

Az Olinkievich Kristalin krém oly gyógy-növényekből készül, mely a leggyógyhatóbb arczot is rövid használat után báronysává, udvós és fehéré teszi. Tudományos körökben ismert kiváló készítmény.

Ára: növény-szappan 1.—, növény-puder 1.—, növénykrém üvegdoboz 1.— és nagy üvegdoboz 3.— Próbádoboz 50 fill.

Mindenütt kapható!

Megrendelhető

„OLINKIEVICH KRISTALIN”

BUDAPEST, IX. KER., PÁVA-UTCA 7-İK SZÁM.

KASZNÁR NÁNDOR

a Magyar Világ kávéház volt tulajdonosa még tavaly Eősben átvett

„Grand Hotel National“-t
Wien, II., Taborstrasse 13.

teljesen átépítette, megnagyobbította és mintaszertlen újonnan berendezte, 500 szoba, lift, villanyvilágítás, központi fűtés, a lakosztályok fürdővel ellátva, gyönyörű télikert, zene- és olvasóterem, kitűnő magyar konyha, étterem és kávéház mérsékelt árak mellett áll a n. é. közönség rendelkezésére. Telefon, Interurban. Villanyos összeköttetés az összes pályaudvarokkal.

FŐVÁROS.

A bécsi polgármester Budapesten.

A főváros dícséréte. —

Budapest, október 1.

Bécs város polgármestere a mai napon szédítő gyorsasággal intézte el kitűzött programját és jóformán órák alatt minden megnézhető megnézte. Sokszor az udvariasságon felül is dícsérte intézményeinket, s az esti banketten kedves közvetlenséggel fejezte ki a magyarok iránt érzett szimpátiáját és tiszteletét Budapest vezetői iránt. Neumayer polgármester holnap reggel már elhagyja a fővárost és visszatér Bécsbe, ahol a keresztényszocialisták táborában még folytatása lesz a látogatásnak.

A látogatás mai napjáról a következő részletes tudósítást adjuk:

Ma reggel kilenc órákor dr. *Bárczy István* polgármester, dr. *Vassiljevits János* alpolgármester, *Folkusházy Lajos* tanácsos, *Wildner Ödön* főjegyzőhelyettes és *Sztankovics Szilárd* polgármesteri titkár felkeresték Pannónia-szállóbeli lakásukon a bécsi polgármestereket és elindultak velük a város nevezetességeinek, és különösen közéleti és szociális intézményeinek megtekintésére. Elsősorban a központi vásárcsarnokot szemléltek meg, onnét az Üllői-uton át a sertésközvágóhídra és a lóvágóhídra mentek, azután megnézték az üllői-utú kislakásokat és a Mihálkovich-téren lévő városi kislakásokat. A gyáli-utú kislakásokat is utba ejtették. Innét a Városligetbe hajtottak és megnézték az ott levő közintézményeket. Megtekintették a befejezéshez már közel álló népszállót, egy iskolát és a Berzenecy-utcai kislakásokat. Majd a földalatti vasuton bejöttek a városba és itt sétakocsizást tettek. Délben az Országos Kaszinóban ebédtek.

Délelőtt tizenegy órákor három autóbil állt a főváros kenyérgyára elé, a X. kerület Százados-utczában. Az autók üresek voltak, az utasok leszállottak pár száz lépéssel előbb, a Hungária-köruton. *Bárczy* polgármester a bécsi kollégáinak meg akarta mutatni a főváros kislakásos bérházait a Hungária-köruton. Emiatt maradtak üresen az autóbilok. Az utasok: dr. *Neumayer* Károly bécsi polgármester, *Hoss Ferencz* alpolgármester, *Bárczy István* polgármester, dr. *Vassiljevits János* alpolgármester, *Folkusházy Lajos* tanácsos, dr. *Wildner Ödön* főjegyzőhelyettes a körút sarkán leszálltak s megtekintették a főváros ott levő hatalmas bérpalotáit. A vendégeket nem várta senki, váratlanul érkeztek, hivatalos ezermónia nem volt s így a mindennapi, valóságos életet látták. Meg is voltak elégedve, a látottakon meg is lepődtek, sőt az őz *Neumayer* szinte sóhajtván mondotta:

— Hej! Ha nekünk ilyen szép sík területeink volnának! Mennyire irigyelem ezt Budapesttől! ..

Azután átmentek a kenyérgyárba. A bejáratnál *Werner Mihály*, a kenyérgyár igazgatója fogadta a vendégeket. Bevezette őket az igazgatói hivatalos helyiségbe s röviden elmondotta a kenyérgyár létrejöttének az okait, az ízem nagyságát, az egy esztendő alatt történt fejlődés nagy arányait, amik magát *Bárczy* polgármestert is arra a közbeszólásra indították, hogy bizony nagy szükség volna a gyár kibővítésére.

Az igazgató azután átnyújtotta a vendégeknek, amelybe a bécsi vendégek beírták a nevüket, így:

Dr. Jozef Neumayer, Bürgermeister, der k. k. Reichshaupt und Residentstadt, Wien.

Franz Hoss, Vicebürgermeister, der Stadt Wien.

Werner igazgató ezután bemutatatta *Marcsel Gusztáv* főkönyvvezetőt s azután bejárták a gyártelepet. Megtekintették a kenyérkiadó (expediáló) helyiségeket, a dagasztó és keverő-tereket. Megmutatta az igazgató az óriás sütőkemenczéket, a munkások öltöző- és fürdőszobáit, a burgonyát fel-

dolgozó műhelyeket és elmagyarázta a gyári munka egész sorrendjét. A kis vendégesoport hosszasan tartózkodott a telepen, amelynek pedáns tisztasága, rendje annál nagyobb hatást tett, mert a szokásos vendégváro kapkodásnak, rögtönzött mutatványoknak nyomuk sem volt. A munkás hétköznapot látták a bécsiek, még pedig nagy meglepődéssel s ezt *Neumayer* egész őszintén meg is mondotta *Werner* igazgatónak, akinek szíves köszönetet mondott a szakszerű magyarázatokért.

A kenyérgyárból távozva, a szemben levő földszintes kilakásokat nézték meg s onnan kocsiztak tovább.

A Hungária-utról a Stefánia-uton végig a Városligetbe hajtottak a vendégek, ahol megtekintették a mezőgazdasági muzeumot, majd a VI. kerületben lévő közintézményeket, a befejezéshez már közel álló népszállót, egy iskolát és a Berzenecy-utcai kislakásokat. *Neumayer* polgármester ekkor arra kérte *Bárczy* polgármestert, hogy a földalatti villamos vasutat szeretné megtekinteni. A vendégek és kísérői erre kiszállottak az autóbilból s a földalatti vasuton mentek az oktagonig, ahonnan újra autóbilon a Kuria és a parlament palotáinak megtekintésére mentek.

A bécsi vendégek azután dr. *Bárczy István* polgármesterrel együtt *Fülepp Kálmán* főpolgármesternél tettek látogatást, majd a középponti városházára hajtottak, ahonnan délután félkettőkor a Park-klubba hajtottak ebédre.

A klub nevében gróf *Széchenyi István* és örögróf *Pallavicini György* fogadták őket és örömmüknek adtak kifejezést a látogatásban megnyilvánuló tisztelet fölött. Dr. *Neumayer* és *Hoss* alpolgármester ezután megtekintették a Park-Club pompás helyiségeit és dr. *Neumayer* a körút után *Mosolygva* jegyezte meg:

— Amit eddig láttam, minden várakozásomat felülmulata. Ezt akár közjegyzői okiratban is meg erősítem.

Ebéd után a társaság, amelyben a bécsi polgármesteren kívül dr. *Bárczy István* polgármester, dr. *Vassiljevits János* alpolgármester, dr. *Bódy Tivadar* tanácsos, dr. *Wildner Ödön* főjegyzőhelyettes, dr. *Harrer Ferencz* tanácsjegyző és *Sztankovics Szilárd* polgármesteri titkár vettek részt, a Sváthegyen át az Erzsébet kilátótoronyhoz ment, ahol megérkezésükkor az Opera zenekarához tartozó kurtósok vadász-kürt szózatokkal fogadták. Dr. *Neumayer* a toronyról nyíló festői kilátást, valamint a mesébe illő kúrtzózat több ízben a csodálat hangos kifejezésére ragadta. A torony közelében találkozott a társaság *Lukács László* pénzügyminiszterrel, aki a feleségével sétált arra. A pénzügyminiszter megragadta ezt a véletlen alkalmat, hogy melegen köszöntse a bécsi polgármestert. Különös öröme volt a találkozásban *Lukács Lászlónak*, aki tavalyelőleg bécsi asszony. Innét a társaság a Várba ment, megtekintette a Mátyás-templomot, majd hosszasan gyönyörködött a Halász-bástyáról nyíló kilátásban is. Majd a királyi palotába mentek, ahol az összes termeken végig haladtak. Megnézték a tróntermet, a báltermet, a szertartástermeket, az audiencia-szobát, az idegen uralkodók lakosztályát, stb. A Várakból a Gellérthegyre mentek. Időközben bealkonyodott és a két parton, valamint a városban kigyulladtak a lámpák. Az egész város fényárban uszott s a gyönyörű látványban sokáig gyönyörködtek a bécsi polgármesterek, minduntalan megjegyezve:

— Nagyszerű! Gyönyörű!

A Gellérthegyről a társaság tagjai szállásaikra mentek s innét hét órákor az Operaházba, *Hunyadi László* előadásához. Az Operaházból kilenc órákor eltávoztak a Pannónia-szállóba, ahol intim vacsora volt. A vacsorán a vendégeken kívül csupán a tanács tagjai, *Fülepp Kálmán* főpolgármester, *Némethy Károly* államtitkár és *Sztankovics Szilárd* polgármesteri titkár vettek részt.

Vacsora közben dr. *Bárczy István* polgármester többek között a következő beszédet mondotta: Mélyen tisztelt Polgármester Ur! Legutóbbi bécsi látogatásom alkalmával Önt oly szeretettel fogadtam, hogy nem mulaszthatom el, hogy ezért Önnek itt is legszívesebb köszönetemet ne fejezzem ki. Ma az öröm az én részemen van és legyen szabad Önt, mint nagyrabecsült vendégünket, Budapesten köszöntenem. Örülök, hogy mi itt jó egyetértésben együtt vagyunk és remélem, hogy ez az egyetértés városainkra is ki fog terjedni. Melegen óhajtom, hogy az ily összejövetelek gyakrabban ismétlődjenek és pedig nemcsak részünkről, hanem városaink részéről is. Budapest város nevében tehát újból a legszívesebben köszöntöm Önöket, mélyen tisztelt polgármester ur és alpolgármester ur és remélem, hogy nálunk otthonon is érzik magukat és a legjobb emlékeket viendik magukkal. Ha polgármester ur megtekintti városunkat és azt találja, hogy Budapest, dacára kiváló természeti szépségeinek még nem érte el a híres, régi eszárvárost, egyet mégis mindenkor találja fognak nálunk, mélyen tisztelt uraim; őszinte becsülést és rokonszenvet, amely mindenkor arra fog bennünket indítani, hogy tárt karok-

kal és szíves vendégszeretettel fogadjuk Önöket.

A lelkes éljenzéssel fogadott beszéd után dr. *Neumayer*, Bécs város polgármestere emlékedett szólásra. Beszédét arra a kedves találkozásra való visszaemlékezéssel kezdte, amikor dr. *Bárczy* polgármester nála járt Bécsben. Kedvesen és barátságosan beszélgettek egymással a két város bajairól, problémáiról és örömmel tapasztalta, hogy mennyi összekötő kapocs áll fenn Budapest és Bécs között. Visszaemlékezett arra, hogy mikor hajdanában jogász volt, sok kedves, szeretetreméltó és művelt magyar ifjával ismerkedett meg Bécsben és benső barátságot tart fenn velük ma is. Ez a baráti érzés a magyarok iránt azóta sem veszett ki belőle s ez egyik oka, hogy dr. *Bárczy István* polgármester iránt is oly meleg rokonszenvet érez. Az őszinte rokonérzésnek kifejezésére azonban azelőtt nem igen volt alkalma, de most üstökön ragadja a kínálkozó alkalmat és rendkívül örül, hogy sikerült ismét kifejezésre juttatni szimpátiáját. Rátért ezután Budapest közintézményeire és berendezéseire, amiket most megismernie alkalma nyílt. Sok oly szociális vonatkozású kérdésnek előkészítését és megoldását látta itt, amelyek előtt kalapot kell emelnie. Van köztük nem egy olyan is, aminőt Bécsben még meg se kezdtek. Újból köszöni a kedves üdvözlést, úgy a maga, mint kollégája nevében, az alpolgármester nevében és *Bárczy* polgármester, a főváros vezetői egészéjére és Budapest városa üdvére emeli poharát.

Perczekig tartó éljenzés követte a bécsi polgármester beszédét. A társaság azután még sokáig a legkedélyesebb hangulatban együtt maradt. Dr. *Neumayer* polgármester és *Hoss* alpolgármester holnap reggel 7 óra 55 perczkor utaznak vissza Bécsbe.

Neumayer polgármester látogatásával Bécsben is élénken foglalkoznak. *Hirhammer* alpolgármester egy hírlapírónak *Neumayer* polgármester budapesti látogatásáról arra a kérdésre, vajjon a keresztényszocialista polgári klub fog-e foglalkozni a budapesti ut ügyével, így válaszolt:

— Valószínűleg, de nem kételkedem benne, hogy a polgári klub a felvilágosítások után belátja, hogy *Neumayer* polgármester kénytelen volt a budapesti polgármester látogatását viszonzni. Mikor dr. *Bárczy* és kollégái Bécsben voltak s városi ügyeket beszéltek meg, megállapodtak a budapesti látogatásra nézve. Akkor szó volt róla, hogy nemcsak *Neumayer*, hanem mindazok elutaznak Budapestre, akik *Bárczy* polgármester tiszteletére megjelentek a vacsorán. Perczer alpolgármester nem volt ott. Budapestén fujták fel olyan nagyon ezt a látogatást. Hangsúlyozom, hogy ahhoz a politikának nincs köze, pusztán udvariassági dolog az egész. *Neumayer* polgármester megjegyezte, hogy viszonzni fogja a látogatást, ez elől kitérni nem lehetett. Az bizonyos, hogy Bécs város élmezőnyének kérdése is fontos szempont a budapesti látogatásban.

A bukaresti „Adeverul közli *Neumayer* polgármester látogatásával kapcsolatban, hogy *Neumayer* magyarbarát. Tanujelét adta annak *Luenger* temetések, mikor megakadályozta, hogy *Popovici* tanár bucsubeszédét mondjon a sírnál, mert *Popovici* beszédében támadások voltak Magyarország ellen.

)(A főváros Falk Miksa emlékének. Falk Miksának, a nagynevű politikai írónak és államférfinak *Kallós Ede* által mintázott sírelméket holnap, vasárnap délelőtt 11 órákor leplezik le a kerepesi-uti temetőben. Ebből az alkalomból a város is megkoszoruzza az emlékszóbot. A koszorút, melynek széles szalagján ez a felírás olvasható: „Budapest székesfőváros közönsége Falk Miksa emlékének“, *Bárczy István* polgármester beszéd kíséretében teszi le az emlékmű talapatára.

)(A közgazdasági bizottság ülése. A főváros közgazdasági bizottsága ma délután *Folkusházy Lajos* tanácsos elnöklésével ülést tartott, amelyen *Vajna Ede* fogalmazó és *Hoffmann Jenő* voltak az előadók. Az elnök bejelentette, hogy szándékában volt az élelmiszer- és húsdrágaság fontos kérdését is a mai ülés napirendjére tűzni. Közbejött azonban a közgyűlésen e tárgyban tett indítvány, amelynek folyamánként szükségessé vált — az érdekeltek bevonásával — egy ankét összehívása. Az ankétet a jövő hét folyamán hívják össze és így a bizottság csak ennek az ankétnek a megtartása után fog e kérdéssel foglalkozni. A bizottság a bejelentést tudomásul vette. Ezután a bizottság üdvözölte *Beimel* Sándort abból az alkalomból, hogy a királyi udvari tanácsossá nevezte ki. Majd áttértek a napirendre, amelynek során először a kocsz vámemelésének ügyét tárgyalták. A közgazdasági bizottság albizottsága javasolta, hogy a felemelt kocsz vámított el. *Lers Vilmos* dr. bejelentette, hogy a kocsz tarifáját e hó huszadikától felemelik, aminek a fővárosi gázgyár kocszára nagy előnye lesz. — Az országos tenyész- és haszonállat-vásári és kiállítási telep építésére a közgazdasági ügyosztály a X-ik kerületben a munkástelep mögötti telektömb átengedését javasolja. A bizottság dr. *Kra-*

mer József, dr. Salgó József hozzászólása után hozzájárult az előterjesztéshez és némi változtatással elfogadta azokat a szerződéses feltételeket is, amelyeket az ügyosztály a terület átengedéséhez fűzött.

A napirend letárgyalása után *Ruh Géza* a szerb határ megnyitása, *Róna Márk* a pasaréti nyílt piac, dr. *Salgó József* a Garay-téren felállítandó mázsa, *Eisler Nándor* pedig a Fehérvári-uton létesítendő leltár-vásárcsarnok ügyében intéztek kérdést az elnökhöz. A felvilágosítások megadása után az ülés véget ért.

(Az ujonczbevonulás elhalasztása. A tanács az ujonczok bevonulásának elhalasztása ügyében ma a következő hirdetményt tette közzé:

A székesfőváros tanácsa ezennel közhírré teszi, hogy a magyar királyi honvédelmi minisztériumnak 98.478—1910. szám alatt kiadott rendelete értelmében a koleraveszély terjedésének elkerülése végett a Dunával közvetlen szomszédos vármegyékben és az ezek közletében fekvő törvényhatósági joggal felruházott városokban tartózkodó ujonczoknak és póttartalékosoknak ez év október havára elrendelt bevonulásuk további rendelkezésig elmarad. Figyelmeztetjük tehát a székesfőváros területén tartózkodó, a császári és királyi közös hadsereghez és a magyar királyi honvédséghez besorozott ujonczokat, valamint a póttartalékosokat, hogy a már időközben részükre kiképzés alatt állókkal az azokban kijelölt helyre és időre bevonulniuk nem szabad. A már kiképzés alatt állókat megőrizendő, esetleg hatósági felszólításra a székesfővárosi tanács katonai ügyosztályában, központi város-ház Károly-körút 28., földszint jobbra, szárnyépület adandók át. Jelen intézkedés hatálya a besorozott egyéves önkéntesekre nem terjed ki és azok, amennyiben ez évben tényleges szolgálatra kötelesek, a behívási parancsuk eleget tenni tartoznak. Budapest, 1910. szeptember 30. A székesfőváros tanácsa.

(Hatósági cselédközvetítés. A főváros tanácsa legközelebb tárgyalni fogja az első ügyosztálynak a hatósági cselédközvetítő föllállításáról készített tervezetet, amelyet a tanács megbízásából dolgozott ki a főváros állandó cseléd-mizériájának enyhítésére. Az ügyosztály részletesen ismerteti a munkaadók és a cselédek panaszait s a bajok legfőbb okait a cseléd-törvényben, meg a cselédközvetítő intézetekben látja. Az ügyosztály a baj orvoslását a hatósági cselédközvetítőtől várja. Míután azonban a cselédközvetítőket, akiknek most már megvan az a joguk, nem lehet szerzett jogaiktól megfosztani, az előterjesztés úgy véli megoldhatónak e kérdést, hogy a magáncselédközvetítő üzemek megtartása mellett a főváros léptesse életbe a hatósági cselédközvetítést. A cselédközvetítés a hatósági cselédközvetítővel előreláthatólag 100.000 korona költségre kerülne az ügyosztály szerint. A berendezés költsége egyszerűségekorra 20.000 koronát tenne ki. A bevételnél az ügyosztály alapul veszi azt, hogy a hatósági cselédközvetítő intézet évenként egyelőre 50.000 elhelyezést közvetítené, amelynek díja, egy koronával számítva, hozzávetőlen 50.000 koronára volna tehető. Így a fővárosnak évenként 50.000 korona dotációval kellene a hatósági cselédközvetítő-intézet fentartásához hozzájárulnia. Az ügyosztály megpendíti még a cselédotthon létesítésének kérdését is, amely hozzávetőleges számítás szerint 75.000 koronába kerülne telekkel, építéssel és berendezéssel együtt. A kérdés kimerítő ismertetése után az ügyosztály a következő javaslatokat teszi a tanácsnak: 1. Küldjön a közgyűlés fölterjesztést a belügyminiszterhez az 1876. évi XIII. törvényzikk sűrűs revíziója dolgában. 2. Kérje a közgyűlés a kereskedelmi miniszter törvényhozási intézkedését a kötelező cselédbiztosítás elrendelése iránt. 3. Állítson föl a főváros kerületenként egy hatósági elhelyező-intézetet s egy központot, amely az összes intézeteket ellenőrzi. 4. Létesítsen a főváros cseléd-otthont. 5. Módosítsa a cselédekre vonatkozó szabályrendeleteket. 6. A tanács terjeszzen javaslatot a közgyűlés elé az említett intézkedések megvalósítására.

(Előadás a világitási üzemekről. Dr. Ripka Ferenc fővárosi bizottsági tag ma este az Attila-utcai elemi iskola tornatermében előadást tartott Pécs és Berlin városok világitási üzeméről. Az előadás alkalmával a termet zsúfolásig megtöltötte az érdeklődő közönség. Ott voltak: *Fülepp Kálmán* főpolgármester, *Némethy Károly* államtitkár, *Heitai Ferenc* dr. gázgyári igazgató, *Zsák Hugó* miniszteri tanácsos, *Ludvik* Endre főorvos, *Antalffy Antal* főtanácsos, *Fodor István* udvari tanácsos, s még számosan a fővárosi bizottsági tagok közül, valamint *Bukovszky György* a fertőtlenítő intézet igazgatója, *Melha Kálmán* főügyész, *Forbáth* műegyetemi tanár, *Almássy Andor* osztálytanácsos, *Alpár Ignác* miépitész, *Szabó Imre* ügyész, *Sagmüller* budai plébános és számosan mások. Az előadást a hallgatóság nagy tetszéssel fogadta. A felolvasás után társasvacsora volt a Krisztinavárosi Kaszinóban.

EGYESÜLETEK.

(—) **Tanítók gyűlése.** A Budapesti Tanítótestület ma délután öt órakor a központi városház közéleti bizottság üléstermében *Mouchong Géza* elnöklésével igazgató-tanácsi ülést tartott. *Sturz György* indítványozta, hogy az elnökség tanulmányozza azt az anomáliát, hogy az elemi iskolai igazgató változások alkalmával nem az állásra jogosult vezető tanítókat vagy iparskolai igazgatókat nevezik ki. Az elnöki bejelentések során *Mouchong Géza* jelentést tett a nyugdíj- és fizetésrendezés kérdéséről. Ezután *Cavalloni Pál*, az elemi iskolai kör elnöke tette meg jelentését arról, hogy a kör a jövő év folyamán mivel akar foglalkozni. A jelentések tudomásulvétele után *Simon Lajos* előterjesztést tett az őszi közgyűlésekre való kérdéseknek és tételeknek kitűzése iránt. Ezek a kérdések elméleti, gyakorlati és adminisztratív iskolai problémákat ölelnek föl. A kérdések közül az igazgató-tanács két tétel tárgyalását tűzte ki. Ezután az elnök zárószavaival az ülés véget ért.

(—) **A Magyar Urinök Egyesületének igazgató-választmánya** és az egyes szakosztályok tegnap fejezték be szeptember hónapi rendes üléseit. Az ülések tárgyát a főtítkári jelentése és az általa beterjesztett munkaprogram alapján a jövő havi ülések tárgysorozatának megállapítása képezte. A jelentéseket tudomásul vették s kijelölték a legközelebbi szakosztályi üléseken tárgyalandó ügyeket. Előadók lesznek: az első szakosztályban *Káldy Gyuláné*, a másodikban *Kempes Mihályné*, a harmadikban *Vass Hermin*, a negyedikben *Gyulay Etelka*, az ötödikben gróf *Kinszky Pálma* Ilka, *Gombosné Miklóssy Ilona* és dr. *Molnár Evelin*, a hatodikban báró *Pongrácz Julia*. Az igazgató-választmány elhatározta, hogy az idén is rendez felolvasó és művészi esteket. Erre a célra a célra a tudományegyetem rektora készségeggel bocsátotta rendelkezésre az idén is a Sándor-utcai régi országháza nagytermét. Október hónaptól kezdve ugyancsak a régi országháza épületében lesz az egyesület hivatalos helyisége is a főbejárattal szemben a földszinten. A hivatalos órák naponként délután 3—5-ig tartanak.

(—) **Az 1848 49-iki Honvédegyetlek Országos Egyesülete** Pest vármegye székházának tanácstermében lovag *Balogh Sándor* tudományegyetemi diszjogtudor elnöke alatt ma délelőtt ülést tartott. Dr. *Balogh* elnöki megnyitójában magasszárnyalású szavakban méltatta a választmány egyik kiváló tagjának, idősebb *Szinnyey József* akadémiai tagnak érdemeit, akit utóbb a Nemzeti Múzeum osztályigazgatójává neveztek ki. A jegyzőkönyv felolvasása után elhatározták, hogy az elhunytak neveit jegyzőkönyvben örökítik meg. *Greguss Lajos* pénztáros jelentése után az elnök javaslatára *Bellaugh Imre* királyi tanácsos, Pestvármegye tiszti főügyésze halálával megürrült másod-elnöki székbe lovag *Kléger József* 48-as huszárszázadost, királyi törvényszéki bírót választották be. Ezután *Szegedy-Masák Hugó* jelentette, hogy az utóbbi nagygyűlés határozatait a folyó ügyekkel együtt már elintézték. Az elnök ezután tudatta a megjelent tagokkal, hogy az október 6-iki gyásznapnapelyen az egyesület testületileg vesz részt. Az aradi gyásznapnapelyen a képviseltetéssel megbízták *Kléger József* másodelnököt és *Szegedy-Masák Hugó* főjegyzőt. Azután a jelenleg élő nyugdíjas honvédek létszámáról tettek jelentést. Gyűlés után az öreg honvédek ebédre gyűltek össze.

RADÓ ALADÁR

BÉCSI-UTCZA 5. SZ.

Deák Ferenc-utca sarkán.

Kéri a nagyrabecsült hölgyközönséget :: ::

KIRAKATAINAK szives

megtekintésére

Eredeti párisi bluz- és pongyola-moделlek megérkeztek és előnyös árakban beszerezhetők.

FLANELL bluz 2.90 frt

FLANELL pongyola . 7.75 „

Tiszta selyem jupon 6.75 „

Most megjelent divattájékoztatómat kívánatra díjmentesen küldöm.

Gyomorfájdalmakat enyhít!

Rögtöni hatás mutatkozik gyomorgöres, gyomorhurut kólika, csömör, étvágytalanság, böfögés, felfúvódás, rosszullet, kimerültség, hányinger, kellemetlen szájíz, oldalszurás, láz és migrén stb. hasonló bajnál, ha

„Novicum“ székelyhavasi gyomorkeserő honiszert használja. Kapható a készítőnél:

KÁRPÁTI JÓZSEF

Árkos-Sepsiszentgyörgy 5. szám.

Egy nagy üveg ára 2 kor. Egy közép üveg 1 kor. 20 fill. és egy kis üveg 60 fill. Postán legkevesebbet küld 3 nagy, 5 közép vagy 10 kis üveget 6 kor. utánvét mellett a készítő vagy a Magyarországi főraktár: **Balla Sándor „Hunnia“ gyógyszertára Budapest, VII /11, Erzsébet-körút 56. szám.**

SPORT

Budapesti őszi versenyek.

— Hatodik nap. —

A fogadók teljes meglegedésére vette kezdetét a mai nap, mert mindjárt az első futamra a favorit győzelmével végződött. Az *Őszi handicap* szintén fogadott ló zsákmánya lett *Arier* révén, de mintha nem volna szabad favoritnak kétszer egymásután nyernie, a győztes ellen óvatot adtak be, azonban a stewardok alapos vizsgálat után visszaütötték a protestálást, mint alap nélkül, ami a fogadók körében igen népszerű itéletnek bizonyult. A *Kétéves kanczák Államdíja* csak négy lovat gyűjtött startjához. Ezek közül *Fürge* lett a ring favoritja, de később *Alpenrose*-re is kötöttek fogadásokat, azonban végeredményben mégis csak a *Petanovits-ló* maradt a bizalom letéteményese. Hanem meleg pillanatokat szerzett váratlanul *Pretzner* a gyors *Falb-kancza* hiveinek, mert abban a véleményben, hogy a szerzett három-négy hossz előny a többi ló már képtelen behozni, kiséssel elbizakodva hazalovagolta *Fürgé*-t, midőn váratlanul meglepte *Alpenrose* s az ügyes belföldinek minden tudását össze kellett szedni, hogy megvédje az első helyet. Az *Októberi handicap* népes fieldjében *Gourmande* iránt oly nagy bizalom nyilvánult meg, hogy ellene alig fogadtak mást. A favorit tényleg úgy győzött, mint ahogy ezt remélték a hívei s már a távnál eldőlt a verseny sorsa javára. A sok jólétben duskálás azonban még utóvégre rossz vért szült volna s így a következő futamban ki kellett kápnia a favoritnak, amely szerencsésen be is következett. A mindig nagyra tartott *Berta* igen heves finish után vitatta el az első helyet *Beggar*-tól s a fogadók kénytelen-kelletlen bár, de megéljenztek másodsor is *Pretzner* briliáns lovaglásáért. A napot bezáró *Pehely-díj* — mint mindig — szintén meglepetéssel ért véget és ugyancsak kétéves nyerte, mint múlt évben. Természetesen gazdát cserélt a győztes, még pedig igen magas áron: 10.400 koronán claimolta el *Szemere Miklós*.

Részletes eredmény a következő:

I. Szt.-Lőrinczi díj. Díj 3000 korona. Táv 1800 méter. 1. Br. Harkányi A. 36 pm *Ravenswood* 53 kg (*Pretzner*), 2. Landau H. 36 pm *General* 53 kg (*Robertson*), 3. Mautner V. 36 sm *Athos III.* 53 kg (*Carls-lake*). — Igen könnyen hat hosszal nyerve, rövid fehszszal harmadik. — Tot.: 10:13. — II. helyen: 10:13. — III. helyen: 5:7. — Könyvfogadások: 34 reá *Ravenswood*, 5 *Athos III.*, 6 *General*. — Esetleges kvóták: 48 *General*, 50 *Athos III.*

II. Őszi handicap. Díj 10.000 korona. Táv 2000 méter. 1. Mautner V. 36 pm *Arier* 50 és 10 kg (*Carls-lake*), 2. Br. Harkányi J. 36 pm *Taranto* 56 kg (*Jank*), 3. Geist G. 46 sm *Papushös* 47 és 16 kg (*Ulrichshoffer*). — Futottak még: *Vampyr* (*Hewitt*), *Avar* (*Huxtable*), *Eszemadta* (*Kozueh*), *Lord Darcy* (*Pretzner*), *Vansittart* (*Carls-lake*), *Fripome* (*Miles*), *Málnka* (*Gulyás*), *Integrity* (*Ferguson*). — Könnyen másfélhosszal nyerve, egy hosszal harmadik. — Táv: 10:58, 40:94, 118, 118. — II. helyen: 10:59, 20:40, 36.

60. — III. helyen: 5:36. — Könyvfogadások: 4 Arier, 5 Lord Darcy, 6 Vansittart, Taranto, Papushos, 7 Avar, 10 a többi. — Esetleges kvóták: 54 Vansittart, 62 Lord Darcy, 96 Papushos, 78 Taranto, 110 Máinka, 132 Vampyr, 148 Avar, 160 Integrity, 176 Eszemadta, 249 Friponne.

III. Kétéves kanczák államdija. Díj 10.000 korona. Tav 1000 méter. 1. Petanovits J. pk Fúrge 51 kg (Pretzner), 2. Capt. George pk Alpenrose 51 kg (Hewitt), 3. Negropontes Gy. stpk Dovecot 51 kg (Fergusson). — Futott még: Persiste (Miles). — Igen heves küzdelem után nyakhosszal nyerve, egy hosszal harmadik. — Tot.: 10:19, 40:50, 54. — II. helyen: 10:18, 20:24, 24. — III. helyen: 5:9. — Könyvfogadások: 1 1/2 Fúrge, 2 a többi. — Esetleges kvóták: 33 Alpenrose, 48 Dovecot, 91 Persiste.

IV. Októberi handicap. Díj 6000 korona. Tav 1100 méter. 1. Gr. Batthyány E. 36 pk Gourmande 51 kg (Shaw), 2. Gr. Lamberg H. 46 sk Krikerl 58 (Bullock), 3. Geist G. 56 spm Dinom-Dánom 62 és fél kg (Janek). — Futottak még: Nemesis (Hewitt), Munster (Carlslake), Mi ez (Pretzner), Mony (Fergusson), Irrlicht (Kozuch), Bánk-bán (Gulyás), Fecske (Fetting), Wetter (Smutny), Gounod (Suster). — Igen könnyen három hosszal nyerve, egy hosszal harmadik. — Tot.: 10:34, 40:66, 102, 74. — II. helyen: 10:39, 20:36, 64, 38. — III. helyen: 5:21. — Könyvfogadások: 2 Gourmande, 4 Dinom-Dánom, 5 Krikerl, 6 Munster, Mi ez, Wetter, 10 a többi. — Esetleges kvóták: 57 Dinom-Dánom, 81 Mi ez, 84 Wetter, 88 Krikerl, 133 Nemesis, 136 Munster, 230 Mony, 256 Irrlicht, 290 Gounod, 293 Bánk-bán, 474 Fecske.

V. Kétévesek versenye. Díj 3000 korona. Tav 1000 méter. 1. Gr. Festetics P. sk Berta 50 és fél kg (Pretzner), 2. Dreher A. sm Beggar 55 kg (Hewitt), 3. Br. Springer G. sm Majmoló 55 kg (Carlslake). — Futottak még: Fergeteg II. (Miles), Passe (Weiss), Gunther (Gulyás). — Erős küzdelem után nyakhosszal nyerve, két hosszal harmadik. — Tot.: 10:139, 40:114, 60. — II. helyen: 10:140, 20:64, 30. — III. helyen: 5:63. — Könyvfogadások: Pari Beggar, 1 1/2 Majmoló, 7 Passe, 8 a többi. — Esetleges kvóták: 20 Beggar, 30 Majmoló, 87 Passe, 107 Gunther, 286 Fergeteg.

VI. Pehely-díj. (Eladóverseny.) Díj 4000 korona. Tav 3300 méter. 1. Mautner V. 26 sk Lavia 42 kg (Suster), 2. Molnár L. fhdn. 46 sk Margit 59 kg (Carlslake), 3. Milne F. 56 pfer Lanzendorf 60 és fél kg (Heidt). — Futottak még: Rienzi (Pretzner), Fuss (Hewitt), Javorinka (Gulyás), Senki (Kozuch), Mit után (Janek), Elgin (Abos). — Igen könnyen öt hosszal nyerve, öt hosszal harmadik. — Tot.: 10:80, 40:80, 60, 142. — II. helyen: 10:76, 20:42, 29, 69. — III. helyen: 5:39. — Könyvfogadások: 2 Margit, 2 1/2 Miután, 6 a többi. — Esetleges kvóták: 31 Margit, 64 Javorinka, 109 Elgin, 121 Senki, 144 Lanzendorf, 150 Rienzi, 327 Fuss.

— Hetedik nap. —

A meeting legjobban díjazott versenye: a St-Leger képezi a nap főszámát s így már eleve biztosítva van a holnapi program teljes sikere. Már rég ígérkezett a 60.000 koronával dotált futam oly izgatónak, mint az ideig, mert habár csak kis mezőny várható startjához, ezek mindegyike esélyvel veszi fel a harcot. Indulónak ezek vannak jelezve: Icy Wind (Baumgartner), Rascal (Janek), Orient (Bullock), Dorigny (Carlslake), Ksiaze Pan (?). Az utolsó órákban igen megoszló a fogadók véleménye a valószínű nyertőre illetően, mert ugy Icy Wind, mint Rascal és Orient-ben nagyon bizik istállója és a sportsmannek ezen előlegezett bizalom után indulva, három táborra osztottak és mindegyik szinte holtbizonyosnak tartja kiválasztottja győzelmét. Ha a szigorú papirforma után indulunk, Icy Wind mellé kellene állnunk, mert a Lavenomen az Erzsébet királyné-díjban ugyszólván játsza hagyta maga mögött Rascal-t, mely utóbbi viszont a Derbyben verte meg a német Orient-t. Azt hisszük azonban, hogy a papirszámítás holnap esődöt fog mondani, mert a Jubileumi díjra Icy Wind azt a benyomást keltette, hogy az állóképesség nem a legerősebb oldala, a mostani találkozónál pedig 800 méterrel hosszabb a distanczia s így Rascal föltétlenül előnyben van fölötte. Csak hogy a Derbynyerő iránt sem tudunk teljes mértékben felmelegedni, még pedig azért, mert — már az Erzsébet királyné-díjban is azt a benyomást keltette — nincs teljesen rendben és így — sajnos — nem marad más hátra, mint hogy szavazatunkkal Orient mellé álljunk s osszjuk a németek véleményét, akik a Bona Vista-ivadék vereségét Derbyben semmiképp sem fogadják el reálisnak és utalnak arra, hogy Orient ezen gyászos szereplése után egymásután aratta szebbnél-szebb diadalait. Összegezve elmondottainkat, mi azt hisszük, hogy az értékes díj, mint mult évben, idén ismét Németországba fog vándorolni.

Orient

évben, míg a második helyet Rascal foglalhatja le Dorigny előtt.

A többi futam is mind érdekesnek ígérkezik, de azért eltörpül a főszám mellett s ezekben csak tippjeinkre hívjuk fel a figyelmet.

Jelöltjeink:

- I. Rolland—Rex
- II. Tempora mutantur—Mentő—Add ida
- III. Orient—Rascal
- IV. Kapanyél—Mitzaki—Adress
- V. Anita—Orissa—Automobil
- VI. Pretzner lov.—Borona—Türelem.

() A vasárnapi mérkőzések. I. osztályu bajnokság. FTC.—,33. FC, millenaris pálya, délután háromnegyed 3 órakor. — III. osztályu bajnokság. Litogr. FC—Erzsébetv. FC, lágymányosi pálya, délután 4 órakor. — Barátságos match. UTE—URAK, népszigeti pálya, délután 4 órakor. Bíró Hajós József (FTC).

() A női vívás Budapesten. Jelentettük már, hogy Fodor Károly műgyetemi vívómester ez évben, áthatva a női testnevelés eszméjének nagy jelentőségétől, egy gyönyörűen felszerelt női vívó és tornatermet nyitott meg a IV., Koronaherczeg-utca 3. sz. alatt lévő központi intézetének második emeletén. A termék pazar berendezése, célszerű beosztása, a tanítás kitünő módszere s a vívástanulás szemmel látható kedvező hatása, oly hamar ismertté és kedvelté tették a kiváló mester ez újabb alapítását, hogy ma már a főváros legelőkelőbb hölgyei adnak a termekben egymásnak találkozót. Vendégeket szívesen lát a mester.

! Magyar gyártmány !

„MINIMAX“

a világ legtökéletesebb, leg-
:: elterjedtebb és legjobb ::

kézi tűzoltókészüléke !

nincs mechanizmusa, tömlője stb., szóval semmi olyan alkatrésze, mely idővel elromolhatna. Számos bizonyítvány igazolja a „Minimax“ kitünő oltóképességét, Felvilágosítással és ismertető-készlettel szolgál a 687

Magyar Minimax Gyár
Részvénytársaság

Budapest, VII., Kertész-utca 43.
Ágyár: Dálnok-utca 22. sz.

Képviselek és vizontel-
árusítók a legnagyobb ke-
zelményben részesülnek.

TÖRVÉNYSZÉK!

§ A temesvári katonaszabadító. A katonaszabadító Hornung Salamon bűnügyében az ügyészség intézkedésére a rendőrség folytatja a nyomozást. A nyomozás során kiderült, hogy Liebling községben Hornung 21 hadkötelest szabadított ki, akik részint a pöttartálokba, részint felülvizsgálatra kerültek. Ezeknek Hornung tanácsára valami folyadékot csepegtettek a fülükbe, hogy a fülbaj konstatalható legyen. A legényeket most a katonai kórházba rendelték megvizsgálás végett. A rendőrség a nyomozás során még számos adatot derített ki Hornung ellen.

§ Elítelt orgazda. Négy évvel ezelőtt 1906. év elején egy jól szervezett négy tagu betörő banda garázdálkodott Budán. A betörők mihamar kézre kerültek Kalaber Henrik, Kendl György, Helmann József és Kovács József személyében, de a betörésekből származott holmik nem kerültek elő. Egy névtelen feljelentés alapján végre a mult év májusában hurokra került az orgazda, Zubics András öcskavaskereskedő. Ma tárgyalta bűnügyét a büntető törvényszék dr. Madarassy bíró elnökele alatt ítélkező tanácsa. A tárgyaláson a vádlott beismerte, hogy Kalaber Henrik, aki egy időben alkalmazottja volt, elfogatása napján reggel egy csomagot adott át megőrzés céljából. Ebben a csomagban voltak azok az ékszerok, amelyeket a házkutatás alkalmával nála megtaláltak. Azt azonban tagadta, hogy tudomása lett volna arról, hogy ezek lopásból származnak. A bíróság kihallgatta a soproni fegyházból nemrégiben szabadult Kalaber Henrik nevű betörő tolvajt, aki a fegyházból tett és Zubicsot terhelő

vallomását a mai főtárgyaláson visszavonta és Zubics védekezésével megegyezően adta elő a tényállást. A bíróság dr. Tóth István kir. ügyész vádbeszéde után bűnösnek mondotta ki Zubicsot az orgazdaság vétségében és ezért négy hónapi fegyházra ítélte. Az ítélet ellen az ügyész sulyosbitásért fölebbezett.

§ Merénylő férj. Szakács Árpád 1910 február 17-én nőül vette Friedling Máriát. Egy évig boldogan éltek, ezután Szakács Árpád megbetegedett és nem dolgozhatott. A felesége ezért haragudott rá és folyton ezivakodtak. Az örökös ezivakodásnak az lett a következménye, hogy különváltak és Szakács Árpád mindenét eladva, ivásnak adta magát. Mikor már semmije sem volt, a feleségét többször fölszólította, hogy térjen vissza hozzá. Az asszony erre azonban nem volt hajlandó. A férj ezért nagyon elkeseredett s bosszúságában április 27-én revolvert vásárolt és lesbe állott. A golyó Szakácsné baltáján találta és sulyosan megsebesítette. A budapesti királyi ügyészség szándékos emberölés büntette miatt emelt vádat Szakács Árpád ellen. A büntető törvényszék esküdtbíróága ma tárgyalta az ügyet Jamniczky bíró elnöklésével. A vádlott a tárgyaláson beismerte, hogy feleségére rálőtt, védelmére azt hozta föl, hogy feleségét nem akarta megölni, csak megsebesíteni, hogy így kényszerítse a visszatérésre. A lefolytatott tárgyalás után az esküdtek bűnösnek mondták ki a vádlottat a hitvestárs ellen elkövetett szándékos emberölés kísérletének büntetében, de egyuttal azt is kimondták, hogy ezen tettét beszámíthatatlan állapotban követte el. Ezen felmentő verdikt alapján a bíróság Szakács Árpádot felmentette és nyomban szabadlábra helyezte.

Nyiltér.

Elrovában közöltékért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Nyilatkozat.

A mai tüzeset gyárunkban

üzemzavart nem okozott

és a beérkező rendelések lebonyolítása fennakadás nélkül történik.

1910. szeptember 30.

Lukács és Meitner

ipari fedellemez és vegyi termékek gyára
Budapest, V., Váci-ut 118. sz.

Kristály ásványviz

Dr. HARMATH GYULA

TÜDŐBETEGEK gyógyintézete

Budapest, VII. ker., Rákóczi-ut 82. szám.
Tüdő-mellbajok; Asztma, Tuberkulozis I. és II. stádiumában, vérköpés, tüdőcsanushurut) a legújabb gyógymóddal kezelnek.

Szérum-kezelés! Kamara-inhalációk!
Az 5 éve fennálló intézetben kezelt betegek 70 százaléka gyógyul.
Bemutató 12-2 és 2-4-ig.

A budai Szt.-Lukácsfürdő

„Nagyszállodájában“ és „Thermal“-szállodájában szoba teljes ellátással naponként 10 kor-tól feljebb. Minden szoba kilitással a Dunára. Kénes iszapfürdők és iszapborogatások. Fürdőismertetést díjmentesen küld Szt.-Lukácsfürdő részv. társ.

Diszoklevéllel kitüntetve.

Az Országos Közegészségügyi Orvosi Tanács nagy becsü véleményezésére a Belügyminiszteri engedéllyel forgalomba hozott és ezenfelül szabadalmat nyert „BOROLIN“ sóborszerünket rövid néhány heti forgalma után a Nyiregyházi mezőgazdasági és ipari kiállításon DISZOKLEVÉLLEL és ezüst éremmel tüntették ki ezen háziszser hatásának elismeréséül.

Midő ezt az örvendetes nagy eseményt a nagy közönség szives tájékoztatására köztudomású bozni bátorodunk, egyuttal felhívjuk nb. figyelmét kiváló háziszserünkre, amelyek hogy mennyire nem volna szabad hiányoznia egyetlen házból sem, mutatják azok a hálynyilatkozatok, amelyek másolataival készségeggel szolgálunk mindenkinek, aki „BOROLINUNK“ iránt érdek-lődik. Ime nem kell többé gondolkodni a felett, hogy hát melyik sóborszeres és melyik háziszser a legjobb, megadja erre a feleletet a „BORO IN“.

Ezen nagy kitüntetés folytán, amely bennünket ért, elhatároztuk, hogy „BOROLIN“-unkra világszabadalmat szerzünk, mert szándékunk az egész világgal megismertetni ezen háziszsernek a háztartásban való óriási jelentőségét.

Budapest, 1910. szeptember hó 28-án.

Dr. Borovszky Rezső és Borovszky Károly.

KÖZGAZDASÁG.

Tengerhajózásunk reformja. Az utóbbi időben ismételtelen szó esett arról, hogy tengerhajózásunk eddigi rendszerén változtatni kell. Egy időben, mint mi is megírtuk, elég határozott formában merült fel az a hír, hogy tengerhajózási nagyobb vállalatok fuzionálni fognak. A vállalatok azonban, mint ismeretes, a fúzió ellen nyilatkoztak úgy, hogy akkor egy időre le is került a napirendről. Most azonban ismét aktuálissá vált ez a kérdés. A tengerhajózási vállalatok szubvenzióját ugyanis többé már halogatni nem lehet, s miután már a részletekben is készen van a minisztérium a megfelelő törvényjavaslatokkal, semmi akadálya sincs annak, hogy azok rövidesen a képviselőház elé kerüljenek. Azonban mielőtt ez megtörténne, nem lehetetlen, hogy újból, még pedig *hivatalos formában felmerül a fúzió kérdése.* Beavatottnak látszó forrás ugyanis azt közli velünk, hogy magának Hieronymi Károly kereskedelemügyi miniszternek az az álláspontja, hogy a tengerhajózás ügyét mielőtt az új szubvenzió kérdését letárgyalnák, legcélszerűbb lenne egészen új alapokra fektetni. E célból a miniszter mindenekelőtt a tengerhajózásból jövő közlekedési politikát egyesítő és a társaságokkal akar megállapodásra jutni arra nézve, hogy illeszkedjenek ebbe az egységes irányelvek szerint megállapított programba. Ez pedig forrásunk szerint, a miniszter véleménye szerint is úgy történhet meg legkönnyebben, hogyha a számbajövő tengerhajózási vállalatok fuzionálnak. Ebben az esetben a miniszternek a törvényhozás előtt könnyebb lenne a helyzete, mert az egységes tengerhajózási politikára egységesen állapíthatná meg a szubvenziókat, amelyeknek képviselőházi tárgyalása így sokkal simább és biztosabb lenne. De emellett elérhető lenne az is, hogy az eddig az osztrák Lloydnak juttatott szubvenzió a megfelelő magyar Lloydnak jutna, amely nagy erővel felvehetné a versenyt az eddig a Lloydnak átengedett relációkban is. Kétségtelen, hogy Hieronymi ezen tervében egy nagyszabású közlekedési és kereskedelmi politika jutna kifejezésre, amely csakugyan megvalósul, egy új korszakot nyitva nyitni úgy külkereskedelmi relációink mint tengerhajózásunknak.

Vegyészeti gyárosok tanácskozása. A Magyar Vegyészeti Gyárosok Országos Egyesülete a nyári szünet után tegnap tartotta az első választmányi ülését dr. Helvey Tivadar elnöklésével. Az elnök mindenekelőtt meleg szavakkal adózott Londonban élt hazánkfiá, Guttman Oszkár, az egyesület elhunyt levelező tagja emlékének. A választmány Guttman érdemeit jegyzőkönyvében megörökítette és azt Institut of Chemistrynek részvétét fejezi ki. Dr. Bokor Gusztáv ügyvezető titkár ezután előterjesztette az egyesületnek a nyári időszakban kifejtett működéséről szóló jelentését. Foglalkozott ezután az élesztő keverési tilalommal, melyről más helyütt emlekezünk meg. Majd tárgyalták a pénzügyminiszternek az ügynöki díjaknak megadóztatására vonatkozó leiratát s ezután Herz Vilmos szóba hozza a gyári szennyvizek kérdésében tapasztalható közigazgatási sérelmeket. Végül elhatározták, hogy az egyesület részt fog venni a magyar vegyészek november elején tartandó országos kongresszusán és annak keretében november 7-én szakértekezletet fog tartani a vegyészek szakképzése kérdéséről és azon tapasztalatokról, amelyeket a magyar iparvállalatok az üzemükben alkalmazott vegyészekkel szereztek.

A Dunagőzhajózási részvények ármozgalma. Megírtuk ma, hogy a Dunagőzhajózási részvénytársaság részvényei iránt napok óta igen élénk érdeklődés nyilvánul meg a bécsi tőzsdén. Megírtuk, hogy az érdeklődés háttérét képező akció tudvalevőleg az, hogy a magyar kormány befolyást akar biztosítani a társaság vezetésében is. A részvényekben ma is nagy fluktuációk voltak, úgy hogy azok 1236 koronától 1196 koronáig változtak. Végeredményben pedig 40 koronával alacsonyabban záródtak, mint tegnap. E meglepő

árhanyatlás okául a beavatottak azt hozzák fel, hogy ma váratlanul nagy mennyiségű Dunagőzhajózási részvények kerültek piacra. Azt mondták ugyanis, hogy az uralkodóház gazdasági igazgatóságának kezében igen nagy mennyiségű részvények vannak, amelyeket az igazgatóság ma piacra vetett. S ez a nagy kínálat okozta a mai árhanyatlást.

Értekezlet a spanyolországi magyar kivitelről. A m. kir. Kereskedelmi Muzeumban ma délelőtt 11 órakor lovag Cischini Ernő barcelonai cs. és kir. főkonzul számos érdeklődő kereskedőnek felvilágosításokat adott a spanyol üzleti viszonyokról. Általánosságban előadta, hogy milyen üzleti szokásokhoz kell alkalmazkodnia a magyar kivitelnek, hogy ezen a hálás és igen egészséges piacon több tétet foglaljon el, mintsem eddig tette. Jegyzéket mutatott be a spanyol behozatal főbb cikkeiben elért spanyol forgalomról, valamint az azokkal foglalkozó nagyobb cégekről s így a többek közt eleven szárnyast, hüvelyeseket, vegyészeti cikkek, beleket, motorokat, gummiárut, faárúkat, konzerveket, bőrárúkat, papírokat stb. lehetne könnyen kivinni. A főkonzul holnap délelőtt 11 órakor újból megjelenik a Muzeumban és az érdeklődőknek felvilágosítással szolgál.

A jutakartel működése. Az Egyesült Jutagárak, az Első Osztrák Jutafonó és Szövőgyár, Első Magyar Jutafonó és Szövőgyár Részvénytársaság és Társai című cég, amely alatt tudvalevőleg a jutakartel értendő, ismét sokat beszéltet magáról. A kimondhatatlanul hosszú nevű kartel, amelyben a „társak” kitétel 14 jutagárát jelent, az ősszel ugyancsak élénk tevékenységet fejt ki az árak felszórólása tekintetében. Csak szeptember 1-én emelte fel 3 százalékkal az árakat, szeptember 17-én már újból 10 százalékkal emelték és most ugyancsak 10 százalékos emelkedésre határozták el magukat. Ennek a telhetetlen kartelnek az áremelése nyilván a magyar gabonakereskedelem ellen irányul, úgy hogy érzékeny károkra is okozhatnak azoknak, akik szükségleteiket csak ezental akarják beszerezni. Mindennünk sem kell, hogy az ilyen kizsákmányoló kartelek ellen teljesen jogosult a kereskedők szervezkedése, amely remélhetőleg rövidesen hathatós formában fog szembeszállani a kartellel.

Országos akció a polgári perrendtartás sérelmes rendelkezései ellen. Amint ismeretes, az országgyűlési kormány a törvényhozás elő kívánja készíteni és a képviselőház igazságügyi bizottságában már legközelebb tárgyalja a polgári perrendtartásról szóló törvényjavaslatot, amely változatlanul fentartotta a néhány évvel ezelőtt kidolgozott hasontárgyú törvényjavaslatban foglalt sérelmes intézkedéseket és többek között a budapesti és a kereskedelmi ülnöki intézményt, nemkülönben a könyvkivonati illetékességet elejti. A kamara, amely ez ügyben már az 1908. év folyamán is az összes kamarákkal és más kereskedelmi érdekképviseleti testületekkel együttesen országos akcióra indított, ezeket a testületeket értekezletre hívja össze ama lépések megbeszélése céljából, amelyek a mai viszonyok között a törvényjavaslatban kontemplált és a hazai kereskedelemnek és iparnak súlyos károsítására alkalmas intézkedések megváltoztatására teendők volnának.

A Közuti és a Városi Vasutak milliós bevételei. Azok után a nagy tőzsdéi napok után, amelyek a Közuti és Városi Villamos részvényei körül az elmúlt héten is lezajlottak, kétszeres figyelmet érdemelnek azok az üzleti jelentések, amelyeket a vasutak forgalmáról közzétesz a két vasutársaság igazgatósága. A ma közzétett jelentésből megállapítható az, hogy a részvények árfolyama emelkedését az üzleti forgalom emelkedése teljesen indokolja. Nevezetesen a *Budapesti Közuti vaspálya társaság* szeptember havában 1,238.716 korona bevételt ért el, a múlt év szeptember havában elért 1,088.311 korona bevétellel szemben, ami ebben az egy hónapban magában 150,405 korona bevételi többletet jelent. De ha az év elejétől kezdve tekintjük az üzleti bevételeket, akkor azt tapasztalhatjuk, hogy 1910. szeptember végéig 10,424.753 korona volt a bevétel, az 1909. évi 9,260.123 korona

bevétellel szemben, ami máris 1,164.632 korona bevételi többletet jelent. Hasonlóképpen kedvező a helyzet a *Városi Villamos Vasutnál* is. E vasut vonalain szeptember havában 604.552 korona volt a bevétel, a múlt év ugyanazon hónapjában elért 539.728 korona bevétellel szemben. Január 1-től az összes bevétel 5,268.534 korona volt, a múlt év ugyanezen időszakában elért 4,582.180 koronával szemben. Szóval a *Városi Villamos Vasut* társaságának is 686,354 koronával nagyobb a bevétel, mint tavaly. Nyilvánvaló ezekből, hogy a vállalatok üzletmenetében is meg van a kellő magyarázata a részvények emelkedésének.

Podgyászfelvételi hely Pöstyénben. A magyar királyi államvasutak igazgatóságától vett értesítés szerint a fürdőző közönség kényelmére Pöstyén községben Mangold Zsigmond szállítmányozó helyiségében podgyászfelvételi és elszámolóhely létesített.

A Zivnostenka a budapesti tőzsdén. A Zivnostenka banka pro ceshi u moravu, ez a hírhedt prágai intézet azzal a kéréssel fordult a budapesti tőzsdéi tanácshoz, hogy részvényeinek jegyzését engedje meg a budapesti tőzsdén. Kérelmét a bank azzal indokolja, hogy igen kiterjedt klientúrája van Magyarországon, miért is fiókintézetet is állított fel Budapesten. Üzleti forgalmát azonban nagyban meggátolja az a körülmény, hogy részvényei nincsenek jegyezve a budapesti tőzsdén, mert számos intézet van Magyarországon, amelyeknek alapszabályaiban ki van mondva, hogy csakis a budapesti tőzsdén jegyzett papírokat tarthat tárcájában. A cseh bank ezért részvényeit a budapesti tőzsdén is jegyeztetni akarja. Bizonyos az, hogy ez az esemény éppen nem tartozik a magyar közgazdasági élet legörvendetesebb eseményei közé. A Zivnostenka Budapesten és az egész országban annyira rossz hírnévnek örvend, hogy éppen nem látszik kívánatosnak az, hogy papírosai magyar pénzintézetek tárcájába kerüljenek. Ez a bank volt az, amely a nagy krízis idején olyan kérlelhetetlen szigorúsággal lépett fel magyar ügyfeleivel szemben, s bizony nem egy törekvő kisiparos és kiskereskedő ment tönkre azért, mert míg ugyanakkor az összes intézetek a legmasszebbmenő előzékenységet tanúsították a kis emberekkel szemben, addig a Zivnostenka valósággal kéjelgett abban, hogy tönkre tegyen egy esomó magyar iparost. Éppen azért terjeszkedését nem tekinthetjük a magyar közgazdasági élet hasznára lévőnek, hanem csak bizonyos nemzetiségi törekvések előmozdítójának.

A csoportosítható menetszelvények pótléka. A magyar királyi államvasutak igazgatóságától vett értesülés szerint a f. évi május hó 1-től érvényes csoportosítható menetszelvény-jegyzékhez f. évi október hó 1-én az I. pótlék lép életbe. E pótlék a magyar vasutak és bosnyák-hercegovinai országos vasutak díjszabásokat elárúsító központi hivatalában (Budapest, V., Akadémia-utca 3.), továbbá a magyar királyi államvasutak díjszabáselárúsító hivatalában (Budapest, VI., Csengery-utca 33.), valamint annak központi és egyéb városi menetjegy-irodáiban 15 fillért kapható.

A tanszerkiállítás berekesztése. Ma délben rendezték be ünnepélyesen a városligeti Iparcsarnokban rendezett papíros- és tanszerkiállítást. Sajóházi Sebauer József az egybegyűjtött kiállítóknak megköszönte az ügy érdekében hozott áldozataikat.

Kivitelünk Oroszországba. Dr. Deitl Ferencz, a Don melletti rostovi cs. és kir. konzul Budapestre érkezik, hogy az Oroszországban való kivitel ügyében az érdekelt körökkel személyesen értekezzen. E célból a konzul folyó hó 3-án, délelőtt 11-1 óráig a m. kir. Kereskedelmi Muzeumban (V., Akadémia-utca 3. szám) fog tartózkodni. A muzeum igazgatósága felhívja az érdeklődők figyelmét ellátogatásra, mert ez alkalommal az Oroszországba irányuló kivitel felől szakzerű és hasznos felvilágosításokat kaphatnak.

A magy. kir. dohányjövődék a magyar ipar ellen. A magy. kir. dohányjövődék Pécsen egy új dohánygyárat épít, melyet sodronyfonatu vaskerítéssel vétek körül. A kerítés szállítására kiírt pá-

MÁLNÁSI MÁRIA FORRÁS természetes alkali-
kus sós savanyuviz.

Főraktár: ÉDESKUTY L., BUDAPEST. Kutkezelőség: BRASSÓ.

lyázatot a Hutter és Schrantz bécsi cég nyerte meg, azon a czimen, hogy ő is „hazai” vállalatnak tekintendő, mert Budapesten fiókja van. Ez a fióktelep azonban olyan kicsiny, hogy a cég a Pécsert elnyert munkát itt nem készíthette el, hanem a bécsi gyárában csináltatta s mint hazai terméket szállította Pécsre. Itt az átvévo közeget a mellőzött magyar iparosok jó eleve figyelmeztették a visszaélésre, az illető közegek mégis megengedték az osztrák gyártmány felszerelését. Oly eklatáns sérelme ez a magyar iparnak, oly erős törvényszerűség és éppen a kinevétel részéről, hogy a legerélyesebb megtorlást kell követelnünk.

Sorsolás. A Pesti Hazai Első Takarékpénztár Egyesület nyeremény-kötvényeinek tizennegyedik nyeremény-huzása 600.000 koronás főnyereményrel október 5-én délután 4 órakor fog az egyesület központi épületében (IV., Egyetem-utca 2.) az igazgatóság ülésében kir. közjegyző közbenjártával megtartatni.

Gerhardt Gusztáv utóda. A Mátra--Körösvideki Egyesült Helyiérdekű Vasut Részvénytársaság és a vele együtt igazgatott huszonhárom helyiérdekű vasutársaság ügyvezetői igazgatói állására a közös intézőbizottság báró Bánffy Dezső elnök-lésével ma tartott ülésében Gerhardt Gusztáv utó-dává Haich Károly főfelügyelőt nevezte ki. Tekintettel a nagy és fontos ügykörre, egyuttal új igazgatói állás szervezését is elhatározta és erre Baracs Károly felügyelőt nevezte ki.

A földalatti vasut forgalma. A Ferencz József földalatti villamos vasuton ez év szeptember havában 321.166 szállított személy után 48.731 koronát vettek be. Ez év január 1-től 3.101.710 szállított személy után összesen 478.047 korona volt a bevétel.

A Déli Vasut új vezérigazgatója. Lovag dr. Weeber Ágoston, a vasuti minisztériumi osztályfőnököt saját kérelmére nyugdíjazták. A hivatalos közlés a jövő vasárnap fog a hivatalos lapban megjelenni. Dr. Weeber tudvalevőleg a Déli Vasut vezérigazgatói állására van jelölve és kinevezése a legközelebbi napokban fog megtörténni.

A katonai biztosító palotája. Az Első Biztosító Intézet katonai szolgálat esetére, mely már régebben megvette a Váci-körut és Marokkó-utca sarkán levő emeletes házat, mint értesülünk, hozzávásárolta a telekhez a Váci-köruton levő szomszédos házat is, úgy hogy most egy körülbelül 600 négyzetméteres telek áll rendelkezésére, melyen monumentális intézeti palotát szándéko-zik építeni.

Meglepetések az októberi terminus körül. Ma volt az első felmondási nap az októberre kötött gabonaügyletekre nézve. Bejelentettek f. hó 6-ikára való szállításra ötezer mázsa búzát, harmincznégy-ezer mázsa zabot és négyezer mázsa tengerit. Nagy búza-felmondásra piacunkon ugyan nem számítottak, de legalább negyven ezer mázsát vártak az első napra és e helyett egy alig említésre méltó kis mennyiség került a felmondási táblára, amelyen — általános meglepetésre — átvévként többek között a *Strasser és König* cég is szerepel, amelyről pedig mindezeideig az a hír volt elterjedve, hogy szokványbuzát, még pedig nagyobb

mennyiségben szállítani fog. Mindezen körülményeknek az irányzat megszilárdulását kellett volna eredményezni és ami szintén meglepetés számba mehet, éppen az ellenkezője következett be, amelyben az októberi búza kurzusa ma inkább néhány fillérrrel olcsóbbodott. Pedig — értesülésünk szerint — piacunk első czegeinek nagy hausse-érdekeltége van; azonkívül a *Viktória, Schoeller* és *Vonviller* bécsi malmok készülnek búzát átvenni, úgy hogy az októberi búza sorsa még nagy meglepetésekre fog okot szolgáltatni. Általánosán feltűnt, hogy *roszból* semmit sem mondtak fel. Pedig e cikkből is várják az átvévo az árut. *Zabban* pedig sokallották a harmincznégyezer mázsa szállítását az első napon és bár a nagy hűhóval összeállított zabkonzorciumnak nem íge-látni a ténykedését, az árak mégis inkább felfelé gravitáltak, mert a kész zab ára magasabb, mint a papiroszabé. Október elseje tehát nem hozta meg — mint ahogyan várták — a gabonapiacson a helyzet tisztulását és ennek tulajdonítható, hogy a forgalom is sokkal eseményesebb arányú volt, mint akármelyik másik jelentéktelen üzleti napon.

Magántisztviselők nyugdíjintézete. A Magántisztviselők Országos Nyugdíjgyesületének igazgatósága tegnap tartotta gróf Wickenburg Márk elnöktele alatt a nyári szünet után első ülését. Az előterjesztett üzleti jelentés számot ad arról, hogy a kereskedelemügyi miniszter az 1910. évre is engedélyezett 5000 korona államsegélyt. Az igazgatóság az időközben folyóvá lett több százezer koronának 4 és fél százalékos záloglevelekre való befektetése tekintetében határozott, úgy hogy az egyesület vagyona ma már meghaladja a 7 milliót.

Egy vegyészeti gyár felszámolása. Megirtuk, hogy a *Kolumbusz Vegyészeti Gyár Részvénytársaság* felszámol. A felszámolást már kimondották s felszámolóul *Fischer* Jánost választották meg. A társaság az 1907. évben alakult 50.000 korona alaptőkével s első, 1909 január 20-án lezárt mérlegében 22.791 korona veszteséget mutatott ki.

Divat-hét. A Kereskedelmi Alkalmazottak Országos Egyesülete október 18-tól október 26-ig divat-hetet rendez Budapesten. A divat-hét nem bír a verseny jellegével, egyedüli célja, hogy bemutassa az őszi idény legújabb és legszebb ujdonságait.

Egy csavargyár eladása. Az *Aigner, Fábian* és *Kálmán*-féle csavargyárat megvették az Első Magyar Csavargyár R.-T. és a *Kaszab* és *Breuer* cég. A birtokosere magyarzata az, hogy a gyár leégett és a tulajdonosok nem akarták az amugy sem hasznathajtó üzemet folytatni. A gyári üzemet az új tulajdonosok egyelőre nem folytatják, hanem a gépeket maguk között fel fogják osztani.

Új szövőgyári részvénytársaság. *Hubertus* kötött-szövőtárgyár részvénytársaság cég alatt új társaság alakult, amely felépíti a békéscsabai textilgyárat. Az alaptőke 100.000 K (500 drab 200 K névért. részvény). A részvényjegyzési határidő október 10-én lesz.

Az élesztő-kartel és a keverési tilalom. Ismeretes, hogy Ausztriában már kimondották az élesztő keverési tilalmat, amely január elsején már életbe is lép. Ezzel a tilalom kérdése nálunk is aktuálisá

lett. És a földmivélsügyi minisztérium tanulmány tárgyává is tette azt a kérdést, hogy a keverési tilalom életbeléptetése után köthetnek-e az érdekelt gyárosok kartelt. A gyárosok kételkedve fogadják e hirt. Először, mert szerintük gyakorlatilag ez el sem dönthető. Az élesztőgyárosok azt mondják, nem kell kartelt kötniök, mert az egész ségtelen keverő üzlet kiküszöbölésével ugys megszilárdul a helyzetük. Egyébként a karteljük már volt egyszer a multban s pedig a mostani viszonyok teremtette helyzetben. Ez tehát gyakorlatilag nem dönthető el és nem is fontos. Fontos kérdés csak az: ártalmas-e higiéniailag az élesztő hamisítása? a forgalom tisztességébe ütközik-e, hogy szeszélesztő elnevezés alatt hozunk forgalomba egy czukket, mely alacsonyabb értékű termékkel van keverve? elképzelhető-e, hogy amikor Ausztria január 1-re életbe lépteti az abszolút tilalmat, mi közös vámterületen más termelési és forgalmi lehetőségeket teremtsünk? — E kérdéssel foglalkozott tegnap a *Magyar Vegyészeti Gyárosok Országos Egyesülete* is. Az egyesület teljes nyomatókkal ragaszkodik a bevállási kényszer elvéhez, mert ez az élesztőkereskedelemben előforduló visszaélések üldözését lehetővé teszi, anélkül azonban, hogy az élesztőkartel előmozdításával e nélkülözhetlen fogyasztási cikk megdrágításának veszélyét idézné fel.

A Leánykiházásító Egylet forgalma. Az Első Leánykiházásító Egylet mint Szövetkezet Gyermekek- és Életbiztosító intézetnél szeptember havában 1.776.400 korona értékű biztosítási ajánlat nyújtott be és 1.472.000 korona értékű új biztosítási kötvényt állított ki. Biztosított összegek fejében 176.206 korona 64 fillér fizettetett ki. 1910. január 1-től szeptember 30-áig bezárólag 17.147.000 korona értékű biztosítási ajánlat nyújtott be és 14.931.000 korona értékű új kötvényt állított ki. Biztosított összegek fejében a folyó évben 1 millió 113.649 korona 60 fillér és az intézet fenállása óta 16.355.532 korona 28 fillér fizettetett ki.

A Temesvári Szeszégető R.-T. tökeemelése. Az Első Temesvári Szeszégető és Finomító R.-T. mai közgyűlésén elhatározta, hogy két millió koronás alaptőkéjét a tartalékok egyrészének felhasználásával három millió koronára emeli föl.

Uruguay és a huskérés. Megbízható forrásból arról értesülünk, hogy Uruguay köztársaság élő tenyészállatokból, fagyasztott hus- és hustereményekből kiállítás készülni Fiumében és Budapesten és hogy evégből a szükséges kormányengedelmek kieszközlésére dr. *Molnár* Mór budapesti főkonzul megbízást kapott. A köztársaság kormánya nagy súlyt helyez arra, hogy tenyészállatok behozatala által a mi állatfajaink megjavítására módot nyújtson, köztudomású lévén, hogy az uruguayi köztársaság marhaállománya nemcsak számba, de minőségre is a legelső az egész világon. Uruguay kormánya ezuttal súlyt helyez arra is, hogy Magyarország kiviteli czikkeinek megnyissa kikötőjét és tekintettel arra, hogy Montevideo, amelynek új kikötője földrajzi fekvésénél és páratlan nagyszabású építkezésénél fogva Délamerikában a legelső, Rio de Janeiro és Buenos-Ayres közt fekszik és így nemcsak a maga számára, hanem a tranzit kereskedelem számára is világgócponatot képez Magyarország czikkeire nézve. Mily komolyan fogja fel a

A ROBUR czipőgyár részvénytársaság

gyártmányai, mely az ország legtökéletesebb készítménye

az itt látható talpba vésett

Robur

védjeggyel vannak forgalomban.

Gyártmányaink minden jobb szak-üzletben kaphatók.

Kérjük a vásárlásnál a bemutatott védjegyre ügyelni.

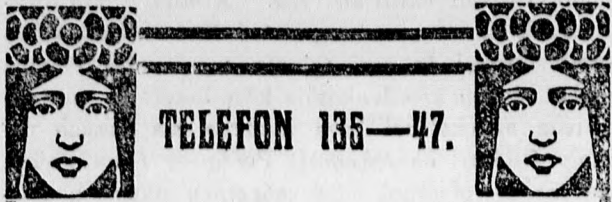
Közvetárság a Magyarország-Ausztria és Uruguay között létesítendő kereskedelmi összeköttetést, élénken bizonyítja, hogy a budapesti főkonzulátuson kívül Triesztben főkonzulátust, Bécsben és Fiumében konzulátusokat állított fel, mely három utóbbi állás hivatásos fő- és illetve konzulokkal van betöltve s hogy Magyarország-Ausztria részére dr. Federico Susviela Guarch személyében Bécsben teljhatalmu minisztert és rendkívüli követet tart.

Százhuszonöt és fél millió korona behozatali többlet. A központi statisztikai hivatal ma tette közzé a magyar szeptemberi országainak f. évi augusztus havi külkereskedelmi forgalmára vonatkozó adatokat. Ez adatok szerint behozatalunk értéke az előző évi 1.101 millió koronával szemben ez év január—augusztus havában 1.121.2 millió koronát ért el s ebből 836.0 millió korona Ausztriából való behozatalunkra esik. Kivitelünk értéke a múlt évi 985.2 millió koronával szemben, a f. év első nyolcz hónapjában 996.2 millió koronát tett, mely összeghez Ausztria 730.2 millió koronával járult. — Az 1910 év nyolcz első hónapjában áru-mérlegünk összes 125.5 millió korona, Ausztriával szemben pedig 99.7 millió korona behozatali többletet tüntet fel.

Behozatalunkban legnagyobb értékűvel a textilipar készvártmányai szerepelnek. Ez áruk behozatali értéke a folyó év nyolcz első hónapjában 312.1 millió koronát tett s ez összegben Ausztria 301.5 millió koronával részesedik. Legfontosabb kiviteli cikkekünk ezuttal is a gabonaneműk és a liszt. Az utóbbiból január—augusztus havi kivitelünk 121.6 millió koronát tett, amiből 113.8 millió korona értékű Ausztriába szállított. Ezen áru-nál az előző év nyolcz első havához képest az összes kivitelben 4.9, az Ausztriába irányuló kivitelben 3.4 millió korona *csökkenés* mutatkozik. Buza-kivitelünk értéke 44.8 millió korona volt (az előző január—augusztus havában 42.7 millió); rozskivitelünk 30.2 millió (1909-ben 24.7 millió); árpa-kivitelünk 17.1 millió (1909-ben 15.1 millió), zab-kivitelünk 17.8 millió (1909-ben 24.7 millió), tengerikivitelünk 42 millió (1909-ben 40.8 millió) korona értéket képviselt. Szóval az idei jobb termés hatása semmiképpen sem látszik meg külkereskedelmi mérlegünkön.

Bírói zárlat a csorbátói vasútra. Annak a vétkezes birtokpolitikának, mely a Tátra legszebb részeit idegen kezre engedte juttatni, immár jelentkeznek a következményei is. Hohenlohe herceg, a Tátra legnagyobb birtokosa, még azt is rossz néven veszi, ha vadászterületén sétálnak. Érthető bosszúsággal látta tehát, hogy most meg pláne villamos építenek, amely csemetésével nyugtalanítja a vadat. Állítólag — amint ez már ilyenkor szinte elkerülhetetlen — az építetők Hohenlohe herceg erdőbirtokain a pályatest mellett lévő erdőterületet megrongálták és anyagát fölhasználták, anélkül, hogy a herceget előzetesen megkérdezték vagy beleegyezését kikérték volna. Minthogy az uradalmi igazgatóságnak az önkényes eljárás és kártétel ellen való ismételt tiltakozása eredménytelen nem járt, Hohenlohe herceg jogtanácsosa előbb a kereskedelmi miniszteriumhoz fordult, miután pedig annak intézkedése késett, az uradalmi erdő csönkítése pedig továbbra is zavartalanul folyt, erdőszeti kihágás miatt jelentette föl a vasúttársaságot, bírói zárlatot kért és kártérítési keresetet a löcsei törvényszékhez benyújtotta. A löcsei királyi törvényszék a bírói zárlatot elrendelte s a csorbátó-tátralomniczi villamos-vasút minden építkezési munkáját megszüntette, amíg a vitás kérdések nem tisztáztatnak. Hát hiszen lehet, hogy jogilag igaza van Hohenlohenak: de efféle jóakarattal bizony az egész világ minden épülő vasújtát bírói zárlat alá lehetne venni.

Cukorgyár Eresiben. A Fehérmegyei Cukorgyár Részvénytársaság — jelentik Székesfehérvárról — mai napon megalakult. A részvénytársaság elnökévé megválasztották gróf Eszterházy Lászlót, alelnökévé darufalvai Wafenhoffer Konrádot. Az igazgatóság tagjaiul pedig: gróf Széchenyi Viktor, gróf Wimpfen Siegfried, Wafenhoffer Rudolf, Wafenhoffer Alfréd, Csermák Hugó, Sedelmayer Ernő és Blau Arnold. A felügyelő-bizottság tagjai lettek: baracska Szűcs Jenő alispán, Hübner Károly takarékpénztári igazgató és Lindner Sándor. A gyárat Eresi községben építik s legkésőbb 1912-ben meg is kezdik működését. A részvénytársaság alapszabályai szerint a gyár elsősorban fehérmegyei gazdasági érdekéket szolgálatára lesz hivatva, s már az igazgatóság összeállításában a gazdasági képességetek döntő befolyást biztosítottak.

Tessék meg- kísérelni

hogy tényleg szalon-
és ebédlő-szőnyegek,
függönyök, legolcsóbb-
tól a legfinomabb kivitelben,
paplanok, matrac-
cok, ágy- és asztal-
terítők, sezlontaka-
rók, csipke-és tüll-
stórok legjobb kivitelben
a legjutányosabban
szigoruan szabott árak mel-
lett kaphatók

Fodor József

szőnyegáruházában

BUDAPEST,

Váci-körut 14.

az Andrásy-utal szemben.

TŐZSDÉK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE

Gabonatőzsde.

Budapest, október 1.

A készáruipiaczon ma is esendes volt az irányzat. Megfelelő kínálattal szemben a malmok kezdetben tartózkodók voltak, de később elég jó vételkedvet mutattak, csak jobb árakat nem voltak hajlandók fizetni. Mivel az eladók engedékenyek voltak, elég élénk forgalom fejlődött ki, amelynek a folyamán mintegy 30.000 q buza kelt el változatlan tegnapi áron. A legdrágább eladási ár 10.75 korona volt 80 kilós tiszavidéki buzáért, a legolcsóbb pedig 10.05 korona 76 kilós pestvidéki rozsos buzáért. Egyéb gabonaneműk közül a rozsa tartott, az árpa esendes, a tengeri 10 fillérrel olcsóbb. Forgalmomba került: 500 q rozsa 7.40—7.80 koronás áron, 250 q árpa 7.30 koronás áron és 400 q tengeri 5.85—5.92 és fél koronás áron. A határidőpiazcon a mai üzlet szilárdan és a tegnapi zárlatnál magasabb jegyzésekkel indult meg. Kezdetben elég jó vételkedv mutatkozott és így egy ideig pár fillér keretén belül ingadoztak az árfolyamok, később azonban túlsúlyra jutott a kínálat, mire erősen lanyhult az irányzat és élénk forgalom mellett lényegesen csökkentek az árfolyamok. Az októberi buza 4 fillérrel a tegnapi zárlatnál fölül 10.11 koronán indult, kezdetben 10.12 koronán is kóttetett, később fokozatosan 10.01-ig hanyatlott és zárlatkor 10.06 koronán maradt. A tegnapi zárlathoz viszonyítva, végeredményképen ma az októberi buza két fillérrel, az áprilisi buza két fillérrel, az áprilisi rozsa három fillérrel gyöngült, ellenben az októberi zab tizenkét fillérrel, az áprilisi zab nyolcz fillérrel, a májusi tengeri egy fillérrel emelkedett. Felmondott az 5000 q buzán kívül 34.000 q zab és 4000 q tengeri, szintén folyó hónap 6-iki szállításra, rozsból pedig egy szemét sem mondtak föl.

A készáruüzlet jegyzéke a mai tőzsdén a követőező volt:

Buza	kilós	ára 100 kg.	kilós	ára 100 kg.
Tiszavidéki	75	—	79	20.70—21.25
"	76	20.10—20.50	80	20.80—21.35
"	77	20.20—20.60	81	—
"	78	20.30—20.70	82	—
Fehérmegyei	75	—	79	20.60—21.05
"	76	20.10—20.40	80	20.70—21.20
"	77	20.10—20.50	81	—
"	78	20.20—20.55	82	—
Pestvidéki	75	—	79	20.65—21.15
"	76	20.05—20.45	80	20.75—21.25
"	77	20.15—20.55	81	—
"	78	20.25—20.60	82	—
Bánsági	75	—	79	20.70—21.15
"	76	20.10—20.45	80	20.80—21.30
"	77	20.20—20.55	81	—
"	78	20.30—20.65	82	—
Bácskai	75	—	79	20.75—21.20
"	76	20.10—20.50	80	—
"	77	20.20—20.60	81	—
"	78	20.35—20.70	82	—
Rozs	100	—	—	14.75—14.95
középmínőségű új	—	—	—	14.55—14.80
takarmány 100	—	—	—	14.50—14.90
100	—	—	—	13.70—14.30
Zab 100	—	—	—	16.10—16.40
100	—	—	—	15.80—16.10
Tengeri telföldi új	—	—	—	11.80—12.10

Eladott:

Buza, Tiszavidéki: 500 q 80 k 21.50 K felső, 150 q 79.3 k 21.40 K, 300 q 79 k 21.20 K, 600 q 79 k 21.10 K, 200 q 78.5 k 20.95 K, 200 q 78 k 21.05 K, 100 q 77.5 k 20.70 K, 1000 q 77 k 20.80 K, 300 q 77 k 20.60 K, 100 q 75 k 20.30 K. Bácskai: 5300 q 75.8 k 20.60 K, 3000 q 75.3 k 20.70 K nov.

Bécskeréki: 6000 q 75.3 k 20.36 K. Pestvidéki: 300 q 80 k 20.80 K, 300 q 79.5 k 21.30 K, 100 q 79 k 21.10 K, 200 q 78.7 k 21.20 K, 500 q 78 k 20.80 K, 150 q 78 k 20.80 K, 100 q 76.4 k 20.10 K rozsos.

Bánsági: 5000 q 75 k 20.35 K nov II. fele, 300 q 76 k 20.40 K.

Pádeji: 3300 q 76 k 20.50 K, 500 q 78 k 20.50 K.

Zab: 100 q 15.80 K kpf, 100 q 15.70 K kpf, 100 q 14.60 K kpf p., 150 q 15.80 K kpf.

T-árpa: 250 q 14.60 K pf par.

Tengeri: 200 q 11.70 K kpf, 200 q 11.85 K kpf.

Az árak 100 kilogrammonként, koronaértékben értendők.

A határidőpíszcon kötetett:

Délelőtti:

Előforduló kitések (50 kg.-kint) 1910-re:

Buza októberre 10.11-12-01-07-0.-----
 Buza áprilisra 10.38-39-29-35-33-34---
 Rozs októberre 7.40-34-38-36-----
 Rozs áprilisra 7.6-73-71-----
 Zab októberre 7.77-72-86-----
 Zab áprilisra 8.29-23-17-18-27---
 Tengeri májusra 5.51-55-51-54-----

1 óra 30 perczkor zárulnak:

Buza októberre	10.06-10.07
Buza áprilisra	10.34-10.35
Rozs októberre	7.36-7.37
Rozs áprilisra	7.71-7.72
Zab októberre	7.86-7.87
Zab áprilisra	8.27-8.28
Tengeri májusra 1911-re	5.53-5.54

E napesti gabonaforgalom.

1910. szept. 29-től 1910. szept. 30-ig.

	Erkezett	Elszállított	méter mássa
Buza	17226	—	—
Rozs	980	—	—
Árpa	745	101	—
Zab	6643	10530	—
Tengeri	—	6464	—
Liszt	817	29741	—
Korpa	—	7072	—

EKSZEREK

EZÜSTNEMŰEK

egyházi szerek, órák, angol, francia és rhinostól dísz tárgyak gyári áron a legújabb angol rendszer szerint be-
szerezhetők részletezésre

Sárga János
 ékszergyártó Kolozsvár
 Képes nagy árjegyzék ingyen

Értéktőzsde.

Ma teljesen lanyha volt az értéktőzsdén az üzlet. Forgalom is alig volt, s nagyobb üzlet csakis egy-két értékben volt. Így a nemzetközi piacon az Államvasut részvényekben volt nagyobb kereslet s ez 3 koronával emelkedett is. A helyi értékek piacán a Drascho-részvények körül volt észlelhető nagyobb élénkség, amely érték szilárd megnyitása után sürgősen volt kénytelen, de amidőn aztán ennek folytán 4 koronával esőkkent, épp oly sürgősen keresték, mire gyorsan 5 koronával emelkedett. Ezenkívül a Danubius és a Ganzgyár iránt is jó érdeklődés mutatkozott, az utóbbi 20 koronával, az előbbi 5 koronával emelkedett. Forgalomba került: Hazai Bank 306.50 koronán, Magyar Bank 753.75-752.75 koronán, Agrárbank 499.50-499. koronán, Ganzgyár 3840-3860 koronán, Drascho 652-648-653 koronán, Ujlaki 425. koronán, Danubius 502-498.50-507 koronán, Salgó 643-642 koronán, Északmagyar közszén 354 koronán, Spódium 180.50-181 koronán, Magyar jég- és viszontbiztosító 348 koronán, Általános közszén 657-659 koronán, Atlantika 315.50 koronán, Magyar cukoripar 2325 koronán.

Az előtőzsdén kötetett: Magyar hitel 856.50-857.25-855.50, Államvasut 762.25-763.50-761.75-763.25, Leszámitolóbank 610-611, Jelzálogbank 489.50, Rimamurányi 697, Városi villamosvasut 412.50, Közuti 767.25-765.25, Magyar koronajáradék 91.85.

A déli tőzsdén kötetett: Osztrák hitel 668, Magyar hitel 855.75, Államvasut 763.50-765, Rimamurányi 697, Közuti 766, Városi villamosvasut 411-411.50.

Utőtőzsdé. Osztrák hitel 666.50, Magyar hitel 855.50, Államvasut 763.75, Leszámitoló 609.50, Jelzálog 489.25, Rimamurányi 696.50, Városi 412.50, Közuti 767.

Bécsi nabonatózsdé.

Bécs, október 1. (Saját tudósítónktól.) A külföldi tőzsdék legnagyobb része lanyha árfolyamokat jelentett, itt mégis megszilárdult az irányzat. Buzában a kínálat gyér, mire az árak 10 fillérrel emelkedtek. Rozsban nyugodtabb lett a hangulat és az árak 10-15 fillérrel gyengültek, zab behozta heti árvesztését és csehországi áru iránt élénk kereslet jelentkezett. Tengeri e héten 5 fillérrel olcsóbb lett a mult szombathoz képest. Eladatott 5000 métermássa 78.5 kg. buza 10.10 K 3 hónapra Mezőtúrról.

Jegyzetett buza: Tiszavidéki 10.95-1.50, bánáti 10.60-11.10, székesfehérvári 10.40-10.90, mosoni és győri 10.30-10.70, felsőmagyarországi 10.30-10.80, déliavasuti 10.30-10.70, marchfeldi 10-10.40.

Rozs: felsőmagyarországi 7.80-8, csepeli 7.75-7.95, pestmegyei 7.85-8.05, déliavasuti és különféle magyarországi 7.75-7.95, ausztriai 7.65-8.

Árpa: Morvaországi 8.60-9.40, marchfeldi 7.70-8.70, bécsvidéki 7.90-8.50, felsőmagyarországi 7.55-9.50, csepeli 7.50-8, győri 7.60-8.75, középduinai állomások 7.25-7.75, déliavasuti 7.50-8.80, északmagyarországi 7.25-9, takarmány 6.50-7.

Magyar tengeri 6.40-6.65.
 Magyar zab 8.30-8.80, válogatott 8.70-9, ausztriai 8.30-8.50.

Prompt szállításra Liszt iránt elvett kereslet jelentkezett, határidőre azonban el volt hanyagolva. Finomabb minőségek hiányoztak s még jó időbe fog telni, míg a készletek felhalmozódnak. Rozsliszt forgalma javult, takarmányliszt irányzata jól tartott, korpában nem mutatkozott üzlet.

Bécsi értéktőzsde.

Bécs, október 1. Kezdeményezés híján üzletelenül nyílt meg az előtőzsdé, csak államvasuti részvények voltak élénkek és keresettek helyi vásárlási kedv következtében. Korlátok közt Dunagőzhajózási erő ár hullámzásnak voltak alávetve és 1234 után 1226-on zárultak. Egyes magyar értékek, különösen Magyar Leszámitoló és Pénzváltóbank, Magyar Jelzálogbank és Magyar Agrár- és Járadékbank részvényei javultak. A déli tőzsdé megnyitásakor államvasuti részvények ismét élénkültek, ellenben korlátok közt Dunagőzhajózási értékek jelentősen hanyatlottak. Egyébként a piac nyugodt volt. Később Dunagőzhajózási részvények ismét árvesztéseket szenvedtek és ez a körülmény hátrányosan befolyásolta az általános irányzatot, amely lényegesen gyengült. Berlin nyugodt magatartást jelentett.

1 óra 30 perczkor: Osztrák hitel 667.75, Magyar hitel 856, Anglo 317.50, Bankverein 559.75, Osztrák Földhitelintézet 1316, Landerbank 533, Union 623.50, Magyar Jelzálogbank 490, Államvasut 763.50, Déliavasut 117.75, Dunagőzhajózás 1198, Alpesi 769.50, Prágai vasút 2340, Rimamurányi 697, Orosz járadék 103.80, Török sorsjegy 257, Fegyvergyár 730.

Eécs, okt. 1. (Magyar értékek zárulata). 4 százalékos arany-járadék 111.50, Tiszai és szegedi kölcsön-sorsjegy 156.25, Magyar hitelbank részvény 855.50 Magyar leszámitoló és váltó részvény 68.-, Rimamurányi 696.-, Magyar cukoripar 23.-, Adria hajózási részvénytársaság. Magyar koronajáradék 91.70, 4 százalékos magyar földterhm. kötvény 91.80,

Magy. nyerem.-kölcs. sorsjegy 224.50, Kassa-Oderbergi Vasutreszv. 353.-, Magyar jelzálogbank 489.-, Magy. kereskedelmi bank. Az irányzat tartózkodó.

Éécs, okt. 1. (Osztrák értékek zárulata). 4.2 százalékos papír-járadék 92.15, 4 százalékos osztrák arany-járadék 115.60, 1860-as sorsjegy 169.50 Osztrák hitel-sorsjegy. Angol-osztrák bankrészvény 317.-, Bécsi Bankverein 558.50, Osztrák magyar bank 18.73- Déli vasut 117.25, Dunagőzhajózási társ. 11.63 Dohány-részv. 278.-, Cs. k. arany (vert) 11.37, Német bankv. 117.65, Osztr. Lloyd 276.-, 4.2 száz ezüst jár. 93.10. Osztr. koronajáradék. 1864-es sorsj. Osztrák hitelintézeti részvény 667.50, Union-Bank 632.00 Osztrák Landerbank 532.70, Osztrák-magyar államvasut 761.00, Elzevölgyi vasut. Alpesi részvény 761.60, 0 frankos l. v. c. Londoni váltóár 210.50, Lipótkohó 535. Török sorsjegy 256.60.

KULCSÁR SÁNDOR

Bronzárú- és csillángyár

világító testek légszusz., acelyien- és villamos világításra.

Budapest, VI., Dessoewy-utca 9-11.

Olcsó gyári árak Telefon 25-44.

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, október 1. (Értéktőzsde.) A tőzsde ingadozó irányzat mellett indult, de szinte kedvetlen forgalom mellett könnyebb gyöngülések voltak túlsúlyban. Míg a hengerelt sodronyműveknek egységes szövetségé váló tömörülése, amely hossz- szas viszontagságok után jött létre és a düsseldorfi vásárok emelkedése a tőzsdei spekulációnak támpontot nyújtott, addig más oldalról az amerikai és angol vaspiazcírl érkeztet kedvezőtlen hírek és az angol bank aranykészletének esőkkentése rontotta az üzleti kedvet. A további folyamatban bányarészek, melyek közül főleg német luxemburgiak futólag élénk keresletnek örvendtek, szilárdultak ugyan, végül azonban a gyöngébb irányzat kereskedett fölül és dominálta a piacot. Erősebb esőkkentéseknek Hanza-részvények voltak kitéve. Orosz bankok, melyek eleinte szilárdságukkal tüntek ki, az elért tetemes javulásokat később szintén nem voltak képesek tartani. A zárlati forgalmat jelentősen befolyásolták a várható birodalmi bankkimutatásról szóló kedvezőtlen híresztések. A készáruipiac ipari értékei inkább gyöngülésszerű hajlottak. Napi pénz 7-6%, magánleszámitolási kamatláb 4% százalék.

Berlin, okt. 1. Zárlat. (Saját tudósítónktól). Zárlatkor jegyeztetik: 4.2 százalékos papírjáradék. 4 százalékos osztrák aranyjáradék 92.50, osztrák hitelrészvény 209.40, Déli vasut 22.80, orosz bankjegyek 216.55, 4 százalékos új orosz kölcsön 94.10, Disconto Commandit 190.40, Dinamittruszt 1.50, Harpeni 191.-, Unifikált török járadék 94.50, 4.2 százalékos ezüst jár. 93.-, 4 százalékos magyar aranyjáradék 93.80, Magyar koronajáradék 91.90, Osztrák-magyar államvasut 161.20 Bécsi váltóár 849.15, Orosz járadék. Alt. villamos-sági Edison 289.60, Gelsenkircheni 121.90, Laurakohó 173.10.

Frankfurt, okt. 1. Zárlat. 4.2 száz.-os papírjáradék. 4 száz.-os osztr. ar.-jár. 94.10, Magy. ar.-jár. 93.80, Osztr. hitelint. részv. 209.78, Osztrák-magyar államvasut 159.1/, Északnyugati vasut. Pustiehradi vasut. Londoni váltóár 204.05, Bécsi Bank-

Heti műsor:

1910. október hó	M. kir. Operaház	Nemzeti Színház	Vigszínház	Magyar Színház	Király-Színház	Fővárosi Város- ligei Színház	Várszínház	Uránia
3 Hétfő	—	Az arlosi lány	Csittuj szívem.	A sasfők	Balkáni hercegnő	A pesti háziur	—	Sziránek hazája
4 Kedd	—	A nászinduló	Az ördög	Orvosok	Balkáni hercegnő	A pesti háziur	—	A párisi asszony
5 Szerda	—	Föld	Beul mans k. a. házassága	Csákó és kalap	Balkáni hercegnő	A pesti háziur	Találkozás	Az élet komédiája
6 Csütörtök	—	Az ember tr. gódiája	Beulemans k. a. házassága	Orvosok	Balkáni hercegnő	A pesti háziur	—	Bonapartók szülőföldje
7 Pentek	—	Ghiberti gróf	Beulemans k. a. házassága	Orvosok	Balkáni hercegnő	A pesti háziur	—	Francia forradalom
8 Szombat	—	Ghiberti gróf	Csittuj szívem	Karenia Anna	Balkáni hercegnő	A pesti háziur	A titok	Az Országos Szín- művészeti Akadémia nem tart előadást.
9 Vasárnap	d.n. este	A kaméliás hölgy	Taifun	A koncert	Luxemburg grófia	Erdőszeleany	—	—
		Ghiberti gróf	Beulemans k. a. házassága	Karenia Anna	Balkáni hercegnő	A pesti háziur	—	—

verein 140.90, Villamos részvény —, 3 százalékos magyar aranykölcsön 76.10, 4.2 százalékos ezüstjárdék 46.80, Osztrák koronajárdék 93.20, Magyar korona-járdék 91.85, Osztrák-magyar bank —, Déli vasút részvény 22.5%, Elbavölgyi vasút —, Bécsi váltóár 849.33, Párisi váltóár 809.50, Union bankrészv, 156, — Alpei részv. —

Hamburg, okt. 1. (Zárlat). 4.3 százalékos ezüst járdék 96.80, 1860. sorsjegy 174.50, Déli vasút 22.10, 4 százalékos aranyjárdék 99.20, Osztrák hitelrészvény —, Osztrák-magyar államvasút —, Olasz járdék 103, —, 4 százalékos Magyar aranyjárdék 94, —

London, okt. 1. Angol consol 80.3/16.

Páris, okt. 1. (Zárlat). 3 százalékos francia járdék 97.30, Osztr. aranyjárdék 101.35 Magyar aranyjárdék 95.30, 5 százalékos bolgár kötvény 1896. évről 504.50 3/4 százalékos Olasz járdék —, Déli vasuti elsőbbségi kötv. 284, —, 5 százalékos marokkói járdék 522, — 4 százalékos 1890. román kölcs. 96, —, 4. százalékos amort. románjár. 1905. 95.25, 5 százalékos orosz járdék 106.80, 4 és fél százalékos 1909. orosz járdék 101.55, 4 százalékos spanyol jár. 96.10, 4 százalékos unifikált török jár. 93.30, Török sorsjegy 218. 5, Török dohányrészvény 408, — Osztrák földhitelintézet —, Osztr. Länderbank 577, — Magyar jelzálogbank —, Banque de Paris 1835, Banque Ottomane 684, — Osztrák-magyar államvasút —, Déli vasút —, Meridionalvasút —, Hartman gépgyár 650, — Rio Tinto 16.97, Sucrerie d'Egypte 80, —, Tula 376, — Urikányi kőszén 193, Chartered 42.75, De Beers 434, — East Rand 134, —, Jagersfontein 216, —, Trans. Land Comp. 66, —, Váltó Amsterdamra (rövid) 209.06, Váltó német piacokra (rövid) 123.50, Váltó Bécsre (rövid) 104.87, Váltó Belgiumra (rövid) 125, —, Olasz aranyváltó rövid 5/8, Váltó Svájcra (rövid) 3/16, Csekk Londonra 252.45, Magánkamatláb 2.3/4.

Még sohasem létezett olyan gyógyszer, mint a rég elismert és jónak bizonyult

Dr. Schöffl-féle

„ARANYCSEPPEK“

váltóár és minden gyomorba ellen, a görcsöt 15 perc alatt megszünteti és gyógyítja a hasdugulást és kólikát, továbbá vértisztításra is szolgál és megszünteti az étvágytalanságot, lejmigrént, hányásingert, aranyeret és reumatikus fájdalmakat. Aki ezen szert a házánál tartja, soha nem eshet nagy betegségre és a gutaütéstől is mentve van. Vesebaj és kolera ellen.

1 üveg ára . . . 1 frt. 20 kr. 1 drb. sebtapasz 1 frt. 50 kr.

Szétküldi minden világrészbe:

Franz Dommanovics

Wien, 17. Bez. Halischgasse 19. II/30. Magyar levelezés.

Üzleti tudósítások.

Sertéskonzumvásári jelentés.

(A székesfővárosi állatvásár és közbiztosítási igazgatóságától.) 1910. okt. 1. Ezer napi eladatlan maradvány 300 drb sertés. Pótfelhajtás 96 drb sertés. Mai felhajtás 236 drb sertés. Összesen 632 drb sertés. Eladott 474 drb sertés. Mai maradvány 158 drb sertés. Argyezés. Zsirtsertés. Öreg I. rendű 350 kg. felül életsúlylevonással 144—152 fillér. Öreg II. rendű 280—350 kg. életsúlylevonással 142—144 fillér. Fialtal nehéz 300 kg. felül életsúlylevonással 154—160 fillér. Fialtal közép 220—300 kg. ig. életsúlylevonással 156—168 fillér. Fialtal könnyű 120 kg. ig. életsúlylevonással 164—170 fillér. Süldő horvát elősúlyban 128—130 fillér. (Az árak minden levonás nélkül kgkint elősúlyban értendők.) A vásár irányzata lanyha. Az árak változatlanok.

Kőbányai sertéspiacek.

Október 1. Hizott sertésárak. I. Magyar elsőrendű: Fialtal nehéz (páronkint 320 kg-on felül) 145—146 fillérig, fiatal közép (páronkint 251—320 kg.) 150—152 fillér. II. Magyar szedett: Közép (páronkint 240—280 kg.) 152—156 fillér. Könnyű (páronkint 240 kg-ig) 158—162 fillér. Sertéslétszám: 1910. szeptember 29. napján volt készlet 35236 drb, 30-án felhajtott 110, 30-án elszállított 170, október 1-én maradt készlet 35.226 drb. A hizott sertés üzletirányzata változatlan.

Felolós szerkesztő:

PURJESZ LAJOS.

Kiadó-tulajdonos:

A Magyar Újságkiadó Részvénytársaság

Igazgató: ERDŐS ARMAND.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Október 1. —

Kinevezések. A kereskedelmiügyi miniszter Kovács Andor miniszteri számvizsgálót az építőmesterei képzettség megvizsgálására Budapesten szervezett bizottság tagjává;

a földművelésügyi miniszter Meixner Mihály napidíjas szolgát a budapesti állatorvosi főiskolához ideiglenes minőségű hivatalos szolgárává;

a székelyudvarhelyi törvényszék elnöke Bójtke József marosvásárhelyi törvényszéki napidíjas szolgát az oklándi járásbírószákhoz III-ad osztályú hivatalos szolgárává;

a nagyváradi pénzügyigazgatóság T. Tóth Sándor igazolványos nyugalmazott csendőrt, ezimzetes őrsvezető, szeghalmi lakost a berettyóújfalui adóhivatalhoz hivatalos szolgárává;

a vallás- és közoktatásügyi miniszter Máthé Zsuzsa okleveles tanítónőt a magyarbikali, Gulyássy Mikula Mária okleveles tanítónőt a nagypécséki, Tomcsányi Mária okleveles tanítónőt a bajai, Répás János okleveles tanítót a forrói, Benkő Béla okleveles tanítót a hidvégnyáradpataki, Majtényi Miklós okleveles tanítót az a.sókornai, Kuhn Lajosné László Róza okleveles tanítónőt a magyarlaposi, Mois Pál és Zsiska Irén okleveles tanítót, illetve tanítónőt a középpesti, Németh Ferenc nagylőzi r. kath. felekezeti iskolai tanítót a feketérdői, Vadnay Endre ezegénydánadi ref. felekezeti iskolai tanítót a vetési, Kovács Katinka lapusniki községi tanítónőt a szilágybagosi, Lubik Árpád akósi ref. elemi iskolai tanítót az akósi, végül Henyey Katalin okleveles tanítónőt az ágostonlakai állami elemi népiszkolához rendes tanítókká, illetőleg tanítónőkké nevezte ki.

Áthelyezések. A magy. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter Czeglédy István krassószörényvármegyei és dr. Zejenka Frigyes trencsénvármegyei kir. segédtanfelügyelőt a székesfővárosi tanfelügyelőséghez, továbbá Bak Attila hidvégnyáradpataki állami elemi iskolai tanítót az alsóesernati, Gulyássy Győző hegyfarkai állami elemi iskolai tanítót a nagypécséki, Asztalos Ferenc medeséri állami elemi iskolai tanítót a felsőlakosi, Vajda Eszter újdávidházi állami elemi iskolai tanítónőt az alsószombathelyi, Tyukody Jenő kilyéni állami elemi iskolai tanítót a kiskunhalasai állami iskolához eddigi minőségükben áthelyezte.

Pályázatok. A soproni pénzügyigazgatósághoz végrehajtói állásra két hét alatt; a zalaegerszegi pénzügyigazgatósághoz a nagykanizsai adóhivatalnál betöltendő adóosztályi állásra két hét alatt; a vrdniki községi adóhivatalhoz irodakezelő segédosztályi állásra október hó 15-éig; a karánsebesi törvényszék elnökehez az orsovai járásbírószághoz betöltendő irnoki állásra október hó 29-éig nyújtandó be a szabályszerűen felszerelt kérvények.

Eredeti Clement ismétlő-pisztoly

Kal. 6.35 mm. — 1909. modell.

Közel könnyen szerkeszthető. Eredeti gyári csomagolásban. Szétküldés utánvétel.

FRIEDRICH PÉTER

vas- és fegyverkereskedő.

Budapest, VIII., Baross-utca 79/2. Telefon 134-11

STEIN SAMU

vászon-, selyem-, csipke- és nő divatkeleme különlegességek áruháza Budapest, VII., Erzsébet-körút 14. sz. Telefon 21-28.

Nagyságos asszonyom!

Most

az őszi idény beálltával bátorodom szíves tudomására adni, hogy az őszi idény

honi, angol és francia

női ruhakelme és fehérmű-különlegességek, törökös és pettyes mintájú mosóbársonyok, nemkülönbén összes különféle kivitelű mosókelme

ujdonságok

rendkívüli nagy választékban raktárhoz érkeztek már s megtekintés végett bármikor b. rendelkezésére állanak.

Vidéki megkeresésre készséggel küldök mintákat és 20 koronán felüli rendelvényeket bérmentve szállítok. Kiváló tisztelettel

STEIN SAMU.

BUDAPESTI ÉRTÉKTŐZSDE.

Table with columns: Allamadoesség, Zaloglevelek, és más pénzügyi adatok.

Table with columns: Mai záró árfolyam, Pénz, Ár, and various bank and commodity prices.

Table with columns: Mai záró árfolyam, Pénz, Ár, and various exchange rates and prices.

KÜLÖNFÉLÉK.

Gyermekszemek.

Ha ég lelkedben gyűlölet, harag,
Hiába futsz, mégis veled marad.
Vadonba járj vagy emberek között,
Te vagy az üdvözlő és üldözött.

Mig forr benned szilaj, vad szenvedély,
Ha gyermeked van, ő vele beszélj.
Ültess őledbe s amíg kézbe kéz,
Mélyen két nagy okos szemébe nézz.

Mint hogyha az égbolt megnyílana
S legyezne tavasz úde illata.
Mintba napfényt szórának a szemek,
Szíved egy változástól megremeg.

Mosolyg összeszorított ajkad,
A homlokod ráncz többé nem fakad
Es egyszerűb' csak azt érezed,
Hogy békülésre nyujtod két kezed.

Milyen bűvös varázserő pihen
A gyermeknek tiszta szemében,
Hogy, kit nem tud legyőzni senki más,
Híddol neki egy rémes óriás.

A gyűlölet, e vészes szörnyeteg
Elől, ha nagy, szelid gyermekszemek
Érik szilaj, vad, perzselő tüzet —
S a nan mosolygva fényét hinni szét.

Feleki Sándor.

(Harcias amerikai milliomas hölgy.) Egy csinos amerikai özvegy asszony, Mrs. Ida Von Claussen, akinek boldogságát milliói nem tették tökéletessé, királyi udvarok fényében szeretett volna sütkérezni s még Roosevelt elnökségének idején megkérte az Egyesült Államok követét, hogy mutassa be őt a svéd királyi udvarnál. Miért, miért nem: a követ nem teljesítette a kérelmet s a hiúságában sértett hölgy a nyilvánosság elé vitte az ügyet, hízolgónak éppen nem mondható szavakkal emlékeztetvén meg egy a követről, mint Rooseveltről, kiről azt sejtette, hogy az ő akaratán szenvedett hajótörést öhajtása. A nem mindennapi ügy hullámai már-már kezdtek elsímulni, mikor néhány héttel ezelőtt az a hír járta be a lapokat, hogy

mrs von Claussen kártérítési perrel támadta meg Rooseveltet és a svéd követet, állítólag vele szemben tanúsított magatartásukért. Egy ideig boldog volt a szép özvegy: az ő ügyével foglalkozott napokon keresztül az amerikai sajtó. Más események azonban háttérbe szorították Mrs von Claussen érdekes kártérítési perét, aki így körülmények között új alkalmat és módot volt kénytelen keresni, hogy ismét beszéltesse magát. Mert hiába, aki egyszer belekóstolt a hírnév forrásába, nehéz annak a szomját eloltani. Mrs. Ida von Claussen alig ébredt fel kedden reggel pompás otthonában, első dolga az volt, hogy értesítsen egy oszomó újságot, hogy ha néhány tudósítót küldenek az United States Mortgage et Trust Co. bankhelyiségébe, ott azoknak valóban érdekes és izgató látványosságban lesz részük. Második dolga az volt, hogy magára öltötte a párisi szabóművészet egy remekét, egy mesés lila selyem öltözközt, melylyel nem egyszer keltett már általános feltűnést. Harmadik dolga az volt, hogy elrobogott a fentemlített bankba, hol részás ökleivel alaposan orron boxolta a pénzintézet két komoly alelnökét. A banktisztviselők felvilágosítása szerint a szép özvegy nagypapja egy millió dollár értékű értékpapirokat bízott a pénzintézet gondjaira, mely vagyonnak jövedelme időszakonként Mrs von Claussent illeti. Az évi jövedelme egy 25.000 dolláros részlete a közeli jövőben lett volna esedékes, Mrs von Claussen azonban bizonyára szerkesztés állván aprópénz dolgában, azt a kérelmet terjesztette a bank igazgatói elé, hogy fizessek ki neki ezt az összeget előre. A bank nem találta a kérelmet teljesíthetőnek és ez lobbantotta a szép özvegyet akkora haragra, hogy ökleivel próbáljon érvényt szerezni akaratának. Két bankhivatalnoknak sikerült abban a percben közbelépni, amikor a harcias amazon már-már egy jól irányzott harmadik csapást akart mérni a meglepetéstől elkábult alelnökök egyikének állcsontjára. Szó ami szó, de a szép özvegynek diestelen uton-módon kellett távoznia a harcz színhelyéről; mielőtt azonban helyet foglalt volna a bank előtt várakozó automobiljában, boldog mosolylyal fordult a riporterek csoportjához:

— Adtam egy kis témát önöknek, nemde? Legelőbb lesz, amiről írjanak.

S önelégülten bólintva fejével, méltóságteljesen továbbrobogott.

(A német elektromos telepek statisztikája.) 1910. április 1-én a német elektromos telepek száma 2259-re lehetett tenni. Ezen telepek összesen 6470 községet láttak el árammal. Teljesítményük 1.370.000 K. V. A hajtásra alkalmaz 767 telep gőzt,

214 vizierőt, 51 áramátalakítót, vagy transzformátort, 350 hőerőgépet, 390 vizierőt és gőzt, 487 különböző, vagy ismeretlen üzemi módot, 1736 egyenáramot, 241 forgóáramot, váltakozóáramot, 236 vegyes, vagy ismeretlen áramfajtát állított elő. A telepek közül 1545 magántulajdon, 691 községi vagy állami kézben van, 23-nak a tulajdonosa nem volt ismeretes. 189 műnek melléküzemelt voltak, 329 mint melléküzem létesült, 1272 tisztán elektromos mű. A csatlakozások összértéke 2.140.000 KW volt, amiből 750.000 KW izzólámpákra, 149.000 KW izzólámpákra, 43.700 KW fűtési, főzési és egyéb eszközökre, 1.000.000 lóerő helyhez kötött, 330.000 lóerő pedig vasuti motorokra esett.

(Ollivier — Bismarckról.) A Novelliste d'Alsacelorraine közli azt a beszélgetést, amelyet Ollivier Emil, III. Napoleon volt miniszterelnöke a savoyai Gervaisben a lap munkatársával folytatott. Eszerint Ollivier a többek között ezeket mondotta:

— Bismarck géniusza legfényesebben abban nyilatkozott meg, hogy elősegítette a francia köztársaság megalapítását. Ezzel a célzattal hívta vissza gróf Arnim is, aki annak idején a monarchikus újjászervezés eszméjét pártfogolta. Igen, Bismarck lángész volt és éppen azért mindig esődalkoztam azon, hogy egy ilyen nagy kvalitású ember elkövethette azt az ostobaságot, hogy résztvevett a kulturharczban... A németeknek 1870-ben kedvezett a szerencse: a császárnak vesekövei voltak, Bazainének pedig a szíve volt köböl...

(A hü kutya.) A közmondással vált kutyahűségnek néha valóban megindító példájára adhatunk. Londonban a Kings Linn egyik házában földszintjén tűz ütött ki és csakhamar lángban állott a lépcsőház egész a Kent-család első emeleti lakásának bejáratáig. A tüzet senki sem vette észre, csak a ház udvarán örködő foxterrier. Lángon, füstön keresztül rohant fel a hü állat gazdája lakásához, ahol az ajtót véletlenül nyitva találván, beszaladt a hálósobába és keservesen szűkölt. Mivel azonban gazdája nem ébredt föl, fölugrott az alvó Kent mellé és hangosan ugatott. Kent fölébredt, de az égő lépcsőházon már nem menekülhetett; tehát az ablakon át egy lepedő segítségével leeresztette feleségét és gyermekeit az utczára. A kutyát egy rendőr kinyújtott karjaiba akarta dobni, de éppen a sisakjára esett; megütötte ugyan magát, de pár pillanattal múlva már vígan ugrálta körül a gyerekeket és örvendezve nyalogatta gazdája kezét, aki időközben szünetet lelépelt már a lepedő segítségével az utczára.

LIRA HERCZEGNŐJE.

— Regény két kötetben. —

IRTA: W. ROBERTS.

105

Coriolis rögtön odahagyta a mulató csoportot s a fiatalemberrel együtt eltávozott. Amint belépett szobájába, egy karszékre vetette magát s kezét fáradtan ölében pihentetve ártatlan kék szemével felnézett a jövendőre.

— Nos, mi baj van? — kérdezte.

— Ismeri ön Lira herczegnőjét? — szólott a férfi.

Coriolis szemeiből egyszerre élénk tűz esapott fel.

— Igen, ismerem, — látásból.

— Pillantása elárulta nekem, hogy ön gyűlöli a herczegnőt, Honnan van ez?

— Mindnyájukat gyűlölöm! Hogy miért? Ugy gyűlölöm őket, mint a kutya a macskát, mely büszkén elcsóválta, mintha kivüle több macska nem is volna a világon.

— Ön nagyon figyelmes.

— Bizony az vagyok, kedves barátom. Amikor ez a büszke herczegnő ezelőtt évekkel először jelent meg a színházban, azóta folyton gyűlölöm. Olyan fenséges, hideg megelégedett kinézése van, hogy már ez egymaga gyűlöletet kelt bennem. Nemrégiben egy rőzsa hullott le ablakomból s kocsijába esett. A herczegnő felemelte a virágot s kihajította az utca porába. Ezért még számolni fogok vele.

Szemeiben az oltatlan gyűlölet tüze éggett.

— Sohasem vette észre, hogy a szép herczegnő nagyon hasonlít valakihez? — kérdezte a fiatalember.

— Nem.

— Gondolkozzon csak kissé.

Megpróbálta a hasonlatosságot megkeresni, de nem tudott visszaemlékezni senkire, aki a herczegnőhöz hasonlított volna. Legyezőjével türelmetlenül ütögette a szék aranyozott karját. Az a hasonlatosság, melyet a tehemes lány gyűlölete felfedezett az ő szemében nem tűnt fel.

— Gondoljon csak vissza, — erőltette a fiatalember, — gondoljon csak arra a kis eltévedt madárkára, amelyet egyszer én és ön már majdnem kezeink közé kerítettünk.

A nő felugrott.

— Hogyan, az a gyermek, Miva?

— Igen, Miva!

— Lehetetlen. Ez a nő nemes születésű.

— Nem, csak házassága után lett azzá.

A herczegnő azonos Ericotrin lelenézével. Emlékszik, mikor utána jött s kiragadta kezeink közül?

Coriolis hitetlenül nézett rá.

— Lehetetlen! — kiáltotta ismétlen. —

Hiszen ő Észak-Európából jött és egy előkelő nemesi család leánya. Korán árvaságra jutott s anyjának barátja az öreg Lira herczegnő gyermekéül fogadta és fia belebolondulva feleségül vette.

— Oh igen, feleségül vette, ezt nem is tagadom. Elérte a legmagasabb fokot, amit csak ember elérhet és egészen megelégedett arról, hogy valamikor más is volt. Mikor megláttam, azonnal felismertem, csak egy pillantást vetettem rá s azonnal kiolvastam arcából azt, amit ő felfedezett az enyémben. Az udvariasság korlátai között találkoztunk s éppen úgy váltunk is el egymástól. A herczegnő majdnem olyan nagy színész, mint ön. De én meg vagyok róla győződve s úgy látszik ő is tudja, hogy keresztyülláttam a szitán. Azt hiszi, hogy találkozásunk óta volt egy nyugodt éjszakája? Talán sohasem tud-

nám beigazolni feltevésemet, ha ezelőtt évekkel nem követett volna el egy ballépést. Ezelőtt egy esztendővel egyik birtokának intézőjét elbocsájtotta. Ez az ember hosszú ideig volt a herczegi család szolgálatában. Persze a herczegnő nem is gondolt akkor arra, hogy ebből valamikor még baj is származhatik reá nézve. Az öreg ember tudomásul vette az elbocsájtást s most itt lakik Párisban egyik vejénél, ki ismert ékszerész. Talán ön is ismeri. A gyűlölet felnyitotta az öreg száját s megtudtam tőle, amit meg akartam tudni. A herczegi háznak csak három alkalmazottja birt tudomással arról, hogy honnan jött az új urnó, az öreg, kit említettem, a felesége és az egyik fia. Mindhárman szívvel lélekkel voltak uruk szolgálatában s inkább meghaltak volna, semmint, hogy meghátráljanak. Az öreg fia és felesége ezelőtt néhány évvel meghalt. Az öreg azután egyszer szemrehányást tett a herczegnőnek a mérhetetlen pazarlás miatt s ezért kellett állásától megválnia. Én tehát tények alapján beszélek. Az a büszke herczegnő, ki az ön rőzsáját gyűlöletből az utczára dobta, Tricotrin lelenéze, a kis Miva, ki az élet küzdelmeiben sokkal nagyobb bátorságot és okosságot tanúsított, mint ön!

Coriolis lélegzetvisszafojtva hallgatta.

Lelkiszegései előtt elvonultak a régmúlt emlékei s guanyos mosoly futott ajakán végig. Arczifejezése lenézést, megvetést fejezett ki.

Az a gyermek, ki egykor oly nagy bámulattal tekintett fel rá, az a névtelen teremtettség, az a kis parasztleány, aki most kiöltözködve játszsa az előkelő hölgyet, az a kis bolond, aki oly engedelmesen szaladt egykor hálójába, most egyszerre nemessé vált s oly megvetéssel nézett végig rajta az ünnepeit művésznőn, mely szívébe nyilatott és sohasem vette észre, ha őt bámulták.

(Folyt. köv.)

SZINNHÁZAK.

Vasárnap, 1910. október hó 2-án.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Burján Karoly felléptével:

Tannhäuser

és a wairburgi dalmokverseny. Regényes dalmó 3 felv. Szövegét és zenéjét írta Wagner R. Fordította Ad. Abrányi Kornél.

Személyek:

Hermann	Venczel
Erzsébet	Vasquezáné
Tannhäuser	Bucian
Wolfram	Mihályi
Walter	Déri
Biterolf	Ney B.
Heinrich	Pichler
Reimar	Kárpát
Venus	V. Krammer
Fa sztorfiu	Bert

Kezdeté 1/2 7 óraker.

URANIA SZINHAZ.

Délután mérsékelt helyárák.

Megölt országok

Kezdeté 4 óraker.

Este rendes helyárákkal.

Bonaparték szülőföldje.

Írta: Dr. Láng Menyhért

Kezdeté 1/2 8 óraker.

Fővárosi Városi Igazgató Színház

Délután mérsékelt helyárák.

Muzsikusleány.

Operett 3 felvonásban. Írták: J. J. György és Buchbinder B.

Kezdeté 1/2 4 óraker.

Este rendes helyárákkal.

Gyöngyi Izsó felléptével.

A pesti háziúr.

Énekes életkép 4 felvonásban. Írták: Ruttkay György.

Személyek:

Gelbjeser	Gyöngyi
Törvé Juliska	Hudacsék N.
Hold Endre	Szalay
Varga Tamás	Kabók
Irma	Hidy I.
Volnárné	Veszpréminé
Halmos Lajos	Fekete
Lantos Menyhért	Kellér
Hajdu Róza	Kelemen E.
József	Delliné
Jósi	Rumy I.
Garas János	Bihary

Kezdeté 1/2 8 óraker.

A nm. v. és köz. miniszter elismerő leiratával kitüntetve.

Dr. Batizfalvy I. Z. fővárosi legelső

FOGORVOSI INTÉZETE

athelyezve: Károly-körut 3. sz. alá.

Féjcs fogak meggyógyítása Szájpadlás nélküli műfogak, Tartos fogtömések, aranyhidak, koronák. Foghúzások (altatásban is.) Jól használható források elkészítése és behelyezése.

Jótállás mellett mérsékelt szabott áron.

Videkiek felnap alatt megkapják műfogalkat.

DESTINN

EMMY dalestélye október 24-én a Vigadóban

BORTKIEWICZ SERGEI

közreműködésével. Jegyek: 3 K-tól 15 K-ig a Harmóniánál, Váci-utca 20. szám, kaphatók.

STEINHARDT MULATÓ

Rákóczi-ut 63. sz. Telefon 54-23.

Ma és mindennap!

Kezdeté 1/2 9-óraker! Kezdeté 1/2 9-óraker! Ujdonság! Ujdonság!

Berta mindent vállal!

és Tréfa házasság!

Bohózatok. Írták Glinger és Taussig, ford. és átad. Steinhardt. Steinhardt Hunyadi és Szóke szakáll kacsagató új maraszamaikkal, és az elsőrendű külföldi számok. Éjjeltől reggel 5 óráig a remek téli kertben cabare, táncz és zene belépő díj nélkül. Vasár- és ünnepnapokon délután 1/2 4-től 6-ig mérsékelt helyáru előadás. — Jegyek d. e. 10-11-ig és délután 3-6-ig a mulatóban és özv. Konti Józsefné dohánytözsdejében, Andrassy-ut 29. és a Hungaria fürdőben.

ELKÁN

ÉS = GERŐ

AZ ORSZÁG LEGNAGYOBB SZÜCSÁRU-ÉS SAPKAGYÁRA Budapest, VI., Petöfi utca 5.sz. (Saját ház) Telefon: 83-73. Dívatlap ingyen és bérmentve!

TROCADERO NEMZETKÖZI CABARET

Telefon VII., Király-utca 77. sz. Telefon 15-10 15-10

1910. október hó 1-től kezdve

!! teljesen új szenzációs műsor !!

Tolander de Basch grófnő saját eredeti műsorával.
Foska és Willy átváltozó táncművészek.
The 3 Sisteser Allison: Neumann Annie, Burg Henrik, Lidia Korinska
Toto Ruffat Bey! Kovács Andor teljesen új műsorral.
Heidel Váradi Elza
Hetényi Heidelberg Albert zeneszerző műsorával, zongorán kíséri a szerző. — Pénztárnnyitás 5 óraker. Kezdeté 1/2 9 óraker. Jegyek előre válthatók Zíper és König zeneműkereskedésében Andrassy-ut 4. sz.

Elsőrendű zongorák Kovács Gyula zongoratermeiben, Bpest, V., Gresham-palota. Ferencz József-tér 7.

XVII. évfolyam.
Somogyi Mór
zongoraművész,
államilag képesített okleveles zenetanár igazgatása alatt álló ZENE.
Konzervatorium
(akadémiai előkészítő-tanfolyamokkal)
Budapest, VII., Erzsébet-körut 44.
Beiratások naponta 9-6-ig.
Az ország legelőkelőbb művész-pedagógusai.
Államilag diplomált tanárok.
Telefon 63-45. Telefon 63-45.

Benes Károlyné

VI-ik kerület, Teréz-körut 26. szám alatt levő elsőrangú angol és francia női divattermével kapcsolatos szabászati- és varrodatanintézetében a beiratások a XII-ik tantolyamra megkezdődtek és naponta d. e. 10-12-ig, d. u. 2-6-ig eszközölhetők.

Szőnyeg ujdonság! 5 frt 80 kr.
Kétoldalas nyírott Jaquard-szőnyeg 300/200 cm. nagyságban elpusztíthatatlan minőségben 5 frt 80 kr. árban kapható.
Szőnyeg-udvar
Budapest, Király-utca 32. (az udvarban.)
Alapították 1895.

Eredeti MEIDINGER és LIGNIT tartósan égő kályhák
oszeróphalyha betétek és kalorifóresok.
Öntöttvaskályhák.
Légfűtések. Szellőzők.
Schwarz Sándor és Társa cégégnél
Budapest, V., Báthory-utca 20.
Arjegyzék kívánatra. Telefon 162-14.

ÖN BEREL KIDOB
egy óska zongorát vagy pianót és havonta 12 vagy 16 korona kölcsöndíjat, végre pénzt kiadta, zongorája nincsen.
HAFIZET
havonta 20 koronát, kap egy kiváló gyártmányú, legmodernebb érozpánzeltőkes kereszthurok új zongorát vagy pianót, nem ir alá váltót, nem állít kezest, nem lekötölezzette bankszövetkezetenk és idővel mégis tulajdona lesz a zongora. — Ilyen ideális szolid, liberális módon kapható kizárólagosan csak
„MUSICA“ részvény-társaság (Igazgató: Sternberg Dezső.)
zongora eladási és kölcsönzési telepén. Eufon kölcsönkelték legtekőletesebb gramofon- és művészlemezek főelárusítása.
Budapest, VI., Teréz-körut 1/a. (Király-utca sarok, az Orsz. gos Zeneakadémia közelében.)
Telefonszám: 4-31.
Zongorák beosérése, javítása, hangolása legkülansabban. Fenti rendszer kedvezményében egyelőre csak a fővárosban lakók részesülnek.

Guttermuth János fogműterme, Baross-tér 18. szám
Műfog.
A Pesti Hazai Első Takarékpén-tár Egyesület tulajdonát képező Baross-téri házából 8 évi pontos lakbérfizetés daczára minden ok és megkérdézesem nélkül 650 K-val kisteigerollattam. Műtermemet már Baross-ter 18. sz. alá helyeztem át. Keleti pályaudvar közelében.
Telefon 159-63.

SZINHÁZAK.

Vasárnap, 1910. október 2-án.

VIGSZINHÁZ.

Délután mérsékelt helyárak.

Csitulj szívem!

Bohózat 3 felvonásban. Irta: Honnequin és Veber. Fordította: Mérei Adolf.

Személyek:

Mentinel	Vendrey
Isabella	Haraszthy
Balbine	Pallay R.
Prudence	Kiss Irén
Mirette	Kornai B.
Charles Amadée	Tapolczay
Savinien	Ferenczy
Rienárd	Tanay
Clackson	Szerémy
Barruche örnagy	Tihanyi
Danier	Sarady
Rendőrbiztos	Bárdy

Kezdeté 3 óraker.

Este rendez helyárakkal.

Taifun.

Színjáték 4 felvonásban. Irta: Lengyel Menyhért.

Személyek:

Tokeramo	Hegedűs
Joshikawa	Vendrey
Kobaszi	Szerémy
Hinomari	Kárnati
Dr. Omayi	Sarkadi
Yotomo	Harsányi
Kitamaru	Bardi
Amamari	Farna D.
Mirjase	György
Iona	Abelovszky
Hampal Teri	Gazsi M.
Bruck	Tapolczay
Lindner	Balassa
Törvényszéki elnök	Fenyvesi
Ugrész	Bihari
Vadó	Kazaliczky
Toimács	Gábor
Eszküdt	Tanay
Teremőr	Kassay

Kezdeté 1/2 8 óraker.

KIRALY SZINHÁZ.

Délután mérsékelt helyárak.

Luxemburg grófja.

Operett 3 felvonásban. Irta: Lehár Ferencz.

Személyek:

Luxemburg grófja	Raskó
Eszli herceg	Papir
Sioza grófné	Erdei B.
Brissard Armand	Pothé
Vermont Juliette	Soós M.
Didier Angéla	Harmath I.
Mencsikoff Szegej	Sáfrány
Pavlovics Pavel	Tóth
Pelezrin	Krasznay
Managere	Balázs
Báróné	Sáári R.

Kezdeté 3 óraker.

Este rendez helyárakkal.

Balkáni hercegnő.

Operett 3 felvonásban. Irta: Frederick Lonsdale és Francke Curson. Zenéjét szerette: Rubens A. Pál.

Személyek:

Stefánia hercegnő	Petrás Sár
Sz. rglusz	Király
Borsics miniszter	Csiszér
Zsófia	Kormos I.
Hein	Letabár
Blatz	Rátkai
Megda	Várdi III
Heinrich pincér	Boross
Órga udvarhölgy	Szalai M.
Hudnag	Pothé
Kapitány	Máté
Erna	Nagy B.
Ficúr	Sáfrány
Emil vendéglős	Ligeti

Kezdeté 1/2 8 óraker.

VARSZINHÁZ.

Nincs előadás.

Tankönyveket és Segédkönyveket

vegyen

Magyarország legrégebb és legnagyobb tankönyvkereskedésében

LAMPEL R.

könyvkereskedése

(Wodianer F. és Fiai) részvénytársaság

Budapest, VI., Andrássy-ut 21.

Itt kapható

az elemi-, polgári-, közép-, felsőbb leány-, kereskedelmi- és magániskolákban s a székiskolákban használt minden tankönyv és segédkönyv a legújabb kiadásban

Postai megrendelések a beérkezés napján azonnal elintéztetnek.

A kiadásunkban megjelent összes tankönyvek jegyzékét kívánatra készséggel megküldjük.

LAMPEL R. könyvkereskedése

(Wodianer F. és Fiai) r.-t.

Budapest, VI., Andrássy-ut 21.

Új költői művek!

A múzsá bűcsúja.

Költemények.

Irta

Lévay József.

Kiadja a Kisfaludy-Társaság.

Ára füzve 4 kor.

Vászonkötésben 6 kor.

Jöttem hozzátok...

Költemények.

Irta

Erdős Renée.

Ára 3 korona 60 fillér.

Kaphatók:

LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nél, Budapest, VI. ker., Andrássy-ut 21. sz. és minden könyvkereskedésben.

ZUR SCHOSSENFABRIK

Vindobona 8 korona.

Parisiana 10 korona.

Reklam 5 korona.

Az elképzelhető legfinomabb fazon. Gyönyörűen formált felső része finoman himzett alóla haragszerűen esik a gombokkal díszített alj. Dívatos kockakelméből, köp és sötétszürke színben, vagy prima minőségű felpozitóból fekete, sötétkék, barna zöld és szürke árnyalatban. Dívatos tokba 8 homespum szövésű szürke drapp és oliv kelméből 10 korona. Diagonál szövésű sötétkék, barna, zöld és sötétkék 10 korona. Diagonál szövésű sötétkék, barna, zöld és sötétkék 12 korona. Kétféle jó dekatirozott posztóból fekete, sötétkék és barna 15 korona.

Levélni rendelmények kiváló figyelemben részesülnek. Hogy pontosak lehessünk, kérjük a schluss és csipő bőséget, az alj hosszát elől és hátul mérve előírni. Továbbá a pontos címét a rendelésnek. Így módon minden egyes dró. méretszert lelkiismeretes gondossággal lesz elkészítve. E három fent bemutatott előnagyu slágeren kívül divatvilágunk szíznál több újdonságot tartalmaz a legfinomabb zsánérig és kívánatra a t. urhölgyeknek ingyen lesz postán megküldve.

„Zur Schossenfabrik“

Bécs, XVI., Neulerchenfelderstrasse No. 2.

Magyar levelezés!

Fővárosi Orfeum

VI., Nagymező-utca 17. sz. Waldmann Imre igazg.

Ma este 8 óraker:

az októberi rekord-műsor

20 különlegesség.

Ma délután fél 4 óraker:

első délutáni előadás

mérsékelt helyárakkal.

Jegyelővétel 10-1-ig és 3-6 óráig a nappali pénztárnál. A téllkertben reggeli 5 óráig VÖRÖS ELEK ciganyzenekara hangversenyez.

Szenzaciós újdonság!

Stubnyai Fenyő Sósborneszsz!

Nem szabad egy házból sem hiányoznia. — Hülséből eredő összes bántalmaknál, ugymint: reuma, csusz, köszvény, fogfájás, fejfájás stb. kitünő hatású. Hatás és jószágban föllémulja az összes eddigi sósborneszsz-készítményeket. — Kérje mindenképp a Stubnyai Fenyő Sósborneszsz. — Hat üveg rendelés-nél portómentes szétküldés a készítőnél.

DETRICH ENDRE gyógyszerész, Stubnyafüzdő.

Kis üveg ára 40 fillér, nagy üveg 1 korona.

Azonnal jogos tulajdona a zongora

vagy pianinó, ha Reményi Mihály legújabb rendszerű hitelosztályából veszi azt meg. — Nem béri a részletfizetés leple alatt, hanem azonnal sajátja a megvett hangszer. Ugyanazon árak, mintha készpénzért venné. Előleg 10 fillér részletfizetés mellett a legújabb zongorát vagy pianinót részletes árjegyzék és prospektus díjtalanul küldjük Budapestre, VI. ker., Király-utca 58. Nemesak Budapestben, de vidéken is bárkinek rendelkezésére áll ezen eddig még nem létezett alkalom, így könnyű feltételek mellett zongorát vagy más hangszert vásárolni. — Zongorák hangolása és javítása a legképzettebb szakmunkások által.

FOLIES CAPRICE

Téli helyisége: Révay-utca 18. szám. Telefon: 14-22. Főrendező: Rott Sándor.

Igazgatók: Leitner és Keleti. Az előadás kezdete 9 óraker.

11 óraker! Ma Újdonság!

„Grenzverlegenheiten“

Jelenet egy pályaudvaron. Francia eszme után írta: Hirschfeld Lajos. Rendező: Werner Manó.

Ezt megelőzi 9 1/2 óraker

„Benősülés“

Vidéki társadalmi életkép. Irta: Satyr. Rendező: Rott Sándor.

Jegyek elővételben: Folies Caprice, Révay-utca 18. d. e. 9-1-ig és d. u. 3-8-ig. Különlegességi tőzsde Andrássy-ut 29. és Sopronyi nagytőzsde Rákóczy-ut 1. 12 óra után az 1-ső emeleti „Casino de Paris“-ban a világ legelső ének- és tánc-at attrakciók fellépte.

ÁGYTOLLAK, „MARABU“-hoz,

Ágytoll-góztisztítás. VII., Károly-körút 7. (A háztól való el- és visszaszállítás még aznap díjtalanul eszközöltetik.) (Telefon 71-25.)

EDISON MOZGÓFÉNYKÉP VÁLLALAT R. T.

BUDAPEST, VI., NAGYMEZŐ-UTCZA 21.

Telefon 64-20.

Minden villanyvilági-tásra berendezett lakásban és helyiségben tartható

Házi mozgófénykép előadás

Egy előadás díja K 50 R legkedveltebb otthoni szórakozás :: Megrendelhető telefon útján is

Telefon 64-20.

SZINHÁZAK.

Vasárnap, 1910. október hó 2-án.

MAGYAR SZINHÁZ.

Délután mérsékelt helyárak.

Hivatalnok urak.

Társadalmi színmű 3 felvonásban
Irtá: Földes Imre.

Személyek:

Ericher gyáros Vágó
Barna Gábor Sebestyén
René neje Nagy Teréz
Müller Papp
Feleki Törzs I.
Herczog Réthay
Vedres Dobi
Ulrich Vándori
Roth Rátkay
Ella, lánya Tóth I.
Kozma Tarnay
Vámosiné Forrai R.
Dezso, fia Z. Molnár
Nagy Pál Szobor
Smolla János Vajda
Juliska, házi M. Kálmán
Török gépirónok Zala K.

Kezdet 3 órakor.

Este rendezés helyárakkal.

Orvosok.

Komédia 5 felvonásban. Irtá:
Shaw Bernhard. Fordította:
Dr. Hevesi Sándor.

Személyek:

Sir Ridgion Geth
Sir Patrick Vágó
Walpole Z. Molnár
Raif Bonnington Sebestyén
Dobó Törzs I.
Jenő R. Gombaszögi
Schnoyner dr. Dobi
Blenkinsop dr. Réthay
Emmy P. Tarnoki
Mint, szobalány Csataj
Redpenny Thuroz 27
Richter Czobor

Kezdet 1/2 8 órakor.

5 Kamarastély vegyes bérletben,
kiválóbb társulatai közreműködésével — Royalterem.

Brüsszeli

vonósnegyes.

Rosé

vonósnegyes — Bécs.

BACHMANN

Trio — Drezda.

Nov. 11., nov. 29., decz. 16., febr. 28. és márcz. 6-án.
Kedvezményes bérletek: 40, 24, 15 és 8 kor. kizárólag
Méry Bélánál, Andrassy-ut 12.

Royal Cabaret
Erzsébet-körút 31. szám.

Telefon 110-22.

Telefon 110-22.

Minden éjjel 12 órakor

az októberi új tánc és ének műsor.

Főlépnek: Heléne Hertha, La belle Trilby, La Malino,
Marga van der Aue, Mlle Vallon, Dijella, Hella Bresina, Winnie
Macco, Sisters Elkins, Heléne Friedrich, Poldi Fürst, Anna
Christensen, Sacha Trost, Szép Erzsé, Varadi Adél, Ligeti
Mariska, Mezői nővérek, Morvai testvérek, Lola Lolotta, Antal
Iren, Holgyi Jolán, Perényi Nusi stb. stb. — **Kukó Vince**
és zenekara. **Bal Mabille**. Belépődíj éjjel 1 óráig 1
korona, azontul nincs belépődíj

Mészáros J.

Táncz-

intézete

Wesselényi-u. 32. Telefon 151-76.

Joghallgatók, különösen volt kollegáim részére
előnyös feltételek.

Hivatalos órák délután 1/2 4-től este 10 óráig.

E LYRA

hangversenyigazgatóság

VI., Andrassy-ut 15.

Telefon-szám: 174-17.

Az idei bérletsorozatban
közreműködnek:

1. Slezák Leó

Mischa Elman

2. Friedmann Ignác

Dr. Strauss Richárd

3. Reimers György

4. Hempel Frida

Hafgren-Waag Lili

5. Vogelstrom Frigyes

Ysaye Eugéne

6. Pugno Raoul

7. Landi Kamilla

Preuse-Matzenauer

8. Margit
Tantzler Hans

Messchaert János

9. Sittard Alfréd

10. Knoté Henrik

11. Labia Mária

12. Massenet

E 12 hangversenyre szóló
bérletjegyek árai:

120, 90, 70, 50, 30 és 20 K.

MEGELŐZŐT
MOSKOVITS
ANATOMIAI-CIPŐGYÁR
NAGYVÁRAD. - BUDAPEST
FLOKGYÁRTELEP
RÁKÓCZY-UT 6
NAGYMEZŐ-UTCA ÉS ANDRÁSSY-UT SÁROK.

ROYALORFEUM

ERZSÉBET-KÖRÚT 31. TELEFON 110-22

Vasárnap, október hó 2-án két előadás.
Délután 3 1/2 órakor mérsékelt helyárakkal
családi délutáni előadás
a teljes nagy műsorral.

Este 8 órakor rendezés helyárakkal Parádés
színházi és varieté műsor.

Else Kupfer
a berlini Reinhardt
társulat kitűnő tagja
mint díszöz.

A palatinus leánya.
Ascher Leo pompás operettje.
Szalontai, Németh, Viola, Palásthy
Bárony, Cobor, Csabay, Seress,
Fabian, Lugosi, Kis Bellák és még
52. szereplő.

Az inspekciós szobában
Lunczier bohózata.

A pót-imaház
Szép Ernő új cirkusz
tréfája.

Pán szerelme.

A hidnál.

Goddin.

Zerkovitz új scénir. dala. Zenés blüett Gübert. A kacagó emb.
Solti, Séchy, Sarkadi új szöveggel.
Vallon, La belle Trilby, Dijella és az összes októ-
beri attrakciók. Kitűnő vendéglő, mérsékelt árak Minden
vasár- és ünnepnap 2 előadás: délután 3 1/2 órakor mérsékelt,
este 8 órakor rendezés helyárakkal.

A téliertben éjjelkor **Royal-Cabaret** új tánc- és
ének-attrakció. Ball, mabille, ének, tanmulatság és cigány-
zene hajnali 5 óráig.

Kiárusítás.

A raktáron levő műtárgyakat, művészi fest-
ményeket stb. rendkívül előnyös áron
kiárusítjuk. **URANIA MŰKERESKEDÉS R.-T.**
Budapest, IV., Kiglyó-tér 1. szám.

TOST ÉS MOLNÁR

Kereskedelmi-, díszítő- és tájkertészete

BUDAPEST, VII. ISTVÁN-UT 50.

Elvállal ablak és erkélydíszítéseket.
Kertek, parkok tervezését, alakítását,
fenntartását. Alkalmi és állandó díszíté-
éseket. Téli kertek berendezését, min-
den e szakba vágó munkát. :: :: ::

Telefon: 83-75.

Telefon: 83-75.

Külső telep: Gyarmat-utca 25.

BUTOR

kézpénzért és részleteire.
Nem kell banknál törleszteni
és semmiféle kamat nem számít-
tatik. Háló, ebédő, őr és
szalonberendezések, oriaszt vá-
laszték, egyszerű és
modern kivitelben.

FUCHS BÓDOG bútornagykereskedő
Budapest, VII., Erzsébet-körút 32. Árjegyzék ingyen.

Kiváltunk

ZÁLOGBAN

levő arany- és ezüstékszereket, sorsjegye-
ket s azokra magasabb kölcsönt nyújtunk.

MANNHEIM SIMON ÉS FIA

Budapest, IV., Párisi-u. 5.

(Főpostával szemben.)

A Főtisztelendő

PAPSÁG

szíves figyelmébe ajánlom
elsőrangu készítményeimet.

- PAPI**
- teljes szalon-öltöny ... 70—90 K
 - szürke kamgarn sacco-öltöny .. 50—70 „
 - fekete kamgarn- és peruvien-felöltő .. 44—52 „
 - fekete havelok .. 30—50 „
 - városi bunda .. 130 K-tól feljebb
 - utazó bunda .. 85 „
 - télkabát .. 60—90 K
 - doubl hálóköntös .. 16—48 „
 - fekete doskin- v. kamg.- nadrág .. 15—24 „

Lábzsák, lodenguba, csizma-nadrág.
Külön mértékszerinti osztály.

== Szigoruan szabott árak! ==

NEUMANN M.

cs. és kir. udvari és kamarai szállító
férfi-, fiu- és leányka-ruhatelepe
Budapest, IV., Múzeum-körút I. és 3.

GIERGL HENRIK IV., Vározi-u. 23.
Telefon 10—98.

Villanyos **ÜVEG- és BRONZOSILLÁROK**

Lakások **BERENDEZÉSE** világító
teljes testekkel.

Régi lámpák **ÁTALAKÍTÁSA.**
és csillárok

Hungária Kézimunka Ipar

Budapest, VII. **Vadas és Willheim** (Király-u. mellett.)
Akácfa-u. 59. Telefon 102—46.

Előnyomda és rajzműterem. — Legnagyobb szakma-
béli üzlet. Képviseletek a bel- és külföld nagyobb váro-
saiban. Intőzetek és ipariskolák szállítója. **Minden-
nemű rajzolt, kezdet és kés. női kézimun-
kák gyártása, nagyban és kicsinybeni eladása. Himző
és kötőanyagok gyári raktára.**

Vidéki megrendelések még aznap eszközöltetnek.

NAGYENYED-re forduljon minden érdek-
lő, ki súlyt fektet első-
rendű fajtszta anyagra.

Gyümölcsfacsemetek
sótányiak, diszozserjék, főlevellék, kerti-
és növények, boggyógyümölcsök stb.

Szőlőoltványok (elsősorú
aru)

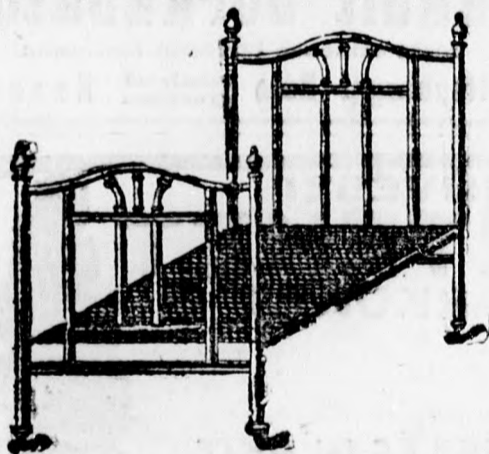
Európai és amerikai szima és gyökerecs vesszők.
(Óktató díszárjegyzék kívánatra ingyen.)

FISCHER és T. társai
faiskolák és szőlőoltványok

Árjegyzéket körök és megrendelők sziveskedjenek „A KERT”-re hivatkozni

Rézágy 32 frt

Acélsodronnyágyatál vaskeretrel 5.50

Osszesülkü vaságy matracczal 8.75

Az itt bemutatott vaságy sodronnyal és
rézdiszítással bármely
színre emaillozva 16 frt.

Mindennemű vas- és rézbutort legolcsóbban szállít

NÉMETH fémbutorgyára,
V., Kobáry-u. 19a.

GARVENS
KUT-
SZIVATTYUK
FEGSKENDŐK
MŰSZAKI ÉS GÉPIPARI
RÉSZV. TÁRS.

BUDAPEST, VII., VÖRÖSMÁRTY-U. 19/b

Kézimunka

bevásárlása előtt hozassa meg legutolsó
kézimunka értesítőmet, mely 228 negyed-
rétű oldalon 3150 rajzot tartalmaz és
tuldszámolja az összes eddig megjelent
árjegyzékeket. Vidékre ingyen és bérmentve
küldöm.

Bérczi D. Sándor

kézimunka nagyiparos
BUDAPEST,
VI., Dessewffy-utca 5.
saját áruházában.
Telefon 109—06.
Alapítva 1883-ban

Magyar Nyugdíjbiztosító R.-Társ.

Központi igazgatóság

Budapest, VII., Erzsébet-körút 24. sz.

Biztosít bárkinek orvosi vizsgálat nélkül

agykori nyugdíjat,
rokkantsági járadékot,
özvegyi nyugdíjat és végkielégítést
méréselt díjtételek mellett.

Kérjen
tájékoztatót!

Képviseletet
mindenütt
keresünk.

Kérjen
tájékoztatót!

HAZASULANDÓK FIGYELMÉBE!

JEGYGYÜRÜK.
NÁSZAJÁNDÉK-
TÁRGYAK
A
LEOELÖNYÖSEBEN
POLGÁR KÁLMÁN

ÉKSZERESZ-és Műb. Is
üzletében szereshetők be.
BUDAPEST, Erzsébet körút 29.

VIDÉKI MEGRENDELÉSEKRE KÜLÖNÖS DONDOT FORDITOK.
ÁRJEGYZÉK 2000 RAJZZAL INGYEN BÉRMENTVE

**LEGSZEBB
-ÉS-
LEGJOBB CIPŐK**

BENZE ÉS TÁRSÁNÁL

BUDAPEST

IV. Váci-utca 2.

IMMUNITAS HYGIENIKUS
ÁRUHÁZ
Budapest, IV. 2., Kossuth Lajos-utca 14-16.

„SANIN“ (férfi óvszer) a gummi-technika legújabb vívmánya. Feltétlen biztos és utólráthatatlan biztonságú gyártmány egyedülálló raktára. Tucatja 6, 8 és 12 korona.

GUMMI- és hálhólyag óvszerek tucatja 2, 4, 6, 8, 10, 16 korona. — Mindenféle betegápolási cikkek. Szigorú titoktartás.

Egyéb **GUMMI-** Képes árjegyzék ingyen.

!! Üzletáthelyezés !!

IV., Károly-utca 2. sz., a 20 év óta fenállott bórbutor szaküzletemet mai napon IV. ker., Semmelweis-u. 7. sz. alá helyeztem át.

Kérem továbbra is nagyérd. tiszt. megbízóim és vevőim szíves pártfogását.
Kendi Antal.

A Vállalkozók Lapja
és annak német kiadása a **Der Bauunternehmer u. Lieferant** szerkesztősége és kiadóhivatala
Budapest, VII., Erzsébet-körút 8. sz. alatt van.

E szaklapokra, melyek Lakatos Lajos, Komor Marcell építész- és Soós Lóránd szerkesztésében jelennek meg és XXXI. évfolyamukat járják, azzal hívjuk fel a vállalkozók, mérnökök, építésszek, építőmesterek, rajzolók, szállítók, gyárosok, építőiparosok, fakeskedők, munkavezetők, szakmányosok és bértek figyelmét, hogy e lapokban jeles szakcikkekben kívül közölve vannak az országban fölmerülő összes építkezésekre, szállításokra, bérletekre és adás-vételekre vonatkozó árjegyzékek és árverések: a vasútvállalat, vízépítési hírek: a mérnöki és általában a technikai szakba vágó minden tervpályázatok. Előfizetési ár akár a magyar, akár a német kiadásra egész évre 20 K. félvre 10 K. — Előfizetni lehet minden postahivatalnál, valamint nevezett lapok kiadóhivatalában.
Pompás vászonkötésben mintegy 1000 oldalon, elsőrendű szak-erők tollából eredő közleményekkel, körülbelül 70.000 hiteles építőipari címmel a legutóbb megjelent

Vállalkozók Évkönyve és Czimtára
10 koronáért ugyancsak e lapok kiadóhivatalában kapható.

Lekésétt!
mert nincs jó óraja, pedig megbízható, pontos járású órát

POLGÁR KÁLMÁN
műórásnál
BUDAPEST, VII., ERZSÉBET-KÖRÚT 29. szám.
részletfizetésre is vásárolhat szigorúan szabott áron.
Javítások és vidéki megrendelésekre különös figyelem!
Nagy képes árjegyzék ingyen és bérmentve küldeték.

Chantecler
a legmegbízhatóbb és legkellemesebb hig. ÓVSZER az elegáns férfivilág kedvence.

Ügyeljen a törv. védjegyre. I eredeti doboz tartállyal vagy anélkül 2.50 korona. Beszeresethető mindenütt, ahol nem kapható, forduljon a följelöltettséghez: Diamant és Mére, Budapest, VII., Nefelejts utca 15. szám. Telefonszám 21-51.

Fakult bőrkabátok
sötét színekre tartósan festetnek
Haltenberger Béla ruhafestő-gyárában Kassán.

Szász királyság
Technikum Mittweida.
Igazgató: A. Holz, tanár. Magasabb technikai tanintézet elektros és gépészmérnökök, technikusok és művezetők képzésére. Gazdagon felszerelt elektrotechn. és gépépítő laboratóriumok. Gyári tanuló műhelyek. 3610 hallgató a 36. iskolai évben. Program stb. díjtalanul a titkárság által.

MŰVÉSZI KERTEKET PARKOKAT

TERVEZ ÉS ALAKIT
NIEMETZ F. TEMESVÁR

ŐSZI és TÉLI
elsősztályu ruhákat férfiak és gyermekek részére a legjobb munka és csakis tiszta gyapjuszövetek, szigorúan szabott árak mellett. 8740

Kohn Heilmann és fia
cs. és kir. udv. szállító
Budapest, IV., Károly-körút 12.

Nem tévesztheti el címünket, ha vigyáz a nagy 12 számra.

1900. Páris világiállítás Grand Prix
Kwizda Ferencz János kerületi gyógyszerész Korneuburg, Bécs mellett. Cs. és kir. osztr. magyar, román királyi és bolgár királyi udvari szállító.

KWIZDA-féle szabadalmazott Szorító szárvédő-szalag ruganyos szorító szárvédő légvankossal ellátva szürke, fekete, barna és fehér színben. Gummiból, csak fekete színben.

4 nagyságban készülnek és pedig bal és jobb lábának. A szorító a-b-nél megmérve,

20-23 cm. átméretű megf.	az 1-85 sz. nagyság
23-24 " " " "	" a 2-ik " "
25-27 " " " "	" a 3-ik " "
28-30 " " " "	" a 4-ik " "

Egy darab ára:
Szürke színben darabonként 1. sz. 6 K 05 f. 2. sz. 6 K 50 f., 3. sz. 7 K 05 f., 4. sz. 8 K 05 f.
Fekete, barna, vagy fehér színben: 1. sz. 6 K 50 f. 2. sz. 7 K 05 f., 3. sz. 8 K 50 f., 4. sz. 9 K 50 f.

Kaphatók: Duloz A. utóda IV., Egyetem-utca 2 Freund és fia V., Koronaherezeg-utca 3, Glass József IV., Koronaherezeg-utca 9, Hajj és Szilassy VIII., Múzeum-körút 10., Huzella M IV., Váci-utca, Keleti J. IV., Koronaherezeg-utca 17., Kutscherá S. VII., Kerepesi-ut 32., Döbrich L. VI., Tertz-körút 6., Wessely István IV., Váci-utca.

+ MAGYAR ORVOSI MŰSZERTÁR +

BUDAPEST, VII-IK KERÜLET, RÁKÓCZI-UT 32-İK SZÁM, A RÓKUS-KÓRHÁZZAL SZEMBEN,

saját érdekükben felhívja az összes sérülteket, hogy az összes kulturálmunkában szabadalmazott, különösen a nyári időnyben páratlan czélszerűségű kicserélhető nyomlappal ellátott **MULTIFORME sérvkötőkről** prospektust kérjenek. Ezen

SÉRVKÖTŐ a legmesszobbenő igényeknek is megfelel **MŰLÁB** a lehető legjobb kivitelben **MŰKEZ** a legizlésebb kiállításban **MŰFŰZŐ**

Támogatók, egyenestartók, haskötők, gummiharisnyák stb. mérték szerint jótállás inellett készülnek.

HYGIENIKUS KÜLÖNLEGESSÉGEK! + KÉPES ÁRJEGYZÉKET kb. 1000 ábrával, ingyen, bérmentve és diszkrétan küldünk.

Biztos siker! NŐK FIGYELMEBE! Biztos siker! Artalmatlan! Artalmatlan!

Antiseptikus és hygienikus „Jano-óvszer” megakadályozza a nő gyermekéldást. Számos orvos által ajánlja. Használat utasítás mellékelve. Ár 3 korona. Postai megrendések titoktartás mellett szívesen fogadjuk. Kapható az egyedüli készítőnél, **BRAUN ERNŐ** „Szent Háromság” gyógyszerárban Tencsivár, Józsefváros 7.

Magyar királyi államvasutak.
300945/910. sz.
FIVa.

HIRDETMEYNY.

Áru- és kocsitorlódás folytán beállott rendkívüli forgalmi viszonyokra való tekintettel, a vasuti üzletszabályzat 75. §. (3.) 5. és a vasuti áru-fuvarozásra vonatkozó nemzetközi egyezmény 14. cikkéhez tartozó végrehajtási határozomány 6. §. (3.) 2. pontjában foglalt jog alapján, a kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur ó nagyméltóságánaknak f. évi szeptember hó 28-án 68037. sz. alatt kelt leiratában megadott jóváhagyással, *mindazon teherárakra nézve* — élő állatok, friss hus, friss gyümölcs, friss főzelék és tojás kivételével, — melyek Budapest dunaparti teher p. u. állomáson és Budapest fővárosi közraktárak elszámoló helyen feladatnak vagy ott kiszolgáltatók, továbbá amelyek Budapest dunaparti t. p. u. állomáson át a budapesti helyi érdekű vasutára, vagy a budapesti helyi érdekű vasutáról Budapest dunaparti t. p. u. állomáson át való átmenetre rendelvék, úgy a magyar, osztrák és bosznia-hercegovinai, mint a nemzetközi forgalomban f. évi szeptember hó 30-ától kezdve visszavonásig, a már érvényben levő díjszabásszerű fuvarozási és állandó jellegű pótszabályok mellett érvényesítendő öt (5) napi időleges póthatáridőt állapítottunk meg.

Budapest, 1910. szeptember hó 29-én.

Az igazgatóság.

Titkos betegségek

Gyógyítására legjobban ajánlható 28 éven át szerzett kórházi tapasztalatai alapján

Dr. KAJDACSY

v. cs. és kir. ezredorvos és kórházi főorvos.

Biztos sikerrel, rövid idő alatt gyógyít húgycsőfolyást, hólyaghajt, sebeket, bujkórt (syphilis), bőrbajokat, elgyengült férfierőt, idősebbeknél is, önfertőzést és annak utóbjait, leg- és hátgerincsbajt, valamint minden női bajokat.

Rendel d. e 13 órától d. u. 4-ig és este 7-8-ig.

Budapest, VIII., József-körut 2. szám.

Levelekre válaszol, gyógyszeréről gondoskodik. — Levél útján is biztos gyógyítók.

Teddy Shoe Companynál
Budapest, Muzeum-körut 27.

LUSER L.-féle turista-tapasz

Biztosan és gyorsan ható szer (nyakcsom, számbőcs és a talp, valamint a sarok bőrkeményedései, továbbá mindennemű bőrelsarusodás ellen. A hat. sért jót. állás vált. laltit.)

Központi szék. r. a. t. ár: **SCHWENK L.** gyógsz. Meidling-Bécs Csak

E tapasz csak egy nagysággal létezik és pedig dróbnként 1.20 K. Mindig határozottan LUSER-féle turista-tapasz kérem.

akkor valódi, ha minden használati utasítás és minden tapasz mellétes végjegyzéssel és aláírással el van látva, azért is erre figyelni kell. Egy doboz ára 1 kor. 20 fill., vidékre 1 kor. 65 fill. előzetes beküldése mellett bérmentve.

Magyarországi főraktár:
Török József gyógsz. Budapest, Király-utca 12.
Andrássy-ut 26.

HOFFMANN S. és V.

BUDAPEST, V. Zoltán-u. 18.

ADRIA

m. kir. tengerhajózási r.-t. vezérigénynöksége.
Helyesbített hajójáratjegyzék.
1910. október havában a következő gőzösök indulnak FIUMEBŐL:

Hová	Gőzös neve	Kel. t.
New-York	Pannonia	1
Pernambuco, Bahía, Rio de Janeiro Santos*)	Báthori Veria	6
Liverpool	Baross	1-10
Rotterdam, Antwerpen	Livorno	1-10
London, Hull	Byzanz	1-10
Hamburg**) Liverpool**)	Algierian	5-15
New-York	Ultonia	15
London, New-Port (Mou)	Nagy Lajos	10-20
Hamburg**) Liverpool	Venezia	10-20
New-York	Thracia	10-20
London, Hull	Carpathia	20
Hamburg**) Liverpool**)	Clio	21-31
Bordeaux*) Rouen*)	Roma	21-31
Lissabon, Leixoes, Glasgow*)	Flavian	21-31
Tunis, Algier, Gibraltar, Tanger, Oran*)	Kolozsvár	21-31
Rotterdam, Antwerpen*)	Duna	21-31
	Tisza	21-31
	Jókai	X/25-XI/6

*-gal megjelölt viszonylatokban a gőzös Triestet is érinti. Amennyiben a gőzös indulása előtt 8 nappal elegendő rakomány nem jelentetett be, az igazgatóság fentartja magának a jogot, hogy ezt a kikötőt ne érintse.

Honnan	Hová	Gőzös neve	Kel. t.
Santos, Rio de Janeiro	Fiume	Arad	IX/25-X/5
New-York	"	Carpathia	8
Hamburg**) Liverpool**)	"	Roma	1-10
London, Hull	"	Cypria	5-15
Rotterdam, Liverpool**)	"	Ebro	5-15
Hamburg**) London	"	Balaton	5-15
Gibraltar, Tanger, Oran, Algier*)	Triest-Fiume	Flaminian	10-20
Havre	Fiume	Emmi Arp	10-20
New-York	"	Tibor	10-20
Liverpool	"	Tisza	10-20
Leith	"	Deák	10-20
Bordeaux	Triest-Fiume	Saxonia	20
New-York	Fiume	Pavia	15-25
Liverpool**) Hamburg**)	"	Matekovits	15-25
London, Hull	"	Zichy	15-25
Rotterdam, Antwerp	Triest-Fiume	Pannonia	20
Rouen	"	Fabian	21-31
Santos, Rio de Janeiro	Fiume	Austria	21-31
Antwerpen	"	Volturno	21-31
Glasgow	Triest-Fiume	Báró Fejérvári	21-31
	"	Kálmán király	21-31
	"	Szeged	21-31
	"	Tibor	21-31
	Triest-Fiume	Deák	21-31

Középtengeri szolgálat.

A) Fiume-spanyolországi vonal.
Fiumból: Kassa 1., Szent László 8., Rákóczi 15, Lederer Sándor 23, Zrinyi 29.
Valenciából: Zrinyi 5, Mátyás király 12, Kassa 19, Szent László 26.

B) Fiume-marselle-i vonal.
Fiumból: Adria 5, Andrássy 12, Szápary 19, Árpád 26.
Marselleből: Szápary 5, Árpád 12, Adria 19, Andrássy 26.

Szabó Emil és Társa

Budapest, VI. Teréz-körut 46.
(bejárat Gyár-utca 21.)

— Gresham-palota, a Lánchíd alatt szemben. —
Telefon 76-45. :: Sürgőnycim: Szabóék, Budapest.

Szállítunk **BOLINDER** nyersolajmotorokat, **DOERY**-féle benzínmotorokat és cséplőgépeket, szivattyúmotorokat és malomberendezéseket

Arjegyzéket ingyen és bérmentve küldünk.

Viszontelárusítók keresztoznak.

EVLŐESZKÖZÖK

EZÜSTBŐL és ALPACCA EZÜSTBŐL,
DISZTÁRGYAK, ALKALMI AJÁNDÉKOK
A LEGELŐNYÖSEBBEN

POLGÁR KÁLMÁN EKSZERTELEPÉN

BUDAPEST, VII. Erzsébet-körut 29.sz.

VIDÉKI MEGRENDELÉSEKRE KIVÁLÓ GONDOT FORDITOM.
ÁRJEGYZÉK 2000*RAJZAL BÉRMENTVE KÜLDETIK.

E hirdetési rovatban minden szó egyszerű beiktatása közönséges...

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetési rovatban minden szó egyszerű beiktatása közönséges...

Pénzszekrények, használtak és újak, rendkívül olcsó árban kaphatók...

Több mint 600 vagyonos hölgy sürgősen férjhez óhajt menni...

Mézédes téliszőlő postakosaraként 3., mázsánként 48 kor., téli fajalmat 30...

Pénzszekrényeket tűz- és betörésmenteseket ajánl olcsó árakon...

Rizike gomba, válogatott, 5 kilós hordókban, ezetben K 8.-; sósleben K 7.-...

Diszkert-kezelők kérjenek árjegyzéket az első magyar diszkonyó-faiskolától...

Pénzt akar Ön azonnal butorra, zongorára, varrógépekre, kerékpárokra...

Legjobb likőrök és rum készíthetők kivonatimmal. Egy üveg ára 60 fillér...

Kézimunka hímzésekhez, butorhoz függönyökhöz, lakásberendezéshez...

Részletvitelajánlások figyelmebe! Vesszünk részleteket azoktól, kik részleteiket tovább fizetni nem tudják...

Nevelőnőket német, francia, angolokat zene nyelvismerettel, bonneokat azonnali belépésre ajánlok...

Rekedtség biztos és kellemes orvossága a Réthy-féle kukorka. 60 fillérért mindenütt kapható.

A gyakorló gyorsírók Társasága gyorsírási (Gabelsberger-Markevits rendszerű) és gépirás magyar és német tanfolyamaira...

Juniperus (nemes borovicska) 4 literes postatartály bérmentve K 10.50...

Zálogszedőulákat veszek. Elzálogosított briliánsokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100.000 kor. költségmentesen...

Ajtók, Ablakok, vasrudonyok, használtak és újak, bármily méretben és alakban...

Wiener A. utódánál BUDAPEST, ÜLLŐI-UT 123. Telefon: 62-80.

ÜGYNÖKÖK Minden szakmabeli egyének tetemes keresetre tehetnek szert...

Értékpapírbank, Rotten, Budapest, V., Honvéd-utca 4.

Parlamentari gyorsírók által vezetett magyar-német gyorsíró iskola. Gépirás és magyar-német levelezés-oktatás.

Zálogszedőulát, Brillantot, gyöngyöt, ékszert, aranyat, ezüstöt és régiékszereket veszek.

Veres ánya befőtt, szepességi, 5 kilós postakosár K 7. Barla József konzervgyára Felka (Szepesmegye). 29317

Mielőtt GRAMOFONT vásárol, kérje a világhírű „THE ROYAL” lemezjáratok legújabb árjegyzékét.

Legújabb gramofon lemez felételek. Dupla 25 cm. Drbja: kor. 2.50. Király Ernőtől énekelve.

- 1. Hulló falevél
2. Balog Orszo keszkenője
3. Erdő erdő sűrű erdő
4. Steinhardtól. Pókás.
5. Most amikor minden
6. Spitzernak a szolgálja
7. Gimbelem, gombolom
8. A legnyúló kuplé
9. Kaland a lichterban
10. Gyárlástól nevetető
11. Vízhozámterem I. rész
12. Róza Lajostól. Legújabb népdalok.

M. arniz Frigyes, VIII. József-körút 39-9. Az összes hangszerek legnagyobb választékban és legolcsóbban. Hangszer, gramofon és lemez árjegyzék, ingyen, külön-külön kéréndő.

Az ATHENAEUM irodalmi és nyomdai r.t. kiadásában most jelent meg:

KELEMEN BÉLA áll. főreáltek. igazg.

NÉMET HELYESÍRÁSI SZÓTÁRA

Ez a házagpótló munka a német nyelv különösebb nehézségeiben, kétséges esetekben páratlan tanácsadó.

Ára füzve K 1.40 Kapható minden hazai könyvkereskedésben, valamint a kiadó irodalmánál (Athenaeum, VII., Rákóczi-út 54.).

30 koronáért készülnék saját műhelyemben mérték után remek szabásban, finom kivitelben divatos férföltönyök vagy felöltők finom szövetekből.

Fodor József szőnyeg- és kárpitosképek nagykereskedő Váci-körút 14, Andrassy-utal szemben, ajánlja dusan felszerelt raktárát szőnyegek, függönyök és takarókban, szabott árak mellett.

Koporsó asztalosok részére mindennemű koporsók díszítései, összes temetőkezési cikkek képes árjegyzékét kívánatra ingyen küldi a Budapesti Ravatalgyár Részvénytárs. Nagymező-utca E. 46. sz.

Fürdőkádak magy. kir. szab. fűtéssel jég szekrények, foteuil és gyermek kádak kaphatók

Wiesel Adolf Váci-körút 47. Podmaniczky-utca sarok. Telefon 91-20. 28793

BUTOR 30% megtakarítás! Régi Butorszalon Budapest, Ferenciek-ter 3. felemelet. Vétel és eladás használt és új polgári, urasági lakberendezéseknek, mahagoni és palisander butorok, nri szobák, angol borgarnitúrák és teljesen berendezett mintaszobák, keleti szőnyegek, csillárak. Telefon 82-13. 28589

RIADÓ legújabb lemezjegyzék most jelent meg. Minden gramofon tulajdonos saját érdekében kérje. Akinek még nincs gramofonja, kérje ingyen gramofonjaink endszertünk prospektusát. Szt. László Intézet Budapest, Veres Pálné-utca 16.

Elsőrendű Singer varró-gépeket nagyban eredeti gyári árban és minden árfelelemes nélkül havi 8 és 10 K részletek szállítunk 10 évi ótállással és vidékre is bárhova Láng Jakab és Fia varró-gép és kerékpár nagykereskedők Bpest, József-körút 41. Fióküzletek: Baross-ter 4. sz. és Budán: Margit-körút 6. Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Temetkezési vállalkozók, intézetek, egy léteik, társulatok részére képes nagy árjegyzéket kívánatra ingyen küld a Budapesti Ravatalgyár Részv. társ. Nagymező-utca E. 46.

SZÜLŐK! Iskolákról, nevelőintézetekről (bel- és külföldiekéről) felvilágosítást ad, iskolai beiratásokat, nevelőintézetben vagy családonkívül látásra való elhelyezéseket ellát.

Mindennemű tanügyet ellát. Magyar Tanügyi Intézet Budapest, VII., Rottenbiller u. 5/a. Leányból kitűnő gazdaszóny nével a miniszterileg engedélyezett hól gazdasági, háztartási ipari és kereskedelmi iskola Hat elemi vezetett leányokat már fölvesz. Az iskola internátussal kapcsolatos. Tanítás kezdete október hó 1-én. Felvilágosítást az iskoláról kizárólag a Magyar Tanügyi Intézet ad. Budapest, VII., Rottenbiller utca 5/a.

Zálogszedőulákat veszek. Elzálogosított briliánsokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100.000 koronáig költségmentesen kíváltok és teljes értéket kifizetem.

Singer Jakob ékszerkereskedő BUDAPEST, Király-utca 91. sz. Izabella-utca sarkán. 27553

Soványású Az egyedüli eredménytől kísértet háziszser a dr. William Hartley tanár amerikai erőtáp-pora. Soványak tartós, szép teit testidomokot nyernek. Hölgyek remek kóbit. Hat hét alatt 20 kilo gyarapodásért jétállást. Yorszegényes, gyengesség, idegesség ellen és gyomorbetegségeknél nélkülözhetetlen tápszert. Kintintve: Chicago, Berlin, London, Hamburgban. Köszönő levelek minden országból. Dobozonként 1 iri 10 kr. Használati utasítással. Pórkárt: Galázs Mór E. Budapest, VII., István-ut 11, II/1. Telefon 156-80.

VALÓBÍ FRANCZIA GUMMIKÉSZLET HALHÖLYAGOK 100% 17523 10 K iri. 34k. legújabb kiadású K. STERYL tartványvédő legújabb GUMMI-KÜLÖNLEGESSEGE csak csépmánál kapható NEUMAYER LIPIOT BUDAPEST, V. VACI-KÖRÚT 7. SZ. AUERFENYHÁZ.

BUTOR üzletünk felosztása folytan minden elfogadható áron kiárusítjuk egy a raktáron, valamint a még munkában levő asztalos- és kárpitosbutorokat, bútor-szöveteket, különféle függönyöket és anyagokat és az üzlet-hez tartozó tárgyakat. Patyi Testvérek BUDAPEST, VIII., Rákóczi-ut 7. sz. Pannónia-szálloda mellett

Rayonképviselők ügynökök és reprezentábilis viszonteljesítők kikének nagy ösmert-ségük van jobb izr. körökben, egy szabadalmazott kegyeleti udonság értékesítés-hez kerestetnek. Csakis jó megjelölti lauzió-képes acquisiteurök lesznek ügyelmebe véve. Havonta 1000-1200 kor. jövedelem. Molnar M. Lajos szerkesztő Budapest Rottenbiller-utca 10 Mo. - Prospektusok ingyen.

A gyermekáldást 2 vagy 3 számra meghatározni, nagyon okos dolog és sok pénzmegtakarítással jár. Az erre vonatkozó pontos utasítást, a melyért sok ezer hálaírat beérkezett, titoktartással küldi 90 fillér magyar levélbéllyeg ellenében Frau A. Kampa, Berlin S. W. 242. Lindenstrasse 51 28694

BUTOR készpénzért vagy részletekre minden kamat nélkül legolcsóbban. - Orsiai választék politurros butorokban Nagy Imrénél Budapest, VI. Váci-körút 9. feljárt Szerecsen-utca 1. Kis képes modern, teljesen új album ingyen. Nagy album 60 fillér.

Tisztviselői kölesönt köztisztviselőknél és katonatiszteknek előjegyzéssel és előjegyzés nélkül. Jelzalogkölcson 60 évre. Változókölcson kereskedők, iparosok és magántisztviselőknél gyorsan és előnyösen folyósított. Rigócz és Hartmann bankiroda, Bóza-utca 29. sz. Telefon 94-66. 29100

Saját gyártmányú fürdőkádak 14 kor.-tól feljebb; fűtőkádak 60 kortól feljebb. Eivalalok mindenféle kútszivattyúk és házi vízvezeték-berendezéseket legolcsóbb áron. LEFKOVICS ADOLF Budapest, VII., Wesselényi-utca 63/E. Telefon 113-46. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

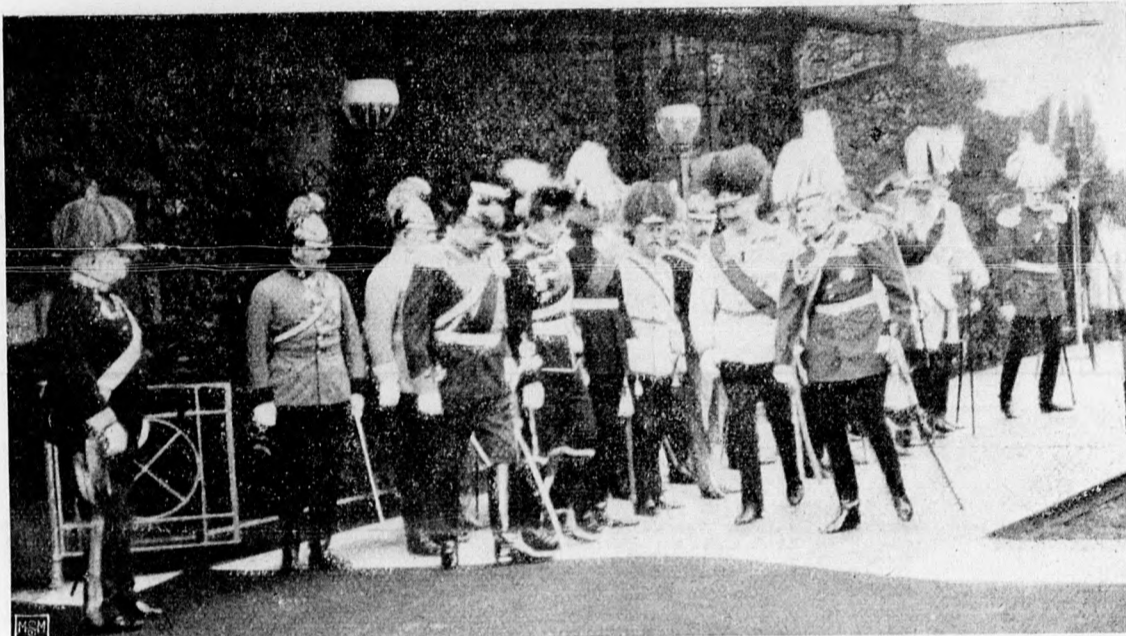
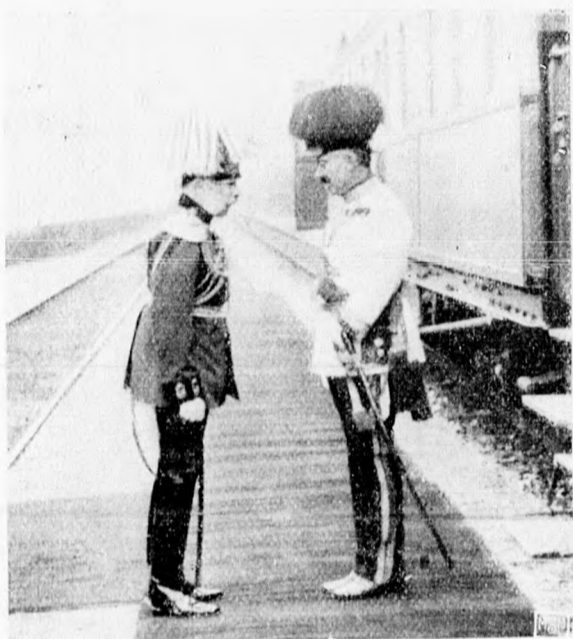
BUTOR üzletünk felosztása folytan minden elfogadható áron kiárusítjuk egy a raktáron, valamint a még munkában levő asztalos- és kárpitosbutorokat, bútor-szöveteket, különféle függönyöket és anyagokat és az üzlet-hez tartozó tárgyakat. Patyi Testvérek BUDAPEST, VIII., Rákóczi-ut 7. sz. Pannónia-szálloda mellett

AZ EGYETÉRTÉS VASÁRNAPJA

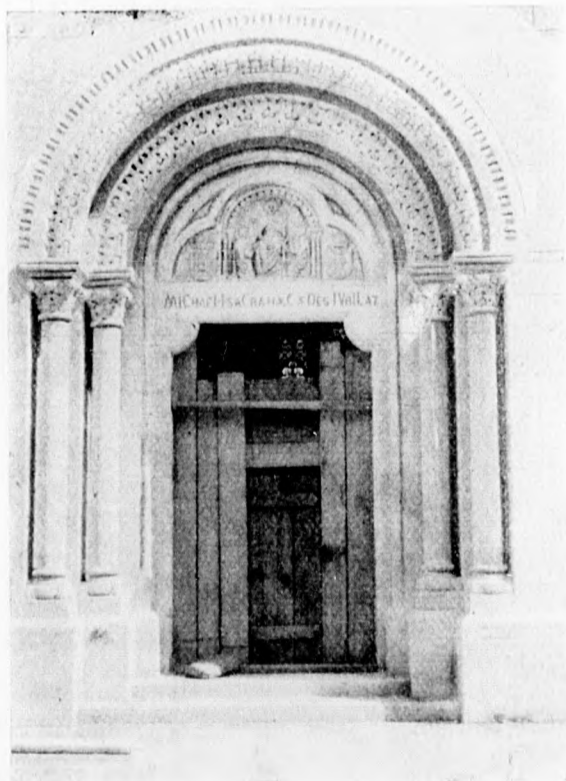
AZ „EGYETÉRTÉS”

HETI MELLÉKLETE

Vilmos császár bucsuja.

A német császár, kinek bécsi látogatásáról lapunk mult heti számában közöltünk érdekesítő képeket, vendégeskedésének befejeztével a hetzendorfi pályaudvaron bucsuzott el királyunktól és a főhercegektől, akik ez alkalommal porosz egyenruhákban tisztelegtek a felséges látogató előtt. Baloldali képünk Vilmos császárt és királyunkat ábrázolja néhány perccel a vonat indulása előtt. A másik pedig: amint a német császár ellép a főhercegek sora előtt.

A megújított veszprémi székesegyház.

A kilencszáz évvel ezelőtt épített veszprémi székesegyház egyike legbecsesebb műtörténelmi emlékeinknek. A megújítási munkálatokat három év előtt kezdték meg s a munkálatokkal annyira előrehaladtak, hogy báró Horing Károly v. b. t. i. megyés püspök nagy egyházi ünnepség keretében fogja felszentelni október 4-én, a király nevenapján. Középen látható az ódon székesegyház külső képe. Balra az érdekes bejáró és jobbra a templom belseje látható.

den szó
önöség
ompakt
tetendő.

elők
presen-
rusitok
smere-
izr. kö-
abakal-
nydon-
hez ke-
kis jó
cauczió-
entők
bevéve.
200 kor.
par 31.
3 Buda-
er-utca
ektusok

aldast
ra megha-
okos dolog
gtakarítás-
vonatközö
a melyért
rat beér-
ással küldi
ar levél-
on Frau
S. W. 242.
1 28694

OR
agy rész-
on kamat
csóban. —
telt politu-
rokban
nrenél
Váci-körut 9.
esen-utca 1.
modern, tel-
am ingyen.
a 60 fillér.

kölcsönt
nek és kato-
előjegyzés-
zés nélkül.
60 évre.
kereskedők,
agántsztvi-
an és elő-
yósított.
mann bank-
cza 29. sz.
29100

ADOLF
Wesselényi-
46. Arjegyzés
ármentve.

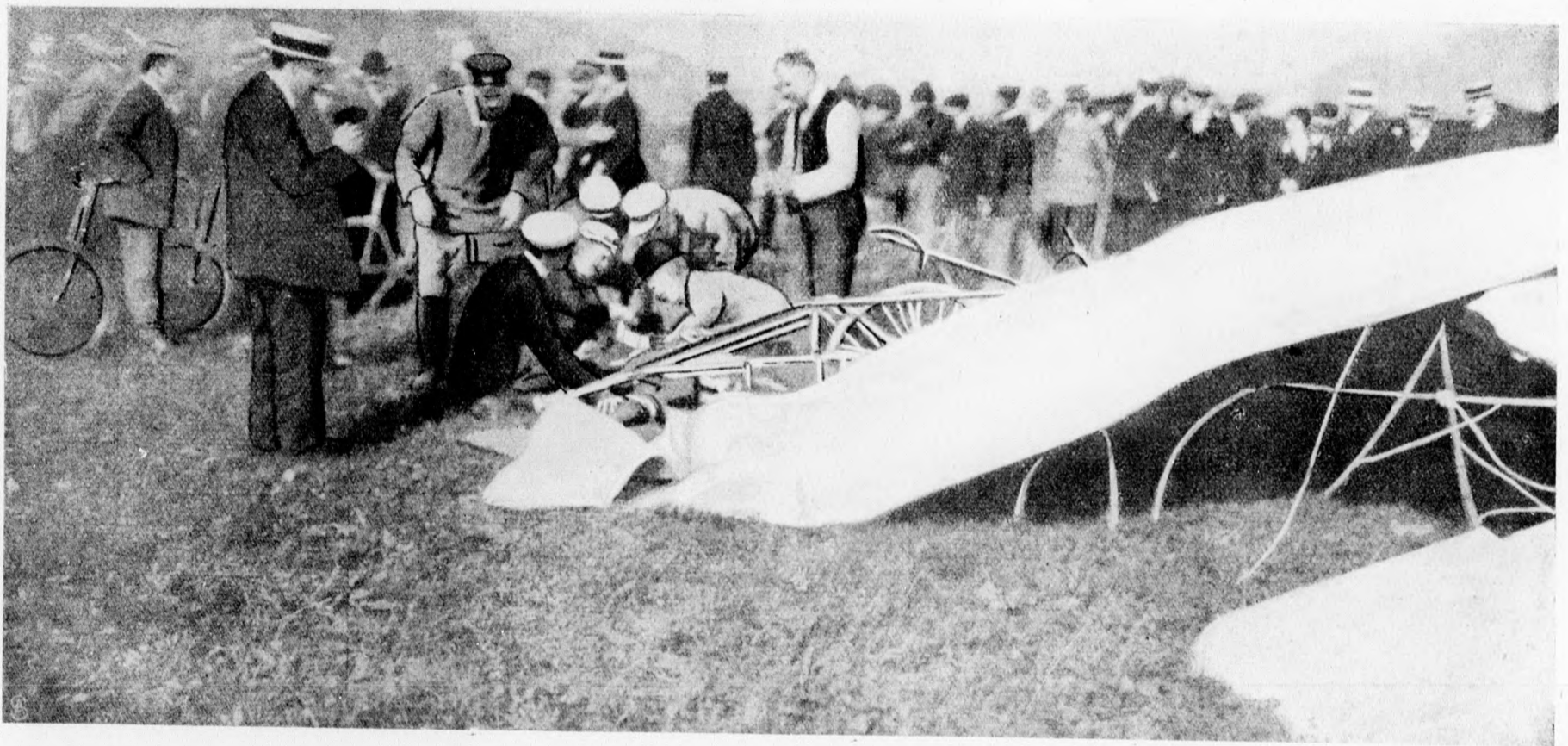
OR
ünk
atása
nden elfo-
kiárusít-
raktáron,
még mun-
aszta-
árpitos-
butor-
t, külön-
yöket és
az üzlet-
tárgyakat.

EST,
y-ut 7. sz.
oda mellett

Kainz temetése.

Az elhunyt világhírű színművész, Kainz József temetése nagy részvét mellett történt Bécsben. A temetési szertartáson több mint ötv ezer ember volt jelen.

Chavez lezuhanása.

A szerencsétlenül járt chilei aviatikus csak néhány nappal élte túl a Simplon átépülésének dicsőségét. Gépe pozdorjává zúzódott, s ő maga pedig lábtöréssel kívül sulyos idegbajt kapott. Hiába volt minden segítség, a domodossolai kórházban kiszendvedt.

Férfi fehérneműek!

„Gólya“ áruház, Bosnyák Izsó, Budapest, VI., Nagymező-u. 12/E.

Nagy képes árjegyzék ingyen!

10 évi tartósságu Schroll-Cöpper lábravaló, füzös	1-10, 1-30 frt.
Schroll-Cöpper lábravaló, pántos	1-25, 1-50 frt.
Schroll-sifon férfi hálóging	1-50, 1-90 frt.
Rövid alsónadrág angol zefirből	—75, —90 frt.

Nagy képes árjegyzék ingyen!

Chavez, a Simplon hőse,

miután átrepülte a Simplont, Domodossolában leesett. Idegparalízist kapott és belehalt. A vakmerő aviatikus előre bejelentette, hogy aki ezt a rettenetes utat megteszi, az halált kap jutalmul. A jóslat bevált és a bámulatraméltó pilóta jéletével lakolt.

Az Arany János szobor leleplezése Nagykőrösön.

A leleplezési ünnepségen az ország irodalmi testületei és iskolái képviseltették magukat, elhozván a kegyelet koszoruit. Képiünk azt a pillanatot örökíti meg, amikor Beöthy Zsolt egyetemi tanár, Arany János legalaposabb ismerője, elmondta magasan szárnyaló beszédét.

A nagykőrösi Arany János szobor.

A napokban leplezték le Nagykőrösön Toldi költőjének izléses szobrát nagy ünnepségek között. Strobl mester szoborművén különösen a vén gulyás alakja kapja meg a nézőt. Ezt az alakot néhány hét előtt külön képeken mutatta be eredeti felvételünk. A szép szobor általános elismerést váltott ki a nézőkből.

Horgászók kirándulása.

Amerikában nagyban divik a horgászás sportja. A halászok kibérelnek egy gőzhajót és kimennek a szabad tengerre horgászni. Ott lesik a zsákmányt, miközben a horgászó rudak ezrei merednek a levegőbe.

1-30 frt.
1-50 frt.
1-90 frt.
-90 frt.

2/E.
ingyen!

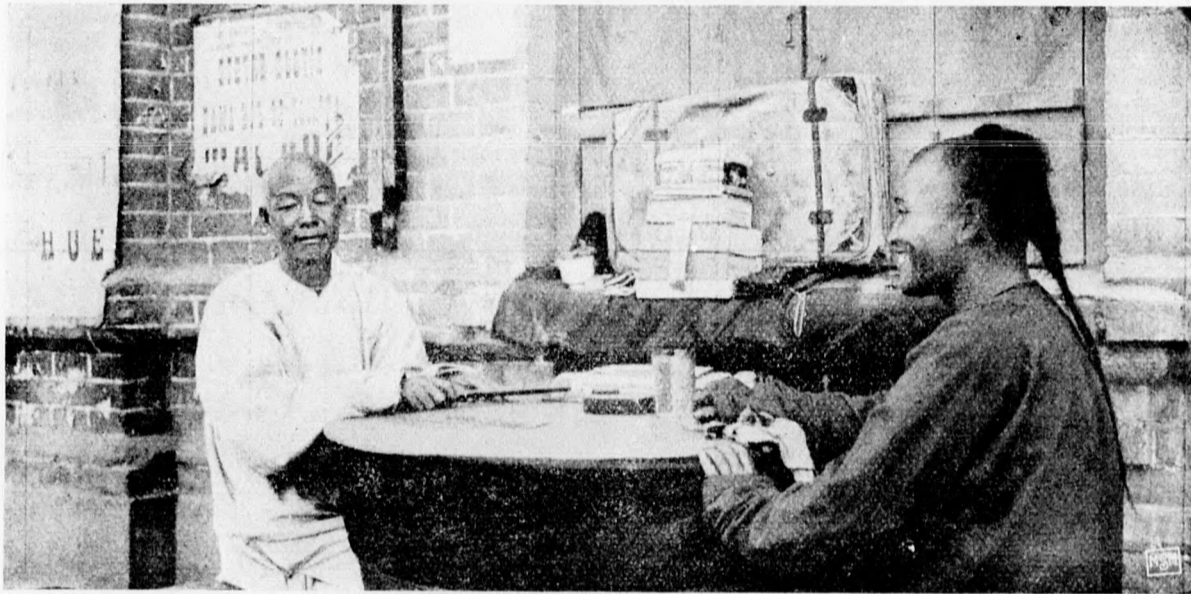
A csár két leánya.

A hesszeni nagyherceg vendége, a csár, magával hozta üdülésébe gyermekeit is. Képünk Olga és Tatjana nagyhercegnőket mutatja be, amint nevelőnőjükkel Nauheimban sétálnak.

A csár kiránduláson.

A csár (2), aki jelenleg a hesszeni nagyherceg (1) vendége, annak kíséretében Friedbergből átrándult a gyönyörű fekvésű Lauterachba.

Kinai utcztudósok.

Kínában a jogi és bölcsészeti tudósok egyszerűen az utcán csapják fel irodájukat, ahol jó pénzért tanácsokat osztogatnak a megszorult emberiségnek.

Szabó László,

min. tanácsos, a belügyminisztérium közrendészeti osztályának vezetője, akit a király a Lipót-rend lovagkeresztjével tüntetett ki, a határrendőrség és csendőrség fejlesztése körül szerzett érdemeiért.

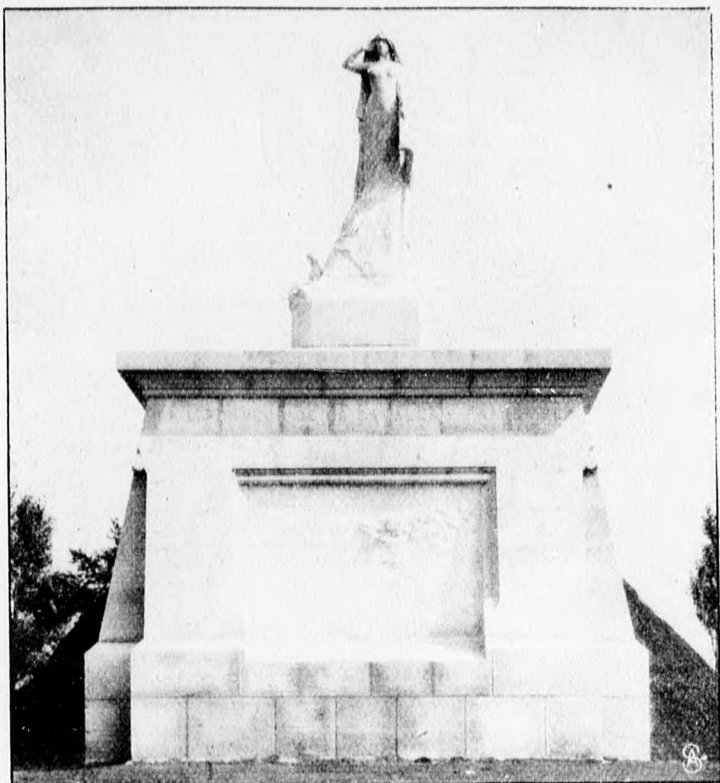
A spanyol anyakirálynő Magyarországra jön.

Mária Krisztina (1) spanyol anyakirálynő összekülönbözött a spanyol udvarral. Elhagyja Spanyolországot és Budapestre költözik. Képünkön Mária Krisztina, Ena Viktoria (2) spanyol királynővel látható, amint a San-Sebastiánba ellátogatott német hadihajók megtekintésére indulnak.

Gerhardt Hauptmann,

a német színpad egyik legkiválóbb költője, Erik nevű fiával.

A «derék fiuk» emlékműve.

Sedan mellett, Flairyben most állították fel GuillaumejÉmile szobrász művét, mely az ott elesett francia hadiak emlékét van hivatva megőrizni.

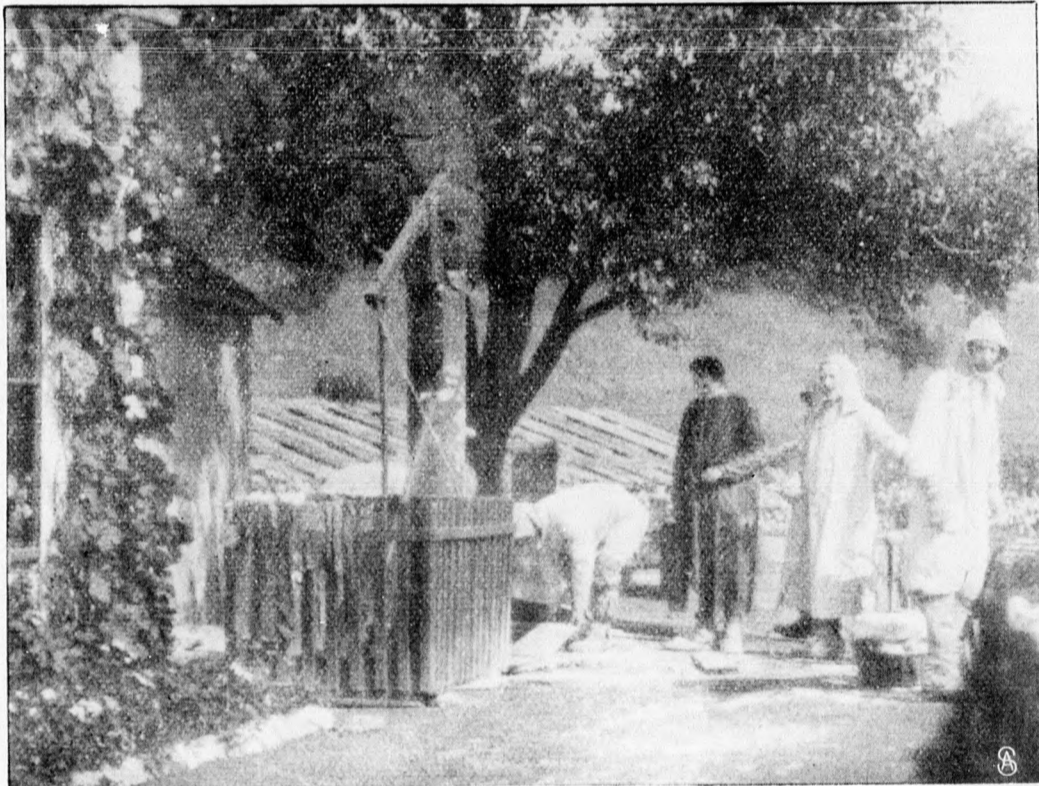
Helm hadnagyfogháza.

Portsmouthban az angolok letartóztatták Helm, német hadnagyot. Kémkedéssel vádolják. Helmet a Winchester-fogházba zárták, amely, mint látható, barátságos épület.

Sada Yacco,

a világhírű japán művésznő, akit a budapesti közönség is ismer itteni vendég játékaiból, hazájában, Dakában európai módszerű színházat építtetett és azt a jövőhónapban nyitja meg.

Kutak fertőtlenítése koleraellen.

Képünk a kolera elleni védekezés egyik eljárását mutatja be. A kutat koleraanyagusnak találtak, miután többen, akik vizéből ittak, koleratünetek között betegedtek meg. A fertőtlenítést végző emberek kaucsuk köpenyben és keztyűben végezték a dezinficziálás munkáját.

Segítség poloska ellen csak a „Matteine“ vállalatnál
 BUDAPEST, Király-utca 16. sz.

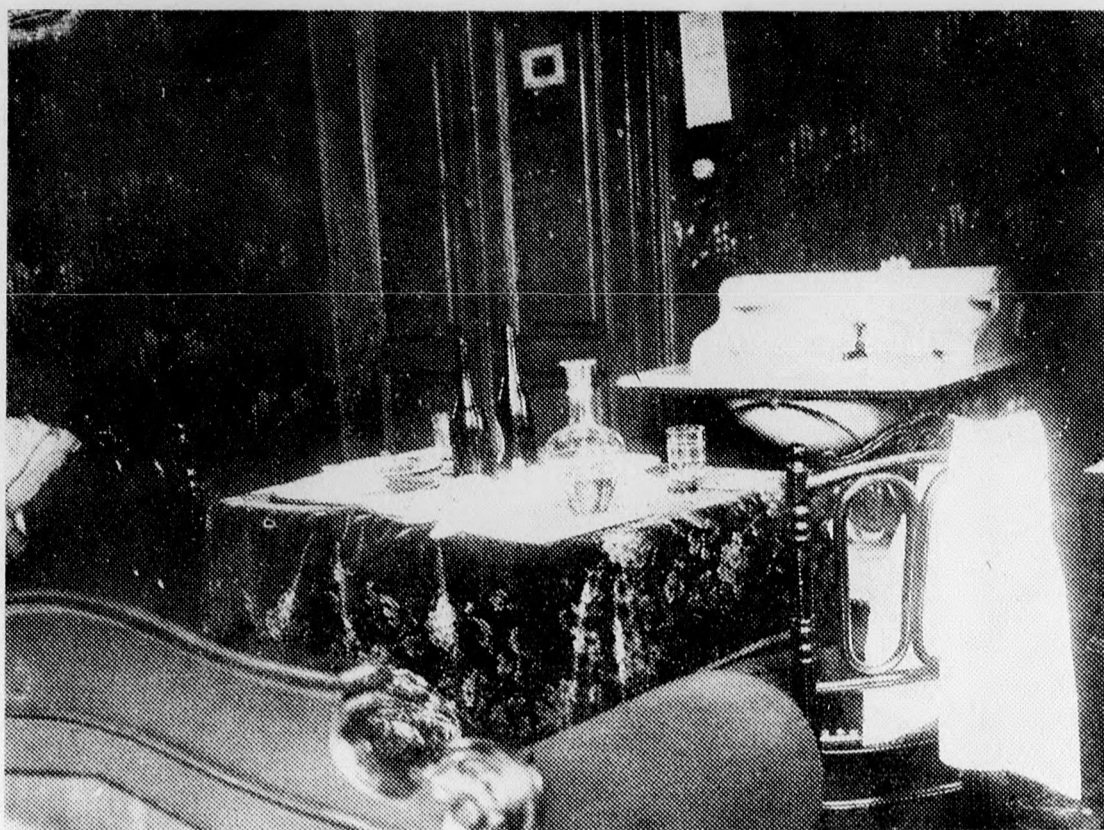
Telefon: 161—38.

Egy évi jótállás.

Telefon: 161—38.

Középiskolai tanulók

délutáni otthona, Budapest, V., Nagykorona-utca 17. szám, II. emelet. Középiskolai nyilvános tanulók délután 1/23—7 óráig ismétlő oktatásban és felügyeletben részesülnek. Havi díj 30 korona. Vívás, torna, zene, idegen nyelvek. Magántanulók bármely vizsgára a legrövidebb idő alatt előkészítést nyernek.

A szálloda kilenczes szobája.

Az Adria-szálloda kilenczes szobájában hajtotta végre a rablógyilkosságot Fekete Vilmos züllött gyógyszerész. A páratlanul szenzációs büntett a közvéleményt napokon keresztül izgalomban tartotta.

Vért

és erőt ad a szervezetnek a sok évi tapasztalat alapján elő-állított tápszor, a ...

A „VIRATOGEN” jog-
gal nevezhető az idegek
legjobb táplálékának, jó-
tékonyság hat az agyra és
szerveletre és a szerve-
vekbe azt a természetes
táplálékot vezet, melyet
nélkül az idegek, zavarok
esetén elsatnyulnak.

Izgatott állapot, álmatlanság,
ideges szívbántalmak, félelem-
érzet és bágyadtság az ideg-
gyönvesség jelei.

Mi mindenkinek lehetővé
őnajtunk tenni, hogy ezen ideális
idegtápszorral díjtalanul kísérle-
tet tegyessen és elhatározzuk,
hogy mindenkinek ki hozzánk
fordul.

ingyen és bérmentve

küldünk egy próba-adag „Vi-
ratogen”-t, egy rendkívül ér-
dekes, népszerűen tudomá-
nyos értekezéssel együtt.
Hírkartás mellett. Ezen füzetben megtalálható minden
indiválto, elismerő levelek és orvosi nyilatkozatok. Min-
den ideggyenge egyén írjon azonnal a következő címre.

VIRATOGEN

„VIRATOGEN”-WERKE
Abt. 77. Wien. III 1. Engelsberggasse 4-6
Egyetlen osztrák-magyar gyártmány.
Elsősorú szaktekintélyek által kipróbálva és elismerve

Avilághírű GOBGOKÉ francia quartett
naponta d. u. 5-7-ig és este 9-1 óráig

a „CAIRO” kávéházban

Lövölde-tér 6. sz. alatt hangversenyez.

Önkéntesek

feltűnő jutányosan és elegánsan
felszereltetnek

Blum és Testvére

cs. és kir. egyenruházati czégnél

Budapest, IV., Duna-utca 2. sz.

50 millió kor. külföldi pénz házakra és földbirtokokra.

(Hasznélvezettel terheltre is.) Első és második helyre a legma-
gasabb kölcsönök a lehető legelőnyösebb feltételek mellett gyorsan
folyósítottam. Ezenkívül legelsőrangú beföldi bankösszeköttetések.

WEISZ JÓZSEF bankiroda Telefon
68-58
Budapest, V., Lipót-körut 2. sz. Interurban.

ÉLŐ JÓZSEF

„ÁRPÁD”-pinczéje

VI., Podmaniczky-utca és Teréz-
körut sarkán létezik.

Hideg és meleg ételek. Kőbányai sör.
Előzékeny kiszolgálás.

Butor-beraktározást || Költöztetést
száraz raktáraikba || tiszta butorkocsikkal
teljes felelősséggel || helyben és vidékre

legjutányosabban elvállal

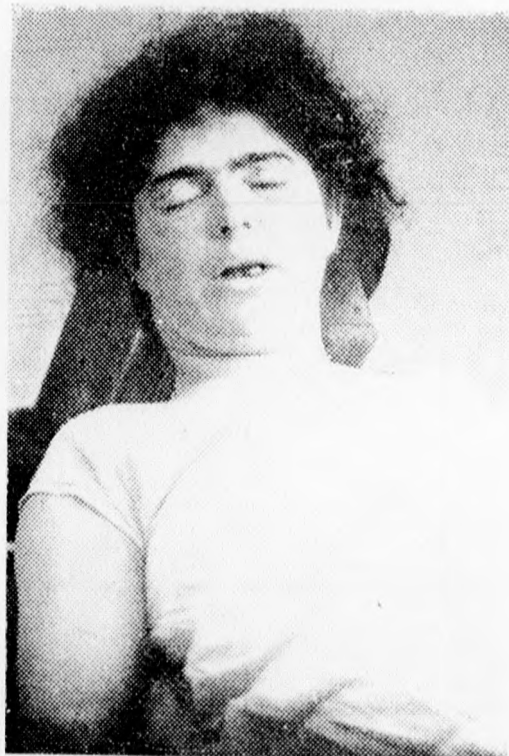
Balassa Gyula és Társa

Telefon 33-32. VI., Teréz-körut 19. Telefon 33-32.

Vítális Imre,

a heteken át kergetett és üldözött bihari haramia.
Csendőrok golyója s állítólag a saját fegyvere
oltotta ki hányatott életét.

Klein Róza,

a rablógyilkos áldozata. A büntett színhelyén felvett
eredeti kép. A szerencsétlen nő egy tízéves leánykát
hagott hátra támasz nélkül.

Mindennemű fényképezési munkák
a legszebb kivitelben.

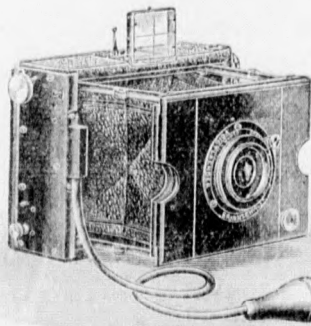

Vevőink részére 2 sötét kamara
áll díjtalanul rendelkezésre.

SCHÜTZ VILMOS ÉS TÁRSA

fényképezési és szükségleti cikkek gyári raktára

BUDAPEST, V., JÓZSEF-TÉR 11.

Ajánlják a legújabb rendszerű fényképező készülé-
keiket, világhírű czégektől eredő objektíveket, első-
rendű lemezeiket, nagy választékú másolópapir-
jaikat és vegyszereiket mindig egyenlő jó és friss
minőségben. Tessék árjegyzéket kérni.

UJGEN

to munde
atok. Min
zó címre

KE

se 4-6

mány.

elismerve

Vitális háza,

amely heteken keresztül állandóan csendőri felügyelet alatt állott s ahol Vitálist agyonlőtték. (A Vitális-képek az Apolló-projectograph felvételei.)

A haramia temetése.

A parasztok nagy részvétele mellett kísérték utolsó útjára Vitális Imrét, a rossz véget ért haramiát. Megsíratták, megsajnálják, mert a falusi nép előtt mindig rokonszenves volt az üldözött betyár alakja.

Özv. Szilágyiné

meglátta, amint Vitális hazalopódzott a házába. Besugta a csendőröknek, akik rajtaütöttek és agyonlőtték a rettegett betyárt.

Uj. Somoskeőy Géza,

akinek része volt atyja, id. Somoskeőy Gézának botrányában. Az idősebbik Somoskeőy, felesége kirablása miatt ül vizsgálati fogságban.

Lola Barker,

az id. Somoskeőy barátnője. A csinos angol táncosnő miatt fosztogatta ki feleségét, Kovács Ilonát, aki a híres szélhámos ellen válópert indított.

Fekete Vilmos, a rablógyilkos,

cziankállival mérgezett sört itatott meg Klein Rózával, aki pár percnyi kínlás után kiszenvedett. Aztán elrabolta a leány ékszereit, pénzét és megszökött. A detektívek azonban tizenkét órán belül letartóztatták a szennyes előéletű gazembert.

Hegedü

készítési műtermünk Budapest, V., Kádár-utca 4. szám. Világhírű hegedűművészek saját készítette új hegedűim felett így nyilatkoztak: Az On által készített új hegedű bármely régi mester által készített hegedűvel versenyre kelhetnek, műtermünkben megtekinthetők. Finom régi és új összes vonós hangszerek és azok alkatrészei állandóan raktáron. Művésziesen javítunk. Régi hegedűt veszünk és cserélünk. Kedvező részletfizetésre szállítunk. Pontos és figyelmes kiszolgálás. Árjegyzék kívánatra ingyen. műhegedű-készítő.

Sneidig egyenruhák

lejutányosabban

Blum Sándor

elsőrangu egyenruházati intézetében ::
Budapest, IV. Váci-utca 15

én felvett
s leánykát

VÉTKEZIK

önmaga ellen minden nemi betegségben vagy nemi gyengeségben szenvedő, ha nem olvassa el Dr. GARAI hírneves szakorvos

Hasznos tanácsadó
minden férfi és női nemi betegségben

ezimű számos ábrával ellátott könyvet, mely az összes férfi és női nemi betegségek leírását, okait és gyógyítását tárgyalja népszerű előadásban. A könyv ára 2 korona, mely összeg 10 filléres levélbélyegeken is beküldhető. Zárt borítékban bérmentve küldi a szerző.

DR. GARAI,

Budapest, Andrassy-ut 24. sz.

Rendel. hűgyszervi, hór és nemi betegnek délelőtt 10-től délután 4-ig és este 7-8-ig.

Silvia borozó-megnyitás

VI. KER., KIRÁLY-UTCZA 94. SZÁM.

A mai modern berendezés igényeinek megfelelően, ahol borkülönlegességek kaphatók. Női kiszolgálás. Tisztelettel ANIKÓ.

Horvát Dezső

Országvilág

kávéházában, VI. ker., Andrassy-ut 61. szám minden este

Horváth Jancsi

zenekara hangversenyez.

Minden szombat és vasárnap reggeli 3 óráig zene. Megnyitja a kerthelyiség.

TÁNCZER NÁNDOR

BANK- ÉS VÁLTO-ÜZLETE

BUDAPEST, VI., Teréz-körut 4. sz.

I-ső és II-ik jelzalog-kölcsönöket legrövidebb idő alatt folyósítanak. — Idegen pénzek beváltatnak és tőzsdei megbízások eszközöltetnek. — Részvények adás-vétele. — Hollandi életbiztosító főügynöksége. TELEFON 107-41. TELEFON 107-41.

Miért közkedvelt**Diana-krém és Diana-szappan****bőrápoló és szépítőszert?**

- Mert: Nagyon kellemes és bájos illata van.
Mert: A szépséget állandósítja 60 évig.
Mert: El van ismerve, hogy a kézápolás, kézfehérítés, kézfinomítás el sem képzelhető ezek nélkül.
Mert: A fényes arczbőr és izzadt kéz azonnal megszüntethető.
Mert: Minden nő és férfi egyaránt szép akar lenni.
Mert: Az összes pattanásokat — legkisebbtől legnagyobbig — teljesen elszáritja.
Mert: Megakadályozza a tavaszi szeplők láthatóságát.
Mert: A hidegtől s szélétől kifújtt vörös és érdes arcot és kezeket fehérre és puhává varázsolja.
Mert: A piros és rezes orrt eltünteti.
Mert: Az arcon előforduló apró, igen finom pirosas-kék ereket is eltünteti.

BIZONYÍTVÁNY.

Alírott ezennel bizonyítom, hogy az Erényi Béla arcgőgyész, budapesti lakostól bemutatott Diana-szappant, Diana-arczkrémet megvizsgálva, azokban főmőrgéket, máris határu vagy külső használatkor ártalmas egyéb anyagokat nem találtam, miért is nevezett szépítő-, bőr- és hajápolószerek ártalmatlannak és így használatuk ellen kifogás nem emelhető. Kelt Budapestben, 1905. márczius 15.

Nyilvános vegykísérleti állomás
Dr. NEUMANN ZSIGMOND m. p.
kir. keresk. és váltótörvényszéki hites vegyész.

Egy üveg-tégely Diana-arczkrém nappali használatra	75 krajczár.
Egy üveg-tégely Diana-arczkrém éjjeli használatra	75 krajczár.
Egy eredeti Diana-szappan	75 krajczár.

Egyedüli készítő:

ERÉNYI BÉLA

gyógyszerész

Budapest, Károly-körut 5.

(Postai megrendelések utánvéttel eszközöltetnek.)

KIRÁLY-KÁVÉHÁZ
BUDAPEST, VII., Erzsébet-körut 53.
Estéknént **RÁCZ LACZI**
czigánykirály és jeles zenekara hangversenyez.

Costümeöket,

ruhákat,

bluzokat

FALUDY LÁSZLÓNÁL

vegyünk

Budapest, VI., Andrassy-ut 56.

Divatlap ingyen.

Telefon 162-72.

„A. B. C.”

fehérnemű kölesző vállalat, szállít hivatalok, üzletek, gyárak részére higiénikusan tisztított

törülközőt, padlóruhát, portörölt, stb. stb.

csekély költségnél, házhoz szállítva, hetenként cserélve. A mosással járó kellemetlenség megszűnik. Eötvös utca 30. sz.

— Külön vendéglői kölcsönruha-osztály. —

Telefon 46-86. Telefon 46-86.

Rendelve készült **BUTOR** részletre is kapható

KLEIN GYULA

BUDAPEST, VII., Erzsébet-körut 36.

„Hungária”

beszélő-gépek

tölcsérsnéküliek is

kizárólag eredeti első-

rangu gyártmány, rész-

letfizetésre is olesón

kaphatók,

Deményi és Társa

Budapest, VI., Király-u. 76.

Kérjen árjegyzéket

Poloskairtást, molyirtást

egy évi jótállással,

padlóbeeresztést, ablak-, ajtó- és csillártisztítást elvállal

„STANDARD” lakástisztító társaság

BUDAPEST, IV., Kossuth Lajos-utca 14., félemelet.

TELEFON: 66-63.

TELEFON: 66-63.

KÖZIGAZGATÁS

A jegyzők és segédjegyzők lakbérére.

Budapest, október 1.

A községi és körjegyzők, valamint a segédjegyzők helyzete oly sok irányban szorul reformra, hogy a vele való foglalkozás tág teret nyit a kutató szem előtt. Amaz igazságtalanságok sorozatában, amelyeket a jegyzői kar évek óta tűr s amelyek tekintetében reformszándékot nem látunk, szerepel a jegyzői lakások és lakberek ügye is.

A 1886 : XXII. tcz. 66. szakasza kimondja, hogy a jegyző részére természetbeni lakás adandó. Sehol nincs azonban intézkedés arra nézve, hogy e természetbeni lakásnak, mit, mennyi és minő helyiségeket kell magában foglalnia, sehol nincs zsinórmérték, hogy amennyiben a nagyközség, vagy a körjegyzőséghez tartozó kisközségek természetbeni lakást nem adnának, mily házbér követelésére tarthat igényt a községi vagy körjegyző.

A törvény maga világosan természetbeni lakás szolgáltatására kötelezi a községeket, bizonyára azon helyes indokból, hogy községeink jó részében a jegyző lakást, bármily jelentékeny házbért biztosítson is a község részére, egyáltalában nem bérelhet, mert alkalmas lakás rendelkezésére nem áll.

E rendelkezése azonban a törvénynek, hogy t. i. a jegyző részére természetbeni lakást biztosítani köteles, dacára annak, hogy életbeléptétől számítva 25 év telt el, ma sincs még teljesen végrehajtva, mert sok nagyközségben és körjegyzői székhelyen mindmáig nem épültek jegyzői lakások és sok jegyző kénytelen családi viszonyaihoz, társadalmi állásához nem illő lakásban leélni napjait.

A jegyzők részére igazságos összegű lakberek megállapítása nehézségekbe ütközik. Ugyanis a községek közismeretes fukarsága szinte lehetetlenné teszi, hogy a jegyzők képviselőtestületeiktől oly összegű lakbért kapjanak, amely illő ellenértékű szolgáltathatna a természetbeni lakásnak, viszont a lakbereknek felebbezések útján való megállapítása a jegyző népszerűségére hat hátrányosan, legezelszerűbbnek mutatkozik tehát — már csak alkalmas lakások hiánya miatt is — az 1886 : XXII. tcz. 66. szakaszának teljes végrehajtását keresztülvinni, vagyis zárós határidő alatt a még fel nem épült jegyzői lakások felépítése iránt a rendelkezéseket megtenni. Elvégre a községi jegyzők, akik maj szomorú helyzetükben is az állam leghasznosabb munkásai, akik kezén a leghatalmasabb közérdekek forognak, legalább annyit elvárhatnak a belügyi kormánytól, ha már helyzetük javítására szolgáló reformokat, illetőleg csak általánosságban mozgó ígéreteket kapnak, hogy javukra szóló tételes törvény rendelkezései 25 év múltán végre is hajtassanak, annál is inkább, mert a jegyzői lakások az évi bérösszegek terhére a községek nagyon mérsékelt megterhelésével — amortizációs költségen útján — előállíthatók.

Össze kell iratni mindazon községeket, amelyekben nincs természetbeni lakás a jegyző részére s a törvényhatóságok kötelezzék e községeket a jegyzői lakásnak egy év alatt leendő megépítésére.

A jegyzői lakások megépítésénél figyelemmel kell lenni a jegyző társadalmi állására, a kényelem tekintetében támasztható jogos igényeire és arra is, hogy ma a községi jegyző reprezentálja a községet, miből folyólag gyakran kell hivatalos vendégeket fogadnia.

A jegyzői lakásnak tehát, melynek modern építkezéssel kell megépítve lennie, a szükséges mellékhelyiségek kivül, legalább 4 szobát kell magában foglalnia.

A lakásviszonyok tekintetében még rosszabb a helyzet a több községgel bíró jegyzőknél s valóságosan ürühetetlen a segédjegyzők helyzete.

A segédjegyzők lakásbéréről semmiféle törvényes rendelkezés nincs, ezek tehát ily czímen követelést a községekkel szemben nem támaszthatnak. Rövid idővel ezelőtt mutattunk rá e helyen arra a segédjegyzők elhagyatott, vigasztalan helyzetéből folyó kétségtelen bizonyosságra, hogy maholnap a már szervezve lévő segédjegyzői állások sem lesznek betölthetők jelentkezők hiányában, annál kevésbé találnak segédjegyzőket a községi közigazgatás ügymenetének zavartalan biztosítása érdekében feltétlenül szervezendő néhány ezer új állásra. A segédjegyzők e megapadásának oka helyzetük türelmetlen volta, amelyhez nem kevés mértékben járul hozzá az, hogy lakásukról, lakbérükről törvényes rendelkezés nincs és így ily irányban igényekkel fel sem léphetnek. Nemcsak a segédjegyzők, mint a jegyzői kar munkájában osztályostárs, jogos érdekei kívánják meg, hogy a községi törvény 66. szakaszában foglalt rendelkezés a segédjegyzőkre is kiterjesztessék, hanem a közigazgatás érdeke is ez, mert mi történik, ha segédjegyző nem lesz elegendő, be fog következni, be kell következnie a községi közigazgatás teljes csúdjának, amint ezt mi már megjósoltuk. E tekintetben sokkal nagyobb a veszély, semmint azt a belügyi kormány hinné, de mi látjuk és tudjuk, ismerjük annak teljes mérvét, óva intjük tehát a belügyi kormányt, hogy a segédjegyzők lakbérére rendezése kérdésében a halogatás politikájára térjen, mert a segédjegyzők helyzetének javítására alkalmas intézkedések mellőzése, vagy halasztgatása, ha nem is bénítja meg teljesen a községi közigazgatást, de már néhány rövid év múlva hallatlan zavaroknak lesz okozója.

A több jegyzővel bíró községekben is rendezetlenek a lakások, vagy azt helyettesítő lakberek kérdése. A közigazgatási bíróság gyakorlata szerint a több jegyzővel bíró községekben csak egy jegyzőt, vezető, vagy főjegyzőt, illeti meg az 1886 : XXII. tcz. 66. szakasza alapján és értelmében a természetbeni lakás, illetőleg lakbér.

Mi e tekintetben nem tudjuk osztani a közigazgatási bíróság felfogását s annak támpontot sem találunk a vonatkozó törvények helyes magyarázatában.

Ugyanis az 1886 : XXII. tcz. 66. szakasza világosan kimondja, hogy a jegyzőt természetbeni lakás illeti meg. Nem mondja sem azt, hogy egy jegyzőt illet meg lakás, sem azt, hogy valamennyi jegyzőt megilleti, csak jegyzőről beszél a lakással kapcsolatban. Az 1904 : XI. tcz. 1. szakasza azt mondja „a jegyzők javadalmazása kevesebb nem lehet a község által természetben nyújtott lakáson, vagy megfelelő lakáspénzen felül... Abból tehát, hogy a „jegyzők“ről beszél, akiknek a „község“ ad szolgáltatásokat, nyilvánvaló, hogy a több jegyzős községekben valamennyi jegyző jogosan követelheti a természetbeni lakást vagy az azt helyettesítő lakbért, annyival is inkább, mert az 1904. XI. : tcz. 1. szakaszához fűzött miniszteri indoklás kimondja, hogy „jegyző“ alatt a törvényjavaslat az önálló hatáskörű jegyzőket érti, tehát azon rendes jegyzőket, akik az 1886 : XXII. tcz. 63. szakasza értelmében a községi elöljáróságoknak tagjai s akiknek állása a teljes községjegyzői minősítéshez van kötve. Mindezeknél fogva, mivel az 1886 : XXII. tcz. 66. szakasza a jegyző részére lakást biztosít, egész természetes, hogy az 1886 : XXII. tcz. 66. az 1904 : XI. tcz. 1. szakasza s a vonatkozó indoklás egybevetéséből helyesen csak azon felfogás ala-

kulhat ki, hogy minden jegyző lakásra igényvel bir. E felfogás helyességét támogatja az egész 1904 : XI. tcz. szelleme, amely a több jegyzős község valamennyi jegyzője fizetésének minimumát egyenlően, 1600 koronában állapítja meg, tehát a jegyzők között, javadalmazásukat illetőleg, különbséget nem tesz.

Minthogy azonban a közigazgatási bíróságnak, szerintiünk helytelen, gyakorlata szolgál ma jogalapul a lakás vagy lakbér követelésének elbírálásánál s bármennyire helytelen is e gyakorlat, mégis a vármegyei törvényhatóságok is ezt alkalmazzák, feltétlenül szükséges, hogy törvényben mondassék ki a több jegyzős községben valamennyi jegyzőnek, természetbeni lakáshoz való jogosultsága. Eltekintve attól, hogy az erre vonatkozó törvények, helyes magyarázattal, most is biztosítják ez igényt és így a jegyzőknek joguk van követelni, hogy érdekeik ne áldoztassanak fel a közigazgatási bíróság helytelen törvényt magyarázatának: ha a fenálló törvények nem nyújtanának módot arra, hogy a több jegyzős községek minden jegyzője lakást kapjon, ily törvényről gondoskodni kell, a méltányosság ezt megköveteli, a jegyzői kar megérdemli. Ugyanis miért szerveztetik egyes községekben több jegyzői állás? Azért, mert a jegyzői hatáskörbe tartozó egyes főügyek oly halmazát adják a munkának, hogy az igazgatás jól felfogott érdeke a jegyzői tevékenység decentralizálását kívánja: az a többi jegyző tehát csak ugyanazon tekintet alá eshetik, mint az egy jegyzővel bíró község egy jegyzője; ugyanolyan jegyző, ugyanolyan önálló hatáskörrel, felelősséggel: nagyfokú igazságtalanság tehát anyagilag hátrányosabb helyzetbe hozni sorsostársainál.

A községi adómentességek.

Budapest, október 1.

Az 1886 : XXII. tcz. 138. szakasza kimondja, hogy az állami, megyei tisztviselők, hivatalnokok, tanítók, községi és körjegyzők, valamint lelkészek hivatalaik után járó fizetésüktől, illetve nyugdíjuktól községi adót nem fizetnek.

Most egy vármegye jegyzői egyesülete e kedvezményt ki akarja terjesztetni a segédjegyzőkre és a községi alkalmazottakra is; ez állásfoglalás teszi a községi pótdómentességek kérdését aktuálissá s ez okon foglalkozunk mi is vele.

Mi minden olyan adózásbeli kedvezménynek, mely valakit hivatala következtében a közterhek viselése alul felment: elvi ellenségei vagyunk, mert az ilyen kedvezmények nem méltók a kedvezményezettekhez, ezeknek hátrányára szolgálnak a nélkül, hogy javukra jelentékenyebb anyagi előnyöket biztosítanának, károsítják, sőt sok esetben válságba viszik a községet s végül igazságtalanok és jogtalanok, mert ellentétben állnak az egyenlő és közös teherviselés nagy elvével.

A törvény indokolásából nyilvánvaló, hogy e kedvezményt az illetők egyrészt anyagi helyzetük javítása érdekében, másrészt pedig azért nyerték, mert hű és buzgó köztevékenységük a községekre nézve sokkal több anyagi és erkölcsi hasznot biztosít, semmint ez fel nem érne a fizetendő pótdó értékbeli jelentékenységével.

A törvény ezen indokolása azonban tartatatlan és a valósággal nem egyezik. Ugyanis ezek a tisztviselők nemcsak a községnek magának, hanem az államnak, mint ilvennek is hasznos szolgálatokat tesznek, nagy inkonzekvenzia tehát, hogy a törvény elfogadott indokolása alapján a nagyobb összegű állami adók fizetése alul nem mentetnek fel; de az, hogy anyagi helyzetükön javítana a községi pótdók fizetése aluli mentesség egyenesen nem is igaz, mert hiszen azok a pótdómentesek átlagos állami adója nem több 20—30 koronánál, ha pedig a községi pótdót mindjárt 100 százalékra

tesszük is, akkor is csak átlag 20—30 korona évenként azon összeg, amelyet nem fizetve, „anyagi helyzetük javított.” Bizonyára senki sem tekinti e 20—30 koronát oly jelentékeny összegnek, amely egy közhivatalnok anyagi helyzetének javítására elegendőnek, vagy csak kielégítőnek is látszanék. Eltekintve a kedvezményül nyert pótdók megtakarításában jelentkező összeg csekély voltától, a közállásban lévőkhöz nem is méltó, hogy anyagi helyzetükön a törvényhozás ily módon akart lendíteni; a tisztviselők és más alkalmazottak, akik hivatva lennének a községi önkormányzati élet irányítására, akiknek feladata volna szellemi tulsúlyuknál fogva egész intelligenciájukkal ránehezedni a tanulatlan falusi lakosságra, hogy azt az önkormányzat terén vezessék, irányítsák, a községi élet terén éppen e kedvezmény következtében bizonyos tartózkodásra kényszerítették, mert erőteljes beavatkozásuk minduntalan azt a szemrehányást váltja ki a pótdókfizetőkből: „könnyű neki beszélni, mikor nem fizet pótdótot.” E lépten-nyomon felhangzó szemrehányás, sőt talán ennél is több: burkolt visszautasítása a községi ügyekre való befolyásra érzélt törekvésnek, a kedvezményezettre nem köztisztviselőhöz méltó szituációt teremt, annál is inkább, mert a község lakossága nem a tisztviselő szolgálatai jutalmazását keresi és találja annak pótdóttól való mentesítésében, hanem egy, annak javára szolgáló igazságtalanságot, amelynek következtében ő nagyobb közterhekkel rovatik meg, keres és talál abban s ebből a felfogásából kifolyólag az ilyen kedvezménytel bírók értékes befolyása alul magát emancipálni akarja.

Egyébként is hátrányos a pótdómentesség magukra, az e kedvezménytel bírókra. Ugyanis az 1886: XXII. t.-cz. 10. szakasza értelmében valamely községben illetőséget a községi közterhekhez való hozzájárulás és egyfolytában négy évi ott lakás által lehet szerezni. A pótdómentes tisztviselők nagy része ingatlan vagyont soha sem szerez, fizetésén kívül más adóalappal nem bír, tehát a községi terhekhez nem járul hozzá, mivel fogva vitás, hogy abban a községben, amelyben 20—30 évig is lakott, szerzett-e illetőséget, viszont azonban eredeti illetőségi községe, amelyből talán már atyja elszármazott, ottani illetőségét nem ismeri el. Igaz ugyan, hogy a m. kir. közigazgatási bíróságnál újabbant kifejtett gyakorlat szerint a pótdómenteseket e bíróság egy tekintet alá veszi az illetőségszerzés kérdésében a községi közterhekhez ténylegesen hozzájárulással, mégis e bírói gyakorlat dacára már azért is, mert az 1886: XXII. tcz. 10. szakaszának szó szerinti értelmezése és alkalmazása mellett a gyakorlat helyességéhez nagyon sok szó férhet, gyakoriak a közigazgatási jogviták a pótdómentesek illetőségi ügyében, ami az illetőkre adott esetben nem kis hátránnyal jár, mert az ily viták 2—3 év alatt nyerne befejezést.

Községeink tulnyomó része jelentős törzsvagyonnal nem bír s háztartásával anyagi alapja a községi pótdó igénybevétele s van akárhány község, amelyben a pótdómentesek száma — különösen móta a vasúti alkalmazottakra is kiterjesztett e kedvezmény — oly nagy, hogy a lakosság e részének gyarapodása új intézmények létesítését, vagy meglévők fejlesztését kívánja s az ily előálló költség a fizető kötelesek községi közterhét növeli, míg azok, akiknek érdekében, akiknek beköltözése következtében a kiadások tétettek, azok viseléséhez semmivel sem járulnak, ami bizonyára nagy igazságtalanság és a köztisztviselők anyagi helyzete javításaként nem helyeselhető oly törvényes intézkedés, amely ennek ezimén a jog és igazság ellenére az őket terhelő adókat másokkal fizetteti meg.

E szempontokból kiindulva, nem tudjuk helyeselni ama mozgalmat, mely a pótdómentességet a segédjegyzőkre és a községi egyéb alkalmazottakra is ki akarja terjesz-

teni, sőt ellenkezőleg azt kívánjuk, hogy az összes pótdómentesek a községi reform keretében szüntessenek meg s mindenki egyenlően járuljon hozzá a közterhek aránylagos viseléséhez, a tisztviselők anyagi helyzetének olványra szükséges s halaszthatatlan javítása pedig nem ily kétes értékű kedvezésekkel, amelyek még visszatetszést is szülnek a nagyközönségben, hanem megfelelő fizetésemeléssel biztosítandó.

Községi közigazgatás.

Ismét hivatalvesztés. Bihar vármegye fegyelmi választmánya e hó 27-én egy hivatalvesztést hagyott helyben. Az állásától megfosztott jegyzőt Müller Konrádnak hívják. Rézbányán volt hivatalban s a szigorú ítéletet „súlyos vétségek” miatt mondták ki rá. Senkisémet óhajta észintében mint mi, hogy a fegyelmi ítéleteknek éppen olyan hitele legyen, mint például a királyi bíróságok ítéletének. Sőt küzdünk is ezért, de hiába küzdünk s így nem a mi hibánk, ha egy-egy ilyen ítélet hallatára mindenki ismerni szeretné az ügyet tövére hegyére, hogy az ítéletet felülbírássa. Különösen azok, akik lapunkban néhány legutóbbi hivatalvesztés történetét elolvasták. A mostani esetre egyelőre csak annyit jegyzünk meg, hogy azok a vétségek talán még sem olyan nagyon „súlyosak”, mert ha azok lennének, akkor azt a boldogtalan jegyzőt bizonyára becsuknák, nem pedig utilaput kötnének a talpa alá.

Ki alkothat legelőrendtartást? A földm. miniszter 86.206. száma határozatával kimondta, hogy a vármegye közigazgatási bizottsága a közbirtokosság részére új legelőrendtartást nem alkothat. Egy vármegyei közigazgatási bizottság ugyanis határozatot hozott, melylyel a községi képviselőtestületnek a legelőrendtartás megállapítása iránt hozott határozatot hatályon kívül helyezte s a közbirtokosság részére új legelőrendtartást állapított meg. E határozatot a miniszter a községi képviselőtestület főlebbezése folytán felülbírálat alá vette és ennek eredményéhez képest a bizottság határozatát feloldotta s a bizottságot új határozat hozatalára utasította. Mert a közigazgatási bizottság a 17.800/907. sz. földművelésügyi miniszteri rendelet értelmében javasolta van ugyan a legelőrendtartást jóváhagyás szempontjából hivatalból felülbírálat alá venni de sem e rendelet, sem más törvényes rendelkezés nem ad hatáskört arra, hogy a meg nem felelő legelőrendtartás helyett a közbirtokosság részére új legelőrendtartást állapíthasson meg.

A központi jegyzőegyesület október 15-iki közgyűléséről már tettünk említést és a napirend néhány nevezetesebb pontját közöltük is. Több oldalról nyilvánított óhajtra pótlólag kiadjuk az egész tárgysorozatot.

1. Elnöki jelentés. 2. Az ügyrend megalkotása. 3. A számvizsgáló bizottság jelentése az egyesület 1909. évi pénztári számadásának megvizsgálásáról. 4. Ugyanannak jelentése az „Erzsébet jegyzői árvalázal” 1909. évi számadásáról és ezzel kapcsolatban az 1909. évi mérleg bemutatása. 5. Az 1911. évi költségvetési irányzat megállapítása és ezzel kapcsolatban intézkedés a hátralékos tagdíjak behajtása iránt. 6. Jelentés a múlt évi közgyűlés által kitért pályakérdésre beérkezett pályamunkákról. 7. Jelentés az alapítványi jelleggel nem bíró tökések kamatainak felhasználásáról. 8. A Szepes vármegyei jegyző-egyesület által, a községeknél kötelező és kölcsönös szarvasmarha kártalanításról alkotott szabályrendelet-tervezetre beérkezett vélemények. 9. Kner Izidor gyomai lakos ajánlata az eladott naptárak árának a segélyező egyesület részére átengedése iránt. 10. A Komárom vármegyei jegyző-egyesület indítványa a katonai nyilvántartás módosítása és a katonai jelentkezési lapoknak naponkénti beküldése iránt. 11. A Békés vármegyei jegyző-egyesület indítványa a községi jegyzők és segédjegyzők lakbérügyének törvényhozási uton való rendezése tárgyában. 12. Ugyanezen egyesület indítványa a községi segéd- és kezelő-személyzet községi adómentessége tárgyában. 13. A Hont vármegyei jegyző-egyesület indítványa a községi ügyviteli szabályzat sürgős életbeléptetése tárgyában. 14. Ugyanannak indítványa a szolgálati pragmatika és a külön független fegyelmi bíróság felállítására tárgyában. 15. Ugyanezen, valamint a Maros-Torda vármegyei jegyző-egyesület indítványa az egységes minősítésen alapuló községi és törvényhatósági szolgálat ügyében. 16. A Hont vármegyei jegyző-egyesület indítványa a „Községek országos bankja” létesítése tárgyában. 17. Az Arad vármegyei jegyző-egyesület javaslata a marhallevél kezelés egyszerűsítése tárgyában. 18. A Maros-

Torda vármegyei jegyző-egyesület indítványa a községek vagyoni viszonyainak állami támogatás mellett leendő rendezése iránt. 19. Ugyanannak indítványa a jegyzői és segédjegyzői fizetés és korpótlékoknak novelláris uton leendő rendezése tárgyában. 20. Az Ung vármegyei jegyző-egyesület indítványa a jogerős büntető ítéleteknek az illetékes községi előjáróságokkal való közlése tárgyában. 21. A központi elnökség indítványa a telekkönyvi C) lapra vonatkozó végzéseknél a községek részére való megküldése tárgyában. 22. Jelentés a tárgysorsjáték rendezése tárgyában. 23. Bejelentése annak, hogy a vármegyei tisztviselők orsz. egyesülete 1000 koronát adományozott a segítő egyesületnek. 24. A választmányi ülést 48 órával megelőzőleg beérkezett indítványok és előterjesztések tárgyalása. 25. Általános tisztújítás.

Orvosok sztrájkja Békésmegyében. Békésmegyében a munkásbiztosító pénztár orvosai, miut ez előre látható volt és jeleztük is: kimondták a sztrájkot. Az ügy előzményei eléggé ismeretesek; az utolsó tárgyalás a múlt héten történt az orvosszövetség békésmegyei megbízottai és a kerületi munkásbiztosító pénztár igazgatósága közt, az egyezkedés azonban mindjárt kezdetben megfeneklett azon, hogy a pénztár igazgatósága az orvosok előterjesztésének első pontjára kinyilatkoztatta, hogy a további tanácskozás tárgyatlan, mert az igazgatóság csakis orvostisztviselők alkalmazásáról tárgyalhat, de szerződéses viszonyba az orvosokkal nem léphet. Békés vármegye orvosai erre elhatározták, hogy az esetre, ha az Országos Munkásbiztosító Pénztár megbízottjára a kerületi munkásbiztosító pénztárral megegyezés nem létesülne, akkor október 1-től — amidőn a pénztár szerződése lejár — a pénztári tagokat az orvosok helyében a szokásos díjak ellenében, vagy a szabályrendeletileg megállapított díjakért fogják kezelni. Az orvosok nem kívánnak a pénztárnak rendszeres alkalmazottai, hivatalkai lenni, hanem mint pénztári orvosok szerződéses viszonyban akarnak állni a pénztárral, mely szerződést a fiókszövetség ötös bizottsága által kollektív kívánják kötni. Csakis orvosszövetségi tag lehet pénztári orvos s időközli üresedés esetén az állás csak a fiókszövetség közbenjöttével és hozzájárulásával tölthető be.

Pénztári orvosok fegyelmi ügyében az orvosok fegyelmi tanács elnöke, a fiókszövetség mindenker elnöke, ennek akadályoztatása esetén helyettese. Az orvosok fegyelmi tanács egyenlő számban orvosok és igazgatósági tagokból áll.

A fixfizetéses rendszert a bizottság elfogadja a következő alapon a szerződésileg kikötött időtartamra:

A IV-ik osztályban (501—800 tag) évi 3100 korona.

Az V-ik osztályban (351—500 tag) évi 2300 korona.

A VI-ik osztályban (251—350 tag) évi 1700 korona.

A VII-ik osztályban (151—250 tag) évi 1200 korona.

A VIII-ik osztályban (50—150 tag) évi 800 korona. Az 50 tagon aluli helyeken évi 200 korona.

Az egyszázalékos városi illeték eredménye. A pótdó csökkenése céljából még a múlt esztendőben elhatározta Szolnok képviselőtestülete, hogy a már több városban behozott városi illetékre vonatkozólag szintén alkot szabályrendeletet. Sok várakozás után ezt a szabályrendeletet is helybenhagyta a belügyminiszter, július tizenötödikével kezdődő hatálylyal. A városi illeték, a kir. adóhivatal számfeltekönyvének kivonata alapján, az adás-vétel tárgyát képező ingatlanok becsértéke után, egy százalékos összegben vették ki. Szolnokra nézve már az eddigi eredmény is igen meglepő és örvendetes, mert a július tizenötödikétől szeptember 20-ig már is kivetett városi illeték összege ötezer koronára megy. A város tehát a szóban forgó ezimen évenként huszezer korona új és igazságos bevételre számíthat és amely bevétel a továbbra is megígért államszolgálati lényegesen csökkentik a városi pótdó százalékát.

A nyugdíjpótló közgyűlése. A köztisztviselők nyugdíjpótló és segélyező-egyesületének igazgatósága a nyári hónapok eltelté után szept. 26-án ülést tartott. Az előző ülés óta jelentékeny számú tagfelvétel történt s az egyesület az újabb nyugdíjba helyezett tagok alapszabályszerű ellátása mellett egy esetben hátrahagyott kiskorú árvák részére a nevelési járulékok folyósítását is megkezdte. Az egyesület tekintélyes összegű temetési segélyeket fizetett ki az igényjogosultaknak, s az igazgatóság örömmel állapította meg, hogy jótékony támogatását mindinkább több tagra kiterjesztheti, de amellott a tisztviselő közönség érdeklődése és támogatása mellett az egyesület vagyona is jelentékenyen emelkedett.

Megüresedett községi jegyzői állások. Ökörmező, segédjegyzői a.: Kelecsény, segédj. a.: Alsókalocsa segédj. a. Mindháromnál 1000—1000 K fiz. Okt. 5-ig. Főszolg. Ökörmező.

Diósvizsló, közs. jegyzői á. 1800 K fiz., szabad lakás okt. 6. déli 12 óráig. Főszolg. *Siklós.*
Urdszentpéter, jegyzői á. 1800 K fiz., 700 K lakpénz okt. 5-ig. Főszolg. *N.-Sármás.*
Békéscsaba, segédj. á. 1200 K fiz., 120 K drágasági pótlék (1911-től 1800 K fiz.). Főszolg. *Békéscsaba.*
Kumán, I. segédj. á. Szerb nyelv szükséges. Okt. 1-ig. Főszolg. *Törökbecse.*
Kiskunmajsa, főjegyz. á. 1800 K fiz., 600 K lakp. Okt. 6. déli 12-ig. Főszolg. *Kiskusfélegyháza.*
Bozdánd, segédj. á. 1000 K fiz., 100 K lakp. Okt. 16-ig. Főszolg. *Szilágusseh.*
Vásárhely, segédj. á. 1000 K fiz., 90 K lakp. Okt. 6-ig. Főszolg. *Dunaszerdahely.*
Apátfalva, adóügyi segédj. á. 1000 K fiz. Okt. 14-ig. Főszolg. *Makó.*
Megüresedett községi orvosi állások: Mramorák községi orvosi á. 1800 K fiz., 500 K

személyi pótlék, 500 K fuvarát. Marha- és huszmeleért 200 K. Munkásbizt. pénztártól 600 K. Összjelvények tehát 3400 K. Szabadlakás (4 szobával), 300 négyzetöglől házikert. Okt. 10-ig. Főszolg. *Temeskubin.*
Técső, közs. orv. á. 1800 K fiz., 600 K lakpénz okt. 17-ig. Főszolg. *Técső.*
Betlenszentmiklós kör. orv. á. 1800 K fiz., 800 K uti átal., 400 K lakpénz okt. 2-ig. Főszolg. *Horzáciszó.*
Kolozs vármegye területére járványorvosokat keresnek. A pályázók forduljanak az alispánhoz.
Magyarokonyáth kör. orv. á. (15 község), 1300 K fiz. Szabadlakás okt. 12. Főszolg. *N.-Kallós.*
Vledény kör. orv. á. (2 község), 1800 K fiz., 200 K ötöd éves pótlék. 450 K lakp. 600 K utiát. 1 K rend. 1 K 20 fillér lát.-díj. 30 fillér fuvar. 25 fillér kilométerpénz. Román nyelv szükséges. okt. 31-ig. Főszolg. *Sárkány.*

Helyközi vételnél a tulajdonjog megszerzése.

Budapest, október 1.

Ez a kérdés a kereskedővilágot fogja érdekelni. A kereskedelmi törvény azt mondja (344. szakasz), hogy amikor az áru más helyről küldendő át, azon időponttól kezdve, midőn az áru a szállítmányozónak vagy fuvarozónak átadatott, a veszély, mely az árut éri, a vevő által viselendő. Van ugyan a szabály alul kivétel, amely szerint a veszély, mely az árut fuvarozás közben éri, az eladót akkor terheli, ha a hely, hová a fuvarozásnak történni kell, rá nézve a teljesítés helyéül tekintendő.

Ez a szabály azonban nem tartalmaz mást, mint csak azt, hogy a más helyről küldött árut a fuvarozás idejében ért veszélyt ki viseli, vagyis, ki tartozik viselni azt a kárt, mely árut a fuvarozás alatt éri. Azonban ebben a jogszabályban még csak utmutatás sincs arra nézve, hogy a más helyről átküldött áru tulajdonjoga mikor száll át az eladóról harmadik személyre. Ezt a kérdést a magánjog általános szabályai szerint kell eldönteni, s így nyert eldöntést a következő esetben.

B. városban Fejér Pál és Kiss Antal közkereseti társaságot alakítottak 1907. november havában mezőgazdasági gépek eladására. Rögtön meg is rendeltek D-ben több vetőgépet. Ugyanazon év december hó elején Fejér és Kiss a közkereseti társasági viszonyt felbontották és az üzletüket felszalták. Ennek után érkeztek meg D-ből a vetőgépek, melyeket Fejér átvett és eladásra kínált. Erről Kiss értesült s hogy az ebből eredő felelősség alul szabaduljon, D-be utazott és ott a gyárosnak az elküldött gépekre vonatkozó jogát magára ruháztatta s haza utazott B-be, ahol Fejértől követelte a gépek kiadását. Fejér ezt megtagadta, vitatván, hogy a d-i gyáros már elvesztette az elküldéssel tulajdonjogát s így nincs semmi köze az áruhoz és így nem is ruházhatott át Kissre semmi jogot, s a dolog perre került. A felső bíróságok egyöntetűen úgy határoztak, hogy Fejér a gépeket Kissnek kiadni tartozik. Az indoklás úgy szökött, hogy a gépek elküldésével nem szállt át a gyáros tulajdonjoga a Fehér és Kiss közkereseti társaságra, mert távollevők közt a tulajdonjog az eddigi tulajdonosról csak akkor száll át, ha az új tulajdonos javára az átadás és ennek részéről az átvétel valóságban végbement, ami azonban ebben az esetben az, akire a tulajdont a tulajdonos átruházni akarta és aki a tulajdont átadással, illetőleg átvétellel megszerezte volna, már nem létezett és így a Fejér és Kiss cégnek címzett, a cég megszűnése után Fejér által átvett áruk tulajdonjoga nem szállt és nem szállhatott át Fejérre, hanem az megmaradt a d-i gyárosnál, aki érvényesen ruházhatta át Kissre az ő tulajdonát.

Az elkövetett büncselekmény feldicsérése

büntető törvényünk 174. szakasza szerint hat hónapig terjedhető fogházzal büntetendő, ha a feldicsérés valamely gyülekezeten nyilvánosan szóval, vagy nyomtatvány, irat, képes ábrázolat terjesztése vagy közszemlére kiállítás által történik. Ez a törvény nálunk 1880. óta érvényben van s most Németországban, amikor a büntető törvényt evidálni akarják, erre a magyar törvényre is hivatkoznak, mint követendő példára. Az új német büntető törvény tervezetének indoklása rámutat arra a sok bajra, mely a fenti törvényes rendelkezés hiányában, az elkövetett büntetendő cselekmények feldicsérése nyomán előállott. Ime, valami tekintetben mégis előbbre vagyunk, mint a nagy Németország és ezt a büntető törvény alkotójának, Csemegei Károlynak köszönhetjük.

A sebzett vad üldözését idegen területen kihágásnak minősítette adott esetben a belügyminiszter, mondván, hogy a vadászati törvény nem tesz különbséget sebzett s nem sebzett vad között, hanem egyáltalán tiltja a vadnak idegen területen való üldözését s így a sebzett vadnak idegen területen való üldözése is vadászati kihágás.

JOGÉLET

A díjkitűzés.

Budapest, október 1.

Most, hogy Vitalis Imre fejére 2000 korona díjat tűztek ki, alkalomszerű lesz egyet-mást elmondani arról, kötelezi-e, s mikor a díjat kitűzött ebbeli nyilatkozata, ki állapítja meg, hogy a jelentkező megérdemelte a díjat, ha többen vannak a jelentkezők, ki osztja ki köztük a díjat stb.

Első sorban arra kell figyelemmel lennünk, hogy a díjkitűzés a közhirrétellel válik kötelezővé. Amint közhírré van téve, hogy például husz koronát kap, aki elrepült kanárimadaramat, vagy elkaborolt vadász-kutyámat hazahozza, — már köteles is vagyok a madár, vagy a kutya hazahozójának a husz koronát megfizetni. Egyszerű ígéret, ha a közzététele megtörtént, már érvényesen kötelez. Ennek a kiemelése azért bir jelentőséggel, mert majd minden más esetben élők közt kötött jogügyleteknél mind a két félnek kifejezett akarat megegyezése kell, hogy érvényes kötelezés történjék.

Ha a közhírré tett díjkitűzés nem történt olyan módon, hogy az visszavonható is, akkor a díjkitűzést ígérete feltétlenül kötelezi, még akkor is, ha oly valaki tesz eleget a díjkitűzésnek, aki sem előbb, sem a jutalmazandó cselekmény véghezvitelekor a díj kitűzéséről tudomással nem bírt.

A visszavonás, ha annak lehetősége előre kikötöttet, ugyanolyan módon teendő közzé, mint a díjkitűzés, különben a visszavonás nem érvényes.

Már most előfordul az is, hogy többen jelentkeznek a kitűzött díjért, s pedig vagy azért, mert együttes közreműködésük hozta létre az eredményt, vagy azért, mert mind-egyik magának akarja a díjat, állítván, hogy ő az, aki a kívánt eredményt létesítette. Ha többen vannak az eredményt létesítők, abban az arányban illeti őket a díj, amely arányban hozzájárultak az eredmény létesítéséhez. Ha többen követelik mindegyikük önmagának kizárólagosan a díjat, akkor azt illeti, aki az eredményt valóban létesítette. Így a papíron könnyű ezt elmondani; ámde másként jelentkezik a dolog a gyakorlatban. Amikor Micsinai postarablót elfogták, a fejére tűzött kétezer koronáért vagy huszan jelentkeztek. Annak a járásnak a főszolgabírája, ahol Micsinait elfogták, kiosztotta a kétezer koronát azok közt, akiket elfogadott, hogy ők voltak Micsinai elfogói, s ezzel az ügy közigazgatási uton be volt fejezve. De a dolog nem maradt annyiban. A többiek a díjt kitűző kir. kincstár ellen perrel léptek fel, azonban a bíróságok elutasították őket azzal, hogy a kincstár jóhiszeműen járt el, s hogy a díjt követelők csak a díjat nyert társaikkal ellen fordulhatnak. Ez az ítélkezés azonban nem megnyugtató. A helyes álláspont az, hogy ha a díjt kitűző a jelentkezőkkel a díj megosztása tekintetében nem tud megegyezni, helyezze a díjat bírói letétbe s az

ellentétes érdekű felek indítsanak egymás ellen pert. Majd a bíróság ki fogja bogozni a helyes tényállást s el fogja dönteni köztük a vitát.

Még egy dolog érdemel említést. Ha a díj meg nem osztható s többen vannak, kik azt megérdemelték, akkor köztük a sorshuzás döntsön.

A lakásszükség és a jogászság.

Budapest, október 1.

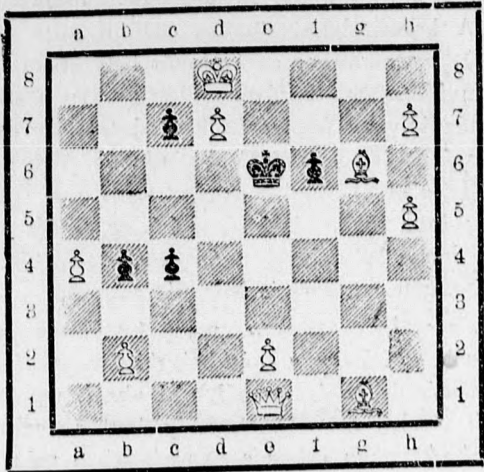
A czimben összefoglalt két különböző fogalomból valószínűen egyik olvasónk sem fogja hamarjában eltalálni, hogy milyen kapcsolat van a jogászság és a lakásszükség közt s hogy különösen nem fog arra gondolni, hogy a jogászvilágnak része lehet a lakásínség enyhítésében vagy megszüntetésében. Nálunk nem is gondoltak még a jogászok sem erre a kapcsolatra, ellenben az ezidei német jogászggyűlésen ez a kérdés is napirendre került. A jogászggyűlés állandó bizottsága ugyanis azzal az indítvánnyal lépett a jogászggyűlés elé, hogy gyűjtessék össze a lakásszükségre vonatkozó és azt megvilágító minden irányú anyag, hogy annak alapján jogi eszközökkel is hozzájárulni lehessen a lakásszükség enyhítésére. Ezt az indítványt dr. Klein Ferencz volt osztrák igazságügy-miniszter igen érdekes beszéd kíséretében terjesztette elő, melyben utalt arra, hogy a lakáskérdés már régóta elsőrangú szociális érdek és az állami és társadalmi fejlődésre nagy jelentőséggel bír. Most elérkezett az az idő, amikor a jogászvilág annak tudatára ébredt, hogy neki is részt kell venni ennek a kérdésnek a megoldásában. A német birodalom rendkívüli szorgalommal és tudományos szabatosággal ölelte fel ennek a kérdésnek minden oldalát és kiváló dolgot szolgáltatott. De a nagyipari vállalatok csakhelyein felmerülő lakásínséggel szemben ez csak egy csepp; bár a cél világosan fel van ismervé. A munka javarésze a közigazgatás, a pénzügy és a technika férfait illeti; mert a lakásügy főproblémái: a hitel, a közigazgatás és az építés miként való kivitele körébe tartoznak. A bécsi legutolsó nemzetközi lakáskongresszus ugyan arra a felfedezésre jutott, hogy a lakáskérdés megoldásánál a jogtudományt illeti a főszerep. Az előadó dr. Klein Ferencz ezt a feltevést hamisnak tartja, mert a lakásszükség megoldásához pénz kell és a jogtudomány nem bizonyosodott be eddig pénzügyileg termelő faktornak. Kétségtelen azonban, hogy a jog is befolyással van a lakáskérdés megoldására, kivált a jelzálogjog, a kisajátítási jog. Ezért tehát ajánlja az állandó bizottság javaslatának elfogadását.

A 30. német jogászggyűlés el is fogadta a fent ismertetett javaslatot. Nálunk még a hitel és a közigazgatás férfai sem igen nyulnak ehhez a nagyjelentőségű, mindenesetre kényes, de feltétlenül megoldandó kérdéshez s ezzel szemben a külföld azt bizonyítja, hogy ott még oly osztályok is foglalkoznak ezzel a kérdéssel, melyek a lakásügy rendezésének megoldásánál nemcsak közvetlenül nem érdekeltek, de még közvetve is csak harmad-, negyed rangban hozhatók érdekeltiségi kapcsolatba.

SAKK.

81. számú feladvány.

Simon Jenő, Budapest.

Matt a harmadik lépésre.

361. számú játszma.

Játszották Amsterdamban, a bajnoksági versenyen 1910. augusztus.

Francia védelem.

Világos:	Sötét:
Loman	Dr. Esser
1. e2-e4	e7-e6
2. d2-d4	d7-d5
3. Hb1-c3	Hg8-f6
4. Fc1-g5	Ff8-e7
5. e4-e5	Hf6-d7
6. Fg5xe7	Vd8xe7
7. Ff1-d3	

Ez a múlt század nyolcvanas éveiben többször előforduló folytatás ujabban kezd ismét divatos lenni.

7. a7-a6
Védekezés Hc3-b5 ellen. A gyaloglás azonban fontos tempóvesztés, mert a huszárlépéstől egyáltalán nem kell félni. Erősebb volna 7... O-O s ha 8. Hc3-b5, úgy 8... a7-a6! 9. Hb5xc7, Ba8-a7 stb. és a huszárnak nincs menekülési útja. Jelen állásban még igen jó folytatás 7... Ve7-h4 és 8. Hg1-e2-re 8... c7-c5!

8. f2-f4
Szokásosabb 8. Hc3-e2, mint dr. Neustadt és Porges között történt 1844. Prágában s amint Leonhardt is játszott Spielmann ellen a hamburgi versenyen.

8. c7-c5
Most is nagyon figyelembe jön 8... Ve7-b4, ami után ez a gyaloglás még erősebben következnék.

9. d4xc5 Ve7xc5
A következő lépés lehetőségére való tekintettel jobb volt visszautálni a huszárral.

10. Vd1-g4! O-O
11. O-O-O! Hb8-c6
12. Hg1-f3 f7-f5
13. Vg4-h4

13. Vg4-h3 ne mvolna jó 13. Vc5-e3+ és utána Ve3xf4 miatt.

13. h7-h6
14. Bh1-g1 b7-b5
15. Kc1-b1 Vc5-b4

Jobb volt 15. Hd7-b6.
16. Hc3-e2! Hd7-b6
17. c2-c3

Fenyegetett 17... Hb6-a4 18. b2-b3, Vb4-a3 19. b3xc4, b5xc4 és utána 20... Ba8-b8.

17. Vb4-e7
18. Vh4-h3 Hb6-c4
19. g2-g4!

A játszma menete elárulja, hogy mind a két támadásra törekszik; sötét a vezérszárnyon, világos pedig a királyszárnyon.

19. Kg8-h8
Ha a 19... Hc4-e3, úgy a 20. g4xf5, He8xf5. 21. Fd3xf5, e6xf5 22. Vh3xh6, Fc8-d7 23. Bg1-g6, Fd7-e8 24. Hf3-g5, Fe8g6 25. Vh6xg6 és nyer.

20. Hf3-h4 Ve7-f7
21. g4xf5 Hc6-e7
Ha a 21. e6xf5, úgy 22. Hh4-g6+ stb.
22. f5-f6! g7xf6

Nincs más. Sötét állása most már tarthatatlan.
23. Hb4-g6+ He7xg6
Vagy 23... Kh8-h7 24. Hg6xf7, ha pedig

23. Kh8-g8, úgy 24. Hg6xe7+ nyer.
24. Bg1xg6 Bf8-d8
25. Vh3xh6+ feladja.

IDEGENEK UTMUTATÓJA

Legajánlhatóbb beszerzési források

BUDAPESTEN.

Biztosítás.

Assicurazioni Generali (Trieszti ált. biztosító-társaság). Alakult 1831-ben. Részvénytőke és tartalékalap 366.829.741 kor. 68 fill. Budapest, Dorottya-utca 10., az intézet saját házában. Életbiztosítás minden módot szarint, valamint fiúellátási és leánykiházasítási biztosítások. — Tűz-, szállítmány-, betöréses lopás elleni és üvegbiztosítások. — Jégbiztosítás a Magyar jégs- és viszonthiztosító részvénytársaság (Budapest, Nádor-utca 5. sz.) által. Részvénytőke és tartalékalap 7.000.000 korona. Egyenkénti és csoportos balesetbiztosítások (egyenkénti balesetbiztosítások díjvisszatérítéssel is) az Első o. ált. baleset ellen biztosító társ. által (Budapest, Dorottya-utca 10. sz.)

Első Leánykiházasítási Egylet m. sz. Gyermekek- és életbiztosító intézet. Budapest, VI., Teréz-körút 40-42. Alapított: 1863. Legelőnyösebb díjtáblázatok gyermekek és mindennemű életbiztosításokra, havi befizetések mellett is. — Tartalékok: 10.000.000 korona. Eddig kifizetett biztosított összeg hét millió korona. Biztosítási állomány 46.000.000 korona.

Bankek és takarékpénztárak.

Budapesti takarékpénztár és Országos Zalogkölcsön Részvénytársaság. Befizetett részvénytőke: 10 millió korona. Központ és Magy. kir. szab. osztályosorsjáték főeljárású helye; VI. kerület, Andrassy-ut 5. Kézi zalogüzletek: IV., Károly-körút 18; IV., Ferenciek-tere 4. Irányi-utca sarkán, VII., Király-utca 57., VIII., József-körút 2., VIII., Ullói-ut 6. sz.

Viz- és légszészvezeték és csatornázás.

Pizsurnyi L. utóda Janisch János és fia, Budapest, VII., Jósika-utca 12. sz. csatornázási vállalata, épülethádogos műhelye és horgany díszítőanyaggyára. Légszész- és vízvezeték, központi fűtések, szellőztető készülékek, szivattyuberendezés, árnyékszék, vízellék, mindennemű gőz-, magán- és nyilvános fürdő, hidegvizgyógyintézetek, melegvízkészítő-berendezések, fűtő-tűzhely összekötéssel, gépek, világítási, fűtési és műszaki czélokra. Saját légszész-készülék minden házában. Telefon 20-83.

Magyar-Siemens-Schuckert-művek,

villamossági részvénytársaság, Budapest, V. ker. Lipót-körút 5. Gyár: Pozsonyban. Telefonszám 211. és 212. Távíratcím: Siemenschuckert. Készít: Villamosvilágítási és erőátviteli központi telepeket és berendezéseket. Villamos vasutakat. Egyenáramu, forgóáramu és váltakozóáramu generátorokat és motorokat, vezetékananyagot, kábeleket, iv- és izzólámpákat, kapcsolóeszközöket, biztosítókat, wattóraszámolókat (Schuckert-rendszer), vezetékerendezéseket központi telepekhez való bekapcsolásra. Világító-testeket. Ivlámpaszeket. Különlégeségek: Felvonók, ventilátorok, szivattyúk, hordozható villamos furógépek, villamos bányafurógépek, villamos berendezések, mezőgazdasági és ipari czélokra.

Szerkesztői üzenetek.

— Magánlevelek írására nem vállalkozunk. —
— Kéziratokat vissza nem küldünk. —

Kis mama, Nagy öröm, hogy kicsikéje már odáig fejlődött, hogy elválasztásra kell már gondolni! Ez a kis ember életének a legfontosabb korszakai közé tartozik. Nemesak azért, mert fordulópontot jelent, hanem azért, mert ebben az időben követnek el többnyire olyan helyrehozhatatlan hibákat, amelyek a jövő életében végig keserűen megboszulják magukat. A táplálék megválasztásától és mennyiségétől függ, hogy a kicsike később jó kedélyű, derűs világnézettű, egészséges ember, vagy pedig elsanyodott kedvű, kákabélű, gyomorbeteg, hipokonder lesz-e. Rendes körülmények között a hetedik hónaptól kezdődik az elválasztás, ami alatt az értendő, hogy az első hetekben naponként egy szópás helyett kap más táplálékot s később mind gyakrabban pótoljuk a mellet, míg a kilencedik hónaptól, ugyszólván észrevétel nélkül, minden zökkenés nélkül, végbe megy a teljes elválasztás. Kezdeni huslevesel lehet. Eleinte csak néhány kávéskanálnyi, amíg meg nem szokja s mérsékeltén czukrozni is lehet, ha így jobban illik neki. A husleves főzéséhez nagyon kevés zöldség is vehető, de a konzervek és huskivonatok használata nem ajánlható és a leves minden egyes étkezéshez frissen készüljön. Ujabban zöldfőzeléket (speurut, sóska,

saláta) és paradicsomalmát is adnak a gyermeknek. Természetesen, nem berántott, hagymával s fűszerekkel készült főzelékről van szó, hanem egyszerűen vízbefőtt-ről, melyet szítán áttörünk. Nagyon tápláló és egészséges a tejbenfőtt dara is, amit a legtöbb gyermek szívesen, jó étvágygyal eszik.

Miklós. Hugeskája méltán duzzog. A jóra való fivérnek kötelessége, hogy hugoeskájának mindig szolgáltrakész lovagja legyen. Ezt az ön korában nem igen szokás elismerni. Azt nagyon természetesen tartjuk, hogy az idegen jour-médik árnyékában járjanak a déli korzón; hogy virággal, edésséggel és egyéb jókkl kedveskedjenek a színtanodás leánykákknak; ha valamelyik tüzes szemű és edes mosolyu „néni” arra kéri, hogy hajnalban a város végére menjenek el az ő ügyében, — ezt visszautashithatatlán parancsnak tekintik; bálteremben, színházban, a tennis-groundon a rendelkezésükre állnak... de hogy a hugoeskájuk ezalatt, minden pártfogó hijján, mit csinál, ... nem árul-e petrezselymet, ... nincs-e teljesen elhagyatva, ... mit törődnek ők azzal? A mama gondoskodjék a lányáról — mondja ön — és ebben igaza van. Ezt, úgy hiszünk, sem a mama, sem a hugoeska nem vonják kétségbe. De vannak dolgok, amik kívül állnak a mama hatáskörén s nem az ő kényekedvtől függenek. A galáns bátyának a kötelessége, hogy jövevényű, derék fiatalembereket — lehetőleg házasulandókat és máris jó állásban levőket — mutasson be a magának és a hugoeskának. Ha nincs férfikísérőjük, „áldozza fel magát”, hasonlóképpen, ha elefantoskodásról van szó. Ne féljen, jut még elég idő a saját „flört”-jeire. És gondolja meg, milyen jól fog magának esni, ha az ismerős családoknál, ahova bejáratos, hasonló áldozatkész bátyákkal fog találkozni!

J. Gy. Ossdola. Igen sajnáljuk, de vidéki lapban megjelent cikket nem használhatunk fel.

Sz. Jenő. Szótársófalva. Mindenesetre némi készült-séget eláruló munka, de arra még nem elég jó, hogy mi használhassuk.

K. J. Kondoros. Neve: Semsey Andor. Ha bővebb felvilágosítást óhajt tudni, úgy kérje az Akadémia értesítőjét, az pontos felvilágosítással szolgál mindkét kérdésére.

M. J. Muraszombat. A lapokat a kiállítás megnyitáskor részletesen ismertették. E rovatban terjedelmes voltánál fogva nem ismertethetjük.

IDŐJÁRÁS.

Az elmúlt nap időjárásának átnézetes

Hazánkban — az északnyugati részeken helyenként előfordult kevés esőtől eltekintve — az utóbbi huszonnégy óra alatt is száraz és nagyobb-részt derült idő uralkodott. A hőmérséklet általában kissé tovább emelkedett és maximuma Csáktornyan 26 fok C, minimuma pedig Botfalun 1 fok C volt.

Prognózis a következő 24 órára:

Lényegtelen hőváltozás és elvélve némi eső várható. (Sürgöny-prognózis: Enyhe, elvélve csapadék.)

Allomás	Légnyomás mm. 700 +	A hőmérséklet Celsius szerint	Szélirány és ereje	Felhőzet		Hőmérséklet	
				Csapadék mm.		max.	min.
A-Borsodna	68.2	10.8	NE	2	2	18	9
Ungvár	65.9	13.5	E	1	1	20	11
Késmark	66.9	8.8		4	4	18	6
Losonc	66.1	12.6		4	4	23	12
Ogyalla	66.1	12.2	W	4	4	21	10
Budapest	67.	12.8		3	3	21	12
Hérvény	69.1	12.0		0	0	23	11
Keszthely	68.1	12.2		3	3	21	11
Pács	67.7	11.4		0	0	21	12
Zágráb	60.9	18.9		1	1	23	12
Fiume	67.2	11.2	W	1	0	20	11
Szeged	67.7	10.6	NE	1	0	21	9
Temesvár	66.8	11.4	SE	2	0	24	7
Nagyvárad	67.9	5.0		2	2	19	7
Kolozsvár	68.8	4.6	SS	8	0	19	3
Nagyzeben	—	14.2		2	2	19	12
Szatmár	—	11.1	NSW	1	4	19	9
Eger	—	10.4		4	4	17	6
Arvaváralja	—	10.4		4	4	17	10
Selmeczbánya	—	13.1		0	0	23	11
Komárom	—	13.0	SW	1	4	23	12
Nagyvár-Ovár	—	13.8	W	1	0	19	10
Sopron	—	9.4		0	0	21	11
Eszék	—	13.7		1	1	23	9
Cirkvenca	—	11.2	SW	2	1	22	10
Debrecen	—	9.2		0	0	22	8
Kecskemét	—	9.9	S	1	0	20	9
Oroszláza	—	9.5	NW	2	0	23	9
Arad	—	8.5	SE	2	0	24	7
Zsombolya	—	18.9	S	1	0	22	12
Versece	—	8.3	S	2	0	19	7
Orsova	—	—	—	—	—	—	—

„EGYETERTÉS”

politikai napilap.

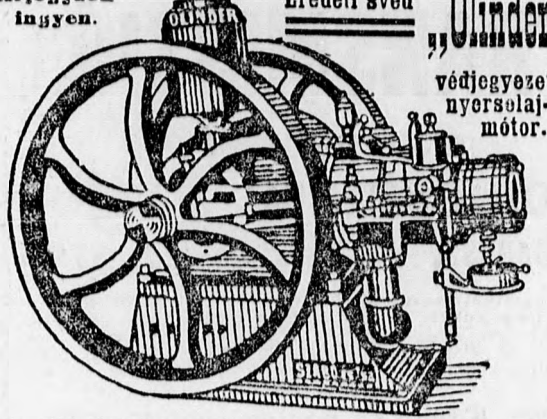
Kiadóhivatali igazgató: PAJOR MATYÁS.

Üzletáthelyezés!

Kossuth Lajos-u. 11. szám alatti vászon, fehérenemű és pongyola üzletemet f. é. augusztus havában IV., Kecskeméti-u. 9. szám alá helyeztem át **VILCSEK VILMOS** ezelőtt Kanitz Ferencz és Társa beltagja

SZABÓ és TÁRSA
 Most: BUDAPEST, V., BATHORY-UTCZA 22. SZ.
 azelőtt: Gyár-utca.

Árjegyzék ingyen. **Eredeti svéd „Ölinder” védjegyzett nyersolaj-motor.**

Az „Ölinder” nyersolajmotorok nem kétütemű, hanem négyütemű motorok. Legmesszebbmenő jóállás. A levelezést kérjük nem a Gyár-utczába, hanem a Bathory-utca 22. szám alá címezni.

Kérdezze meg házi orvosát

„SZENABELLA”

glicerin-crème foileffepapír felől, mely különösen aranyeres betegségnél esodálatos simulékonysága miatt ajánlatik.

1 doboz ára 2 korona.

Kapható minden jobb papírkereskedésben, drogériában és gyógytárban.

Készítik

Szenásy Béla

Csász. és kir. udv. szállító

levélpapír-áruháza

Bpest, IV., Ferenciek-tere 9.

BRÜNN-KÖNIGSFELDI MOTOROK

BENZIN és SZIVÓGÁZ MOTOROK

BÁRMELY TŰZELŐANYAG HASZNÁLATRA

Egyedárusító: **ABELES EMIL** BUDAPEST, V. Váci-utca 14.

EREDETI SVÉD GYÁRTMÁNYŰ NYERSOLAJMOTOROK

Benzin és nyersolajlokomobilos cséplőkészletek = JÉGGYÁRTÓ és HŰTŐBERENDEZÉSEK. FAMEGMUNKÁLÓGÉPEK.

Szakmában jártas képviselők kerestetnek.

EGY LÁNGÉSZ TERMÉKE.

A század legnagyobb ifjusági írója tudvalevőleg **VERNE GYULA** volt. A Magyar Kereskedelmi Közlöny hírlap- és könyvkiadó-vállalata ezen világhírű írótól most 30 kötetet adott ki, pompás nyolc színben előállított angol vászon diszkötésben. Egy-egy kötet 1 kor. 90 fillérbe kerül, 2 korona 50 fillér bolti ár helyett.

Itt bemutatjuk a VERNE kötetek rajzát, az eredeti példányok rendkívül csinos angol vászon diszkötésben vannak.

Alant felsoroljuk a kötetek címzeit, valamint a forrás neveit.

Ezer évben egyszer születik

Ilyen regényíró talentum, mint Verne Gyula. A tanárok százal nyilatkozata szerint Verne könyveinél nemesebb, szórakoztatóbb és tanulságosabb könyvet nem adhatunk fiaink kezébe. Vállalatunk egyszerre 30 kötetet adott ki és a fordítás munkáját a magyar irodalom legjelesebbjeivel végeztette, u. m.: Mikos Lajos dr., Cholnoky Viktor, Bányai Elemér dr., Savoly Ferencz dr. stb. Az itt rajzban bemutatott egynehány kötet csak tájékoztatást nyújt a kivitelre nézve. Minden egyes kötet gyönyörű angol vászon diszkötésben, igazán pompás 8 sorú bekötési táblába van kötve. Egy-egy kötet 12 cm. széles és 19 cm. magas. A kötetek címzeit alant soroljuk fel. Minden egyes kötet 10 egész oldalas pompás rajzot foglal magában. A rajzok nemcsak a szöveghez pontosan alkalmazva készültek, hanem ami a leglényegesebb, korhűek. Egy-egy könyv terjedelme 200 és 240 oldal között variál. A kötetek feltűnő olcsó áron vannak felvéve, a mennyiben egy-egy kötet 1 korona 90 fillérbe kerül, bolti ára 2 korona 50 fillér.

- 5 kötet 12 korona 50 fillér helyett 8 kor. 50 fillérért szállítunk, megtakarítás tehát 4 korona.
- 10 kötet vételénél 25 kor. helyett 16 kor. 50 fillérért számítjuk és így 8 kor. 50 fillért takarít meg.
- 15 kötet egyszerre meghozatva 37 korona 50 fillér helyett 22 korona 50 fillér, tehát 15 koronával olcsóbbá kerül.
- 20 kötet megrendelésnél 50 kor. bolti ár helyett 28 koronáért számítjuk, tehát 22 koronát takarít meg.

Ha a megjelent 30 kötetet egyszerre megrendeli, 37 koronával kevesebbet fizet, mivel a 30 kötetet 75 korona bolti ár helyett 38 koronáért szállítjuk.

- 1. Bégn 500 milliója.
- 2. Bombarnac Claudius.
- 3. Brancane asszony.
- 4. Cancellor.
- 5. Clovis Dardentor.
- 6. Del callaga.
- 7. Dunai hajós-Camp Ole sors-jegyé.
- 8. Észak a dél ellen.
- 9. Falu a levegőben.
- 10-11. Grant kapitány gyermekei, 2 kötet.
- 12. Győzedelmes Robur.
- 13. Három orosz éshárom angol kalandja.
- 14-15. Hattaraskapitány, 2 kót.
- 16-17. Jégspinx, 2 kötet.
- 18. Keraban a kemény ejű.
- 19-20. Két Kipp testvér, 2 kót.
- 21. Orinokon keresztül.
- 22. Öt hét léghajón.
- 23-24. Sándor Matyas, 2 kötet.
- 25. Servadac Hector.
- 26. Strogoff Mihály.
- 27. Tizenöt éves kapitány.
- 28. Uszó város. — Zártörök.
- 29. Utazás a föld központja felé.
- 30. Utazás a holdba, utazás a hold körül.

Megrendelések a Magyar Kereskedelmi Közlöny hírlap- és könyvkiadó vállalatához küldendők, Budapest, VII., Dohány-utca 16-18. Megrendelhetők továbbá ugy a budapesti, mint a vidéki összes könyv- és papírkereskedőknél.

NŐK! FÉRFIAK!

A legbiztosabb gyógyulást heveny és idült húgyeső-folyások ellen nyújtják a

KASANTOL-

gyöngyök. — Nőknél fehérhólyás, férfiaknál húgyesőfolyás ellen a leggyorábban hat. szer. — Orvosiilag ajánlva. — Üvege 3 korona, szarólag

Ü. kény Hugó gyógyszerésznél. BUDAPEST, Tölgly-ut 28. sz.

ARC-MASSAGE FŐLŐSLEGES!

ORIZOL

11 vagy Rizsvaj törv. véve. 11

Az éretlen rizs TEJNEMŰ nedvéből készített csodás és gyors hatású arczsépitő.

Teljesen kisimítja a ráncokat! Egy adag ára 3 K 50 f. Egy drb szappan ára 1 K 50 f.

Főraktár Magyarország részére: Bpest: Török gyógytár Király-u. Kolozsvart: Dr. Biró gyógytára.

Magyar Cementipari Gépgyár

KORNIS TESTVÉREK

ARAD.

Gyártunk szabadalmazott RAPID és más cement-cserépgépet, hidraulikus, könyökpressajtót és cementlap-asztalokat; betonszó, vályu, jászol, határkő és kőmenyformákat; betontömb, beton-teglagépet és mindennemű szereszközöket. Ismertető nyomás alatt, kérjen árajánlatot. Homok lelkiismeretes felülvizsgálása és mérnöki látogatás díjtalan.

MAGYAR-HORVÁT TENGERI GŐZ-ÁJÓZÁSI R-T.

Fiuméből Dalmáciába és Olaszországba.

A turisták által elismert legrövidebb és legkényelmesebb összeköttetés.

Fiume-Dalmácia: naponta hajóindulás, ezek közül 4 gyorsjárat Fiuméből Zara, Spalato, Ragusa (Ragusa), Curzola, Casteinovo és Cattaróig. Az utazás tartama Gravosáig csak 20, Cattaróig csak 24 óra.

Fiume-Velence: hetenként hat gyorshajó-összeköttetés.

Fiume-Ancona: hetenként három gyorshajó oda és vissza.

Ezen gőzcsők közvetlen csatlakozásában közlekednek a Budapest felől érkező és Budapestre induló gyorsvonatokkal, melyek a hajóállomásig és onnan közlekednek, ugyazintén Velencében és Anconában az olasz vonatokkal csatlakoznak és pedig Róma, Nápoly, Bari, Brindisi, Bologna, Milano stb. felé.

A gőzhajók modern kényelemmel, hátfőrukkal, kitűnő ártéremmel és a kényelmes és kellemes utazás mindon feltételeivel vannak berendezve.

Bővebb felvilágosítást nyújt a Központi Menetjegytroda, Budapest, (V., Vágó-tér 1.) és annak összes magyarországi fiókrodái.

Párisi Nagy Áruház

Budapest, VII., Rákóczi-ut 38.

Leány - ruhácska Fiu vadászöltöny

Ára:
3 kor. 20

Ára:
8 korona

Leány ruhácska fehér szatin barchetből, övvel, színes japán bordúrral és gombokkal díszítve, kitűnően mosható. Ára 2-3 évesnek 3 kor. 20 fill. Minden következő nagyság 40 fillérral drágább.

Fiu vadász-öltöny sötét színű, zsolnai lodenből, zöld posztó hajtókával, szarvacsont-gombokkal, mell- és oldalzsebbel, kitűnő szabás. Ára 3-4 évesnek 8 korona. Minden következő nagyság 60 fillérral drágább.

Képes nagy árjegyzék az összes cikkekről ingyen és bérmentve.

Állattulajdonosoknak,
szállók és állatkezelőknek!
Most jelent meg!

NE BÁNTSD AZ ÁLLATOT!

Az állatvédő törvények példákban, 80 képpel.

Írta K. Nagy Sándor.
Második kiadás.

Ára 3 kor.

Kiadja a Franklin-Társulat Bpest.

Kapható:
LAMPÉL R. könyvkereskedése,
(Wodianer F. és Fiai) részvény-társaságnál, Budapest, VI. ker., Andrássy-ut 21. sz. minden könyvkereskedésben.

Legrégibb hazai gyár kizárólag TRANSMISSIÓK

gyártására.

Schlesinger Alajos
BUDAPEST, V., VÁCZI-UT 30. SZÁM.

Transzmissió-tervezők I. rendű Bessemer-azulából. Ten-
gelykapcsolók a legkülönfélébb rendszere b. n. Szil-
reketi igen könnyű modellek szerint. Csapágyak gyűrűs
rendű és minden más rendszerben. Fogaskerékek egy-
és kétrészes kivitelben. Kötőkerékek kender- és szőnyeg-
kötők számára.

Kitűnő és pontos kivitel!
Rendkívül olcsó árak!
Prospektusok díjmentesen!

DIESEL-motorral

a tényleges lóerő
óránként csak 1 fillérbe
kerül.

Felvilágosítással és díjmentes költségvetéssel készségesen szolgál a

Fegyver- és Gépgyár R.-I.

BUDAPESTEN.

Perzsakabátok

mérték szerinti,
boák és karmantyuk legfinomabb kivitelben,
városi bunda-bebélélések, szolid árak.

SCHLINGER FERENCZ

szűcsmester 29410

Budapest, VII., Dohány-utca 2. szám.
Alapítatott 1870. Alapítatott 1870.

BUNGHARY JÓZSEF

szőlőművelés, szőlőtermelés, szőlőszőlés
CZEGLED (PÉSTMÉGYEN)

Nagyobb mennyiségű

nemes gyümölcsfa-
csemete, bogyógyümölcsök,
vadoncok, kerti soványok,
sima és gyökeres szőlővesszők

stb. kaphatók.

Tessék kimerítő árjegyzéket kérni.

Legcélszerűbb! Legolesőbb!

Mindenkinek nélkülözhetetlen

A FRANKLIN KÉZI LEXIKONA

mely három nagy nyolcadrétű kötetben rövid és tömör leírásokban tárgyalja az összes tudnivalókat. Minden cikkét kiváló szakemberek írták, tehát adatai feltétlenül megbízhatók; csak azt öleli fel, amire a művelt embernek tényleg szüksége van s akkora terjedelemben, amennyiben szükséges. Szövegét száznál több tábla — köztük sok színes — teszi szemléletesé.

A Franklin Kézi Lexikona lesz tehát a magyar közönség mindennapos használatra való, könnyen kezelhető, praktikus és hű tanácsadója.

A három pompás kötet ára 54 korona. Az I. kötet 1911 elején jelenik meg, a II. és III. kötet rövid időközökben.

Megrendelhető:

Lampel R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál
Budapest, VI., Andrássy-ut 21. sz. és minden könyvkereskedésben.

HIRSCHE és FRANK

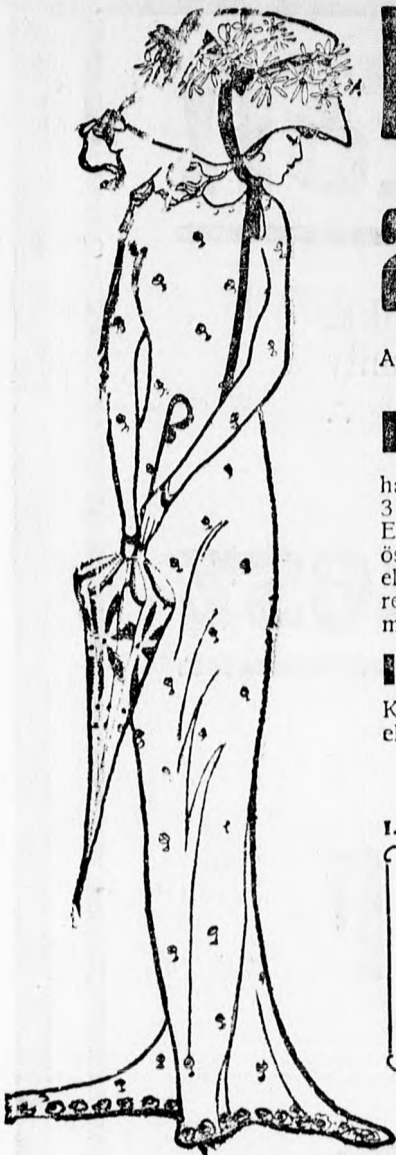
Budapest-salgótarjáni gépgyár és vezető részvénytársulat.

Budapest, VI. ker., Aréna-ut 130. sz.

Külön osztály:
TEGLAGYÁRI GÉPEK
Gyári:
Faltéglap- és cserepajtók,
tégla- és téglagyártó- és
agyaggyártó- gépek,
legnagyobb és leg-
jobb bevált
szerkezetekben.

Elvállalja anyagvizsgálatok kivételét és
teljes téglagyári telepek létesítését

Tervek és költségvetések díjtalanul. Elsőrangú referenciák.

Egy 90 korona értékű ajándék előfizetőinknek!

Alant felsoroljuk a 30 kötet regény címeit, melyek gyönyörű szép angolvaszon díszkötésben vannak kötve, egy-egy kötet bolti ára 3 korona, tehát a 30 kötet kilenczven korona.

Ingyen adjuk mind a 30 kötetet

ha megrendeli egy évre »A BAZÁR« divatlapot és beküldi az érte járó hat forintot. Félévre is megrendelheti 3 forintért s akkor ezen 30 kötetből 10 kötetet adunk (a felsorolt csoportok bármelyikét) teljesen díjtalanul. Ezen itt említett összegekben már bennefoglaltatik a kedvezmény után járó díj is és így semmiféle külön összeg ezen díszkötetek után nem fizetendő. A műveket postafordultával megküldjük, mihelyt az előfizetés beérkezett. Negyedévre is előfizethet, ami 1 forint 50 krajczár és akkor 5 kötet díszkötésű regényt adunk, postadíjra 20 krajczár csatolandó ezen 5 kötethez és a következő negyedben kapja a másik 5 kötetet ugyanilyen feltételek mellett. Utánvételt is megrendelheti félévre vagy egész évre.

Ilyen fejedelmi ajándékot lap még nem adott!

Kötelezőleg kijelentjük, ha bármelyikből nem felelne meg ezen kedvezményünk, a nekünk befizetett előfizetési összeget minden levonás nélkül **visszaküldjük**. A BAZÁR havonként kétszer jelenik meg és minden száma százezer urinó kezén fordul meg. Kérjen díjtalanul egy mutatványt.

Itt felsoroljuk a 30 kötet angol vászonkötésű regény címeit.

I. 10 kötetes regénycsoport címei.

1. Malonyai D.: A gyára.
2. Zemplényi P. Gy.-né: A leg-hatalmasabb érzés.
3. Gull S.: A pappos.
4. Tábori K.: A nyugvőtűz.
5. Zboray A.: Hegyváltó szereltem.
6. Sas F.: Küzdelem a sírért.
7. Tábori K.: A boldogságért.
8. Veresi A.: Az élet betegje.
9. Heresi J.: A becsület.
10. Garai F.: Dr. Molitorisz rögeszméje.

II. 10 kötetes regénycsoport címei.

1. Herien: Titokzatos hatalom.
2. Pakots J.: A nrádi kényur.
3. Czobel M.: Két arany hajszál.
4. Nagy E.: A Gendhyek.
5. Lombroso: Lángész és öröklés.
6. Seress I.: A végzet.
7. Sienkiewicz: Quo Vadis I.
8. Sienkiewicz: Quo Vadis II.
9. Kébor T.: A tisztesség nevében.
10. Bársony I.: Sugók valamint.

III. 10 kötetes regénycsoport címei.

1. Abonyi Á.: A fehér asszony.
2. Kövér I.: Révész Magda.
3. Darvics K.: Harcz a természetben I.
4. Darvics K.: Harcz a természetben II.
5. Verne Gy.: Camp Ole sorsjegye.
6. Négrádi L.: Katóka.
7. Baraa J.: Játékok könyve.
8. Verne Gy.: A csillag halála.
9. Frém J.: Idegen szarak szótára.
10. Heca D.: Egy nemes család története.

Előfizetések a „Bazár” kiadóhivatalához küldendők,
Budapest, VII. kerület, Dohány-utca 16. szám.

Fontos!!

Ha nem kívánja a 30 kötet regényt, e helyett megküldjük Tolnai Világtörténelme három kötetét, a fent említett évi 6 frt előfizetési ár mellett, melynek bolti ára 90 kor., félévi előfizetés után csak egy kötet jár.

A Saját Otthon r.-t. házcsoport-építkezése

a Lónyay-utczában. 19509

Felmondhatatlan, állandó lakbérű, tulajdonul megszerezhető, tetszés szerinti kláallításu, kényelmes és modern lakások.

A fővárosban uralkodó lakásviszonyok valóságos tarthatatlan állapotot teremtenek, mert a lakáshányal kapcsolatban óriási mértékben emelkedő lakbér szinte elviselhetetlen terhet rónak a lakosságra, mely különösen a középosztályt sújtja a legnagyobb mértékben. Ezen lakásviszonyok csak úgy véltethetők orvosolhatónak, ha módot nyújtunk a közönségnek saját otthon alapítására és azt a lehetőséget biztosítjuk, hogy a város belterületén, az eddigi zárt udvaru, sőt, egészségtelen bérkasznyák drága lakási helyett, a középosztálynak alkalmas, hygienikus szempontból kifogástalan, kényelmes és olcsó, örökös otthon teremtsünk. Az e célra általunk készített, Budapest, IX. ker., Bakács-, Lónyay- és Közraktár-utczák sarkán levő 1438/67 négyyszögöl nagyságu telkek egy oly kompakt alkotnak, mely a mai igényeknek mindenképen megfelelő ideális beosztásu családi bérházak építését teszi lehetővé. Tervezők egy hat ól széles parkirozott utcát szándékoznak a Lónyay- és Közraktár-utczák között nyitni, merőlegesen a Dunára, mely hivatva van levegőt, világosságot vinni a házcsoportba s mely lehetővé teszi az alaprajzok oly megoldását, mely emeletenként 60 utcai szoba mellett csak 7 udvari szoba létesül.

A házakat a Budapesti Építő Részvénytársaság műszaki osztálya tervezi s szolid elsőrendű kláallításu teljesen olyan lesz, mint nevezett részvénytársaság által létesített, Visegrádi-utca 11a. és 15 és Ügynök-utca 8. és 10. számú házaké. Mazolás, festés, tapétázásnál s a válaszfalak elhelyezésénél természetesen figyelembe vesszük a lakók speciális kívánásait. Különleges kívánalmakat (stucco, mennyezet, beépített garderober szekrény, különleges installációk stb.) szintén figyelembe vesszük, amde ezeknek önköltségi árai — az előzetesen bemutatott és a fél által elfogadott költségvetések alapján — a lakót terhelik és kamatmentesen, 10 egyenlő negyedévi részletben lefizetendők.

Az építkezés keresztülvitelére alakult a »Saját Otthon Részvénytársaság« 500,000 korona alaptőkével és 300,000 korona 40 év alatt visszafizetendő 5%-os kötvénykölcsönrel, mely utóbbit a telektulajdonosok és az építési vállalkozók kapják részletfizetés fejében. Az épület előállítási költségei és a lakberek olyképen vannak kiszámítva, hogy a részvények 4% kamatozása előre biztosítva van. A részvények, a mennyiben a házak hozadéka megengedi, kisorsolhatók és a kisorsolt címletek helyébe élvezeti jegyek lépnek. A részvénytársasági formának óriási előnye a szokásos »szövetkezeti« forma felett az, hogy a lakók (ill. házrész tulajdonosok) egymás iránt semmiféle szavatosságot nem vállalnak, hogy részvényeik könnyebben értékesíthetők s ez által nagyobb forgalmi értékkel is bírnak mint szövetkezeti részjegyek, továbbá, hogy elmarad az ily szövetkezeteknél szokásos terhes életbiztosítás stb. stb.

A lakások árat a minimumra vannak szabva s körülbelül 15—20%-al olcsóbbak, mint a környék lakásai. Eme árhoz még 3% járul évente, mely a házak földszinti »hall«-jaiban levő városi telefonok és telefon-hírmondók előfizetési díja, üvegbiztosítás és a mennyiben kifutja, az ablakoknak virágokkal való díszítése céljaira fizetendő. A fővárosban usualis házmester-pénz külön egyezkedés tárgyát képezi lakók és házmester között. A házkészítést a részvénytársaság látja el. A lakóknak ezért semmiféle költségek nem számítanak fel. Az egyes lakók lakásuk áranak megfelelően részvényeket tartoznak átvenni a Budapesti Építő r.-t.-től. Az átveendő részvények összege a lakás évi bérnek körülbelül háromszorosa. Az átveendő részvények lefizetésére vonatkozólag a Budapesti Építő r.-t. különböző igen kedvező módokat nyújt. Bizonyos számú év múlva (mely a címletek kisorsolásának gyorsaságától függ) a bérvények teljesen megszűnik s csupán az adók, vízdíjak, kiadások stb. lesznek fedezendőek. A házcsoport ekkor már természetesen tulajdona az élvezeti jegy-tulajdonosoknak, kiknek időközben már teljes részvénytőkéjük is vissza lett fizetve. — Azoknak, kik közhasznúvá akarják a házcsoportot, az átveendő részvényeket vagy annak csak egy részét is lefizethessék, olcsó, kényelmesen törleszhető költséget szerzünk, hogy nekik ily módon a részvételeit lehetővé tegyük.

Mindenre felvilágosítással szolgál: **A Saját Otthon r.-t. műszaki és lakáskiadási osztálya**
BUDAPEST, V. KER., BÁLVÁNY-UTCA 22. SZÁM. (Telefon 153—99.) naponta délelőtt 10—12-ig, délután 4—6-ig.

Nem kell félni a kolerától!

Ezt hangoztatja minden hatósági figyelmeztetés, minden orvosi cikk, hangsúlyozván, hogy az aggodalom érzése koleraveszély idején mily
∴ ártalmas. Nos, a kolerától csakugyan nem kell félni, mert a ∴

DIANA sósborszesz

mint fölötte értékes

fertőtlenítő szer

megakadályozza a ragály terjesztését, amennyiben

elpusztítja

a kórokozó

bacillusokat

és elsőrangú szájöblögető szer, ha néhány csepp vizbe töltünk belőle. Kapható mindenütt. Postán legkevesebb 6 üveg szállítatik utánvétellel. Minden üvegnek plombálva kell lennie és minden üvegen rajta kell hogy legyen e két szó:

DIANA sósborszesz

Erényi Béla

gyógyszerész

Budapest, Károly-körút 5.

Ára egy üvegnek: 44 fillér. Egy nagyobb üveg: 1 korona 10 fillér. — Egy legnagyobb üveg: 2 korona 20 fillér.